

DE ECONOMISCHE REALITEIT

VAN DISTRICT PARA, ANNO 2011

VOORWOORD

Dit onderzoeksrapport kwam tot stand in het kader van de stedenband ontwikkelingssamenwerking tussen stad Leuven en district Para, Suriname. Wij, Raffaello Hendrickx en Guillaume Nyst, schreven dit werk als bijdrage aan deze samenwerking. Tevens is het de scriptie voor het behalen van onze respectievelijke diploma's bachelor in Bedrijfsmanagement: Marketing, en bachelor-na-bachelor in Advanced Business Management: Marketing en communicatie.

Het onderzoek dat we in dit rapport beschrijven is een proces. Gedurende dit proces kwamen we een heel aantal struikelblokken tegen die ons konden verhinderen om dit eindresultaat te bereiken, maar dankzij de steun en begeleiding van enkele mensen en organisaties, waren we in staat het onderzoek tot een goed einde te brengen. Bij deze gelegenheid willen we hen hiervoor bedanken.

Allereerst gaat onze dank uit naar mevrouw Greet Vandenboer, onze promotor vanuit de KHLeuven. Zowel inhoudelijk, praktisch als persoonlijk stond zij ons bij gedurende de volledige loop van het onderzoek. Ook willen we mevrouw Natasha Neus bedanken om vanuit de organisatie Para Force diezelfde begeleiding, alsook de logistieke ondersteuning te bieden in district Para zelf.

Verder gaat onze dank uit naar de heer José Tummers. Hij was het die ons ook vanuit de KHLeuven de richtlijnen gaf voor het uitwerken van de onderzoeksmethodologie. Mevrouw Hilde Evers, KHLeuven, willen we bedanken voor de hulp die zij gaf bij het verwerken van de gegevens.

Graag bedanken we ook alle aanwezigen op de presentatie van de eerste onderzoeksresultaten in het multifunctioneel centrum te Onverwacht, op woensdag 25 mei 2011. De positieve reacties die we hier ontvingen deden ons de waarde van het onderzoek inzien en dit gaf ons de moed en de nodige motivatie om dit rapport af te werken.

Als laatste willen we graag de Katholieke Hogeschool Leuven, Para Force, en het bestuur van stad Leuven bedanken. De samenwerking tussen deze organisaties creëerde het initiatief en de mogelijkheid tot de stageplaatsen waarin we dit project konden verwezenlijken en hiermee de kans om zowel district Para op economisch vlak, als onszelf op persoonlijk vlak, te laten groeien.

INHOUD

VOORWOORD

INHOUD

AFKORTINGEN.....	6
LIJST VAN FIGUREN.....	6
LIJST VAN TABELLEN	6
LIJST VAN GRAFIEKEN.....	7
INLEIDING	11
1. OMKADERING.....	13
1.1. ACHTERGRONDINFORMATIE	13
1.2. SITUATIESCHETS	15
1.3. PARA FORCE.....	16
2. ONDERZOEKSONDERWERP.....	17
2.1. ONDERZOEKDOMEIN(EN).....	17
2.2. DOELEN VAN HET ONDERZOEK	18
2.3. BEGRIPPEN.....	18
3. ONDERZOEKSMETHODOLOGIE	19
3.1. DEFINITIE VAN DE STRATA	19
3.1.1. PLANTAGEKERNEN	20
3.1.2. OVERHEIDSGRONDEN	20
3.1.3. INHEEMSE DORPEN	21
3.2. SELECTIE VAN DE PLAATSEN	21
3.3. BESCHRIJVING VAN DE PLAATSEN.....	22
3.3.1. OSEMBO	22
3.3.2. BERSABA.....	22
3.3.3. SIR WINSTON CHURCHILLWEG	23
3.3.4. PIKIN SARON.....	23
3.3.5. ONVERDACHT	23
3.4. GROOTTE VAN DE STEEKPROEF.....	24

3.5. METHODE VAN BEVRAGING.....	24
3.5.1. GEGEVENSVALIDITEIT	25
3.5.2. NON-RESPONSE	25
3.6. INHOUD VAN DE VRAGENLIJST.....	26
3.6.1. SAMENSTELLING & OMVANG VAN DE HUISHOUDENS	26
3.6.2. VAST WERK & OVERIGE VOORZIENINGEN	27
3.6.3. FINANCIËLE SITUATIE & VOORZIENING IN BEHOEFTE.....	28
3.7. VERWERKING VAN DE GEGEVENS.....	31
4. INDIVIDUELE RESULTATEN	32
4.1. OSEMBO.....	32
4.1.1. GEGEVENSCONTROLE	33
4.1.2. SAMENSTELLING & OMVANG VAN DE HUISHOUDENS	36
4.1.3. VAST WERK & OVERIGE VOORZIENINGEN	39
4.1.4. FINANCIËLE SITUATIE & VOORZIENING IN BEHOEFTE.....	43
4.1.5. CONCLUSIES OSEMBO	47
4.2. BERSABA.....	48
4.2.1. GEGEVENSCONTROLE	49
4.2.2. SAMENSTELLING & OMVANG VAN DE HUISHOUDENS	52
4.2.3. VAST WERK & OVERIGE VOORZIENINGEN	55
4.2.4. FINANCIËLE SITUATIE & VOORZIENING IN BEHOEFTE.....	59
4.2.5. CONCLUSIES BERSABA	63
4.3. CHURCHILLWEG	64
4.3.1. GEGEVENSCONTROLE	65
4.3.2. SAMENSTELLING & OMVANG VAN DE HUISHOUDENS	68
4.3.3. VAST WERK & OVERIGE VOORZIENINGEN	70
4.3.4. FINANCIËLE SITUATIE & VOORZIENING IN BEHOEFTE.....	75
4.3.5. CONCLUSIES CHURCHILLWEG	79
4.4. PIKIN SARON	80
4.4.1. GEGEVENSCONTROLE	81
4.4.2. SAMENSTELLING & OMVANG VAN DE HUISHOUDENS	84
4.4.3. VAST WERK & OVERIGE VOORZIENINGEN	86
4.4.4. FINANCIËLE SITUATIE & VOORZIENING IN BEHOEFTE.....	91

4.4.5. CONCLUSIES PIKIN SARON.....	94
4.5. ONVERDACHT	95
4.5.1. GEGEVENSCONTROLE	96
4.5.2. SAMENSTELLING & OMVANG VAN DE HUISHOUDENS	97
4.5.3. VAST WERK & OVERIGE VOORZIENINGEN	99
4.5.4. FINANCIËLE SITUATIE & VOORZIENING IN BEHOEFTE.....	104
4.5.5. SITUATIE EX-WERKNEMERS BHP BILLITON	107
4.5.6. CONCLUSIES ONVERDACHT.....	111
5. ALGEMENE RESULTATEN.....	112
5.1. SAMENSTELLING & OMVANG VAN DE HUISHOUDENS	112
5.2. VAST WERK & OVERIGE VOORZIENINGEN	115
5.2.1. OPLEIDINGSNIVEAU & HOOFDACTIVITEITEN.....	116
5.2.2. INKOMSTEN UIT HOOFDACTIVITEITEN	119
5.2.3. AARD & LOCATIE VAN DE ACTIVITEITEN.....	121
5.2.4. CONCLUSIES VAST WERK & OVERIGE VOORZIENINGEN	125
5.3. FINANCIËLE SITUATIE & VOORZIENING IN BEHOEFTE.....	126
5.3.1. TOTALE INKOMEN VAN HET HUISHOUDEN & ARMOEDE.....	126
5.3.2. HUISINRICHTING.....	128
5.3.3. PROBLEMEN BIJ HET BETALEN VAN KOSTEN.....	130
5.3.4. CONCLUSIES FINANCIËLE SITUATIE & VOORZIENING IN BEHOEFTE	134
6. CONCLUSIE.....	135
6.1. ONDERNEMINGSZIN.....	135
6.2. SITUATIE EX-WERKNEMERS BHP BILLITON	136
6.3. ONDERNEMERSCHAP	136
7. AANBEVELINGEN	138
7.1. KORTE TERMIJN.....	138
7.2. LANGE TERMIJN	139
LITERATUURLIJST	140
BIJLAGEN.....	142

AFKORTINGEN

ABS	ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK
BHP	BROKEN HILL PROPRIETARY
CBB	CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN
SRD	SURINAAMSE DOLLAR
USD	UNITED STATES DOLLAR
VS	VERENIGDE STATEN

LIJST VAN FIGUREN

FIGUUR 1.1: SITUERING SURINAME	13
FIGUUR 1.2: SITUERING DISTRICT PARA EN VERDELING IN RESSORTEN	14
FIGUUR 1.2: BAUXIETMIJN.....	15
FIGUUR 3.1: BAUXIETMIJN.....	23
FIGUUR 3.2: ONDERZOEK IN BERSABA	25
FIGUUR 3.3: SCHOOLKINDEREN IN ONVERWACHT	30
FIGUUR 5.1: VICIEUZE ARMOEDECIKEL DOOR CULTUUR	132
FIGUUR 6.1: EEN ONTWIKKELDE PARAAN	137

LIJST VAN TABELLEN

TABEL 1.1: INWONERS, OPPERVLAKTE EN BEVOLKINGSDICHTHEID DISTRICT PARA NAAR RESSORT	14
TABEL 3.1: BEVOLKINGSAANTALLEN VAN INHEEMSE DORPEN IN DISTRICT PARA NAAR RESSORT	21
TABEL 3.2: ONDERZOEKPLAATSEN	22
TABEL 3.3: ARMOEDEGRENZEN IN SURINAME.....	29
TABEL 5.1: VERSCHILLEN IN SAMENSTELLING VAN DE HUISHOUDENS	112
TABEL 5.2: PERCENTAGE GROTE GEZINNEN	113
TABEL 5.3: PERCENTAGE AFKOMSTIG UIT GROTE GEZINNEN	113
TABEL 5.4: GEZINSSAMENSTELLING & OMVANG VAN DE HUISHOUDENS NAAR PLAATS	114
TABEL 5.5: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVEN NAAR PLAATS	116
TABEL 5.6: VAST WERK EN OVERIGE VOORZIENINGEN NAAR PLAATS	117
TABEL 5.7: OVERHEERSENDE EN MEEST VOORKOMENDE CATEGORIEËN VAST WERK NAAR PLAATS	122
TABEL 5.8: VERSCHILLEN IN HUISINRICHTING NAAR PLAATS.....	129
TABEL 5.9: FINANCIËLE SITUATIE EN VOORZIENING IN BEHOEFTEEN NAAR PLAATS	134

LIJST VAN GRAFIEKEN

GRAFIEK 4.1: INDELING RESPONDENTEN OSEMBO NAAR CATEGORIE	32
GRAFIEK 4.2: VERGELIJKING GESLACHT OSEMBO	33
GRAFIEK 4.3: VERGELIJKING LEEFTIJDSCATEGORIEËN OSEMBO.....	34
GRAFIEK 4.4: VERGELIJKING OPLEIDINGSNIVEAU OSEMBO.....	34
GRAFIEK 4.5: VERGELIJKING BURGERLIJKE STAND OSEMBO.....	35
GRAFIEK 4.6: AANTAL INWONERS PER HUISHOUDEN IN OSEMBO.....	36
GRAFIEK 4.7: AANTAL ECONOMISCH ACTIEVEN PER HUISHOUDEN IN OSEMBO.....	37
GRAFIEK 4.8: AANTAL SCHOOLGAANDE KINDEREN PER HUISHOUDEN IN OSEMBO	38
GRAFIEK 4.9: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN OSEMBO NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE	39
GRAFIEK 4.10: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN OSEMBO	39
GRAFIEK 4.11: VAST WERK IN OSEMBO NAAR CATEGORIE	40
GRAFIEK 4.12: WERKPLAATSEN OSEMBO	41
GRAFIEK 4.13: HOSSELS IN OSEMBO NAAR CATEGORIE.....	42
GRAFIEK 4.14: HOSSELPLAATSEN OSEMBO	42
GRAFIEK 4.15: GEMIDDELDE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS IN OSEMBO NAAR CATEGORIE	43
GRAFIEK 4.16: VOORZIENING VAN HUISHOUDENS IN OSEMBO IN MATERIËLE BEHOEFTE.....	44
GRAFIEK 4.17: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN IN OSEMBO NAAR VERZEKERING	45
GRAFIEK 4.18: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN IN OSEMBO.....	46
GRAFIEK 4.19: INDELING RESPONDENTEN BERSABA NAAR CATEGORIE	48
GRAFIEK 4.20: VERGELIJKING GESLACHT BERSABA.....	49
GRAFIEK 4.21: VERGELIJKING LEEFTIJDSCATEGORIEËN BERSABA.....	50
GRAFIEK 4.22: VERGELIJKING OPLEIDINGSNIVEAU BERSABA	50
GRAFIEK 4.23: VERGELIJKING BURGERLIJKE STAND BERSABA.....	51
GRAFIEK 4.24: AANTAL INWONERS PER HUISHOUDEN IN BERSABA.....	52
GRAFIEK 4.25: AANTAL ECONOMISCH ACTIEVEN PER HUISHOUDEN IN BERSABA.....	53
GRAFIEK 4.26: AANTAL SCHOOLGAANDE KINDEREN PER HUISHOUDEN IN BERSABA	54
GRAFIEK 4.27: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN BERSABA NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE	55
GRAFIEK 4.28: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN BERSABA	55
GRAFIEK 4.29: VAST WERK IN BERSABA NAAR CATEGORIE	56
GRAFIEK 4.30: WERKPLAATSEN BERSABA	57

GRAFIEK 4.31: HOSSELS IN BERSABA NAAR CATEGORIE.....	58
GRAFIEK 4.32: HOSSELPLAATSEN BERSABA	58
GRAFIEK 4.33: GEMIDDELDE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS IN BERSABA NAAR CATEGORIE	59
GRAFIEK 4.34: VOORZIENING VAN HUISHOUDENS IN BERSABA IN MATERIËLE BEHOEFTE.....	60
GRAFIEK 4.35: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN IN BERSABA NAAR VERZEKERING	61
GRAFIEK 4.36: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN IN BERSABA.....	62
GRAFIEK 4.37: INDELING RESPONDENTEN CHURCHILLWEG NAAR CATEGORIE	64
GRAFIEK 4.38: VERGELIJKING GESLACHT CHURCHILLWEG.....	65
GRAFIEK 4.39: VERGELIJKING LEEFTIJDSCATEGORIEËN CHURCHILLWEG.....	66
GRAFIEK 4.40: VERGELIJKING OPLEIDINGSNIVEAU CHURCHILLWEG	66
GRAFIEK 4.41: VERGELIJKING BURGERLIJKE STAND CHURCHILLWEG	67
GRAFIEK 4.42: AANTAL INWONERS PER HUISHOUDEN OP CHURCHILLWEG.....	68
GRAFIEK 4.43: AANTAL ECONOMISCH ACTIEVEN PER HUISHOUDEN OP CHURCHILLWEG.....	69
GRAFIEK 4.44: AANTAL SCHOOLGAANDE KINDEREN PER HUISHOUDEN OP CHURCHILLWEG	69
GRAFIEK 4.45: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING OP CHURCHILLWEG NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE	70
GRAFIEK 4.46: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING OP CHURCHILLWEG	71
GRAFIEK 4.47: VAST WERK OP CHURCHILLWEG NAAR CATEGORIE	72
GRAFIEK 4.48: WERKPLAATSEN CHURCHILLWEG.....	73
GRAFIEK 4.49: HOSSELS OP CHURCHILLWEG NAAR CATEGORIE.....	73
GRAFIEK 4.50: HOSSELPLAATSEN CHURCHILLWEG	74
GRAFIEK 4.51: GEMIDDELDE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS OP CHURCHILLWEG NAAR CATEGORIE	75
GRAFIEK 4.52: VOORZIENING VAN HUISHOUDENS OP CHURCHILLWEG IN MATERIËLE BEHOEFTE.....	76
GRAFIEK 4.53: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN OP CHURCHILLWEG NAAR VERZEKERING	77
GRAFIEK 4.54: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN OP CHURCHILLWEG.....	78
GRAFIEK 4.55: INDELING RESPONDENTEN PIKIN SARON NAAR CATEGORIE	80
GRAFIEK 4.56: VERGELIJKING GESLACHT PIKIN SARON	81
GRAFIEK 4.57: VERGELIJKING LEEFTIJDSCATEGORIEËN PIKIN SARON	82
GRAFIEK 4.58: VERGELIJKING OPLEIDINGSNIVEAU PIKIN SARON	82
GRAFIEK 4.59: VERGELIJKING BURGERLIJKE STAND PIKIN SARON	83
GRAFIEK 4.60: AANTAL INWONERS PER HUISHOUDEN IN PIKIN SARON	84
GRAFIEK 4.61: AANTAL ECONOMISCH ACTIEVEN PER HUISHOUDEN IN PIKIN SARON	85
GRAFIEK 4.62: AANTAL SCHOOLGAANDE KINDEREN PER HUISHOUDEN IN PIKIN SARON	86

GRAFIEK 4.63: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN PIKIN SARON NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE.....	86
GRAFIEK 4.64: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN PIKIN SARON.....	87
GRAFIEK 4.65: VAST WERK IN PIKIN SARON NAAR CATEGORIE	88
GRAFIEK 4.66: WERKPLAATSEN PIKIN SARON.....	88
GRAFIEK 4.67: HOSSELS IN PIKIN SARON NAAR CATEGORIE	89
GRAFIEK 4.68: HOSSELPLAATSEN PIKIN SARON.....	90
GRAFIEK 4.69: GEMIDDELDE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS IN PIKIN SARON NAAR CATEGORIE.....	91
GRAFIEK 4.70: VOORZIENING VAN HUISHOUDENS IN PIKIN SARON IN MATERIËLE BEHOEFTEEN	92
GRAFIEK 4.71: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN IN PIKIN SARON NAAR VERZEKERING.....	92
GRAFIEK 4.72: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN IN PIKIN SARON	93
GRAFIEK 4.73: INDELING RESPONDENTEN ONVERDACHT NAAR CATEGORIE.....	95
GRAFIEK 4.74: VERGELIJKING GESLACHT ONVERDACHT	96
GRAFIEK 4.75: AANTAL INWONERS PER HUISHOUDEN IN ONVERDACHT	97
GRAFIEK 4.76: AANTAL ECONOMISCH ACTIEVEN PER HUISHOUDEN IN ONVERDACHT	98
GRAFIEK 4.77: AANTAL SCHOOLGAANDE KINDEREN PER HUISHOUDEN IN ONVERDACHT.....	98
GRAFIEK 4.78: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN ONVERDACHT NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE.....	99
GRAFIEK 4.79: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN ONVERDACHT.....	100
GRAFIEK 4.80: VAST WERK IN ONVERDACHT NAAR CATEGORIE	101
GRAFIEK 4.81: WERKPLAATSEN ONVERDACHT	102
GRAFIEK 4.82: HOSSELS IN ONVERDACHT NAAR CATEGORIE	102
GRAFIEK 4.83: HOSSELPLAATSEN ONVERDACHT	103
GRAFIEK 4.84: GEMIDDELDE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS IN ONVERDACHT NAAR CATEGORIE.....	104
GRAFIEK 4.85: VOORZIENING VAN HUISHOUDENS IN ONVERDACHT IN MATERIËLE BEHOEFTEEN	105
GRAFIEK 4.86: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN IN ONVERDACHT NAAR VERZEKERING.....	105
GRAFIEK 4.87: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN IN ONVERDACHT	106
GRAFIEK 4.88: WERKVERLEDEN BIJ BILLITON NAAR PLAATS	107
GRAFIEK 4.89: OPLEIDINGSNIVEAU NAAR WERKVERLEDEN BIJ BILLITON	108
GRAFIEK 4.90: WERKVERLEDEN BIJ BILLITON NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE	108
GRAFIEK 4.91: VAST WERK NAAR OPLEIDINGSNIVEAU IN ONVERDACHT	109
GRAFIEK 5.1: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE.....	115
GRAFIEK 5.2: VAST WERK NAAR OPLEIDINGSNIVEAU	118
GRAFIEK 5.3: GEMIDDELDE INKOMSTEN UIT VAST WERK NAAR PLAATS.....	119

GRAFIEK 5.4: GEMIDDELDE INKOMSTEN UIT HOSSOLS NAAR PLAATS.....	119
GRAFIEK 5.5: GEMIDDELDE INKOMSTEN UIT VAST WERK NAAR OPLEIDINGSNIVEAU.....	120
GRAFIEK 5.6: GEMIDDELDE INKOMSTEN UIT HOSSOLS NAAR OPLEIDINGSNIVEAU	121
GRAFIEK 5.7: VASTE WERKPLAATSEN	122
GRAFIEK 5.8: CATEGORIEËN HOSSOLS VAN ALLE RESPONDENTEN.....	123
GRAFIEK 5.9: HOSSOLPLAATSEN	124
GRAFIEK 5.10: GEMIDDELDE TOTALE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS NAAR PLAATS	126
GRAFIEK 5.11: ARME HUISHOUDENS NAAR PLAATS.....	127
GRAFIEK 5.12: GEZINSGROOTTE EN AANTAL KINDEREN VAN DE HUISHOUDENS NAAR ARMOEDE.....	128
GRAFIEK 5.13: HUISINRICHTING NAAR ARMOEDE	129
GRAFIEK 5.14: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN NAAR VERZEKERING.....	130
GRAFIEK 5.15: MOEITE BIJ HET BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN TOT EN MET MIDDELBAAR.....	131
GRAFIEK 5.16: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN NAAR ARMOEDE	132

INLEIDING

In 2010 ondertekenen het Leuvense stadsbestuur en het beleid van district Para, Suriname, een internationale samenwerkingsovereenkomst voor een stedenband ontwikkelingssamenwerking. In dit lange termijnengagement stemmen een stad uit het Noorden en een stad uit het Zuiden ermee in zich duurzaam te ontwikkelen, door aan en van elkaar te leren.

Bij de start van deze samenwerking kiest stad Leuven voor het uitwerken van onderzoeksprojecten in district Para. In de context van de Noord-Zuid stages gaat de KHLeuven de uitdaging aan om studenten naar Para te sturen om deze projecten te realiseren. Op deze manier ondersteunt stad Leuven de ontwikkeling van het district, in ruil hiervoor krijgt zij stageplaatsen voor haar studenten.

Gedurende de eerste fase van dit drie jaar durende project stuurt de KHLeuven vanuit het departement Sociale School Heverlee en het departement Economisch Hoger Onderwijs twee teams van telkens twee studenten naar het district, om onderzoek te verrichten naar respectievelijk de vroegtijdig schoolverlaters en de huidige economische realiteit van het district.

Dit rapport is het eindresultaat van het economische onderzoeksproject dat we in de periode april – mei 2011 verwezenlijkten. Het doel van dit onderzoek was informatie te verzamelen over de huidige economische realiteit van Para, waarop het beleid een duurzame economische ontwikkeling van het district kan baseren.

In het eerste hoofdstuk van dit rapport omkaderen van het onderzoeksproject. Dit doen we met de bedoeling het in de juiste context te plaatsen, waarna we in hoofdstuk twee het onderzoeksonderwerp verder uitdiepen. Hierna volgt een uitgebreide beschrijving van de onderzoeksmethodologie in het derde hoofdstuk.

De resultaten van het onderzoek per individuele plaats zetten we in het vierde hoofdstuk uiteen, waarna we de algemene resultaten bespreken in hoofdstuk vijf. Hierna komen we in het zesde hoofdstuk tot een conclusie. Op deze conclusie baseren we vervolgens enkele aanbevelingen, die we in het zevende en laatste hoofdstuk toelichten.

“Ik ben altijd een ondernemend persoon geweest. Al van in mijn jeugd zie ik overal kansen om wat extra dollars te verdienen als de gelegenheid zich daartoe leent, zoals wanneer ik bijvoorbeeld een boom met Maripa’s tegenkwam. Ik wist dan onmiddellijk hoeveel geld ik daarmee kon verdienen, nam zo snel mogelijk mijn bijl bij de hand en kapte die boom. “

EEN INWONER VAN DISTRICT PARA

1. OMKADERING

Alvorens we dieper ingaan op de concrete uitwerking van het onderzoek, beschrijven we de ruimere context waarin het zich afspeelt. Dit doen we allereerst door de relevante achtergrondinformatie samen te vatten gevolgd door een meer specifieke situatieschets. We sluiten dit hoofdstuk af met een bondige beschrijving van de begeleidende organisatie Para Force.

1.1. ACHTERGRONDINFORMATIE

Suriname

Deze vroegere Nederlandse kolonie is gelegen in Zuid-Amerika aan de Atlantische oceaan. Het grenst aan de landen Guyana, Frans Guyana en Brazilië en beslaat een oppervlakte van 163.820 km². Volgens gegevens van het Algemeen Bureau voor de Statistiek in Suriname, telt het land in 2004 een totaal van 470.784 inwoners¹, wat een bevolkingsdichtheid van 2,87 inwoners per km² met zich meebrengt.

Dit cijfer geeft echter een vertekend beeld aangezien Suriname een zeer hoge urbanisatiegraad heeft. Grofweg de helft van de inwoners woont in de hoofdstad Paramaribo, die met haar 183 km² slechts 0,11% van de totale oppervlakte inneemt. Hiernaast is er nog het dunbevolkte tropisch regenwoud dat maar liefst 80% van de Surinaamse bodem bedekt.

FIGUUR 1.1: SITUERING SURINAME

In Suriname vinden we een felgekleurde mix van culturen terug, die slavenhandelaren en plantage-eigenaren hier in de loop van de geschiedenis verzamelden. Momenteel zijn de meest voorkomende bevolkingsgroepen, in aflopende volgorde: Creolen, Hindoestanen, Javanen, Marrons, Inheemsen.

De onafhankelijke staat Suriname bestaat sinds 1975 en hanteert het Nederlands als officiële voertaal. Dit jonge land heeft de politieke vorm van een constitutionele democratie en bestaat uit tien districten, die op hun beurt bestaan uit een totaal van 62 ressorten.

Elk district staat onder toezicht van een districtscommissaris en elk ressort onder dat van een bestuursopzichter. Het onderzoeksgebied van dit rapport is het district Para.

District Para

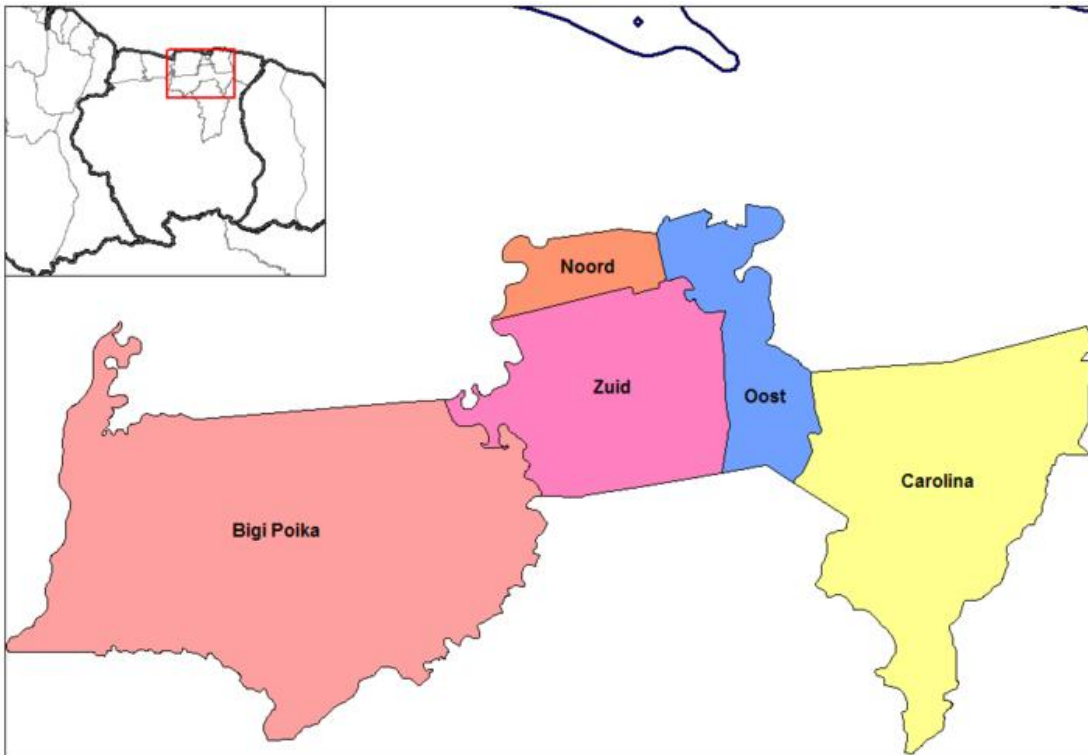
Dit noordelijk gelegen district beslaat een oppervlakte van 5.393 km² en telt in 2004 een totaal van 18.749 inwoners¹. De districten Commewijne, Marowijne, Sipaliwini, Brokopondo, Saramacca en Wanica begrenzen het.

De scheidingslijn tussen het dichtbevolkte Noorden en het zo goed als onbewoonde binnenland bevindt zich in dit district, wat de bevolkingsdichtheid van het Zuidelijke gedeelte ten opzichte van het Noordelijke gedeelte duidelijk weerspiegelt.

Het district bestaat uit vijf ressorten: Para-Noord, Para-Oost, Para-Zuid, Bigi Poika en Carolina. De verdeling van het district in deze ressorten en de situering ervan, stellen we voor in figuur 1.2 op de volgende pagina.

---

¹ STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2005). *Census profile on district level*. Geraadpleegd op 17 februari 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

FIGUUR 1.2: SITUERING DISTRICT PARA EN VERDELING IN RESSORTEN¹

De bevolkingsgrootte, oppervlakte en bevolkingsdichtheid van de ressorten in district Para, volgens de meest recente gegevens van het ABS, vatten we samen in tabel 1.1.

TABEL 1.1: INWONERS, OPPERVLAKTE EN BEVOLKINGSDICHTHEID DISTRICT PARA NAAR RESSORT²

Ressort	Aantal inwoners	Oppervlakte in km ²	Bevolkingsdichtheid per km ²
Noord	6.442	236	27,30
Oost	7.349	446	16,48
Zuid	4.403	909	4,84
Bigi Poika	335	2.361	0,14
Carolina	220	1.441	0,15
Totaal	18.749	5.393	3,48

Economisch gezien is Para van groot belang voor het land. De internationale luchthaven Johan Adolf Pengel ligt in ressort Para-Zuid en het hart van de bauxietmijnindustrie is gelegen in Para-Oost. Over deze industrie geven we verdere uitleg in het volgende onderdeel.

Verder vinden we in Para nog enkele recreatieoorden terug. Ook is een groot deel van de drinkwatervoorziening van het land afkomstig uit de grondwaterlagen van het district.

¹ MAPS OF THE WORLD (2011). *Para resorts (Large size)*. Geraadpleegd op 7 juni 2011, op <http://mapsof.net/suriname/static-maps/png/para-resorts/large-size>

² STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2005). *Census profile on district level*. Geraadpleegd op 17 februari 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

1.2. SITUATIESCHETS

De economie van district Para is er een met één zeer groot potentieel. Dankzij de rijke bodem en het gunstige klimaat, zijn economische activiteiten in vele sectoren mogelijk. Momenteel is de bauxietsector de belangrijkste voor zowel het district als voor het land en is het de drijvende kracht achter de nationale economie.

BHP Billiton

Bauxiet is een grondstof die wordt geraffineerd tot aluinaarde. Suriname exporteert dit hierna naar de VS en Europa, waar ze het smelten tot aluminium. De export van aluinaarde zorgt voor Suriname's grootste

FIGUUR 1.2: BAUXIETMIJN²

inkomsten. De sector is goed voor maar liefst 70% van de totale exportinkomsten van het land, die in 2008 geschat werden op maar liefst 1,7 Miljard USD. Dit was een stijging van 27,7% ten opzichte van 2007¹. De winning gebeurde voornamelijk door de multinational BHP Billiton, die actief was nabij Onverdacht in district Para.

Recent trok deze multinational zich onder politieke druk terug uit het district, wat een enorm verlies aan inkomsten en werkgelegenheid met zich meebracht. De meeste van de arbeiders werkten echter

onrechtstreeks voor de multinational via onderaannemingen waardoor het voor de regering niet moeilijk was om de sociale gevolgen van het vertrek van BHP Billiton te minimaliseren.

Data die een realistisch beeld verschaffen over de impact van dit gebeuren zijn onbestaande. Wel is het algemeen geweten dat een aandeel van de (on)rechtstreekse werknemers bij de nationale bauxietmaatschappij Suralco werk vonden, die zijn activiteiten in het nabijgelegen Paramaribo uitvoert. De resterende werknemers van de gesloten bauxietgigant werden aan hun lot overgelaten.

Ontwikkeling ondernemerschap

Naast de bauxietindustrie zijn er weinig actieve ondernemingen in het district. Hierdoor gaan vele bewoners in de hoofdstad Paramaribo werken of in de goudindustrie in het district Brokopondo, maar het geld dat zij hiermee verdienen is echter vaak onvoldoende om in alle behoeften van het huishouden te voorzien. Een bekend fenomeen in Para, maar ook in de rest van Suriname, is dat de mensen buiten deze inkomsten ook vaak aan zelfvoorziening gaan doen.

Zoals we vermelden heeft de streek echter wel de kans om diverse sectoren, vooral landbouw-gerelateerde activiteiten maar ook andere sectoren, verder uit te bouwen. Ondernemers liggen aan de basis van hun ondernemingen en ondernemingen bepalen op hun beurt de economische realiteit waarin ze functioneren. Ontwikkeling van het ondernemerschap in bepaalde sectoren zou de werkgelegenheid en inkomsten van het district kunnen verhogen, de levensstandaard van de Paranen verbeteren en meer welzijn voor de bewoners betekenen. De regering besteedt echter weinig aandacht aan deze ontwikkeling.

---

¹ EIU COUNTRY REPORT (2009). *Suriname: Buitenlandse handel*. Geraadpleegd op 4 april 2011, op <http://www.evd.nl/zoeken/showbouwsteen.asp?bstnum=89978&location=>

² SURALCO BAUXIET MINING(2010). Geraadpleegd op 7 juni 2011, op <http://www.flickr.com/photos/32035191@N04/4367248042>

Het gebrek aan een gericht beleid hieromtrent zorgt ervoor dat er een heel aantal problemen onbehandeld blijven, wat de ontwikkeling van het district in de weg staat. Voorbeelden hiervan zijn de grondrechtconflicten, de periodieke wateroverlast, en het gebrek aan innovatie¹. Als argument hiervoor citeren we Dr. H. Power die besluit uit zijn onderzoek naar het landbouwpotentieel van Para dat het district zich uitermate leent voor commerciële landbouw, mits het huidige traditionele systeem wordt behouden en er bepaalde knelpunten worden behandeld.

1.3. PARA FORCE

Een organisatie die wel bezorgd is over de ontwikkeling van het ondernemerschap is Para Force. Deze organisatie is een platform voor burgerparticipatie dat in 2006 werd opgericht, om steun te bieden aan het districtsbestuur. Deze organisatie begrijpt maar al te goed dat er nood is aan een gestuurde ontwikkeling van district Para.

Duurzame ontwikkeling van de economie mag het vermogen van toekomstige generaties niet in het gedrang brengen. Aangezien er momenteel geen basisinformatie beschikbaar is om dit op een doordachte manier te verwezenlijken, wil Para Force via onderzoek in kaart brengen wat de huidige economische realiteit is van het district. Zonder zulke data is deze ontwikkeling onverantwoord en zou het al snel in giswerk en ad hoc acties ontaarden.

---

¹ DR. H. POWER, R. (2011). *Landbouwproductie in Para: Mogelijkheden en beperkingen*. PowerPointpresentatie

2. ONDERZOEKSONDERWERP

Het onderzoek dat we in dit werk beschrijven behandelt de **economische realiteit van district Para, anno 2011**. De onderzoeksdomeinen die we uit dit onderwerp afleiden bespreken we in het eerstvolgende onderdeel, waarna we de concrete doelen van dit onderzoek verder uitwerken. Als afsluiting van dit hoofdstuk definiëren we enkele begrippen die we in het vervolg van dit werk regelmatig hanteren en die een duidelijke afbakening vereisen.

2.1. ONDERZOEKDOMEIN(EN)

Bij aanvang van het onderzoek gingen we ervan uit dat zowel ondernemingen als particulieren de economische realiteit van een streek bepalen. De eerste fase van dit drie jaar durende project zou zich enerzijds richten op het in kaart brengen van de ondernemingszin van de huishoudens in Para en anderzijds op het verzamelen van gegevens over het ondernemerschap ter plaatse. Het zou een antwoord moeten bieden op vier centrale onderzoeksvragen, verdeeld over twee onderzoeksdomeinen:

A) Ondernemingszin

1: *“Wat doen de mensen in Para anno 2011 om in hun levensonderhoud te voorzien?”*

2: *“In welke mate lukt het de mensen in Para anno 2011 om in hun levensonderhoud te voorzien?”*

B) Ondernemerschap

3: *“Wie zijn de ondernemers in Para anno 2011, wat doen ze en waar bevinden ze zich?”*

4: *“Wat is het profiel van de ondernemers en hun ondernemingen anno 2011 in Para?”*

In bijlage 1 voegen we een vragenlijst toe die we hanteren voor het onderzoek naar het eerste domein, de vragenlijst die we voor het onderzoek naar het tweede domein hanteren, voegen we toe in bijlage 2.

In het begin van het onderzoek blijkt echter al snel dat deze verdeling in twee onderzoeksdomeinen geen praktische uitwerking met zich meebrengt. Ook is het duidelijk niet haalbaar om voor het tweede onderzoeksdomein voldoende relevante informatie te verzamelen, waardoor we geen betekenisvolle conclusies hierop kunnen baseren.

Om deze reden beschrijven we in het volgende hoofdstuk alleen de onderzoeksmethodologie met betrekking tot de ondernemingszin van de mensen. Ook de resultaten in hoofdstuk vier en vijf zijn in theorie slechts gerelateerd aan de eerste twee onderzoeksvragen, maar dankzij de overlapping van de inhoud en de gelijkaardige onderzoeksmethodologie van de twee domeinen kunnen we uit de gegevens die uit het onderzoek naar de ondernemingszin voortkomen, ook relevante informatie met betrekking tot het domein ondernemerschap afleiden. Dit stelt ons in staat een beeld te schetsen van de economische realiteit van het district en de concrete doelen van het onderzoek, die we in het volgende onderdeel beschrijven, te bereiken.

2.2. DOELEN VAN HET ONDERZOEK

De informatie die uit dit onderzoek voortkomt heeft als hoofddoel een beeld te schetsen van de huidige economische realiteit van district Para. Zo creëren we de basis waarop het beleid van het district, een duurzame economische ontwikkeling kan baseren.

Het schetst een beeld van de ondernemingszin van de mensen en brengt hiermee in kaart wat de Paranen momenteel doen om in hun behoeften te voorzien en in welke mate zij hierin slagen. Verder onderzoeken we de mogelijke redenen waarom zij hier al dan niet in slagen. Hiermee vormen we ook een beeld van de huidige economische situatie van de ex-werknemers van de bauxietmaatschappij BHP Billiton, die momenteel twee jaren geleden de deuren sloot.

Dankzij de overeenkomende aspecten tussen de twee originele onderzoekdomeinen zijn we ook in staat conclusies af te leiden met betrekking tot het ondernemerschap. We stellen vast welke de kansrijke sectoren zijn met het oog op duurzame ontwikkeling, en welke de huidige oorzaken zijn die deze ontwikkeling belemmeren.

2.3. BEGRIPPEN

Alvorens we in het volgend hoofdstuk de twee centrale onderzoeksvragen verder uitdiepen, definiëren we enkele belangrijke begrippen in het kader van dit onderzoek:

- ✓ **Ondernemingszin** houdt alle activiteiten in die personen ondernemen om in hun levensonderhoud te voorzien. Hierbij spreken we zowel over het uitoefenen van betaald werk, als over het verhandelen van zelf geproduceerde goederen en/of diensten, alsook over het produceren van goederen die bestemd zijn voor eigen consumptie.
- ✓ **Een ondernemer** interpreteren we in het kader van dit onderzoek als elke persoon die een onderneming heeft, geregistreerd bij de kamer van koophandel te Paramaribo, of die een organisatie leidt die een economische activiteit (aanbieden en verhandelen van goederen en diensten) uitoefent die een minimum van twee personen telt, die in een hiërarchische structuur samenwerken.
- ✓ **Hosselen** is een populaire Surinaamse term, waarmee we de bijverdiensten bedoelen die personen hebben om in hun levensonderhoud te voorzien. Aangezien deze term een negatieve connotatie geniet in het land, willen we duidelijk afbakenen dat we in het kader van dit onderzoek, we hiermee bedoelen: de verzameling van alle activiteiten die betrekking hebben tot het verhandelen van zelf geproduceerde goederen en/of diensten en het produceren van goederen die bestemd zijn voor eigen consumptie, die niet onder de strikte definitie “onderneming” vallen.
Een hosselaar is bijgevolg elke persoon die zelfstandig iets onderneemt met de bedoeling hiermee te voorzien in zijn of haar behoeften, en niet onder de definitie “ondernemer” valt.
- ✓ **De economisch actieve bevolking** verschilt in Suriname van de Westerse definitie, waarbij we slechts het werkende aandeel van de bevolking beschouwen. In het verdere verloop van dit werk interpreteren we deze term op de Surinaamse wijze, waarbij we de gehele bevolking tussen de leeftijd van 15 tot en met 60 jaar beschouwen. Het omvat bij wijze van voorbeeld ook de niet-werkende huismoeders en werkloze jongvolwassenen.

3. ONDERZOEKSMETHODOLOGIE

Volgens de laatste volkstelling in 2004 telde district Para 18.749 inwoners verdeeld over 4.400 huishoudens¹. Meer recente gegevens vertellen ons dat, in 2011, er reeds 22.553 personen in het district wonen², verdeeld over een onbekend aantal huishoudens. Het onderzoeken van deze volledige populatie is vanzelfsprekend niet mogelijk binnen de gegeven tijdspanne.

Omwille van de lage ontwikkelingsgraad, waardoor onvoldoende gegevens beschikbaar zijn over zowel de aantallen en verdeling van de huishoudens per plaats, alsook over de individuele personen in de streek, is het echter ook niet mogelijk een steekproef uit te voeren die representatief is voor het hele district.

In dit kwantitatief onderzoek hanteren we een gestratificeerde willekeurige steekproef, die als doel heeft een zo getrouw mogelijk beeld te schetsen van de ondernemingszin van de huishoudens. Na het district onderverdeeld te hebben in enkele weloverwogen categorieën, selecteren we willekeurig per categorie één plaats, die we zo volledig mogelijk onderzoeken. Elke plaats is op deze manier een indicatie voor de ondernemingszin van de gelijkaardige plaatsen in zijn categorie.

We merken op dat we de resultaten van het onderzoek niet kunnen veralgemenen wegens gebrek aan duidelijke informatie over de totale populatie. De chaotische ruimtelijke ordening en bestuursstructuur van het district hebben een onoverzichtelijke verzameling van data als gevolg, waardoor we niet alle plaatsen eenduidig kunnen onderverdelen in strata. Ook zijn niet de bevolkingsaantallen van iedere plaats in district Para gekend. Dit houdt in dat we de onderlinge verhoudingen tussen de strata en plaatsen niet kunnen bepalen waardoor we geen correcte afspiegeling van de populatie in district Para kunnen opstellen. Wel zijn we in staat de onderlinge verschillen en gelijkenissen tussen de onderzochte plaatsen in kaart te brengen, waardoor we in hoofdstuk vijf. Algemene resultaten, kunnen uiteenzetten welke de unieke of de gelijklopende eigenschappen van de onderzochte plaatsen zijn.

De meer gedetailleerde wijze waarop we onze strata bepalen en de rest van het onderzoek opstellen verklaren we op de volgende pagina's.

3.1. DEFINITIE VAN DE STRATA

In district Para zijn merkbaar sociale en economische verschillen terug te vinden afhankelijk van de woonplaats en de overheersende cultu(u)r(en), waarvan we vermoeden dat deze ook een belangrijke invloed uitoefenen op de economische realiteit en de ondernemingszin van de huishoudens. We onderscheiden op basis hiervan drie hoofdcategorieën van woonomgevingen die we verder onderverdelen tot vijf strata.

De drie hoofdcategorieën die we hanteren als onderverdeling voor dit deel zijn: Plantagekernen, Overheidsgronden en Inheemse dorpen. Deze groeperingen van plaatsen waarin we het district onderverdelen zijn echter niet volledig afgelijnd of in cijfers uit te drukken. Er zijn overlappingsen mogelijk en ook is het niet ondenkbaar dat we een verwaarloosbaar klein percentage van de bevolking uitsluiten.

---

1 STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2005). *Census profile on district level*. Geraadpleegd op 17 februari 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

2 CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

3.1.1. Plantagekernen

Een eerste plaats waar mensen wonen in district Para zijn de plantagekernen. Als nalatenschap van de koloniale geschiedenis van Suriname vinden we in het land een grote oppervlakte aan plantagegrond terug die toebehoort aan één of meerdere families. Ze staat onder het toezicht van een plantagebestuur. Niemand kan plantagegronden kopen door een eed die de families zwoeren, maar het plantagebestuur verpacht ze wel. Indien overeengekomen met het bestuur kan ook vrijwel iedereen op de grond wonen. Niet alle plantages hebben echter woonkernen én de Surinaamse overheid erkent niet alle plantagebesturen als dorpsbesturen, onafhankelijk van het feit of er een woonkern aanwezig is of niet. Om deze reden is zowel een lijst van plantagebesturen, als een lijst met als dorpsbestuur erkende plantagebesturen niet representatief voor de reële situatie.

Para kent enkele economische concentraties, zoals bijvoorbeeld een recreatieoord. Nabij sommige plantagekernen vinden we deze terug en we vermoeden dat deze de ondernemingszin van de bewoners hiervan kan beïnvloeden. Om deze reden verdelen we de plantagekernen alvast onder in twee strata:

- ✓ *Straat 1: Plantagekernen niet nabij economische concentratie*
- ✓ *Straat 2: Plantagekernen nabij recreatieoord*

Een derde plantagekern die we onderscheiden bevindt zich nabij het bauxietmijngebied. We vermoeden dat ook dit de ondernemingszin van de bewoners kan beïnvloeden, waardoor we deze in een aparte categorie plaatsen. De plantagekern die we in deze categorie onderzoeken bevindt zich in een unieke situatie waarover we meer duidelijkheid scheppen in onderdeel 3.3.5. Onverdacht. Om deze reden scheiden we deze categorie van de overige twee plantagekernen door ze als laatste te onderzoeken straat in te rangschikken:

- ✓ *Straat 5: Plantagekernen nabij Bauxietmijngebied*

3.1.2. Overheidsgronden

Elke persoon met de Surinaamse nationaliteit heeft in zijn land het recht een stuk domeingrond aan te vragen. Dit zijn percelen die in het bezit zijn van de Surinaamse overheid en zijn in Para voor het overgrote deel gelegen naast de grotere verbindingswegen. In het district zorgt dit voor een uitgestrekte lintbebouwing.

We vermoeden dat de ondernemingszin van de mensen die op een domeingrond leven verschilt van de overige bewoners. Zij hebben geen overvloed aan vruchtbare grond ter beschikking zoals de plantagebewoners en ze wonen niet nauw samen in een woonkern. Deze vorm van woonplaats is de volgende groep die we onderzoeken:

- ✓ *Straat 3: Lintbebouwing*

Uitspraken doen over alle bevolkingsaantallen van personen die in lintbebouwing leven is onverantwoord. Bepaalde verbindingswegen lopen dwars doorheen plantagekernen en de mensen die op zulke plaatsen leven worden soms als plantagebewoners beschouwd alhoewel dit in realiteit niet het geval is. Dit is een van de hoofdredenen waarom we niet in staat zijn de exacte bevolkingsaantallen voor iedere plaats in het district te bepalen.

3.1.3. Inheemse dorpen

De derde en laatste hoofdcategorie die we onderscheiden zijn inheemse dorpen. De ondernemingszin van huishoudens en individuele personen kan hier verschillen van de vorige categorieën omdat de bewoners ervan nog volgens traditionele wijze in stamverband leven.

Dankzij deze meer geïsoleerde manier van leven zijn voor deze categorie wel relatief complete gegevens beschikbaar over de bevolkingsaantallen, die we volgens ressort weergeven in tabel 3.1. We definiëren onze laatste te onderzoeken categorie:

- ✓ *Straat 4: Inheems dorp*

TABEL 3.1: BEVOLKINGSAANTALLEN VAN INHEEMSE DORPEN IN DISTRICT PARA NAAR RESSORT¹

Ressort	Inheems dorp	Aantal inwoners
Noord	Bernharddorp	3.516
Oost	Powakka	601
	Klein Powakka	69
Zuid	Cabendadorp	197
	Hollands Kamp	113
	Matta	945
Bigi Poika	Bigi Poika	310
	Pikin Saron	442
	Tibiti	35
Carolina	Cassiporra	96
	Pierre Kondre	71
	Redi Dotie	114

Bij deze tabel dienen we op te merken dat ze geen volledige weergave geeft van de totale inheemse bevolking van district Para. We kunnen met zekerheid zeggen dat een klein aandeel van de inheemse dorpen hier niet in opgenomen is en dat ook niet alle inheemsen in deze dorpen wonen.

3.2. SELECTIE VAN DE PLAATSEN

Zoals we reeds vermelden zijn niet voor alle plaatsen in het district exacte bevolkingsaantallen gekend en dit omwille van de ongestructureerde ruimtelijke ordening van Para. Om een correct beeld te kunnen schetsen van de onderzochte percentages van elke plaats, selecteren we deze willekeurig uit elke categorie, waarbij we slechts die plaatsen waarvan we de exacte bevolkingsaantallen kennen kandidaat stellen. Dit gegeven zou geen invloed hebben op de ondernemingszin van de populatie.

De plaatsen die we selecteren en onderzoeken voor iedere straat, samen met de bevolkingsaantallen (CBB, 2011) en het ressort waarin ze liggen, vatten we samen in tabel 3.2 op de volgende pagina.

---

¹ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

TABEL 3.2: ONDERZOEKPLAATSEN

Categorie	Plaats	Aantal inwoners	Ressort
Straat 1: Plantagekern niet nabij economische concentratie	Osembo	448	Zuid
Straat 2: Plantagekern nabij recreatieoord	Bersaba	356	Zuid
Straat 3: Lintbebouwing	Sr. W. Churchillweg	796	Oost
Straat 4: Inheems dorp	Pikin Saron	442	Bigi Poika
Straat 5: Plantagekern nabij bauxietmijngebied	Onverdacht	508	Oost

3.3. BESCHRIJVING VAN DE PLAATSEN

In dit deel beschrijven we bondig de plaatsen die we onderzoeken. Dit doen we om een beeld te schetsen van de meest relevante verschillen en gelijkenissen in cultuur en omgeving tussen de plaatsen, die een dominante invloed kunnen hebben op de economische situatie ervan. Om de resultaten in het volgende hoofdstuk correct te interpreteren is het van belang dat we hier rekening mee houden.

3.3.1. Osembo

Deze plantagekern, of verkort plantage, is centraal gelegen in het district Para, meer specifiek in ressort Para-Zuid langsheen de Indira Ghandiweg. Deze hoofdweg biedt zeer goede transportmogelijkheden van de plantage richting het noorden naar de hoofdstad Paramaribo of richting het zuiden naar de internationale luchthaven te Zanderij. Aan de overkant van deze weg vinden we op wandelafstand plantage Onverwacht terug, waar ook het politiek centrum van district Para gevestigd is. In deze plantage is er zowel een basisschool als een school voor het lager onderwijs gelegen. De aspecten die betrekking hebben tot het onderwijs in Suriname en van relevantie zijn voor het onderzoek verklaren we in deel 3.6.2. Vast werk & overige voorzieningen.

In een plantagekern in Para vinden we bijna uitsluitend personen terug van Creoolse afkomst, die hier nauw samenleven in een dichtbebouwde woonkern. Relevant voor het onderzoek is dat deze bevolkingsgroep een losse kijk heeft op relaties tussen man en vrouw. Dit uit zich in het feit dat weinig koppels trouwen en volwassen personen meestal veel kinderen hebben met verschillende partners.

3.3.2. Bersaba

Deze plantage is gelegen in het ressort Para-Zuid, langsheen een vertakking van de Indira Ghandiweg. Ook hier biedt deze weg goede transportmogelijkheden naar de hoofdstad alsook de luchthaven. Op wandelafstand vinden we de plantages Vierkinderen en Republiek terug, en in de plantage zelf is er een basisschool gelegen. In deze plantages zijn ook enkele recreatieoordn gelegen waar zowel toeristen als Surinamers naartoe komen om zich te ontspannen.

Ook in deze plantage vinden we bijna uitsluitend personen van Creoolse afkomst terug, waarvoor dezelfde opmerkingen gelden als bij plantage Osembo.

3.3.3. Sir Winston Churchillweg

Deze grote weg, verkort als de Churchillweg, is gelegen in Para-Oost en is het verlengde van de Meursweg. Deze laatste verbindt de plantages Onverwacht en Osembo met Paramaribo en doorkruist hiermee plantage Onverdacht. In Paramaribo is, eerst op wandelafstand en later op fietsafstand vanaf de Churchillweg, de actieve bauxietmaatschappij Suralco gelegen. Ook vinden we in Paramaribo zowel een basisschool als een school met lager onderwijs terug. Deze scholen zijn nog relatief recent opgericht.

Op de Churchillweg vinden we voornamelijk een combinatie terug van drie culturen: Creolen, Javanen en Hindoestanen. Deze laatste twee overheersen in deze plaats en wat hen onderscheidt van de Creolen in dit onderzoek, is dat zij een andere kijk hebben op de relatie tussen man en vrouw. Zij trouwen meestal wel een vaste partner, maar hebben hier gewoonlijk slechts enkele kinderen mee.

3.3.4. Pikin Saron

Dit inheems dorp is gelegen in ressort Bigi Poika nabij het district Brokopondo en ligt langs de weg die de internationale luchthaven te Zanderij verbindt met West-Suriname. Op wandelafstand van het dorp is momenteel de bouw bezig van een nieuwe brug die deze verbinding in de toekomst zal verbeteren. In het dorp is een basisschool gelegen, de omgeving van Pikin Saron bestaat vooral uit tropisch regenwoud.

De bebouwing in een inheems dorp is opvallend open tegenover andere woonplaatsen en we vinden er uitsluitend personen terug afkomstig uit de oudste Surinaamse cultuur, die hier nog in traditioneel stamverband samenleven: Indianen. Ook in deze cultuur trouwen mensen met een vaste partner, maar hebben hier meestal relatief veel kinderen mee.

3.3.5. Onverdacht

De Meursweg die we reeds bespraken in dit deel doorkruist deze plantage, die hiermee in oostelijke richting in verbinding staat met plantages Osembo en Onverwacht, en in westelijke richting met Paramaribo. Daar is zoals reeds vermeld de bauxietmaatschappij Suralco gevestigd en we vinden er zowel een basisschool als een school voor lager onderwijs terug.

Deze plantagekern is verschillend van de overige plantages omwille van haar ligging ten opzichte van de gesloten bauxietmijnen van BHP Billiton. Deze multinational huurde een deel van de plantagegrond om in het verleden huizen op te bouwen voor haar werknemers, die hier om economische redenen naartoe immigrerden. Omwille van deze immigratie vinden we in de plantage momenteel nog een groot aandeel Javaanse personen terug die hier naast de oorspronkelijke Creoolse bewoners wonen. De relevante aspecten met betrekking tot de relaties tussen man en vrouw van deze culturen vermelden we reeds in de voorgaande alinea's.

FIGUUR 3.1: BAUXIETMIJN¹

¹ MI BARI (2010). Mogelijke verhuizing van inheemsen door transport bauxiet. Geraadpleegd op 7 juni 2011, op <http://www.mibari.com/wordpress/2010/06/11/mogelijke-verhuizing-inheemsen-door-transport-bauxiet>

3.4. GROOTTE VAN DE STEEKPROEF

Gedurende de eerste fases van het onderzoek blijkt het al snel onhaalbaar om alle plaatsen exhaustief te onderzoeken. Om binnen de gegeven tijdspanne toch voldoende informatie te verzamelen over alle vijf onderzoekplaatsen, nemen we van elke plaats een steekproef.

De grootte van deze steekproef bepalen we voor alle onderzoekplaatsen individueel, afhankelijk van de totale populatie. Hierbij houden we de steekproefmarge constant op 5%, de nauwkeurigheid op 50%, en het beoogde betrouwbaarheidspercentage is steeds 95%. Om deze betrouwbaarheid te garanderen kiezen we de huishoudens die we interviewen binnen elke plaats op willekeurige wijze.

De formule die we hanteren voor het berekenen van de steekproefgrootte bij een eindige populatie¹ ziet er uit als volgt:

$$n \geq \frac{N \times z^2 \times p(1-p)}{z^2 \times p(1-p) + (N-1) \times F^2}$$

De uitkomst van bovengenoemde berekening geeft aan hoeveel respondenten we minimaal in kaart dienen te brengen. In deze formule geldt:

n = Het aantal benodigde respondenten.

z = De standaardafwijking bij een bepaald betrouwbaarheidspercentage

p = De kans dat iemand een bepaald antwoord geeft

F = De foutmarge

N = De grootte van de populatie

Om na te gaan in welke mate de steekproeven een realistische weergave zijn van de huidige situatie van de onderzoekplaatsen, voegen we aan het begin van de individuele resultaten in hoofdstuk vier, telkens het onderdeel gegevenscontrole toe. In deze delen vergelijken we per plaats de gegevens uit het onderzoek met de meest betrouwbare data ter beschikking.

3.5. METHODE VAN BEVRAGING

In de westerse wereld hanteren we bij het voeren van een kwantitatief onderzoek doorgaans een gestandaardiseerde vragenlijst. Deze sturen we per post of e-mail op naar de respondenten waarna zij deze invullen en terugzenden naar de onderzoekscel die de gegevens verwerkt.

Omwille van de lagere ontwikkelingsgraad van Para heeft slechts een zeer klein aandeel van de huishoudens een internetverbinding. Ook heeft een groot aandeel ervan simpelweg geen postadres, of ontbreekt het opleidingsniveau om zulke vragenlijst correct te interpreteren. Hierdoor zijn de methodes die we beschrijven niet bruikbaar voor dit onderzoek. Als oplossing voor dit probleem stellen we een gestandaardiseerde vragenlijst op die we toevoegen in bijlage 1. Deze vragenlijst vertrekt van de inhoud van het onderzoek, die we verder uitwerken in het volgende deel.

Aan de hand van deze vragenlijst interviewen we alle onderzochte huishoudens persoonlijk. Deze methode is zeer arbeidsintensief, wat aan de basis ligt van de steekproefmethode. Wel is ze zeer betrouwbaar, aangezien we zelf de juistheid van de informatie persoonlijk kunnen beoordelen.

---

¹ ALLES OVER MARKTONDERZOEK (2009). *Steekproef*. Geraadpleegd op woensdag 26 mei 2011, op [http://www.allesovermarktonderzoek.nl/Marktonderzoek/Steekproef.aspx#Formule steekproefgrootte](http://www.allesovermarktonderzoek.nl/Marktonderzoek/Steekproef.aspx#Formule%20steekproefgrootte)

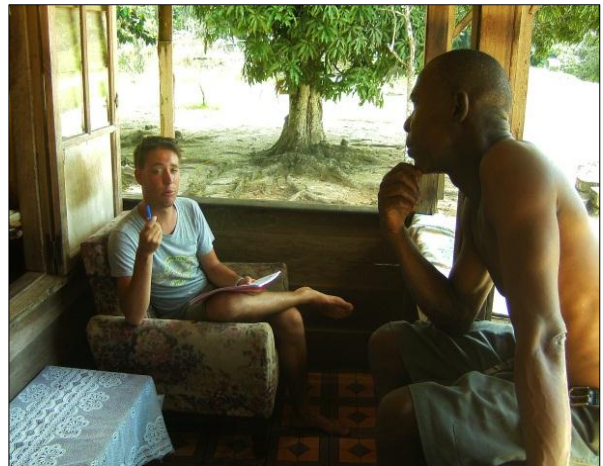

3.5.1. Gegevensvaliditeit

Doorgaans onderzoeken we de huishoudens individueel maar in sommige plaatsen, voornamelijk in Pikin Saron en de plantages Osembo en Bersaba, interviewen we in een team van twee.

Bij deze laatste twee doen we dit om de gegevensvaliditeit te verzekeren. Het zijn redelijk intieme gegevens die we bevragen en bij deze doelgroep blijkt het agressief over te komen indien één enkele persoon deze gegevens uit hun huishouden komt onttrekken, waardoor we vermoeden dat zij in dit geval geen correcte en volledige gegevens mededelen. Wanneer we in team van twee de gegevens bevragen blijken de respondenten meer open te zijn en zonder moeite deze intieme informatie met ons te willen delen. We vermoeden dat de interviewsfeer aan de basis hiervan ligt, die in dit geval veel losser en minder autoritair is.

Een inheems dorp leeft in traditioneel stamverband met aan het hoofd ervan een kapitein. Deze is op de hoogte van alle gebeurtenissen in het dorp en dient voor een onderzoek als dit zijn toestemming te geven. In Pikin Saron ontvangen wij deze toestemming waarna we, onder begeleiding de huishoudens kunnen bevragen. Hierdoor interviewen we de huishoudens in dit dorp doorgaans in team. Het is mogelijk dat we, omwille van deze begeleiding, slechts een selectie van respondenten bevragen wat een vertekening kan weergeven in de resultaten.

FIGUUR 3.2: ONDERZOEK IN BERSABA

3.5.2. Non-response

Het aantal huishoudens dat weigert ons een interview toe te staan is zo goed als onbestaand. Indien we een huishouden selecteren als respondent en er niemand in het huis aanwezig blijkt te zijn, keren we op een later tijdstip terug. Zo zijn we in staat deze soort van non-response tot een verwaarloosbaar minimum te beperken.

In sommige gevallen is het echter onmogelijk om een huishouden te bereiken omwille van externe factoren, zoals bijvoorbeeld agressieve honden die op het perceel rondlopen. Indien het niet mogelijk is via een alternatieve manier een inwoner van het huis aan te spreken, zijn we niet in staat dit huishouden te interviewen. We vermoeden echter dat het karakter van een hond niet van invloed is op de ondernemingszin van de inwoners, waardoor we niet verwachten dat deze enkele gevallen ($\pm$ vijf) de resultaten vertekenen.

Gedurende de beginfase van het onderzoek vraagt de inhoud van de vragenlijst om bijsturing. Nieuwe en interessante onderzoeksvragen stellen zich en andere vragen blijken dan weer irrelevante informatie op te leveren. Omwille van deze evoluties schaven we de inhoud van het interview na enkele gesprekken in geringe mate bij, om de waarde van het onderzoek te verhogen. Bij enkele huishoudens in de plantages Onverdacht en Osembo, beschikken we bijgevolg niet over de volledige inhoud van de vragenlijst. Deze aantallen zijn ook hier echter te beperkt om vertekening in de resultaten te veroorzaken.

3.6. INHOUD VAN DE VRAGENLIJST

Op de volgende pagina's beschrijven we de informatie die we met het onderzoek beogen en de manier waarop we deze achterhalen. Hierbij geven we ook bijkomende achtergrondinformatie die nodig is om het onderzoek in het juiste perspectief te plaatsen. De vragenlijst die we hanteren gedurende het onderzoek, die we terugvinden we in bijlage 1, baseren we op deze inhoud.

We maken een onderverdeling in drie domeinen, die we samen met het onderdeel gegevenscontrole ook bij de bespreking van de resultaten in de volgende hoofdstukken hanteren. Deze domeinen zijn: Samenstelling & omvang van de huishoudens, Vast werk & overige voorzieningen, Financiële situatie & voorziening in behoeften.

3.6.1. Samenstelling & omvang van de huishoudens

Het aantal inwoners en de verhouding tussen volwassenen en kinderen is zonder enige twijfel van invloed op de ondernemingszin en de economische situatie van een huishouden. Het is medebepalend voor de armoedegrenzen van de huishouden, waar we in punt 3.6.3. Verder in dit deel dieper op ingaan, en naar alle waarschijnlijkheid beïnvloedt dit ook andere factoren met betrekking tot ondernemingszin.

Gedurende het onderzoek delen we de respondenten per huishouden onder in categorieën die nauw samenhangen met de leeftijd. Schoolplicht in Suriname is vastgelegd op de leeftijd van 4 tot 12 jaar en de pensioenleeftijd op die van 60 jaar. De vier categorieën die we hanteren zijn:

- Kinderen > 4 jaar (baby's)
- Schoolgaande kinderen
- Economisch actieven
- Gepensioneerden

In het kader van een economisch onderzoek is het echter interessanter een onderscheid te maken tussen jongeren die effectief naar school gaan dan zij die dit volgens de wet zouden moeten doen maar in realiteit een job beoefenen, alsook tussen de ouderen die werkelijk op pensioen zijn en zij die de pensioenleeftijd bereikten maar nog steeds werken. Onze categorie schoolgaande kinderen bevat bijgevolg jongeren die ouder zijn dan 12 jaar maar nog steeds studeren en de categorie gepensioneerden bevat ook de respondenten jonger dan 60 jaar die nog steeds werken. De economisch actieve bevolking bevat ook zowel werkende schoolplichtige kinderen als werkende pensioengerechtigden. Voor een correcte interpretatie van het begrip economisch actieven verwijzen we terug naar deel 2.3. Begrippen.

Alleen het kerngezin van een huishouden in kaart brengen is niet voldoende. In Suriname wonen vaak neefjes en nichtjes, en zelfs niet-gerelateerde kinderen van armere gezinnen ('kweekjes') in bij een familie, die hun financieel en sociaal ondersteunt. Ook wonen regelmatig grootouders, ooms, tantes, broers, zussen enzovoort samen met elkaar of bij een gezin. Economisch gezien oefenen deze personen een even grote invloed uit op de situatie van het huishouden, waardoor we deze hier ook bijrekenen.

Verder onderzoeken we of het gezinshoofd van het huishouden al dan niet samenwoont met zijn of haar partner.

Aan de hand van deze informatie trachten we een beeld te vormen van een standaardgezinssituatie voor iedere onderzochte plaats. Dit schept een meer volledig beeld van de typerende huishoudens die we er terugvinden en kan in relatie staan tot de ondernemingszin van de huishoudens.

3.6.2. Vast werk & overige voorzieningen

Om te bepalen wat mensen doen om in hun behoeften te kunnen voorzien, beschouwen we de (in)activiteit van de economisch actieve bevolking. De demografische gegevens die we van deze groep in kaart brengen zijn het geboortjaar en de relatie tot het gezinshoofd. Uit deze relatie leiden we ook steeds het geslacht af. De overige aspecten die we onderzoeken zetten we in de volgende alinea's uiteen.

Opleidingsniveau

Het hoogst behaalde diploma van een persoon kan bepalend zijn voor zijn of haar activiteiten en zijn of haar economische situatie. De verschillende diploma's in Suriname zijn nagenoeg gelijklopend met die in België, afgezien van één aspect. Het middelbaar onderwijs, dat in België zes jaren omvat, delen zij op in twee fasen van elk drie jaren. De eerste fase noemt het lager onderwijs en de tweede fase het middelbaar onderwijs. Dit geeft de volgende onderverdeling, die we in het verloop van dit werk gebruiken:

- Geen / Kleuteronderwijs
  - Basisonderwijs
  - Lager onderwijs
  - Middelbaar onderwijs
  - Hoger beroepsonderwijs / Universiteit
- } Middelbaar onderwijs in België

Vanzelfsprekend kunnen we deze categorieën nog verder onderverdelen, wat echter irrelevant is voor het verdere verloop van dit werk.

Soorten inkomsten

In het onderzoek achterhalen we ook welk deel van de economisch actieven inkomsten vergaart voor het huishouden, op welke manier ze dit doen, waar ze dit doen en van welke grootte de inkomsten hiervan zijn. De munteenheid is de Surinaamse Dollar (SRD) en gedurende de loop van het onderzoek heeft 1 SRD de waarde van 21 eurocent of omgekeerd is 1 Euro gelijk aan 4,78 SRD. We onderscheiden inkomsten uit vast werk, en inkomsten uit overige voorzieningen / hossels (zie 2.3. Begrippen). We beschrijven alle inkomsten in dit werk op maandbasis.

De verschillende inkomsten uit vast werk delen we na afloop van het onderzoek onder in categorieën die zowel gebaseerd zijn op de NACE-codering als op onze bevindingen in het veld, met als doel de werkgelegenheid in district Para zo realistisch en overzichtelijk mogelijk weer te geven. De specifieke jobs die we in kaart brengen, onderverdeeld in deze categorieën, zijn terug te vinden in bijlage 3.

De verschillende hossels verdelen we onder in categorieën die gebaseerd zijn op onze bevindingen in het veld. Ook deze hebben als doel een zo realistisch mogelijke weergave te bieden, hier van de verschillende soorten bijverdiensten die we terugvinden in district Para. De specifieke hossels die we in kaart brengen, onderverdeeld in deze categorieën, vinden we terug in bijlage 4.

Ook brengen we in kaart welke personen een hossel hebben die bedoeld is voor zelfvoorziening en welke werkloze personen op zoek zijn naar vast werk.

Slechts een verwaarloosbaar klein percentage van de respondenten produceert echter iets dat uitsluitend bedoeld is voor eigen gebruik, waardoor we hier niet dieper op ingaan bij de resultaten. Wel onthouden we dat een gedeelte van de personen, met een hossel in de categorieën 'Verkoop woudproducten' en 'Verkoop landbouwproducten', de producten hiervan ook zelf consumeert.

De respondenten die aangeven werkzoekende te zijn doen dit doorgaans in de hoop onmiddellijk vast werk te ontvangen. Velen hiervan zijn echter geen actieve werkzoekenden, waardoor de gegevens die deze onderzoeksvraag oplevert niet bruikbaar zijn. We laten deze gedurende de analyses buiten beschouwing.

We merken ook op dat informatie met betrekking tot extra voorzieningen van mensen zeer intiem is. Om deze reden vermoeden we dat de respondenten hier niet steeds volledig open over kunnen of willen zijn. Ook is zonder twijfel een deel van de bijverdiensten in Para illegaal, waardoor zij deze inkomsten niet vermelden. Hierdoor zijn er in realiteit meer hossels terug te vinden in district Para dan we voorstellen bij de resultaten van het onderzoek.

We vermoeden ook dat de inkomens van de Paranen hoger zijn dan uit de analyses blijkt. Respondenten zijn vaak bescheiden wanneer zij hierover spreken, in de hoop externe hulp te ontvangen indien zij aangeven dat hun inkomsten laag zijn.

Situatie ex-werknemers BHP Billiton

Als laatste item houden we bij wie van de economisch actieve bevolking alsook de gepensioneerden een werkverleden heeft bij de gesloten bauxietmaatschappij BHP Billiton. Op deze manier zijn we in staat hen te onderscheiden van de overige respondenten en te bepalen in welke plaats(en) we ze kunnen terugvinden.

Ook kunnen we op deze manier de situatie van deze respondenten vergelijken met de situatie van de overige personen in de onderzoekplaats. Deze analyse beschrijven we in deel 4.5.5. Situatie ex-werknemers BHP Billiton.

3.6.3. Financiële situatie & voorziening in behoeften

Een volgend deel van dit onderzoek is gericht op het achterhalen van de huidige economische situatie betreffende de huishoudens in district Para.

Allereerst willen we opmerken dat wanneer we spreken over voorziening in behoeften, het hier slechts betrekking heeft op materiële behoeften. Uit onze observaties ondervinden we dat in Suriname nagenoeg uitsluitend sprake is van materiële armoede. Dankzij het gunstige klimaat en de vruchtbare bodem hebben de mensen bij wijze van spreken altijd wel iets te eten, waardoor we vermoeden dat hongerdood een onbestaand begrip is in het land. Als gevolg van de lage ontwikkelingsgraad is het echter niet mogelijk dit aan de hand van relevante cijfergegevens te staven.

Totale inkomsten van het huishouden

De economische situatie is voor een groot deel afhankelijk van de totale inkomsten van het huishouden, die soms meer kunnen zijn dan de som van alle inkomsten uit vast werk, hossels, en pensioenen van alle bewoners van het huishouden. Om deze reden onderzoeken we ook of een huishouden nog overige inkomsten hebben. Dit zijn vooral inkomsten uit de verhuur van huizen of financiële steun van familie in het buitenland. Slechts na dit gegeven op te tellen bij de som die we reeds aangaven, kunnen we met zekerheid zeggen van welke grootte de totale inkomsten voor het huishouden zijn.

Armoedegrenzen

Indien we deze totale inkomsten van een huishouden in verhouding stellen tot de gezinssamenstelling, zijn we in staat te bepalen of een huishouden al dan niet in armoede leeft. Dit doen we volgens de meest recente armoedegrenzen van het ABS daterende uit het 2e kwartaal van 2009, berekend volgens het pakket 2007/2008¹. De matrix die deze armoedegrenzen omvat stellen we voor in tabel 3.3

TABEL 3.3: ARMOEDEGRENZEN IN SURINAME¹

Volwassenen/Kinderen	0	1	2	3	4
1	494 SRD	771 SRD	1028 SRD	1275 SRD	1512 SRD
2	890 SRD	1142 SRD	1384 SRD	1621 SRD	1848 SRD
3	1250 SRD	1493 SRD	1725 SRD	1947 SRD	2170 SRD
4	1596 SRD	1824 SRD	2051 SRD	2269 SRD	2486 SRD

Indien een huishouden een grotere gezinssamenstelling heeft dan deze die in de matrix voorkomen, kunnen we hiervoor de armoedegrens bepalen dankzij de logische opbouw ervan. Op deze manier zijn we in staat de armoedegrenzen voor ieder onderzocht huishouden te bepalen.

Huisinrichting

Wanneer we vaststellen in welke mate de huishoudens kunnen voorzien in hun behoeften onderzoeken we allereerst de inrichting van de huishoudens. Op basis hiervan stellen we enkele variabelen op waarvan we vermoeden dat ze in relatie staan tot de financiële situatie van de huishoudens en die een indicatie kunnen geven van de mate waarin een huishouden in haar materiële behoeften kan voorzien. Deze variabelen zijn:

- ✓ Het aantal slaapkamers
- ✓ Het al dan niet beschikken over een televisietoestel
- ✓ Het al dan niet beschikken over een koelkast
- ✓ Het al dan niet beschikken over een binnenhuisbadkamer
- ✓ Het al dan niet beschikken over een internetverbinding

We kiezen voor de variabele binnenhuisbadkamer omdat een aandeel van de huishoudens in Para hier niet over beschikt. Deze hebben meestal een douche in open lucht of wassen zich in een rivier of kreek. In het kader van dit onderzoek kan het betekenen dat een huishouden niet voldoende financiële middelen heeft om een badkamer binnenin het huis in te richten.

Na afloop van de analyses blijkt dat het aantal slaapkamers op geen logische manier in relatie staat tot de armoedegrenzen. Dit geeft aan dat deze variabele niet in verband staat tot de financiële situatie van de huishoudens in Para, waardoor we het aantal slaapkamers gedurende het verdere verloop van dit werk buiten beschouwing laten.

Een laatste variabele die we onderzoeken met betrekking tot de huisinrichting is het al dan niet beschikken over een auto. Deze variabele behoort strikt genomen niet tot de 'huisinrichting', maar we vermoeden dat ze een goede indicatie geeft van de mate waarin huishoudens in hun behoeften kunnen voorzien. Aangezien een auto wel tot de voorzieningen van een huis behoort, beschouwen we deze variabele in het kader van het onderzoek toch als een deel van de huisinrichting:

- ✓ Het al dan niet beschikken over een auto

¹ STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2009). *Suriname basic indicators*. Geraadpleegd op 15 april 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

Problemen bij het betalen van kosten

Om te begrijpen of de huishoudens het moeilijk hebben met het voorzien in hun basisbehoeften stellen we hun de vraag of zij moeilijkheden ondervinden bij het betalen van kosten gerelateerd aan basisbehoeften. We onderscheiden medische kosten en onderwijskosten.

Bij het onderzoeken of huishoudens al dan niet verzekerd zijn voor de betaling van medische kosten, brengen we ook in kaart welke huishoudens een verzekering hebben voor deze kosten. Hierdoor zijn we na afloop van het onderzoek in staat de verzamelde gegevens op een juiste manier interpreteren.

Of huishoudens al dan niet verzekerd zijn is echter zeer moeilijk eenduidig te bepalen. In Suriname kunnen mensen een verzekering voor dokterskosten bij de overheid krijgen, in sommige gevallen zijn personen volledig verzekerd dankzij hun werk (of vroegere werk), soms verzekert het werk ook de vrouw en kinderen, Inheemsens hebben andere soorten verzekeringen, enzovoort.

Al deze verzekeringen in kaart brengen is een onderzoek op zich. Om deze reden stellen we slechts vast in welke huishoudens alle personen verzekerd zijn voor de betaling van medische kosten. Soms kan het zijn dat personen echter nog steeds moeilijkheden ondervinden bij het betalen van medische kosten. Net als in België dekt deze verzekering vaak niet het volledig te betalen bedrag, waardoor slepende ziektes die veel behandeling en/of medicatie vereisen toch voor problemen kunnen zorgen.

Bij de onderwijskosten beschouwen we enerzijds de kosten tot en met het middelbaar onderwijs en anderzijds die van het universitair of hoger beroepsonderwijs. Deze verschillen behoorlijk in omvang.

De belangrijkste kosten tot en met het middelbaar zijn de inschrijving, de huur van de boeken en materiaal, de aankoop van een uniform en eventueel het vervoer. De combinatie van de eerste drie basiskosten bedraagt voor overheidsscholen ongeveer 75 SRD per kind per jaar en een schoolbus kost, indien nodig, 35 SRD op jaarbasis. Ook biedt de school de mogelijkheid voor een warme maaltijd en drank voor 6 SRD per dag. In Suriname is het normaal dat een kind dit bij in het pakket neemt, wat al snel een kost van 1200 SRD

FIGUUR 3.3: SCHOOLKINDEREN IN ONVERWACHT¹

op jaarbasis met zich meebrengt. Hier gaan we ervan uit dat een kind 200 dagen per jaar op school doorbrengt en hier elke dag warm eet.

In Para vinden we echter maar twee overheidsscholen terug, gelegen in Onverwacht en Zanderij. Het busgeld is meestal niet onbetaalbaar, maar de busrit kan zeer lang en vermoeiend zijn indien kinderen niet dichtbij één van deze plaatsen wonen. Om deze reden kiezen vele ouders ervoor hun kind, indien nodig, naar een dichter bijgelegen privéschool te sturen, wat de combinatie van de basiskosten verhoogt naar 160 SRD per kind per jaar.

De basiskosten van een universiteitsopleiding in de hoofdstad Paramaribo zijn de inschrijving en de aankoop van boeken, wat samen ongeveer 800 SRD per jaar bedraagt. Een schoolbus bestaat niet, waardoor studenten zelf voor vervoer naar de hoofdstad dienen te zorgen. De goedkoopste manier is nog steeds het openbaar vervoer dat ongeveer 2 SRD per rit bedraagt. In een academiejaar van 200 lesdagen kost dit een student ongeveer 800 SRD, indien deze een goede busverbinding ter beschikking heeft. Deze moet een minimum van 2 à 3 uur per dag reizen en hier bovenop komen ook nog de voedingskosten waarop we geen zicht hebben.

¹ ONVERWACHT (2007). *Suriname*. Geraadpleegd op 7 juni 2011, op <http://www.programmabob.nl/Menu-SAmerica/J0712-Suriname/JPEG-Page.html>

Duurdere alternatieven voor het vervoersprobleem in dit geval zijn een kamer huren in Paramaribo of eigen vervoer hebben, waartoe de meeste studenten in principe genoodzaakt zijn wegens de slechte busverbindingen vanuit vele plaatsen in het district¹.

Zoals we vaststellen verschillen de onderwijskosten afhankelijk van de situatie of de aard van het onderwijs en de plaats waar de scholieren of studenten wonen. Deze kosten volledig in kaart brengen voor elk kind in een huishouden is wederom een onderzoek apart.

Voor een begrip van de onderwijskosten in dit werk schatten we dat, op basis van de voorgaande gegevens, de onderwijskosten van een schoolgaand kind gemiddeld 500 à 1.000 SRD per jaar bedragen en die van een universitaire student gemiddeld 2.500 SRD per jaar.

3.7. VERWERKING VAN DE GEGEVENS

Voor het bijhouden en verwerken van de gegevens maken we gebruik van het statistisch computerprogramma SPSS, versie 17.0.

Wanneer we in de volgende hoofdstukken de resultaten bespreken en aangeven dat we een verband vaststellen, hanteren we steeds de norm dat we dit met een zekerheid van 95% kunnen aangeven.

---

¹ GHISAIDOOBE, R. Directeur overheidsschool Onverwacht, persoonlijke communicatie. 24 Mei 2011.

4. INDIVIDUELE RESULTATEN

In dit hoofdstuk stellen we de resultaten per onderzoekplaats voor. Achtereenvolgens bespreken we de plantages Osembo en Bersaba, de Churchillweg, Pikin Saron, en als laatste Onverdacht. Voor een beknopte schets van deze plaatsen verwijzen we naar deel 3.3. Beschrijving van de plaatsen.

Aan het begin van elk deel beschrijven we de steekproefgrootte en de verwachte betrouwbaarheid van de steekproef, gevolgd door de categorieën respondenten die we er terugvinden. Hierop volgt steeds een gegevenscontrole, waarin we nagaan of de steekproef inderdaad een correcte weergave kan zijn van de reële situatie. De analyses die we hierna voorstellen bevatten steeds eerst de samenstelling en omvang van de huishoudens, vervolgens het werk en de overige voorzieningen, en de financiële situatie en voorziening in behoeften. Het deel waarin we de huidige situatie van de ex-werknemers van BHP Billiton beschrijven is deel 4.5.5. Situatie ex-werknemers BHP Billiton. Na ieder onderdeel vatten we de analyses samen in een deelconclusie, en per individuele plaats vatten we op het einde van deze resultaten ook steeds de deelconclusies samen.

4.1. OSEMBO

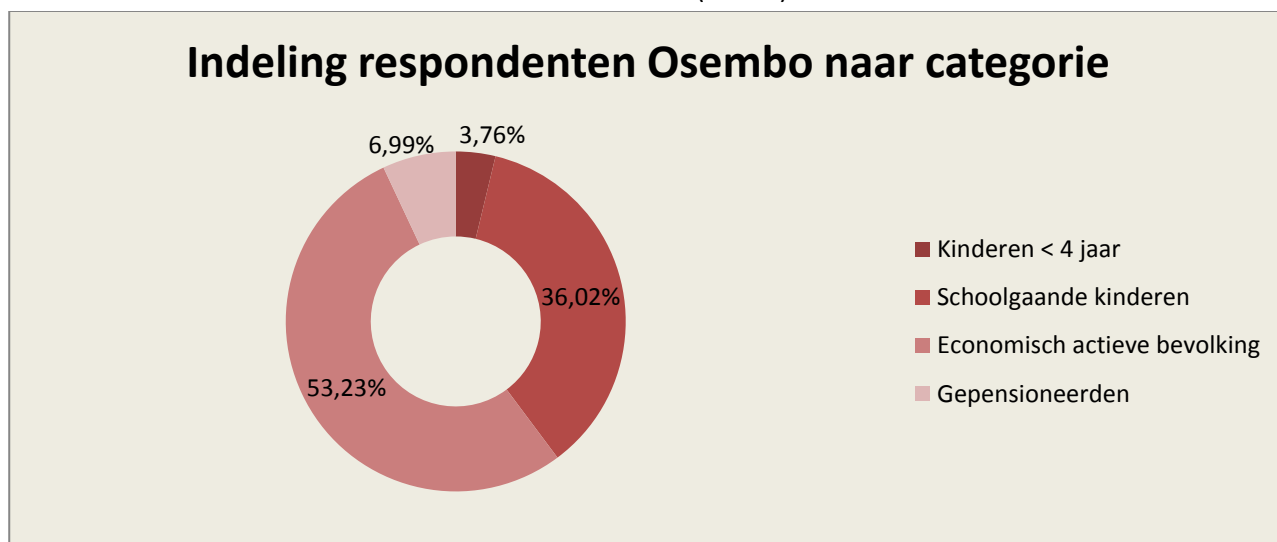

In plantage Osembo onderzoeken we 37 huishoudens, waarmee we in totaal 186 inwoners in kaart brengen. Dit is 41,52% van de totale bevolking van de plantage die in zijn geheel 448 inwoners¹ telt. Het gemiddelde aantal inwoners per huishouden is 5,03 personen, wat doet vermoeden dat de plantage ongeveer 90 huishoudens telt. Exacte gegevens hierover zijn echter niet beschikbaar.

Met het aantal respondenten in deze categorie zouden de uitspraken die we doen een betrouwbaarheid van 92% hebben. Voor een gedetailleerde beschrijving van de manier waarop we dit percentage berekenen verwijzen we naar deel 3.4. Grootte van de steekproef.

We delen de respondenten onder in categorieën die nauw samenhangen met de leeftijd, zoals we reeds verklaren in het onderdeel 3.6.1. Samenstelling & omvang van de huishoudens. De voorstelling van deze categorieën in plantage Osembo stellen we voor in grafiek 4.1.

GRAFIEK 4.1: INDELING RESPONDENTEN OSEMBO NAAR CATEGORIE (N=186)

¹ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

Uit de voorgaande grafiek blijkt dat we twee overheersende categorieën terugvinden in Osembo: schoolgaande kinderen (36,02%) en de economisch actieve bevolking (53,23%). De overige categorieën gepensioneerden en kinderen jonger dan 4 jaar omvatten samen slechts 10,75% van de totale onderzochte populatie.

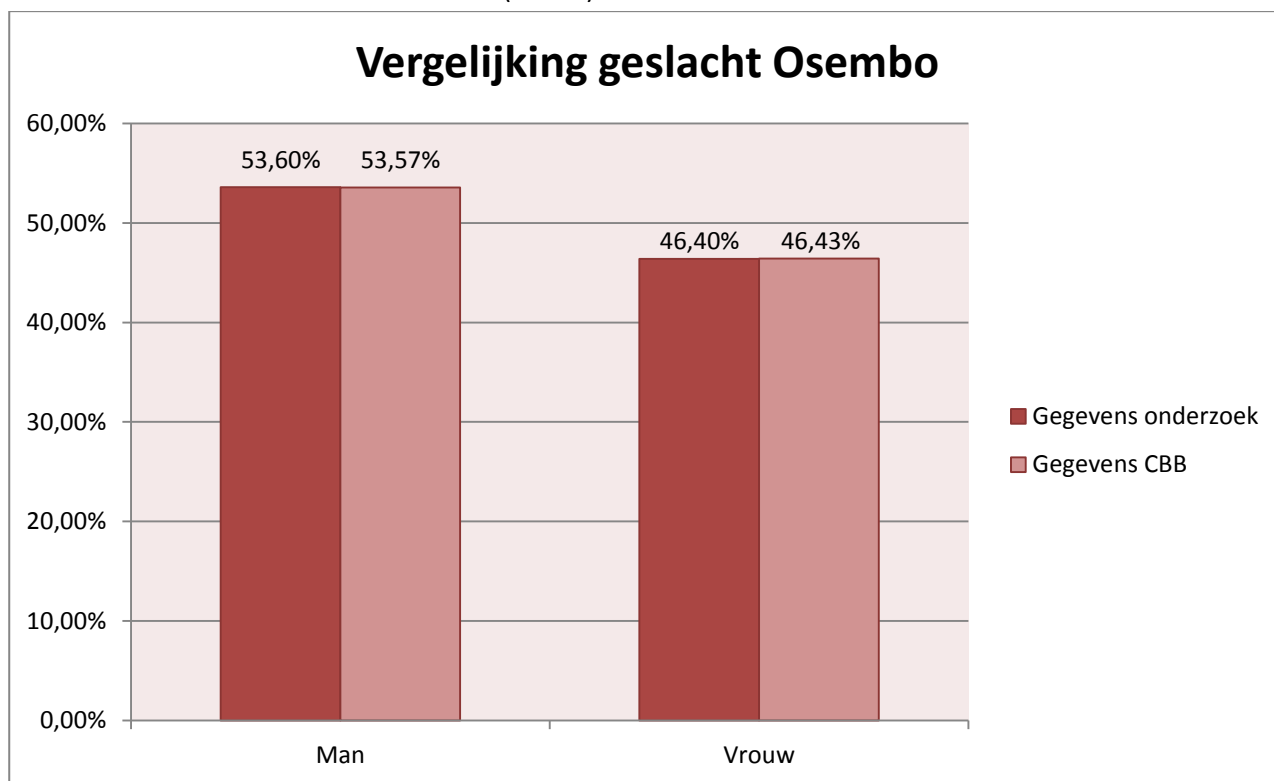
4.1.1. Gegevenscontrole

We beschikken over vier variabelen die ons in staat stellen om na te gaan of de data die we voorstellen een correcte weerspiegeling geven van de realiteit. Deze zijn het geslacht, de leeftijdscategorie, het opleidingsniveau en de burgerlijke stand van de respondenten.

Alvorens we de controle uitvoeren merken we op dat we onze data vergelijken met de meest betrouwbare bevolkingscijfers voorhanden. Voor de vergelijking van het geslacht beschikken we over de exacte gegevens per plaats¹, voor de overige variabelen hanteren we de gegevens van de bevolkingstelling in 2004 volgens ressort². Deze laatste zijn bijgevolg algemene cijfers die niet alleen betrekking hebben op de plantage in kwestie en ook zijn ze in 2011 reeds zeven jaar verouderd, wat verschillen kan weergeven.

Grafiek 4.2 geeft de vergelijking van het geslacht van de economisch actieve respondenten & gepensioneerden uit Osembo met het geslacht van de totale populatie van Osembo grafisch weer.

GRAFIEK 4.2: VERGELIJKING GESLACHT OSEMBO (N=448)

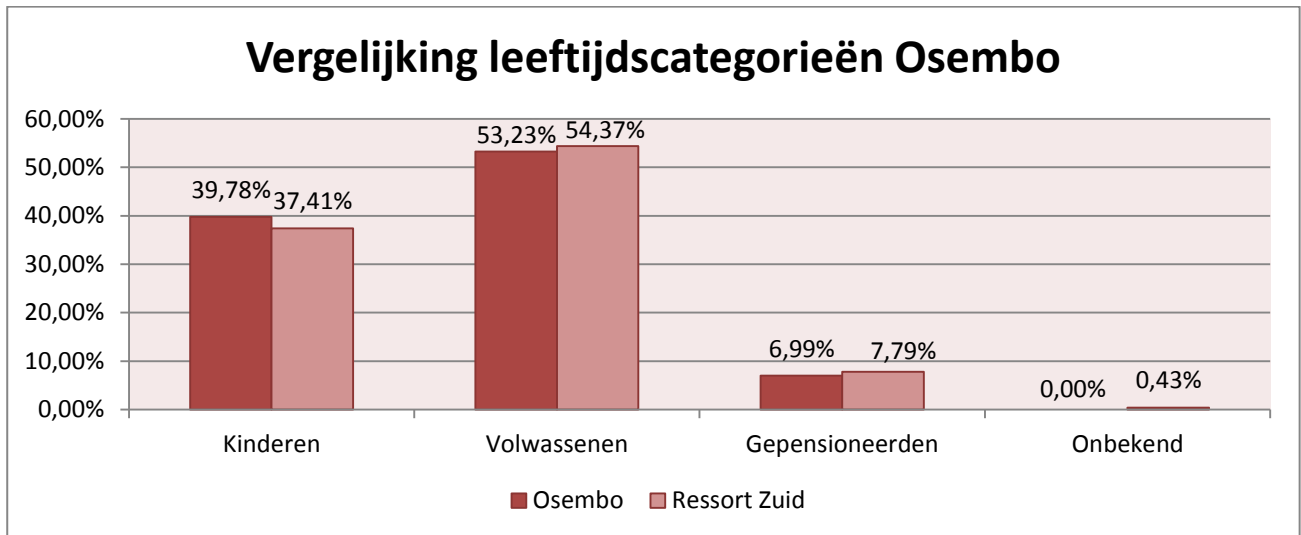
Deze grafiek toont duidelijk aan dat we zo goed als geen verschil terugvinden tussen het geslacht van de onderzochte respondenten uit Osembo, en het geslacht van de totale populatie van Osembo.

¹ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

² STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2005). *Census profile on ressort level*. Geraadpleegd op 17 februari 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

In grafiek 4.3 leest vinden we de leeftijdscategorieën die we in deel 3.6.1. Samenstelling & omvang van de huishoudens bepalen terug, waarbij in deze grafiek de kinderen gelijk zijn aan de som van de schoolgaande kinderen en de kinderen jonger dan 4 jaar. Deze vergelijken we met de leeftijdscategorieën van het ressort Para-Zuid, volgens het ABS. Deze zijn: Kinderen (0 jaar – 14 jaar); Volwassenen (15 jaar – 59 jaar); Gepensioneerden (ouder dan 60 jaar).

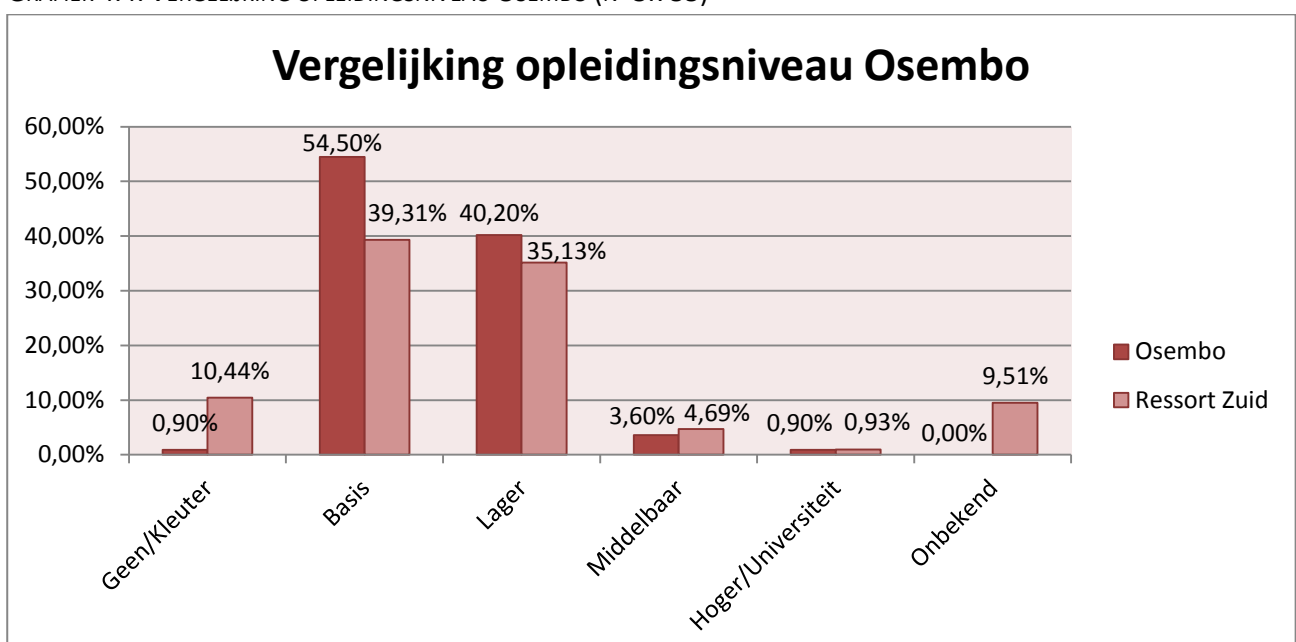
GRAFIEK 4.3: VERGELIJKING LEEFTIJDSCATEGORIEËN OSEMBO (N=4.403)

In deze grafiek kan vertekening voorkomen omdat de categorieën die we vergelijken niet volledig dezelfde zijn. De kolom kinderen uit Osembo bevat ook schoolgaande kinderen die ouder zijn dan 14 jaar of omgekeerd. Het ABS maakt een duidelijk onderscheid naar deze leeftijd, maar zelfs indien we hier geen rekening mee houden, toont grafiek 4.3 duidelijk aan dat de gegevens die we analyseren zeer nauw overeenkomen met die van het ABS.

De vergelijking van het opleidingsniveau van de economisch actieve respondenten & de gepensioneerden met het opleidingsniveau van Para-Zuid volgens de gegevens van het ABS, geven we weer in grafiek 4.4.

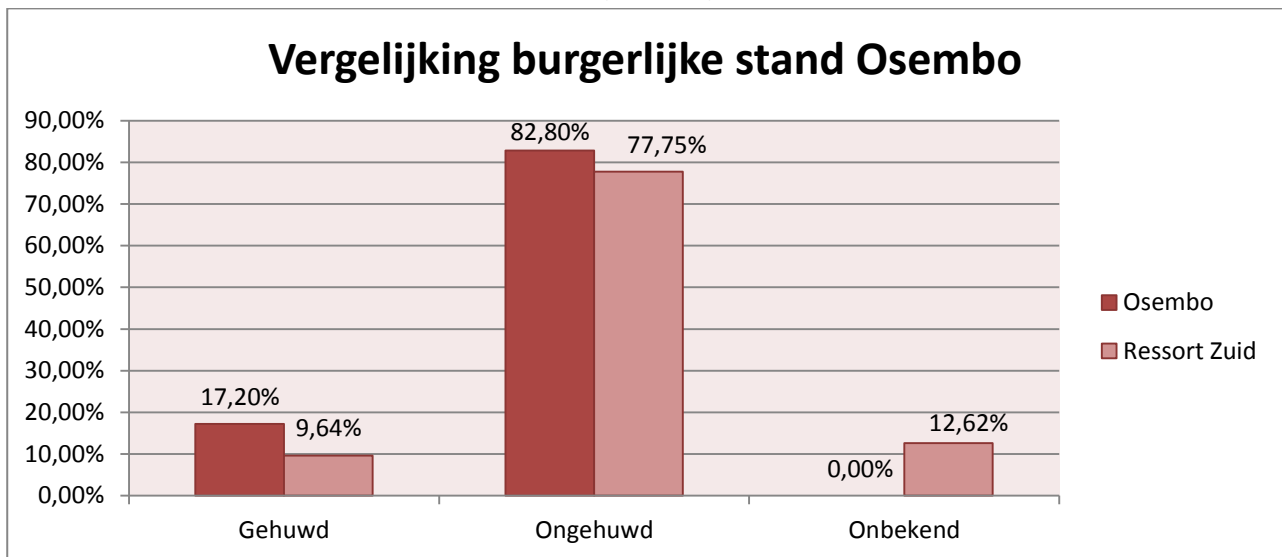
GRAFIEK 4.4: VERGELIJKING OPLEIDINGSNIVEAU OSEMBO (N=3.755)

Wat opvalt aan grafiek 4.4 op de voorgaande pagina is dat het opleidingsniveau van de respondenten uit Osembo voor het basis- en lager onderwijs aanzienlijk hoger ligt dan dat van het Ressort in zijn geheel. Dit is te verklaren door de ligging van de plantage ten opzichte van de overheidsschool in Onverwacht. Op wandelafstand creëert dit voor de kinderen de mogelijkheid om zowel basis- als lager onderwijs te volgen. Indien we hier rekening mee houden kunnen we stellen dat de gegevens met betrekking tot het opleidingsniveau nauw overeenkomen met die van het ABS.

De vergelijking van het percentage respondenten dat samenwoont met zijn of haar partner met de percentages gehuwde personen volgens de gegevens van het ABS stellen we voor in grafiek 4.5.

GRAFIEK 4.5: VERGELIJKING BURGERLIJKE STAND OSEMBO (N=3.020)

Uit deze grafiek concluderen we dat de verhouding gehuwde – ongehuwde personen zo goed als gelijk is tussen de plantage en het ressort in 2011. De lagere aantallen die we terugvinden in de kolommen van Para-Zuid zijn eenvoudig te verklaren door het percentage inwoners van het ressort waarover het ABS geen gegevens ter beschikking heeft. Deze grafiek toont ook duidelijk aan dat de gegevens die we analyseren nauw overeenkomen met die van het ABS.

Conclusies gegevenscontrole

Wanneer we de gegevens met betrekking tot het geslacht vergelijken met het geslacht van de volledige populatie van Osembo, merken we dat deze gelijklopen. Aangezien de gegevens van het ABS verouderd zijn en slechts toepassing hebben op het hele ressort verwachtten we verschillen tegen te komen tussen de twee gegevensdatabanken, maar zelfs zonder dit gegeven in het achterhoofd tonen de grafieken 4.3 en 4.5 aan dat beide statistieken in zeer sterke mate gelijklopend zijn.

De vergelijking tussen het onderwijsniveau van de plantage en die van het ressort geeft echter wel een verschil aan, wat vermoedelijk te wijten is aan de positieve ligging van de plantage ten opzichte van de overheidsschool in Onverwacht.

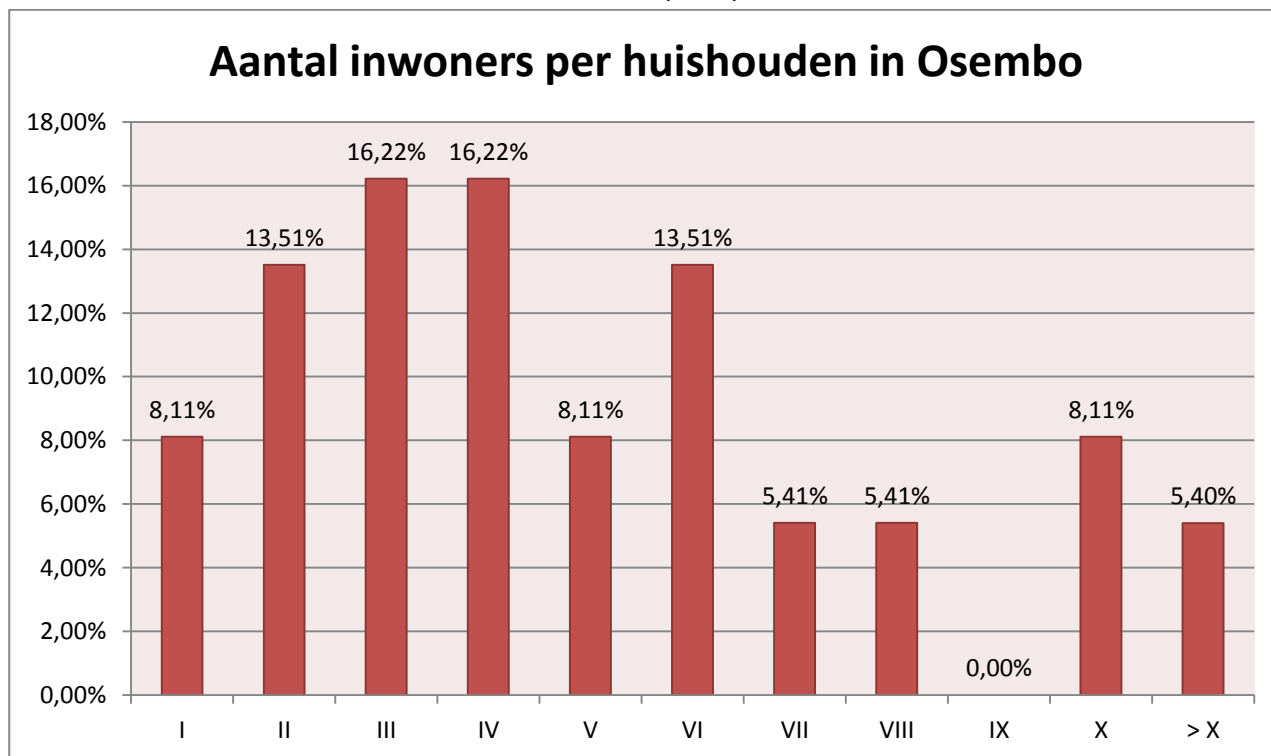
Uit deze gegevenscontrole besluiten we dat de data die we analyseren een realistische weerspiegeling blijkt te zijn van de reële situatie in de plantage.

4.1.2. Samenstelling & omvang van de huishoudens

In dit onderdeel achterhalen we of we in plantage Osembo een typerende gezinssamenstelling kunnen terugvinden, om zo een meer compleet beeld te schetsen van de situatie. Zoals we aantonen in het voorgaande deel maken gepensioneerden en baby's slechts een klein percentage van de onderzochte populatie uit. Om deze reden laten we ze in deze analyses buiten beschouwing. We rekenen ze wel mee in de volgende alinea, waar we het totale aantal inwoners per huishouden analyseren.

Het gemiddelde aantal inwoners telt in Osembo, zoals reed vermeld, 5,03 personen. De standaardafwijking van dit gegeven is 3,18 en het totale aantal inwoners per huishouden dat het meest frequent terugkeert telt drie of vier personen. Deze aantallen variëren tussen 1 en 15 en stellen we voor in grafiek 4.6.

GRAFIEK 4.6: AANTAL INWONERS PER HUISHOUDEN IN OSEMBO (N=37)

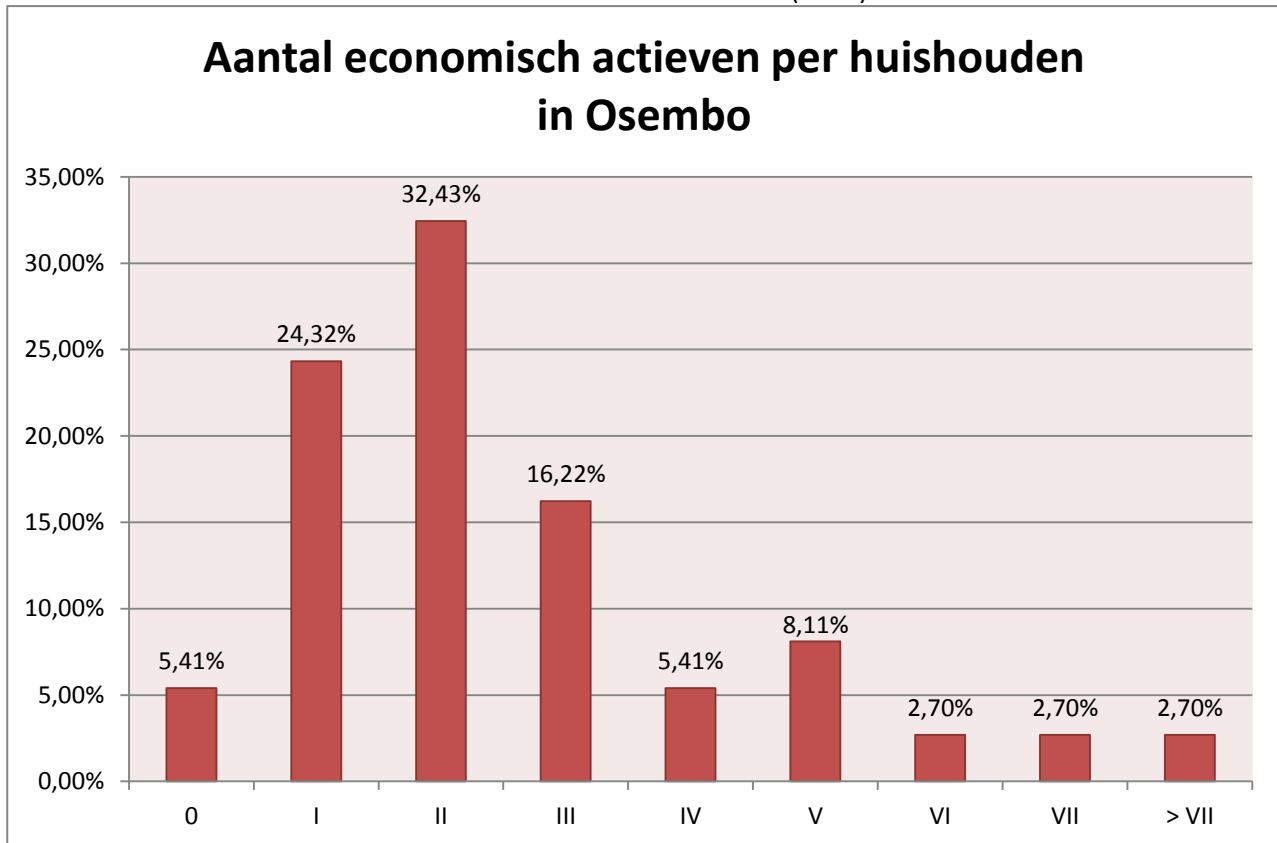

Uit deze gegevens leiden we af dat het aantal inwoners per huishouden zeer sterk varieert en we niet kunnen besluiten dat er in de plantage sprake is van een standaardgrootte van een gezin. Wel merken we op dat we veel huishoudens terugvinden met een groot aantal inwoners: het percentage huishoudens dat meer dan zes personen telt bedraagt 24,32%, wat voor Osembo concreet inhoudt dat 46,24% van de inwoners afkomstig is uit een huishouden van zeven of meer personen.

Het gemiddelde aantal economisch actieven per huishouden telt 2,68 personen. De standaardafwijking van dit gegeven is 2,25 en het aantal economisch actieven per huishouden dat het meest frequent terugkeert telt twee personen. Deze aantallen variëren tussen 0 en 12 en stellen we voor in grafiek 4.7 op de volgende pagina.

Een huishouden met nul economisch actieven houdt in dat dit uitsluitend is samengesteld uit gepensioneerden met eventueel schoolgaande kinderen en/of baby's.

GRAFIEK 4.7: AANTAL ECONOMISCH ACTIEVEN PER HUISHOUDEN IN OSEMBO (N=37)

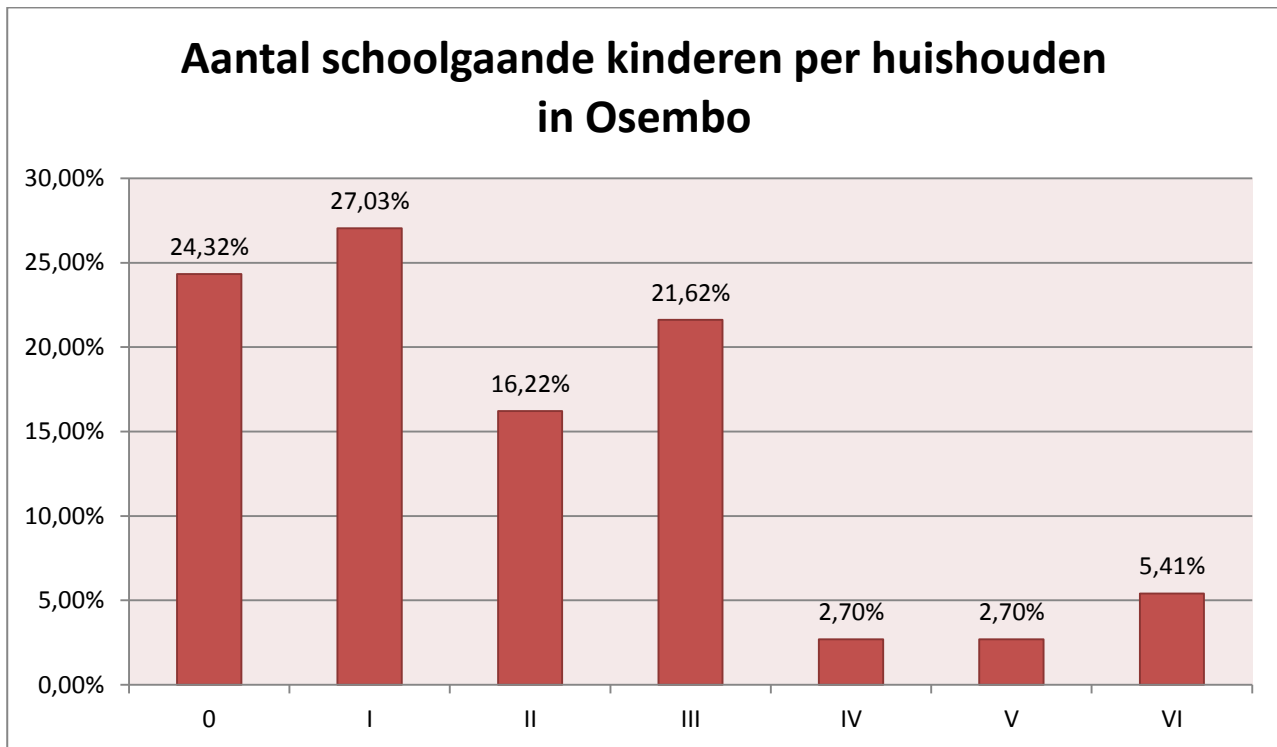

Uit deze grafiek leiden we af dat het aantal economisch actieven per huishouden in het meeste van de gevallen twee bedraagt, maar ook alleenstaanden en huishoudens met drie economisch actieven komen zeer frequent voor. Verder varieert het aantal economisch actieven zeer hard. De verklaring hiervoor is dat de Creoolse cultuur, die we nagenoeg uitsluitend terugvinden in de plantage, een losse kijk heeft op de relaties tussen man en vrouw wat zich uit in het percentage van de volwassen bevolking dat al dan niet gehuwd is of samenwoont met een vaste partner. In plantage Osembo leeft slechts 43,24% van de gezinshoofden samen met zijn of haar partner. Veel mannen en vrouwen die reeds kinderen hebben wonen nog steeds samen met hun familie.

Uit onze observaties merken we inderdaad dat vele huishoudens een kleurrijke samenstelling hebben, waarbij regelmatig familieleden of zelfs familiaal niet gerelateerde personen samenwonen onder één dak. We kunnen niet besluiten dat er in de plantage sprake is van een standaard aantal economisch actieven per huishouden.

Indien we het aantal schoolgaande kinderen per huishouden beschouwen, merken we dat dit in Osembo gemiddeld 1,81 personen bedraagt. De standaardafwijking van dit gegeven is 1,65 en het aantal schoolgaande kinderen per huishouden dat het meest frequent terugkeert is één persoon. Deze aantallen variëren tussen 0 en 6 zoals we voorstellen in grafiek 4.8 op de volgend pagina.

GRAFIEK 4.8: AANTAL SCHOOLGAANDE KINDEREN PER HUISHOUDEN IN OSEMBO (N=37)

Deze grafiek leert ons dat het aantal schoolgaande kinderen per huishouden meestal tussen de nul en de drie personen bedraagt. Ook merken we op dat het percentage huishoudens dat meer dan vier schoolgaande kinderen telt 8,11% is, wat voor Osembo concreet inhoudt dat 32,84% van deze kinderen afkomstig is uit een huishouden van vijf of meer dan vijf schoolgaande kinderen.

Conclusies samenstelling & omvang van de huishoudens

Uit deze analyses leiden we af dat het aantal inwoners per huishouden zeer sterk varieert en we niet kunnen besluiten dat er in de plantage sprake is van een standaardsamenstelling van een gezin. De oorzaak hiervan is het aantal economisch actieven per huishouden dat zeer variabel is. Dit is een gevolg van de Creoolse cultuur, waarin volwassen personen die al dan niet kinderen hebben, zich niet snel binden aan een vaste partner. Dit blijkt ook uit het percentage gezinshoofden dat samenwoont met zijn of haar partner, wat in Osembo slechts 43,24% is. Wel kunnen we besluiten dat het aantal schoolgaande kinderen per huishouden meestal varieert tussen de nul en de drie.

24,32% van de huishoudens telt meer dan zes personen en 8,11% van de huishoudens telt meer dan vier kinderen. Wanneer we onze gegevens vanuit een ander interessant standpunt bekijken, merken we op dat maar liefst 46,24% van de bevolking van Osembo afkomstig is uit een gezin van zeven of meer dan zeven personen. Vanuit dit perspectief bekeken is ook 32,84% van de schoolgaande kinderen afkomstig uit een gezin dat vijf of meer dan vijf van deze kinderen telt.

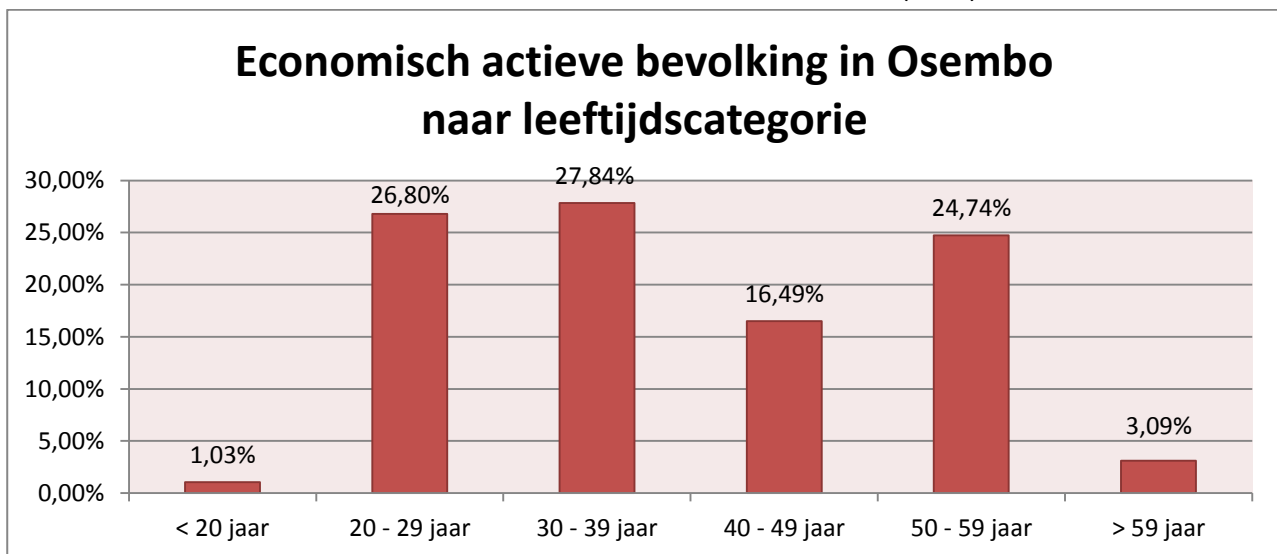
Samengevat variëren de gezinssamenstellingen in Osembo te hard om eenduidige conclusies af te leiden, maar wel wonen in een huishouden meestal nul tot drie schoolgaande kinderen. 24,32% van de huishoudens telt meer dan zes personen.

4.1.3. Vast werk & overige voorzieningen

Van de 186 personen die we in kaart brengen behoren in totaal 99 personen, wat 53,23% is van deze populatie, tot de economisch actieve bevolking. Ook zijn 13 van de 186 respondenten gepensioneerd die inkomsten van de staat ontvangen, wat in Osembo goed is voor 6,99% van de onderzochte populatie. Deze inkomsten zijn echter irrelevant wanneer we analyses maken met betrekking tot de huidige economische activiteiten van de plantage. We laten bijgevolg deze groep in dit onderdeel buiten beschouwing.

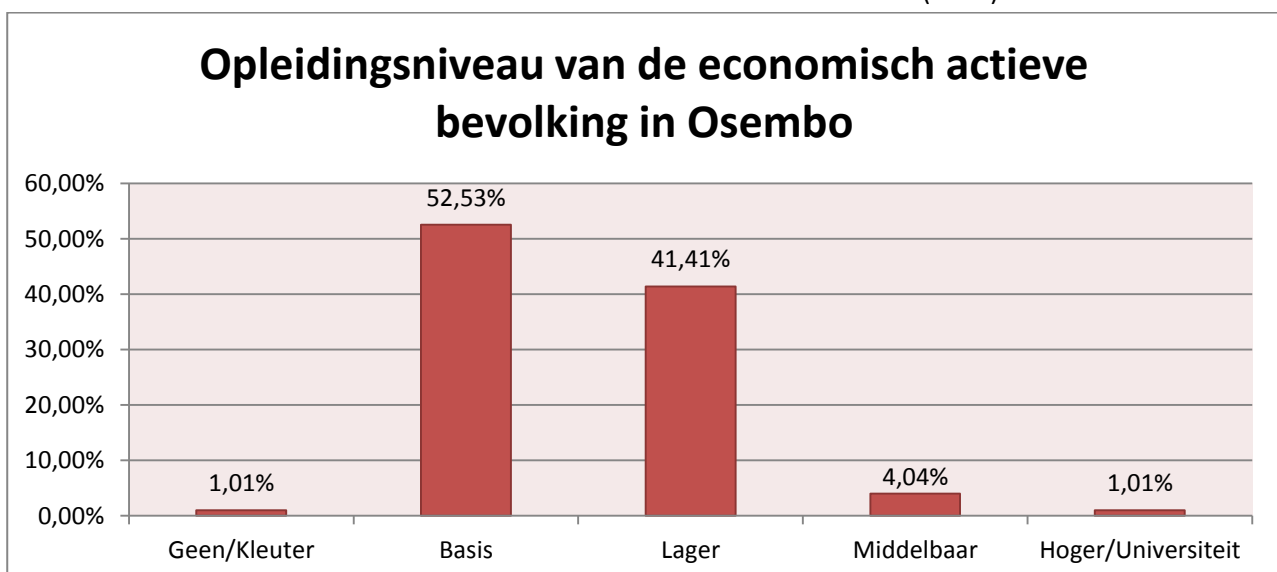
In totaal is 56,57% van de economisch actieve bevolking man en 43,43% vrouw. De verdeling van deze economisch actieve bevolking volgens leeftijdscategorie stellen we voor in grafiek 4.9, het opleidingsniveau ervan geven we weer in grafiek 4.10.

GRAFIEK 4.9: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN OSEMBO NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE (N=99)

Wat opvalt aan deze grafiek is dat de leeftijdscategorie 40 - 49 jaar aanzienlijk lager is dan de omliggende categorieën. We vermoeden dat de ontbrekende respondenten in deze categorie personen zijn die in het verleden om economische redenen emigreerden.

GRAFIEK 4.10: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN OSEMBO (N=99)

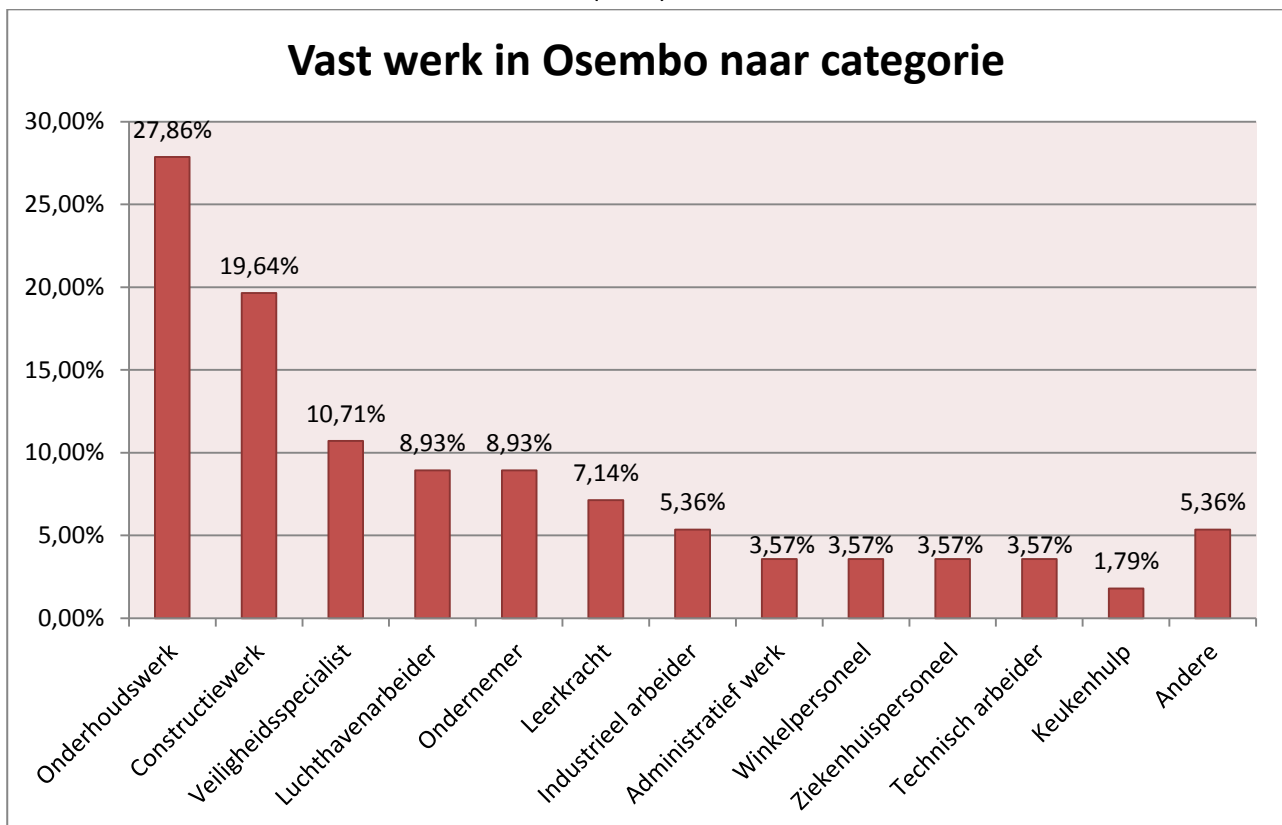
Uit grafiek 4.10 op de vorige pagina leiden we af dat 98,99% van de economisch actieve bevolking in Osembo een diploma van het basisonderwijs behaalde en 46,46% dat van het lager onderwijs.

Wanneer we bespreken waaruit de economisch actieve bevolking zijn inkomsten haalt, laten we de personen die steun van de overheid ontvangen, zoals bijvoorbeeld gehandicapten, buiten beschouwing. Van de overige economisch actieve bevolking in Osembo heeft 11,46% inkomsten uit zowel hossels als vast werk, 46,88% haalt zijn inkomsten alleen uit vast werk, 6,25% heeft alleen een hoesel en 35,42% heeft helemaal geen inkomen. De leeftijd van de economisch actieve bevolking staat niet in verband met het al dan niet hebben van vast werk of een hoesel. Ook dienen we de werkloosheidspercentages enigszins te relativeren met het feit dat deze ook de niet-werkzoekende economisch actieve bevolking omvatten, zoals bijvoorbeeld huisvrouwen.

De gemiddelde inkomsten uit vast werk zijn 900,05 SRD per maand met een standaardafwijking van 635,26 SRD en die van een hoesel 503,08 SRD per maand met een standaardafwijking van 493,75 SRD.

De verschillende inkomsten delen we onder in categorieën die zowel gebaseerd zijn op de NACE-codering als op onze bevindingen in het veld, om een weergave te geven die een zo realistisch mogelijk beeld geeft van de werkgelegenheid in district Para. De specifieke jobs die we terugvinden in deze categorieën vinden we terug in bijlage 3. We stellen de categorieën vast werk, die we terugvinden in plantage Osembo, voor in grafiek 4.11.

GRAFIEK 4.11: VAST WERK IN OSEMBO NAAR CATEGORIE (N=56)

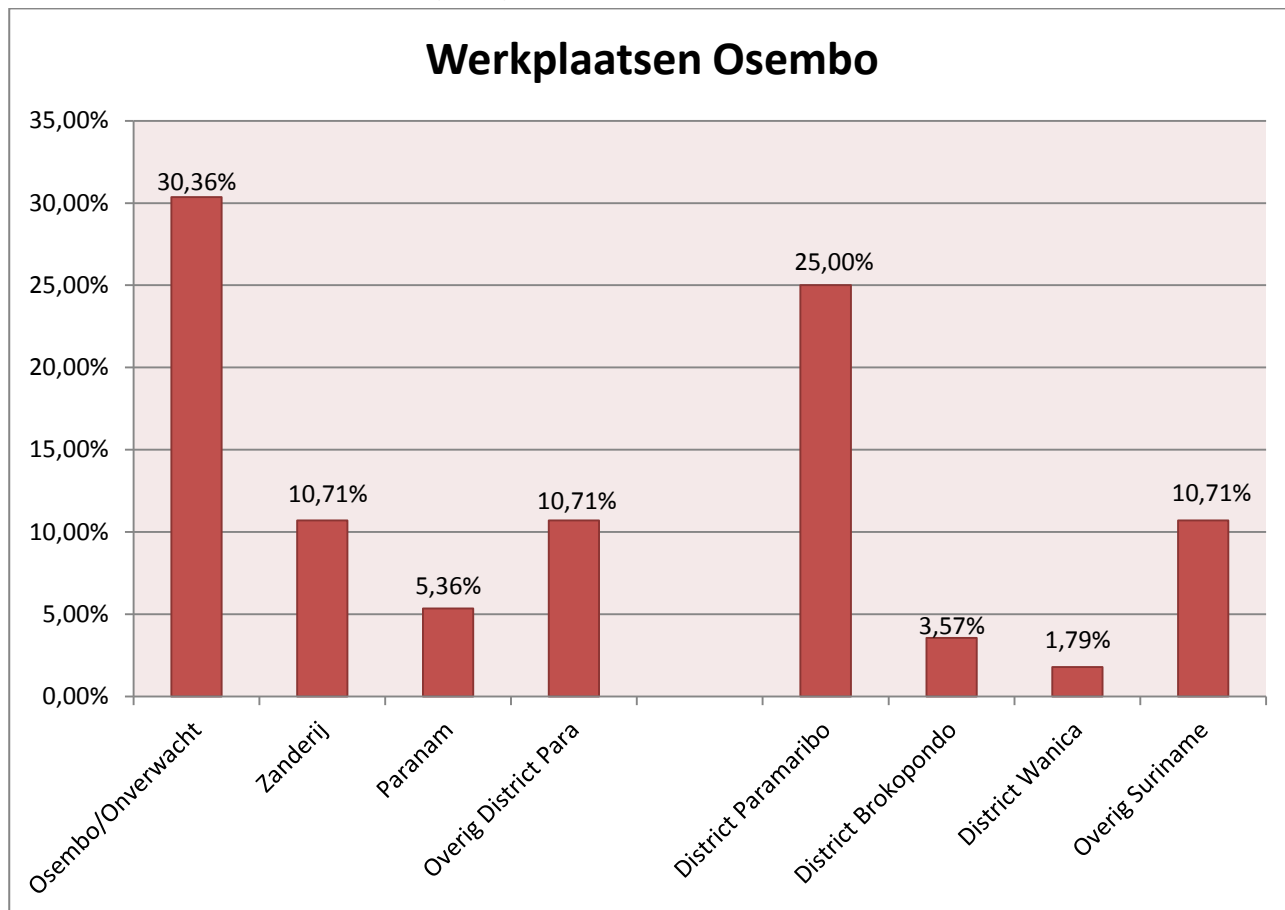

Deze grafiek toont aan dat in Osembo de meeste mensen met een vaste job onderhoudswerk of constructiewerk doen. We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen het opleidingsniveau en de aard van het werk. De oorzaak hiervoor is hoogst waarschijnlijk het overgrote aantal jobs dat geen diploma vereist.

De plaatsen waar de werkende economisch actieve bevolking uit Osembo zijn of haar vaste jobs uitoefent geven we weer in grafiek 4.12. We maken een onderscheid tussen enerzijds district Para aan de linkerkant, waar in totaal 57,14% van de werkplaatsen gelegen zijn en anderzijds de overige districten aan de rechterkant waar we in totaal 42,86% van de werkplaatsen terugvinden.

GRAFIEK 4.12: WERKPLAATSEN OSEMBO (N=55)

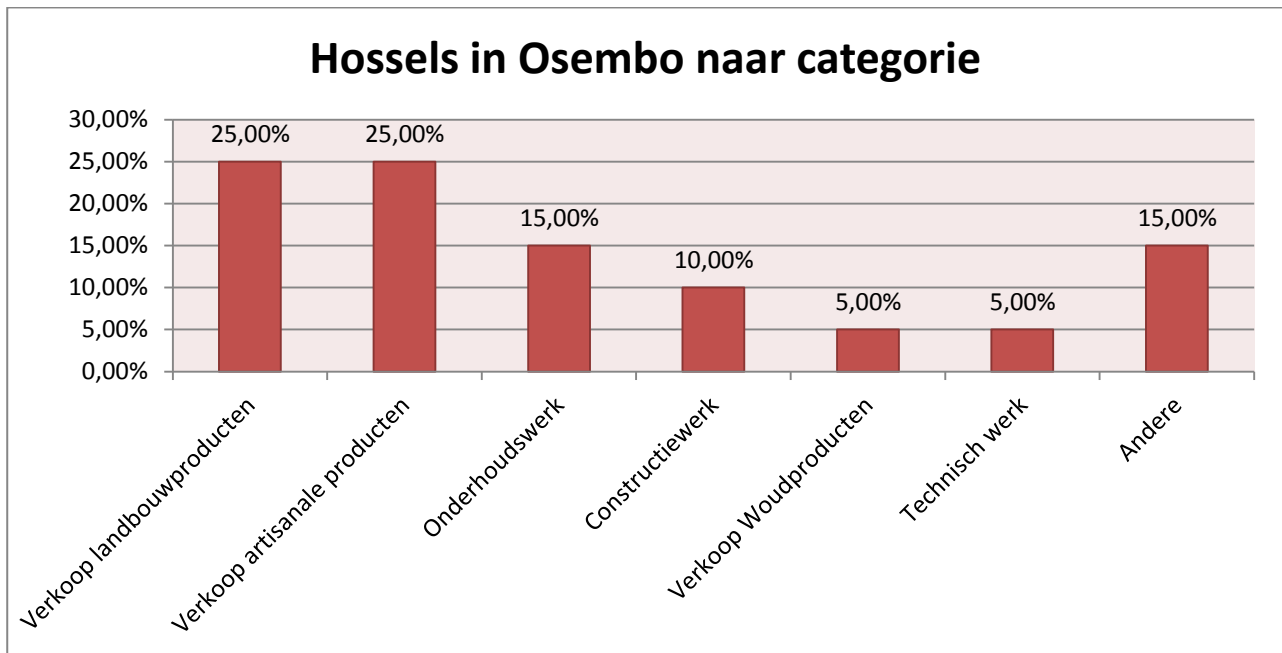

Deze gegevens leren ons dat 30,36% van de werkende mensen uit Osembo zijn of haar werk in de woonplaats zelf beoefent, en maar liefst 25,00% van de werkende bevolking dit doet in de hoofdstad Paramaribo.

De verschillende hossels verdelen we onder in categorieën die gebaseerd zijn op onze bevindingen in het veld. Ze hebben als doel een zo realistisch mogelijke weergave te bieden van de soorten overige voorzieningen die we tegenkomen in district Para.

De specifieke hossels die we terugvinden in deze categorieën voegen we toe in bijlage 4, de categorieën hossels die we terugvinden in plantage Osembo stellen we voor in grafiek 4.13 op de volgende pagina.

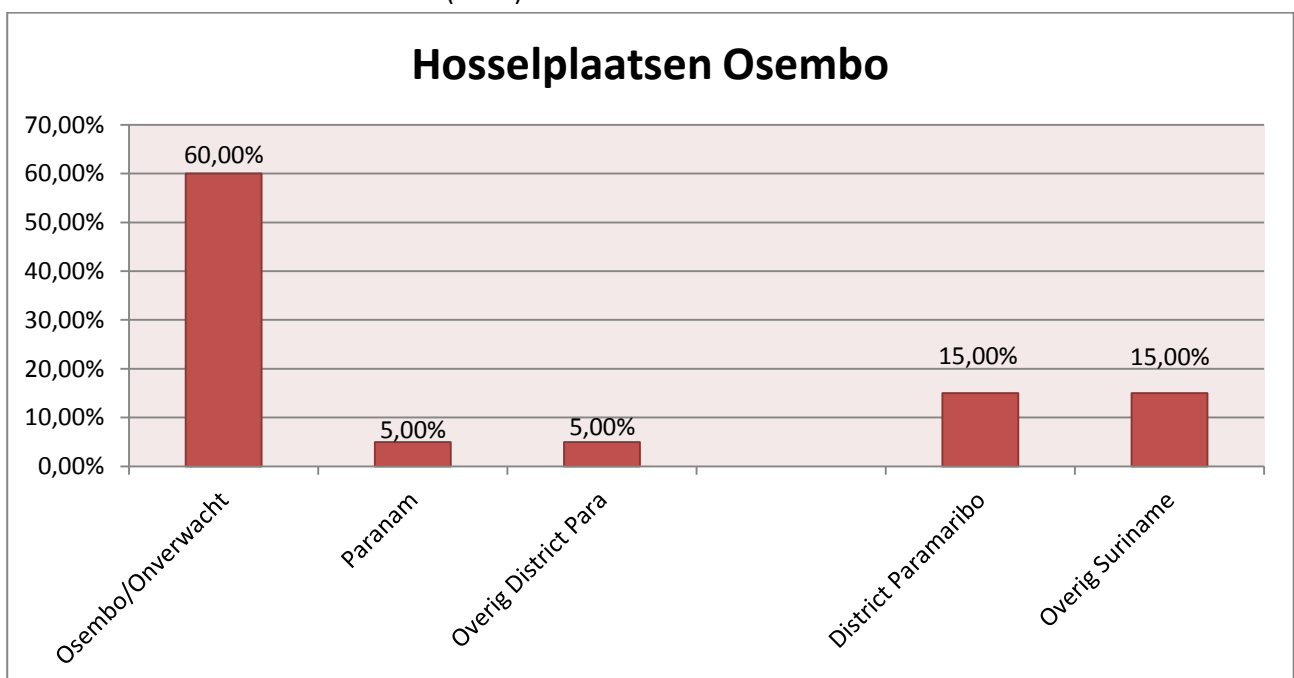
GRAFIEK 4.13: HOSSELS IN OSEMBO NAAR CATEGORIE (N=20)

Uit deze grafiek blijkt dat de meeste mensen met overige voorzieningen in Osembo landbouwproducten of artisanale producten verkopen. Ook heeft een kleiner aandeel inkomsten uit onderhouds- of constructiewerk. We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen het opleidingsniveau en de aard van de hossel, wat waarschijnlijk het gevolg is van het overgrote aantal hossels dat geen of weinig kennis vereist.

De plaatsen waar de economisch actieve bevolking van Osembo zijn of haar hossels uitoefent, of de producten hiervan verkoopt, geven we weer in grafiek 4.14. We maken een onderscheid tussen enerzijds district Para aan de linkerkant, waar in totaal 70,00% van de hosselplaatsen gelegen zijn en anderzijds de overige districten aan de rechterkant, waar we in totaal 30,00% van de hosselplaatsen terugvinden.

GRAFIEK 4.14: HOSSELPLAATSEN OSEMBO (N=20)

Grafiek 4.14 op de vorige pagina leert ons dat maar liefst 60,00% van de economisch actieven uit Osembo zijn of haar hoesel uitoefent nabij de woonplaats.

Conclusies vast werk & overige voorzieningen

In Osembo behaalde 98,99% van de economisch actieve bevolking zijn of haar diploma van het basisonderwijs en 46,46% dat van het lager onderwijs. Van de economisch actieve bevolking is 41,67% werkloos en 35,42% heeft helemaal geen inkomen. Slechts een 17,71% geeft aan extra inkomsten te verkrijgen uit een bijverdienste. 58,34% van de economisch actieve bevolking heeft echter wel vast werk, waarvan het grootste aandeel constructiewerk en onderhoudswerk is. Van deze economisch actieven met een vaste job beoefent 57,14% deze in district Para zelf en 25% in de hoofdstad.

De gemiddelde inkomsten uit vast werk bedragen gemiddeld 900,05 SRD per maand, maar dit varieert zeer sterk. Deze inkomsten zijn bijna het dubbele dan die van de hoesels, die gemiddeld 503,08 SRD per maand opbrengen maar ook hier weer erg variëren rondom dit gemiddelde.

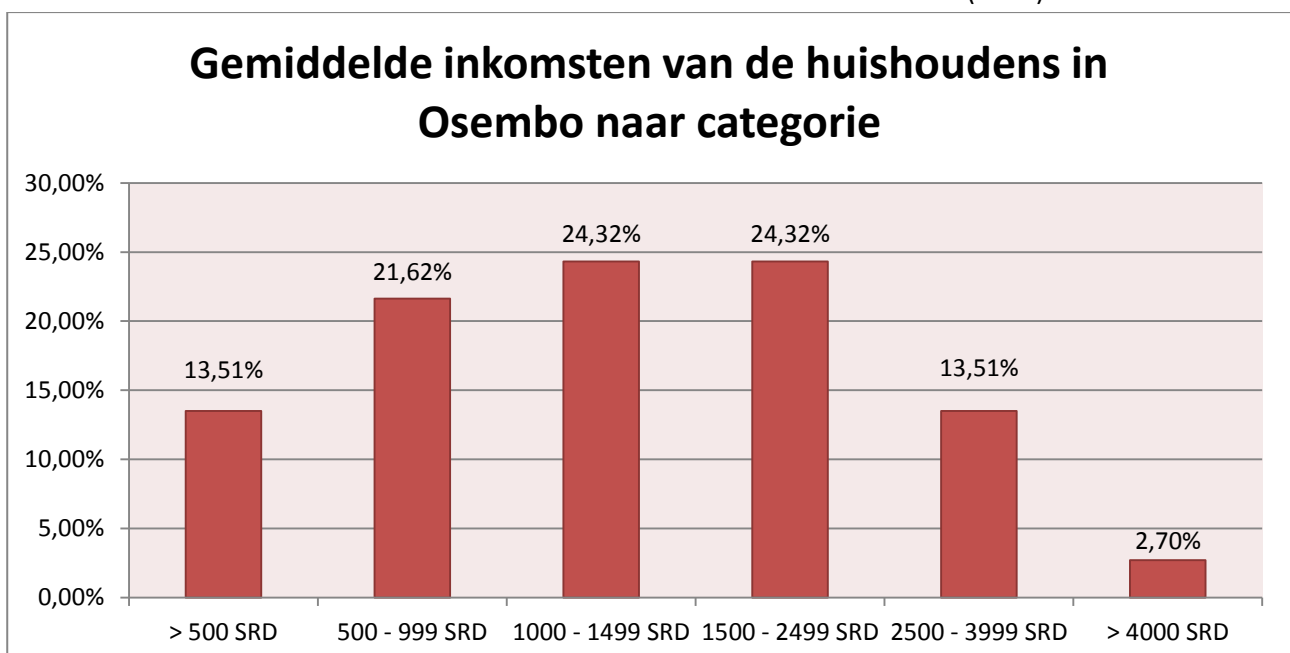
De overige voorzieningen die we terugvinden in Osembo zijn zeer verschillend maar voornamelijk verkopen de mensen als bijverdienste artisanale- of landbouwproducten. Ook onderhoudswerk en constructiewerk komen regelmatig voor. Maar liefst 60,00% van al deze hoesels genieten hun uitvoering nabij de woonplaats.

4.1.4. Financiële situatie & voorziening in behoeften

Het eerste financiële gegeven dat we beschouwen zijn de totale maandelijks inkomsten van de huishoudens. Dit omvat zowel inkomsten uit vast werk als uit hoesels, als uit extra inkomsten voor het hele huishouden.

Het gemiddelde inkomen per huishouden in Osembo bedraagt 1590,35 SRD per maand en de standaardafwijking van dit gegeven is 1101,76 SRD. De totale maandelijks inkomsten variëren tussen 228 en 5.000 SRD per maand en stellen we voor in grafiek 4.15 op de volgende pagina. We delen inkomsten op in categorieën die zijn samengesteld uit verschillende groottes om op deze manier zo getrouw mogelijk de situatie weer te geven.

GRAFIEK 4.15: GEMIDDELDE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS IN OSEMBO NAAR CATEGORIE (N=37)

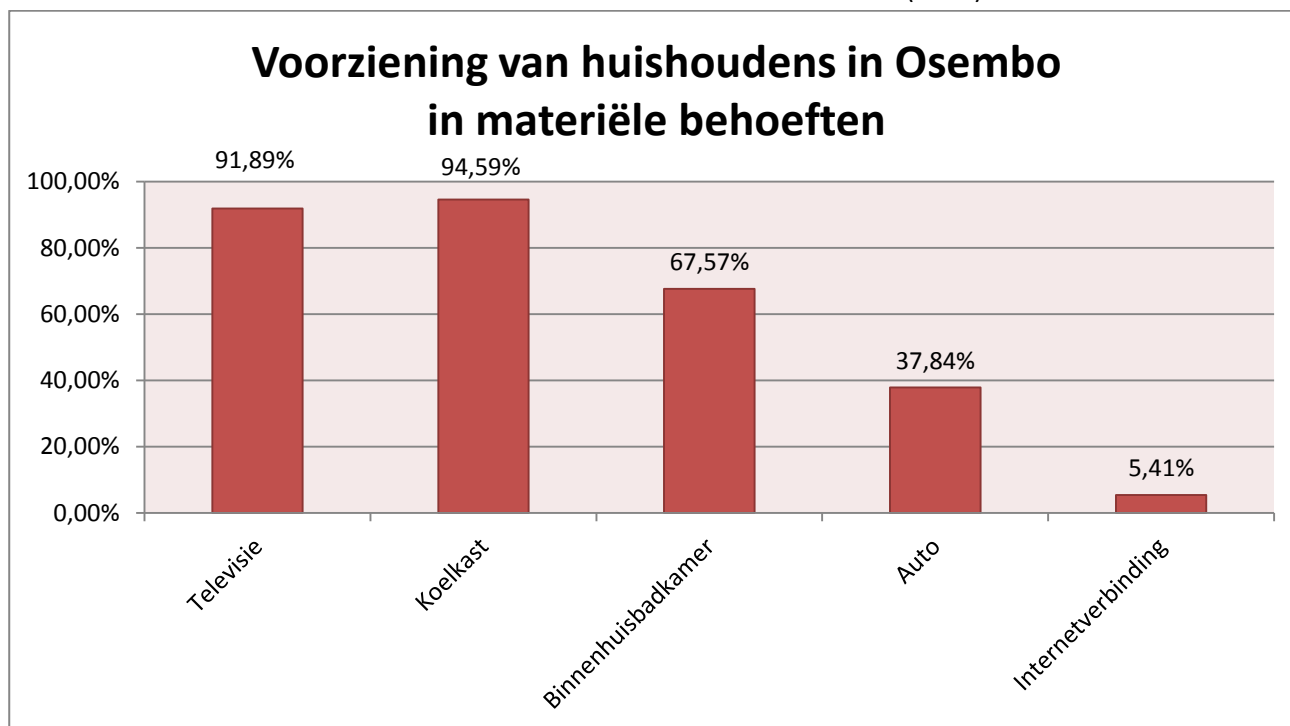

De totale maandelijkse inkomsten van de huishoudens uit grafiek 4.15 op de voorgaande pagina geven ons echter geen goed beeld van de economische situatie hiervan. De armoedegrens van de huishoudens doet dit wel. Bovenop het totale maandelijkse inkomen is dit ook afhankelijk van de omvang van het huishouden en de samenstelling ervan. De manier waarop we de armoedegrens bepalen stellen we voor in punt 3.6.3. Financiële situatie & voorziening in behoeften, bij het onderdeel armoedegrenzen. Uit onze gegevens blijkt dat in Osembo 59,46% van de huishoudens in armoede leeft. Aangezien deze grens afhankelijk is van de grootte en samenstelling van de huishoudens verschilt dit percentage van het aandeel van de bevolking dat in armoede leeft wat in Osembo 71,51% is.

We merken op dat er in de gegevens van Osembo reeds een verband terug te vinden is tussen de huishoudens die in armoede leven en het totale aantal inwoners, alsook het aantal schoolgaande kinderen & baby's waaruit dit huishouden is samengesteld. Het gemiddeld totaal aantal inwoners van de huishoudens dat in armoede leeft is 6,05 personen daar waar dit bij de huishoudens die niet in armoede leven slechts 3,53 is. Het gemiddeld aantal schoolgaande kinderen & baby's van de huishoudens dat in armoede leeft bedraagt dan weer 2,68 daar waar dit bij de huishoudens die niet in armoede leven 2,13 bedraagt.

Aan de hand van de huisinrichting trachten we te bepalen in welke mate de huishoudens kunnen voorzien in hun materiële behoeften. We stellen in grafiek 4.16 voor welk aandeel van de huishoudens in Osembo al dan niet beschikt over een televisie, een koelkast, een binnenhuisbadkamer, een auto of een internetverbinding.

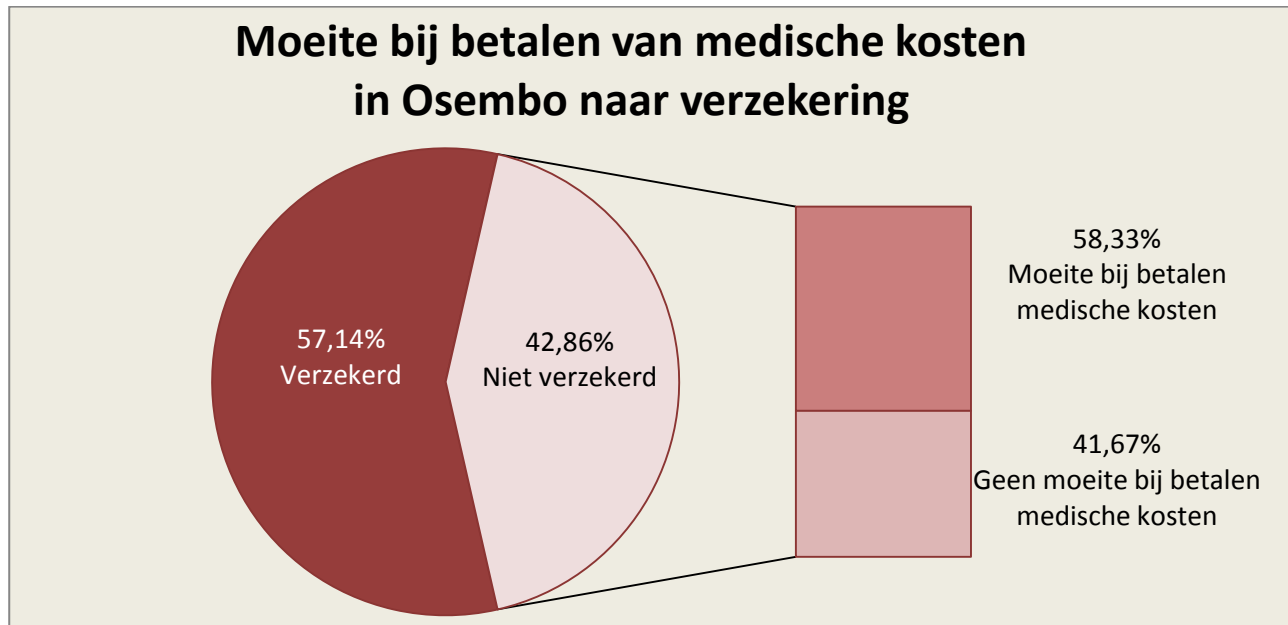
GRAFIEK 4.16: VOORZIENING VAN HUISHOUDENS IN OSEMBO IN MATERIËLE BEHOEFTE (N=37)

Zo goed als alle huishoudens in Osembo beschikken over een televisie en een koelkast. 67,57% heeft ook een binnenhuisbadkamer en slechts 37,84% beschikt over een auto. Een verwaarloosbaar aandeel van 5,41% van de huishoudens heeft een internetverbinding. We merken op dat er met de gegevens van Osembo nog geen significante verbanden terug te vinden zijn tussen de huishoudens die in armoede leven en de variabelen uit bovenstaande grafiek.

Vervolgens beschouwen we de moeilijkheden, die huishoudens ondervinden bij het betalen van medische kosten, als indicatie voor de mate waarin huishoudens voorzien in hun behoeften. In Osembo is in 57,14% van de huishoudens het hele huishouden verzekerd voor betaling van medische kosten, waarvan 0,00% aangeeft moeilijkheden te ondervinden bij het betalen van deze kosten. Van de overige huishoudens geeft 58,33% aan moeite te ondervinden bij het betalen van deze kosten (zie grafiek 4.17).

GRAFIEK 4.17: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN IN OSEMBO NAAR VERZEKERING (N=28)

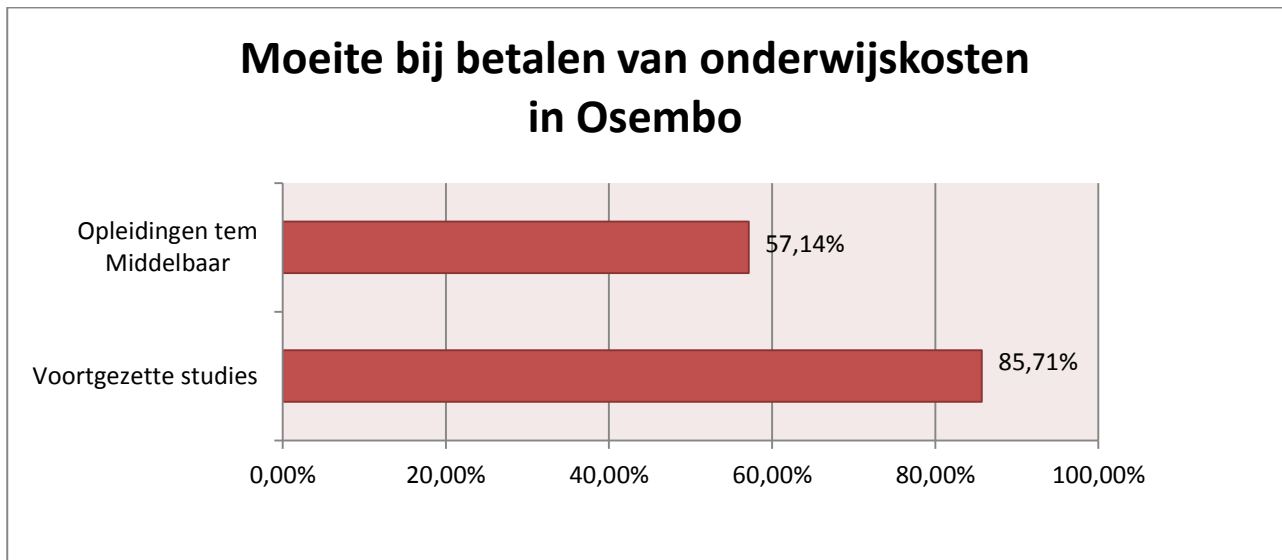

Bij deze grafiek merken we op dat er geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens die in armoede leven en zij die al dan niet verzekerd zijn voor medische kosten. In de groepering huishoudens die niet medisch verzekerd zijn, is er ook geen verband terug te vinden tussen zij die in armoede leven en zij die al dan niet moeite hebben bij het betalen van medische kosten.

Een laatste variabele die we hanteren, als indicatie voor de voorziening van huishoudens in hun behoeften, zijn de moeilijkheden die huishoudens met schoolgaande kinderen al dan niet ervaren bij het betalen van onderwijskosten. In Osembo onderzoeken we 28 huishoudens met schoolgaande kinderen, wat 75,68% is van het totale aantal onderzochte huishoudens in deze plaats.

Aangezien de onderwijskosten aanzienlijk verschillen in omvang tussen hogere en/of universitaire studies ten opzichte van voorgaande studies maken we hierin een onderscheid. We merken op dat de moeilijkheden die mensen ervaren bij het betalen van onderwijskosten van voortgezette studies ingeschatte voorspellingen zijn van de huishoudens met schoolgaande kinderen, aangezien het aantal huishoudens met één of meer universitaire studenten te klein is om hier conclusies uit te kunnen afleiden. We stellen deze ervaringen voor in grafiek 4.18 op de volgende pagina.

GRAFIEK 4.18: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN IN OSEMBO (N=28)

Deze grafiek toont duidelijk aan dat een zeer groot aandeel van de huishoudens moeite heeft bij het betalen van de onderwijskosten, en dat er inderdaad een groot verschil is in dit gegeven tussen de voortgezette studies en de hieraan voorafgaande opleidingen. We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens met schoolgaande kinderen die in armoede leven en zij die al dan niet moeilijkheden ervaren bij het betalen van onderwijskosten.

Conclusies financiële situatie & voorziening in behoeften

Uit deze analyses blijkt dat de totale maandelijkse inkomsten van de huishoudens in Osembo gemiddeld 1590,35 SRD per maand bedragen, maar ook zeer sterk variëren rondom dit gemiddelde. Indien we deze inkomsten samen met de grootte en de samenstelling van de huishoudens in verhouding plaatsen tot de overeenkomende armoedegrens stellen we vast dat 59,46% van de huishoudens in armoede leeft, wat in Osembo concreet inhoudt dat 71,51% van de populatie arm is.

Ook kunnen niet alle huishoudens in Osembo voorzien in hun materiële behoeften. Slechts 67,57% heeft een binnenhuisbadkamer en maar 37,84% beschikt over een auto, internetverbindingen lijken zo goed als niet te bestaan. 42,86% van de huishoudens is niet verzekerd voor de betaling van medische kosten en hiervan geeft 58,33% aan moeite te ondervinden bij het betalen van deze kosten.

Van de huishoudens die schoolgaande kinderen hebben geeft 57,14% aan moeite te ondervinden bij het betalen van de onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs. 85,71% denkt moeite te ondervinden indien hun kinderen hun studies willen voortzetten.

4.1.5. Conclusies Osembo

Uit de gegevenscontrole leiden we af dat de gegevens die we analyseren een getrouwe weergave bieden van de huidige situatie in de plantage. Ook merken we dat het opleidingsniveau verschilt tussen de plantage en de rest van het ressort, wat te wijten is aan de ligging ten opzichte van een overheidsschool.

De overige analyses leren ons dat de gezinssamenstellingen en groottes in Osembo te sterk variëren om hier eenduidige conclusies uit af te leiden, als gevolg van de overheersende Creoolse cultuur. Wel stellen we vast dat een huishouden meestal nul tot drie schoolgaande kinderen telt en 46,24% van de populatie afkomstig is uit een huishouden dat meer dan zes personen telt.

53,54% van de economisch actieve bevolking behaalde als hoogste diploma dat van het basisonderwijs en van deze bevolking is 41,66% werkloos. In totaal heeft 17,71% een hoesel. Personen met een vaste job doen vooral onderhouds- of constructiewerk en werken in het district of in de hoofdstad. Inkomsten uit vast werk zijn gemiddeld 900,05 SRD per maand en die van hoesels 503,08 SRD, maar beiden variëren sterk. Ook verschillen de voorzieningen erg in aard, maar voornamelijk vinden we ze terug in de woonplaats zelf.

Beschouwen we de inkomsten van de huishoudens dan stellen we vast dat deze gemiddeld 1590,35 SRD per maand verdienen, wat samen met de grootte en samenstelling van de huishoudens in relatie staat tot het percentage van de bevolking dat in armoede leeft, wat in Osembo maar liefst 71,51% is.

Slechts 37,84% van de huishoudens beschikt over een auto. 58,33% van de niet-verzekerden geeft aan moeite te ondervinden bij het betalen van medische kosten en 57,14% van de huishoudens ondervindt moeilijkheden bij het betalen van de onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs.

Op de interne relaties en de verschillen of gelijkenissen tussen de gegevens van Osembo en die van de overige onderzoekplaatsen, gaan we in hoofdstuk 5 dieper op in.

4.2. RESULTATEN BERSABA

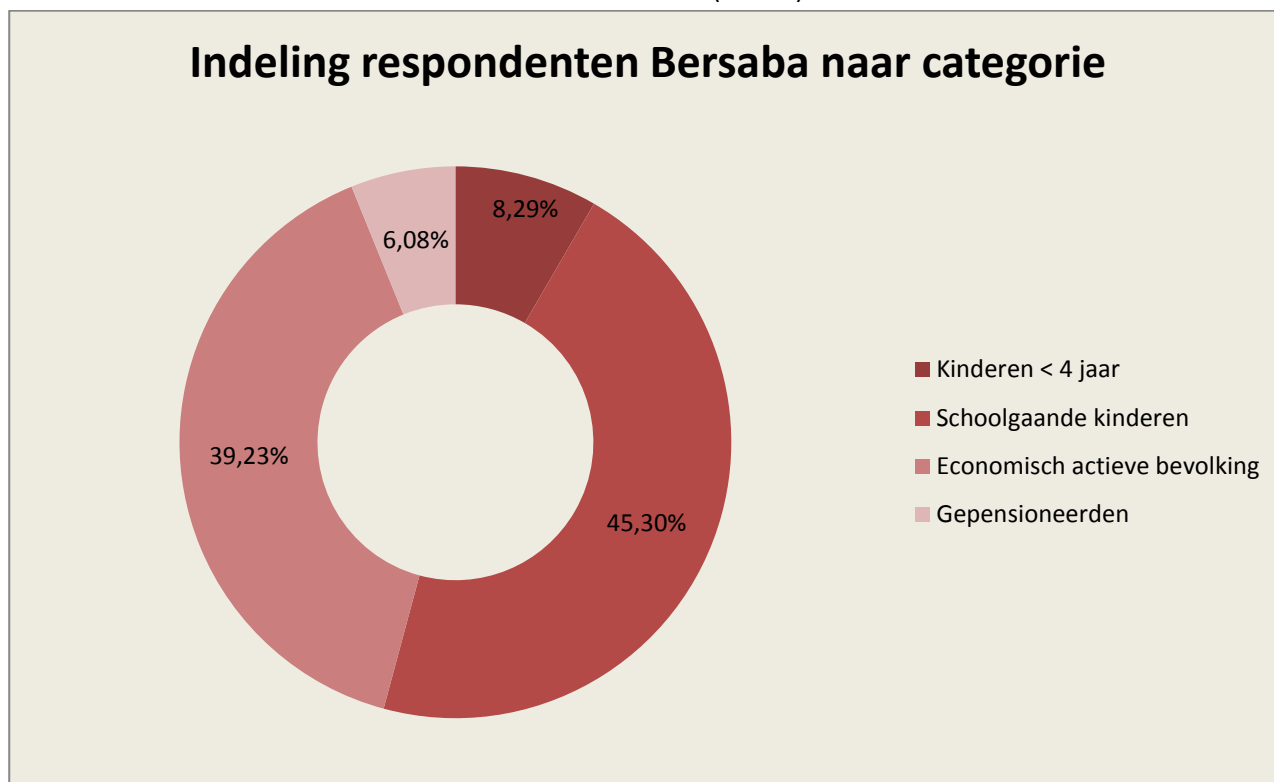

In plantage Bersaba onderzoeken we 34 huishoudens, waarmee we in totaal 181 inwoners in kaart brengen. Dit is 50,84% van de totale bevolking van de plantage die in zijn geheel 356 inwoners¹ telt. Het gemiddelde aantal inwoners per huishouden is 5,32 personen, wat doet vermoeden dat de plantage ongeveer 67 huishoudens telt. Exacte gegevens hierover zijn echter niet beschikbaar.

Met het aantal respondenten in deze categorie zouden de uitspraken die we doen een betrouwbaarheid van 94% hebben. Voor een gedetailleerde beschrijving van de manier waarop we dit percentage berekenen verwijzen we naar deel 3.4. Grootte van de steekproef.

We delen de respondenten onder in categorieën die nauw samenhangen met de leeftijd, zoals we reeds verklaren in onderdeel 3.6.1. Samenstelling & omvang van de huishoudens. De voorstelling van deze categorieën in plantage Bersaba stellen we voor in grafiek 4.19.

GRAFIEK 4.19: INDELING RESPONDENTEN BERSABA NAAR CATEGORIE (N=181)

Uit deze grafiek blijkt dat we twee overheersende categorieën terugvinden in Bersaba: schoolgaande kinderen (45,30%) en de economisch actieve bevolking (39,23%). De overige categorieën gepensioneerden en kinderen jonger dan 4 jaar omvatten samen slechts 14,37% van de totale onderzochte populatie.

---

¹ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

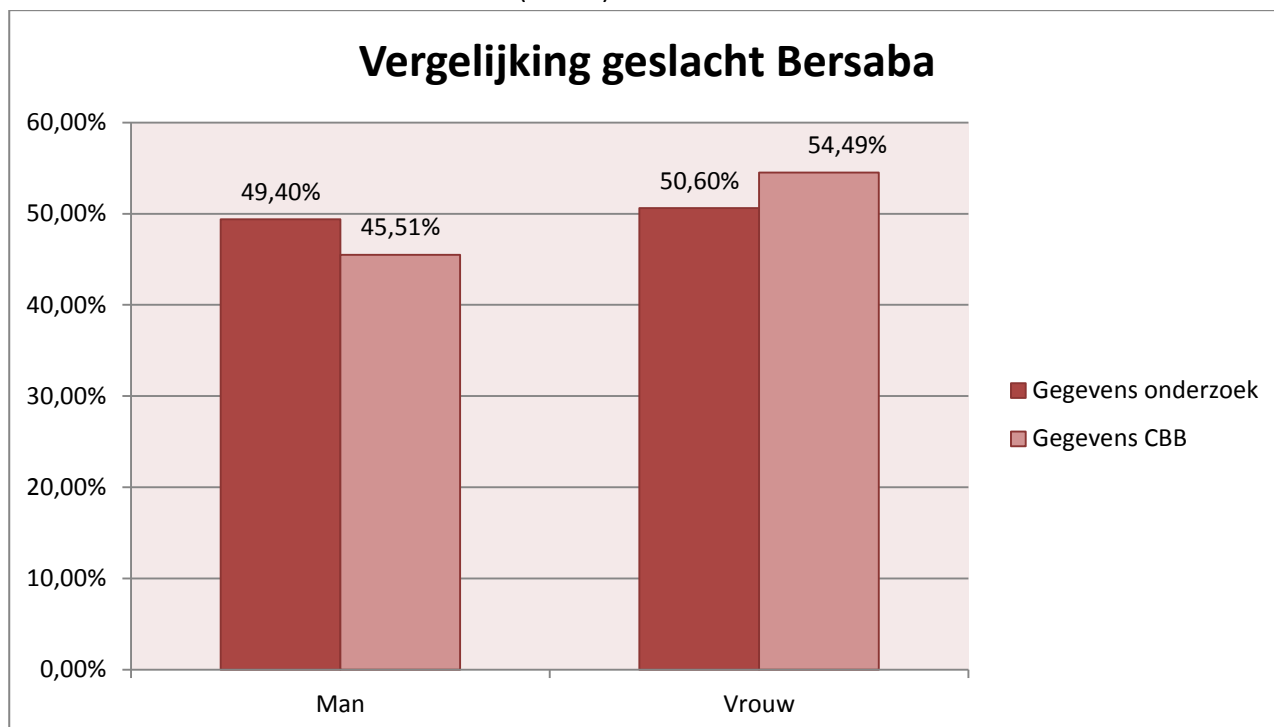
4.2.1. Gegevenscontrole

We beschikken over vier variabelen die ons in staat stellen om na te gaan of de data die we presenteren een correcte weerspiegeling is van de realiteit. Deze zijn het geslacht, de leeftijdscategorie, het opleidingsniveau en de burgerlijke stand van de respondenten.

Alvorens we de controle uitvoeren merken we op dat we onze data vergelijken met de meest betrouwbare bevolkingscijfers voorhanden. Voor de vergelijking van het geslacht beschikken we over de exacte gegevens per plaats¹, voor de overige variabelen hanteren we de gegevens van de bevolkingstelling in 2004 volgens ressort². Deze laatste zijn bijgevolg algemene cijfers die niet alleen betrekking hebben op de plantage in kwestie en ook zijn ze in 2011 reeds zeven jaar verouderd, wat verschillen kan weergeven.

Grafiek 4.20 geeft de vergelijking van het geslacht van de economisch actieve respondenten & gepensioneerden uit Bersaba met het geslacht van de totale populatie van Bersaba grafisch weer.

GRAFIEK 4.20: VERGELIJKING GESLACHT BERSABA (N=356)

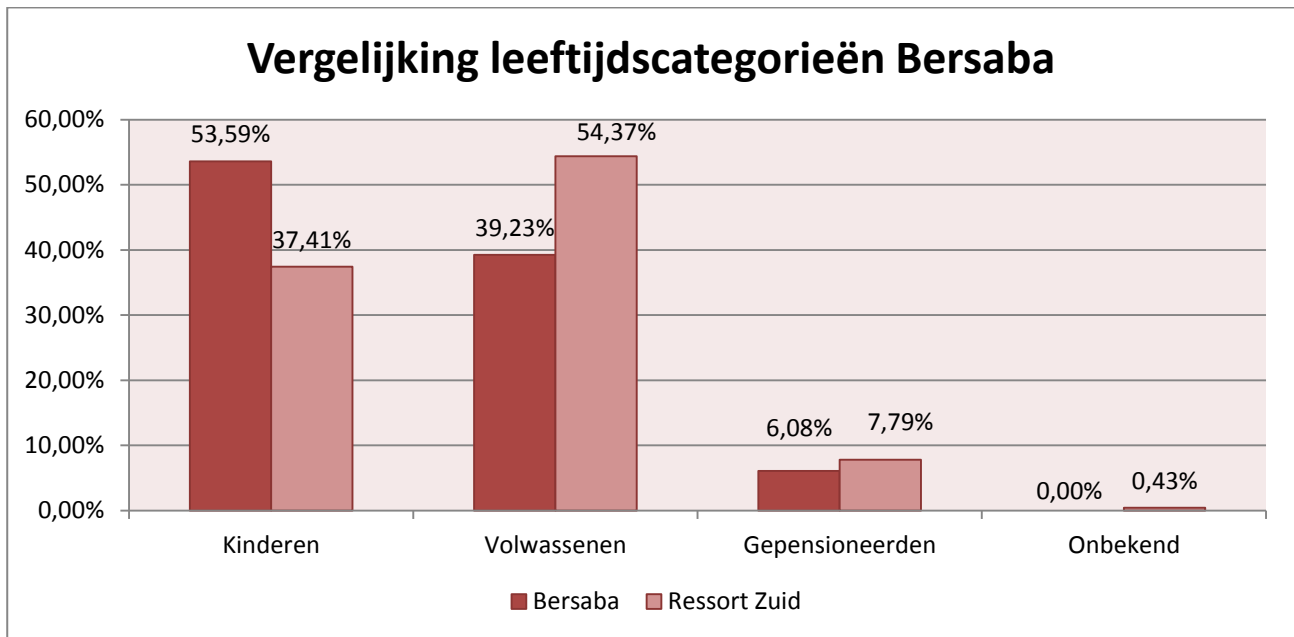
Deze grafiek toont aan dat we slechts een klein verschil terugvinden tussen het geslacht van de respondenten uit Bersaba en het geslacht van de totale populatie van Bersaba.

In grafiek 4.21 vinden we de leeftijdscategorieën die we in onderdeel 3.6.1. Samenstelling & omvang van de huishoudens bepalen terug, waarbij in deze grafiek de kinderen gelijk zijn aan de som van de schoolgaande kinderen en de kinderen jonger dan 4 jaar. We vergelijken met de leeftijdscategorieën van het ressort Para-Zuid, volgens de categorieën van het ABS. Deze zijn: Kinderen (0 jaar – 14 jaar); Volwassenen (15 jaar – 59 jaar); Gepensioneerden (ouder dan 60 jaar).

¹ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

² STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2005). *Census profile on ressort level*. Geraadpleegd op 17 februari 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

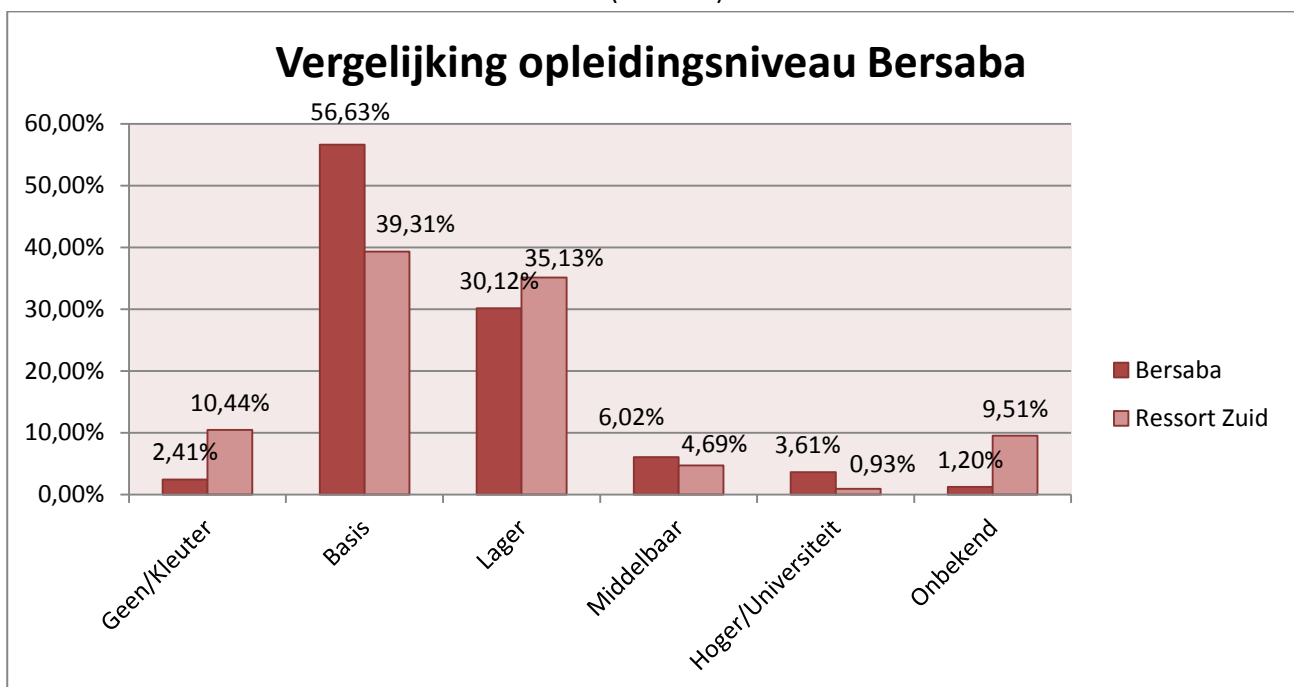
GRAFIEK 4.21: VERGELIJKING LEEFTIJDSCATEGORIEËN BERSABA (N=4.403)

Wat opvalt aan deze is het verschil in aantal kinderen, dat we terugvinden bij de volwassenen. Dit kunnen we mogelijk verklaren door de verschillen bij de samenstelling van de categorieën, die niet volledig dezelfde zijn. De kolom kinderen uit Bersaba bevat ook schoolgaande kinderen die ouder zijn dan 14 jaar of omgekeerd. Het ABS maakt een duidelijk onderscheid naar deze leeftijd. Ook is het mogelijk dat de leeftijds categorieën die we in Bersaba terugvinden niet dezelfde zijn als de categorieën van het ressort in zijn geheel.

De vergelijking van het opleidingsniveau van de economisch actieve respondenten & de gepensioneerden met het opleidingsniveau van Para-Zuid volgens de gegevens van het ABS, geven we weer in grafiek 4.22.

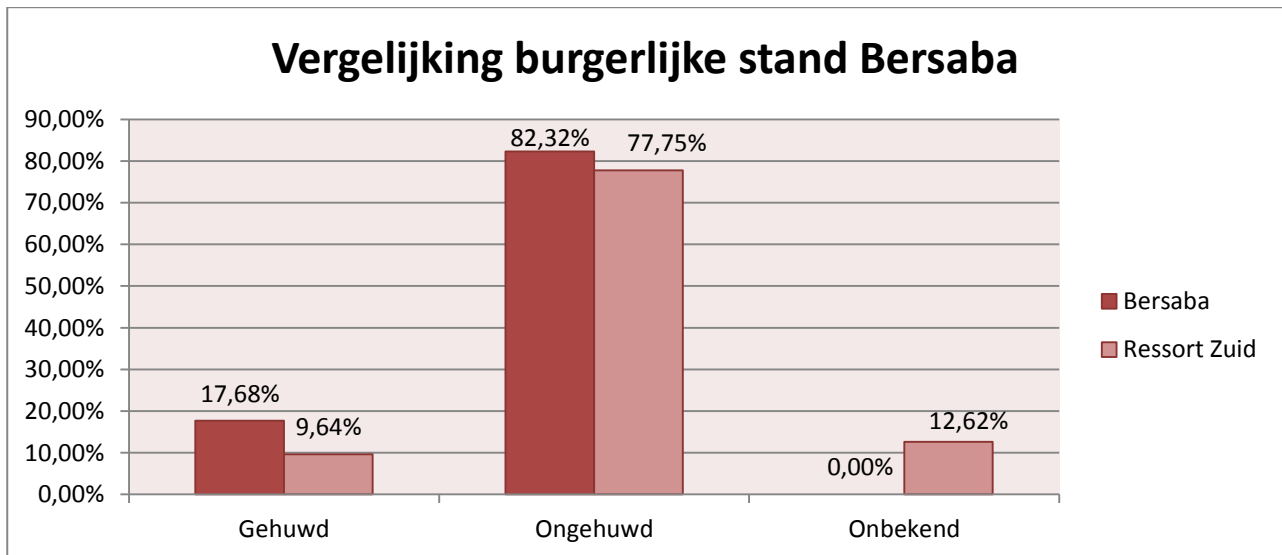
GRAFIEK 4.22: VERGELIJKING OPLEIDINGSNIVEAU BERSABA (N=3.755)

Wat opvalt aan grafiek 4.21 op de voorgaande pagina is dat het opleidingsniveau van de respondenten uit Bersaba voor het basisonderwijs aanzienlijk hoger ligt dan dat van het Ressort in zijn geheel. Dit is te verklaren door het feit dat de plantage op wandelafstand van een basisschool gelegen is. Indien we hier rekening mee houden, stellen we vast dat de gegevens met betrekking tot het opleidingsniveau nauw overeenkomen met die van het ABS.

De vergelijking van het percentage respondenten dat samenwoont met zijn of haar partner met de percentages gehuwde personen volgens de gegevens van het ABS stellen we voor in grafiek 4.23.

GRAFIEK 4.23: VERGELIJKING BURGERLIJKE STAND BERSABA (N=3.020)

Uit deze grafiek concluderen we dat de verhouding gehuwde – ongehuwde personen zo goed al gelijk is tussen de plantage en het ressort. De lagere aantallen die we terugvinden in de kolommen van Para-Zuid zijn eenvoudig te verklaren door het percentage inwoners van het ressort waarover het ABS geen gegevens ter beschikking heeft. Deze grafiek toont aan dat de gegevens die we analyseren nauw overeenkomen met die van het ABS.

Conclusies gegevenscontrole

Wanneer we de gegevens met betrekking tot het geslacht vergelijken met het geslacht van de volledige populatie van Bersaba merken we dat deze slechts gering verschillen. Aangezien de gegevens van het ABS verouderd zijn en slechts toepassing hebben op het hele ressort verwachtten we verschillen tegen te komen tussen de twee gegevensdatabanken, maar zelfs zonder dit gegeven in het achterhoofd toont grafiek 4.23 aan dat beide statistieken in sterke mate gelijklopend zijn. Aangezien de leeftijdscategorieën die we vergelijken niet volledig analoog zijn, vinden we in grafiek 4.21 echter wel een verschil tussen beide. Ook de vergelijking van het onderwijsniveau van de plantage en het ressort geeft een verschil aan, wat een gevolg is van de positieve ligging van Bersaba ten opzichte van een basisschool.

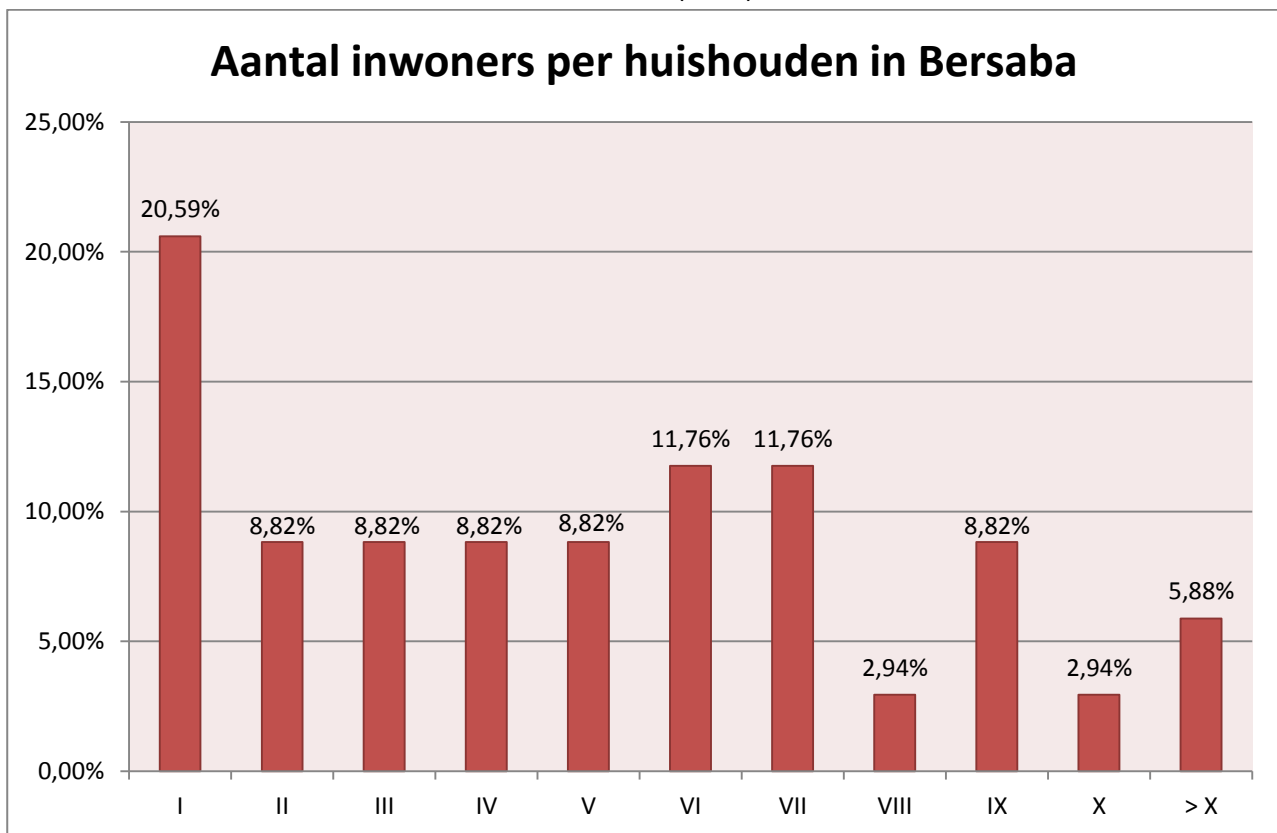
Uit deze gegevenscontrole besluiten we dat de data die we analyseren een realistische weerspiegeling blijkt te zijn van de reële situatie in de plantage.

4.2.2. Samenstelling & omvang van de huishoudens

In dit onderdeel achterhalen we of we in plantage Bersaba een typerende gezinssamenstelling kunnen terugvinden, om een meer compleet beeld te schetsen van de situatie. Zoals we aantonen in het voorgaande deel maken gepensioneerden en baby's slechts een klein percentage van de onderzochte populatie uit. Om deze reden laten we ze in deze analyses buiten beschouwing. We rekenen ze wel mee in de volgende alinea, waar we het totale aantal inwoners per huishouden analyseren.

Het gemiddelde aantal inwoners telt in Bersaba 5,32 personen. De standaardafwijking van dit gegeven is 4,15 en het totale aantal inwoners per huishouden dat het meest frequent terugkeert telt vijf personen. Deze aantallen variëren tussen 1 en 19 en stellen we voor in grafiek 4.24.

GRAFIEK 4.24: AANTAL INWONERS PER HUISHOUDEN IN BERSABA (N=34)

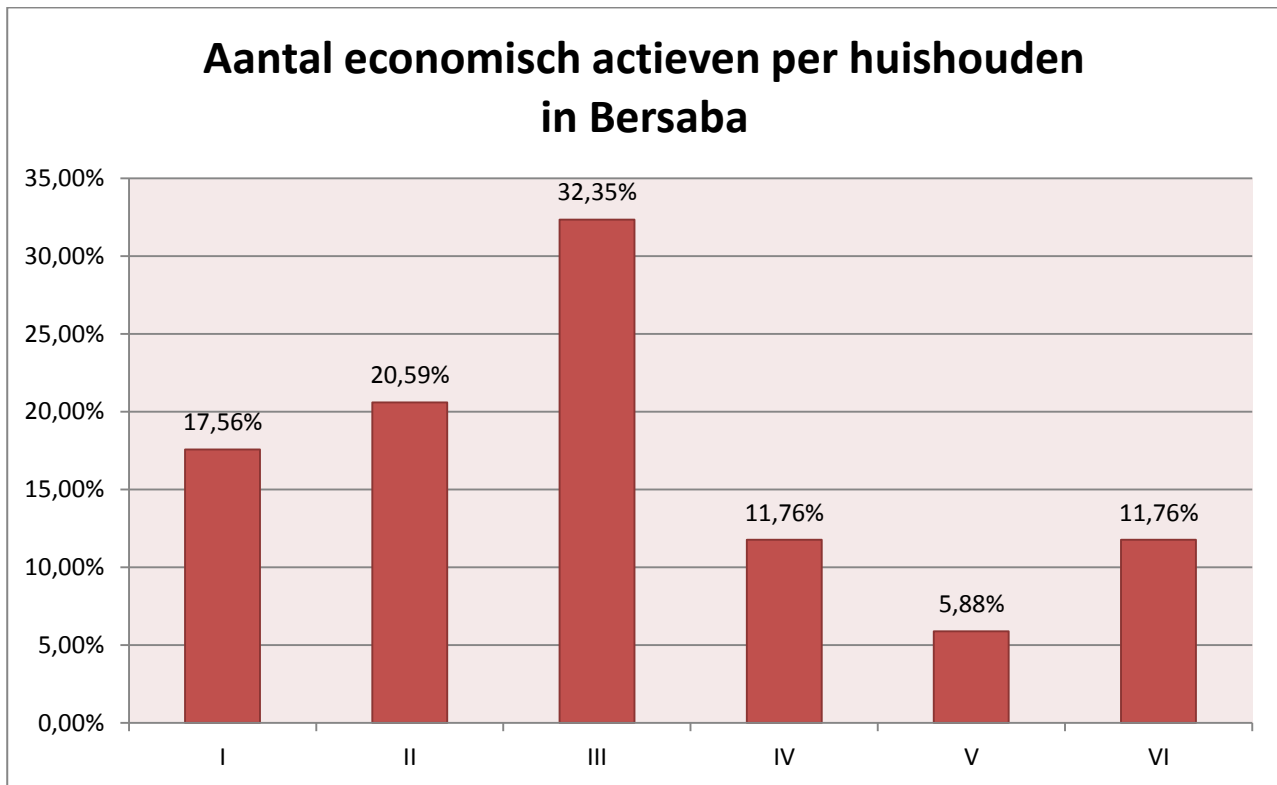

Uit deze gegevens leiden we af dat het aantal inwoners per huishouden meestal slechts één is, maar verder zeer sterk varieert. We kunnen niet besluiten dat er in de plantage sprake is van een standaardgrootte van een gezin. Wel merken we op dat we veel huishoudens terugvinden met een groot aantal inwoners: het percentage huishoudens dat meer dan zes personen telt bedraagt 32,34%, wat voor Bersaba concreet inhoudt dat 70,72% van de inwoners afkomstig is uit een huishouden van zeven of meer personen.

Het gemiddelde aantal economisch actieven per huishouden telt 2,15 personen. De standaardafwijking van dit gegeven is 1,79 en het aantal economisch actieven per huishouden dat het meest frequent terugkeert telt drie personen. Deze aantallen variëren tussen 0 en 6 en stellen we voor in grafiek 4.25 op de volgende pagina.

Een huishouden zonder economisch actieven houdt in dat dit is samengesteld uit gepensioneerden met eventueel schoolgaande kinderen en/of baby's.

GRAFIEK 4.25: AANTAL ECONOMISCH ACTIEVEN PER HUISHOUDEN IN BERSABA (N=34)

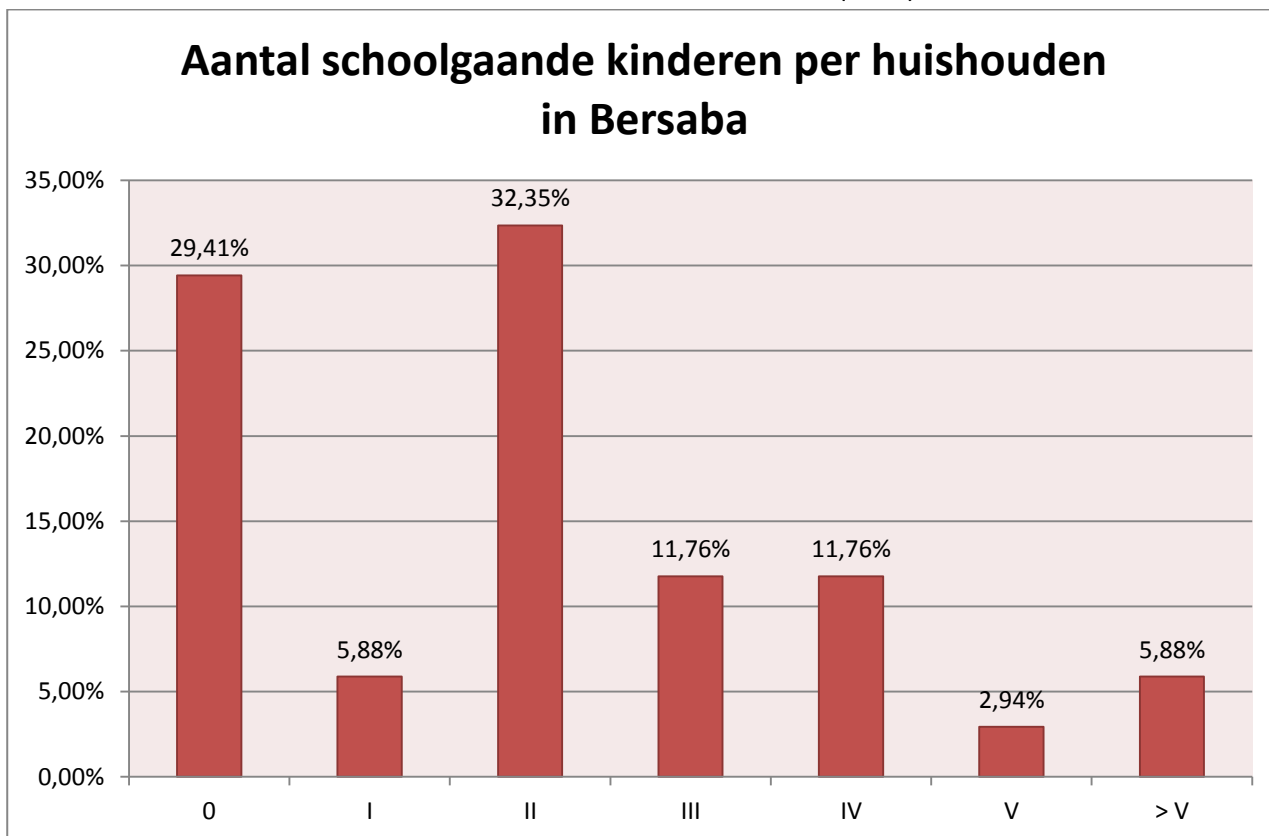

Uit deze grafiek leiden we af dat het aantal economisch actieven per huishouden in het meeste van de gevallen drie bedraagt, maar ook alleenstaanden en huishoudens met twee economisch actieven komen zeer frequent voor. Verder varieert het aantal economisch actieven zeer hard. De verklaring hiervoor is dat de Creoolse cultuur, die we nagenoeg uitsluitend terugvinden in de plantage, een losse kijk heeft op de relaties tussen man en vrouw. Veel mannen en vrouwen die reeds kinderen hebben wonen nog steeds samen met hun familie, wat zich uit in het percentage van de volwassen bevolking dat al dan niet gehuwd is of samenwoont met een vaste partner. In plantage Bersaba leeft slechts 47,06% van de gezinshoofden samen met zijn of haar partner.

Uit onze observaties merken we inderdaad dat vele huishoudens een kleurrijke samenstelling hebben, waarbij regelmatig familieleden of zelfs familiaal niet gerelateerde personen samenwonen onder één dak. We kunnen niet besluiten dat er in de plantage sprake is van een standaard aantal economisch actieven per huishouden.

Indien we het aantal schoolgaande kinderen per huishouden beschouwen, merken we dat dit in Bersaba gemiddeld 2,41 is. De standaardafwijking van dit gegeven is 2,95 en het aantal schoolgaande kinderen per huishoudens dat het meest frequent terugkeert telt twee personen. Deze aantallen variëren tussen 0 en 13 en stellen we voor in grafiek 4.26 op de volgende pagina.

GRAFIEK 4.26: AANTAL SCHOOLGAANDE KINDEREN PER HUISHOUDEN IN BERSABA (N=34)

Deze grafiek leert ons dat het aantal schoolgaande kinderen per huishouden meestal nul of twee is. Ook merken we op dat het percentage huishoudens dat meer dan vier schoolgaande kinderen telt 8,82% is, wat voor Bersaba concreet inhoudt dat 36,59% van deze kinderen afkomstig is uit een huishouden van vijf of meer dan vijf schoolgaande kinderen.

Conclusies samenstelling & omvang van de huishoudens

Uit deze analyses leiden we af dat het aantal inwoners per huishouden zeer sterk varieert en we niet kunnen besluiten dat er in de sprake plantage is van een standaardsamenstelling van een gezin. De oorzaak hiervan is het aantal economisch actieven per huishouden dat zeer variabel is. Dit is een gevolg van de Creoolse cultuur, waarin volwassen personen die al dan niet kinderen hebben, zich niet snel binden aan een vaste partner. Dit blijkt ook uit het percentage gezinshoofden dat samenwoont met zijn of haar partner, wat in Bersaba slechts 47,06% bedraagt. Wel kunnen we besluiten dat het aantal schoolgaande kinderen per huishouden meestal nul of twee is.

32,34% van de huishoudens telt meer dan zes personen en 8,82% van de huishoudens telt meer dan vier schoolgaande kinderen. Wanneer we deze gegevens vanuit een ander standpunt bekijken, merken we op dat maar liefst 70,72% van de bevolking van Bersaba afkomstig is uit een gezin van zeven of meer dan zeven personen. Vanuit dit perspectief bekeken is ook 36,59% van de schoolgaande kinderen afkomstig uit een gezin dat vijf of meer dan vijf van deze kinderen telt.

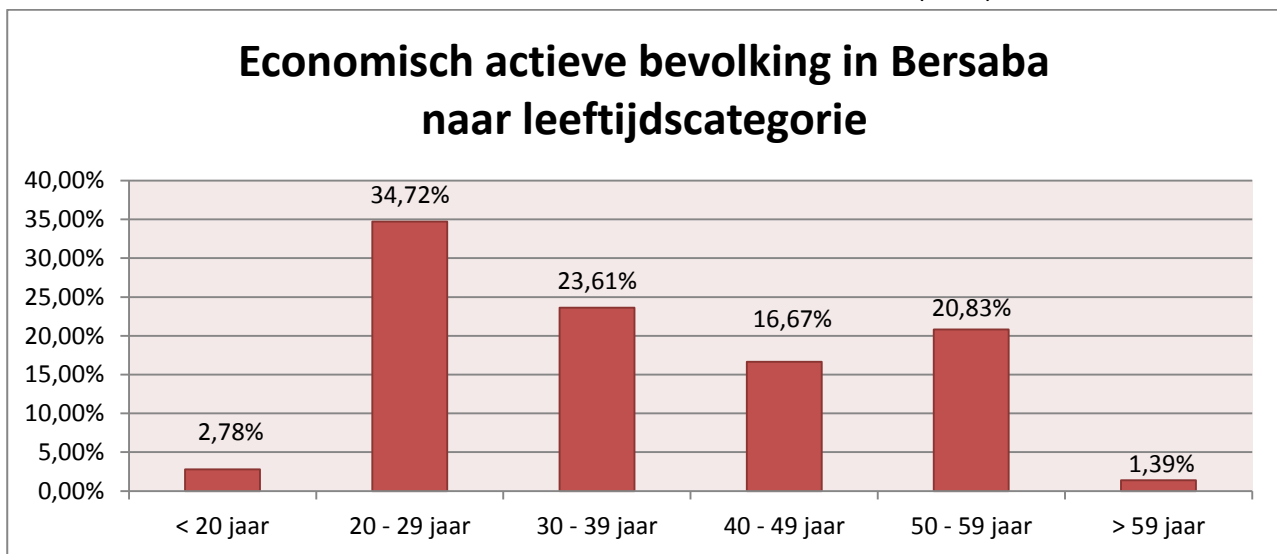
Samengevat variëren de gezinssamenstellingen in Bersaba te hard om eenduidige af te leiden. Wel telt een huishouden meestal nul of twee schoolgaande kinderen en 32,34% van de huishoudens telt meer dan zes personen telt.

4.2.3. Vast werk & overige voorzieningen

Van de 181 personen die we in kaart brengen behoren in totaal 72 personen, wat 39,78% is van deze populatie, tot de economisch actieve bevolking. Ook zijn 11 van de 186 respondenten gepensioneerd die inkomsten van de staat ontvangen, wat in Bersaba goed is voor 5,91% van de onderzochte populatie. Deze inkomsten zijn echter irrelevant wanneer we analyses maken met betrekking tot de huidige economische activiteiten van de plantage, waardoor we deze groep verder in dit onderdeel buiten beschouwing laten.

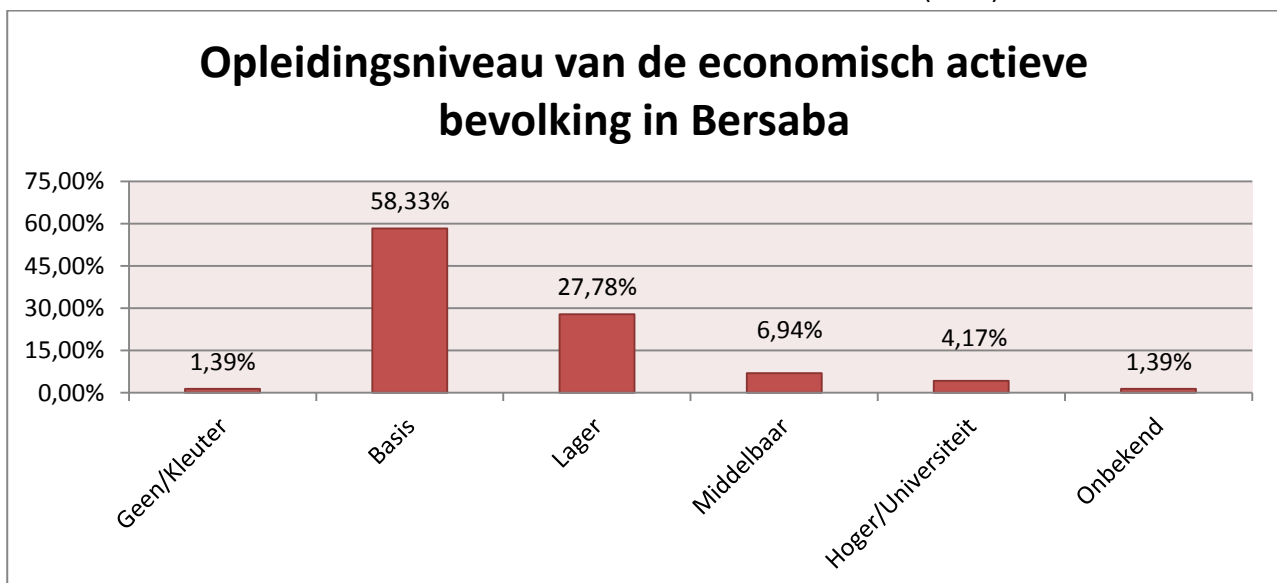
In totaal is 48,61% van de economisch actieve bevolking man en 51,39% vrouw. De verdeling van deze economisch actieve bevolking volgens leeftijdscategorie geven we weer in grafiek 4.27, het opleidingsniveau ervan stellen we voor in grafiek 4.28.

GRAFIEK 4.27: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN BERSABA NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE (N=72)

Wat opvalt aan deze grafiek is dat de economisch actieve populatie in Bersaba relatief jong is, en ook dat de leeftijdscategorie 40 - 49 jaar lager is dan de omliggende categorieën. We vermoeden dat de ontbrekende respondenten in deze categorie in het verleden om economische redenen emigreerden.

GRAFIEK 4.28: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN BERSABA (N=72)

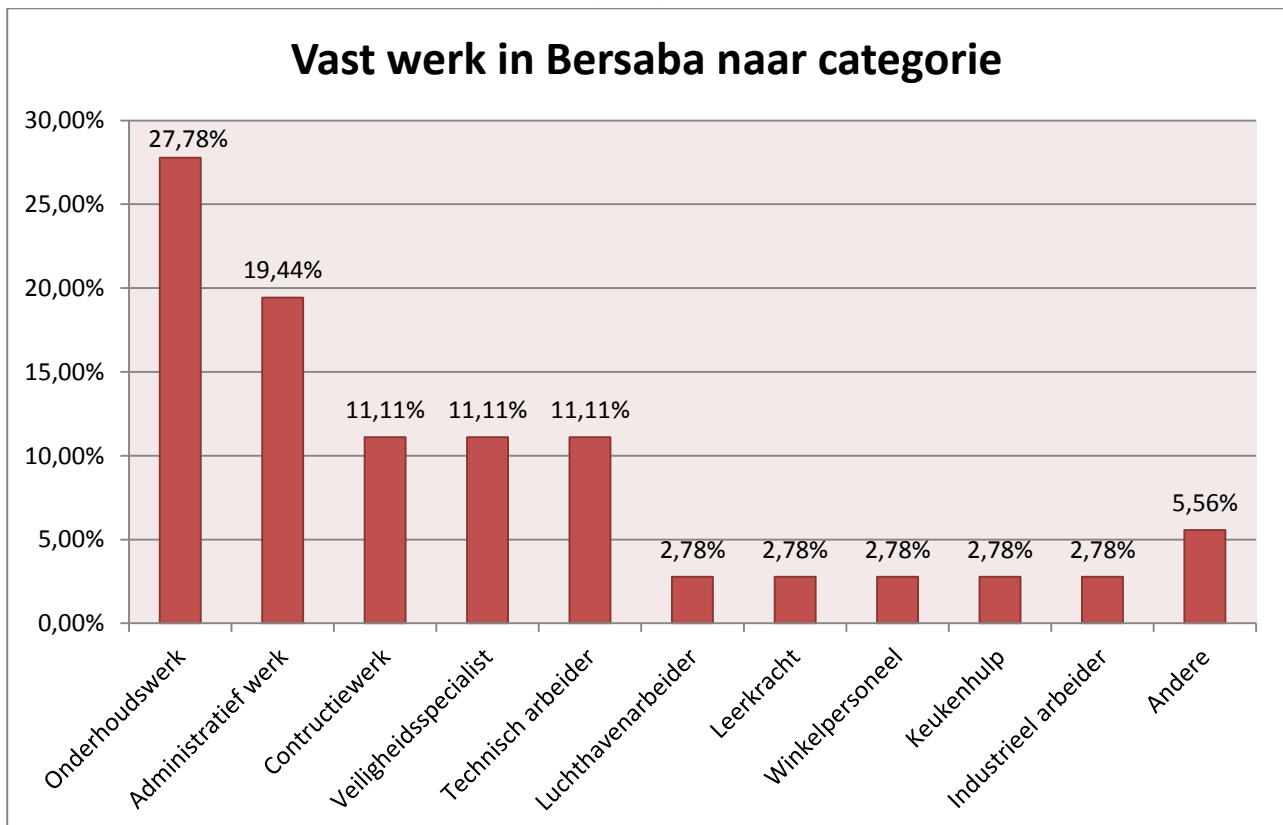
Uit grafiek 4.28 op de voorgaande pagina leiden we af dat 97,22% van de economisch actieve bevolking in Bersaba een diploma van het basisonderwijs behaalde en 38,89% dat van het lager onderwijs. 1,39% van de behaalde diploma's blijven onbekend.

Wanneer we bespreken waaruit de economisch actieve bevolking zijn of haar inkomsten haalt, laten we de personen die steun van de overheid ontvangen zoals bijvoorbeeld gehandicapten, buiten beschouwing. Van de overige economisch actieve bevolking in Bersaba heeft 8,33% inkomsten uit zowel hossels als vast werk, 43,06% haalt zijn inkomsten alleen uit vast werk, 27,78% heeft alleen een hoesel en 20,83% heeft helemaal geen inkomen. De leeftijd van de economisch actieve bevolking staat niet in verband met het al dan niet hebben van vast werk. Wel merken we op dat de gemiddelde leeftijd voor het hebben van een hoesel 40,80 jaar is, waar dat bij de personen zonder hoesel 35,02 jaar is. Ook dienen we de werkloosheidspercentages enigszins te relativeren met het feit dat deze ook de niet-werkzoekende economisch actieve bevolking omvatten, zoals bijvoorbeeld huisvrouwen.

De gemiddelde inkomsten uit vast werk zijn 870,83 SRD per maand met een standaardafwijking van 503,93 SRD en die van een hoesel 379,81 SRD per maand met een standaardafwijking van 347,58 SRD. Deze lage inkomsten uit overige voorzieningen kunnen we verklaren door de aanwezigheid van een recreatieoord. Dit trekt de meeste toeristen aan in het weekend, waardoor de hossels die hiermee in relatie staan niet alle dagen inkomsten kunnen genereren.

De verschillende inkomsten delen we onder in categorieën die zowel gebaseerd zijn op de NACE-codering als op onze bevindingen in het veld, om een weergave te bieden die zo realistisch mogelijk de werkgelegenheid in district Para weerspiegelt. De specifieke jobs die we terugvinden in deze categorieën vinden we terug in bijlage 3, de categorieën vast werk die we terugvinden in plantage Bersaba stellen we voor in grafiek 4.29.

GRAFIEK 4.29: VAST WERK IN BERSABA NAAR CATEGORIE (N=36)

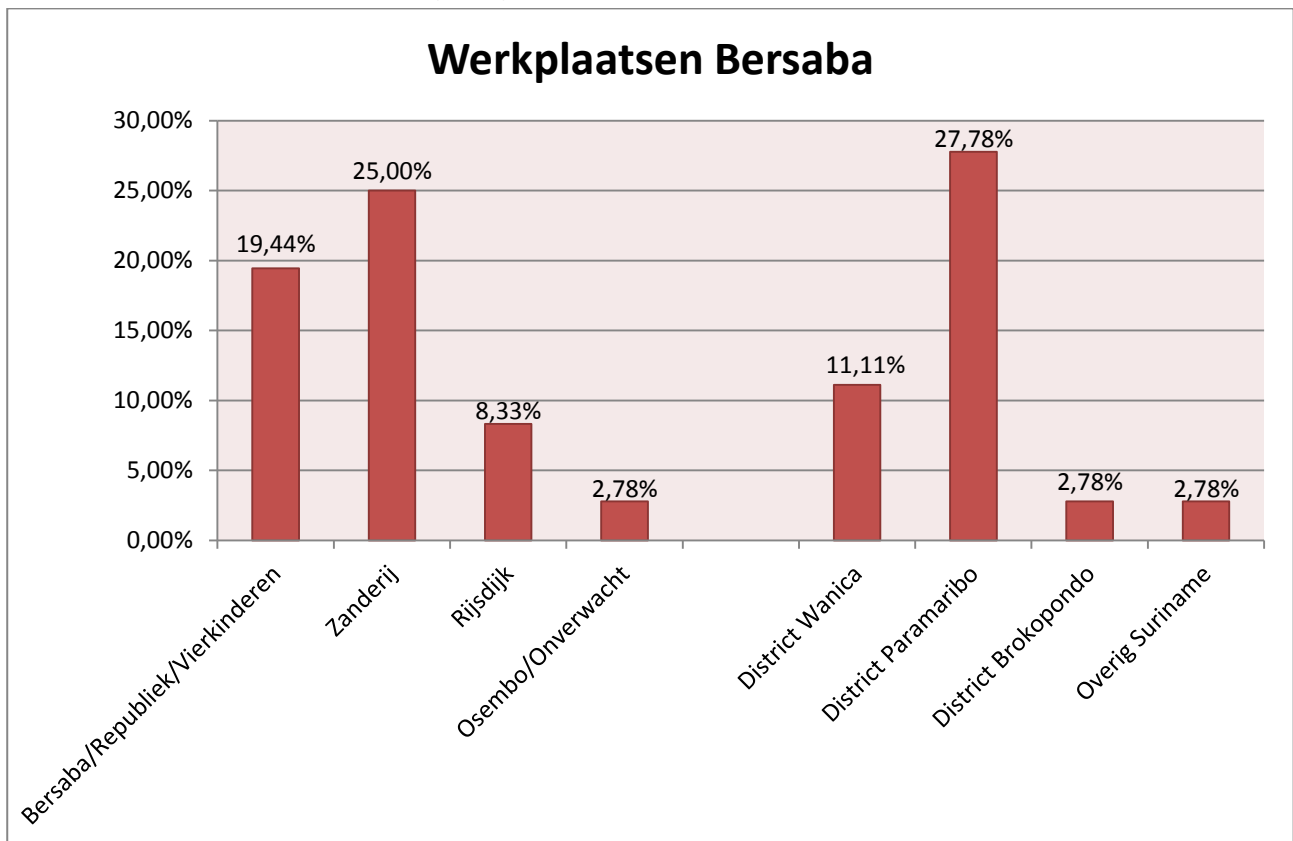

Grafiek 4.29 op de voorgaande pagina vertelt ons dat in Bersaba de meeste mensen met een vaste job onderhoudswerk of administratief werk doen. We merken op dat er geen verband aanwezig is tussen het opleidingsniveau en de aard van het werk, waarschijnlijk omwille van het overgrote aantal jobs dat geen diploma vereist.

De plaatsen waar de economisch actieve bevolking uit Bersaba zijn vaste jobs uitoefent geven we weer in grafiek 4.30. We maken een onderscheid tussen enerzijds district Para aan de linkerkant, waar in totaal 55,55% van de werkplaatsen gelegen zijn, en anderzijds de overige districten aan de rechterkant waar we in totaal 44,45% van de werkplaatsen terugvinden.

GRAFIEK 4.30: WERKPLAATSEN BERSABA (N=36)

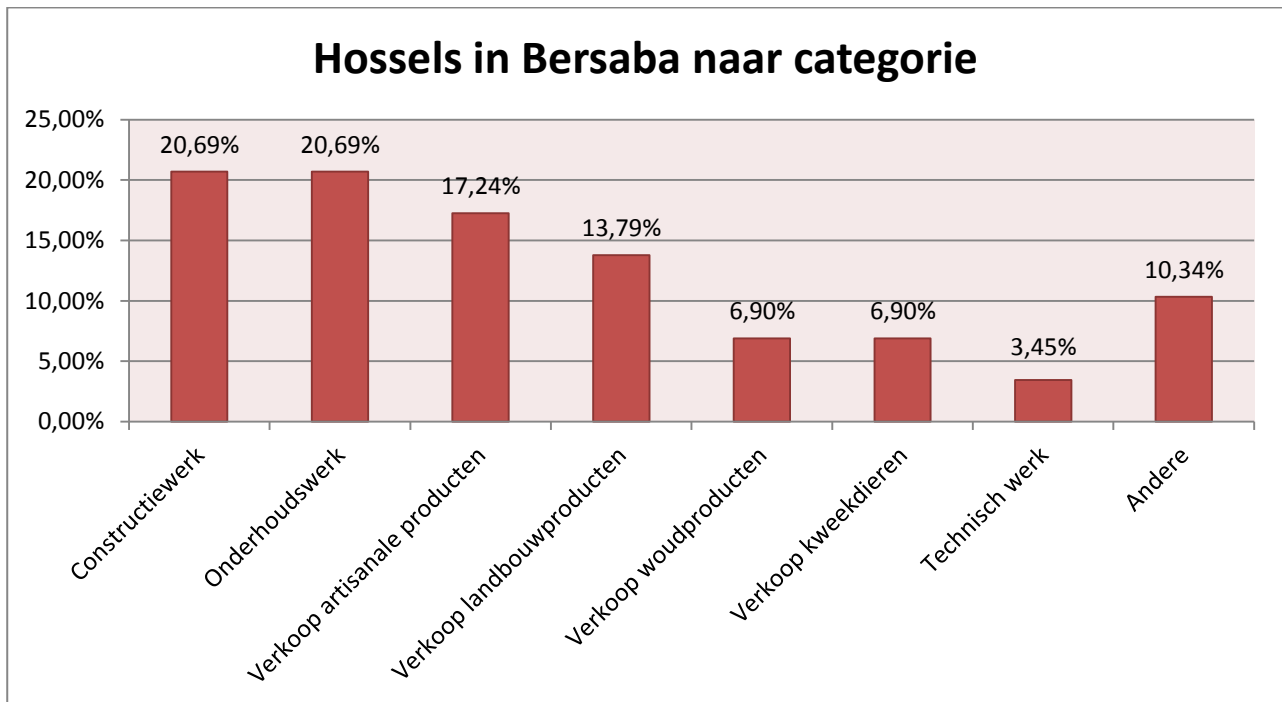

Deze gegevens leren ons dat 19,44% van de werkende mensen uit Bersaba dit werk in de woonplaats zelf beoefent, en 25,00% in Zanderij. De reden hiervoor is de relatief korte afstand van Bersaba tot aan de internationale luchthaven te Zanderij, die werkgelegenheid creëert. 27,78% van de werkende bevolking uit de plantage beoefent zijn of haar vaste job in de hoofdstad Paramaribo.

De verschillende hossels verdelen we onder in categorieën die we baseren op onze bevindingen in het veld. Ze hebben als doel een zo realistisch mogelijk beeld te bieden van de soorten overige voorzieningen we terugvinden in district Para.

De specifieke hossels die we terugvinden in deze categorieën geven we weer in bijlage 4, de categorieën hossels die we terugvinden in plantage Bersaba stellen we voor in grafiek 4.31 op de volgende pagina.

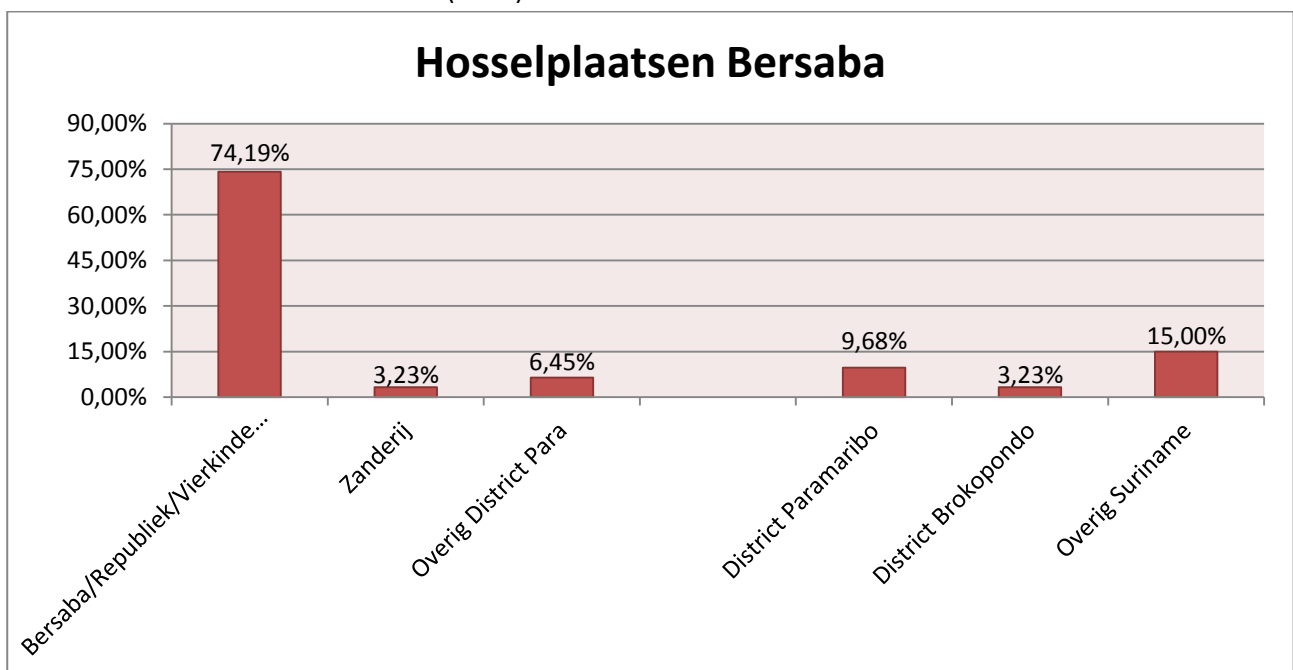
GRAFIEK 4.31: HOSSELS IN BERSABA NAAR CATEGORIE (N=29)

We leiden uit deze grafiek af dat in Bersaba de meeste mensen met overige voorzieningen inkomsten uit onderhouds- of constructiewerk genereren. Ook verkoopt een kleiner aandeel artisanale- of landbouwproducten. We merken op dat er geen verband is tussen het opleidingsniveau en de aard van een hoesel, waarschijnlijk als gevolg van het overgrote aantal hoesels dat geen of weinig kennis vereist.

De plaatsen waar de economisch actieve bevolking van Bersaba zijn of haar hoesels uitoefent of de producten hiervan verkoopt, geven we weer in grafiek 4.32. We maken een onderscheid tussen enerzijds district Para aan de linkerkant, waar in totaal 83,87% van de hoeselplaatsen gelegen zijn, en anderzijds de overige districten aan de rechterkant waar we in totaal 16,13% van de hoeselplaatsen terugvinden.

GRAFIEK 4.32: HOSELPLAATSEN BERSABA (N=31)

Uit grafiek 4.32 op de voorgaande pagina leiden we af dat 74,19 van de economisch actieven uit Bersaba zijn of haar hoesel uitoefent, of de producten hiervan verkoopt nabij de woonplaats. Het is waarschijnlijk dat de aanwezigheid van een recreatieoord dit beïnvloedt, wat een afzetmarkt creëert voor de verkoop van allerlei producten.

Conclusies werk & overige voorzieningen

In Bersaba behaalde 97,22% van de economisch actieve bevolking zijn of haar diploma van het basisonderwijs en 38,89% dat van het lager onderwijs. Van de economisch actieve bevolking is 48,61% werkloos en 20,83% heeft helemaal geen inkomen. 36,11% geeft aan extra inkomsten te verkrijgen uit een hoesel. Wel heeft 51,39% van de economisch actieve bevolking vast werk, waarvan het grootste aandeel onderhoudswerk en administratief werk is. 55,55% van deze economisch actieven met een vaste job beoefent deze in district Para zelf en 27,78% in de hoofdstad.

De gemiddelde inkomsten uit vast werk bedragen 870,83 SRD per maand, maar variëren zeer sterk. Dit gemiddelde is meer dan het dubbele dan dat van de hoesels die gemiddeld 379,81 SRD per maand opbrengen, maar ook hier weer erg variëren rondom dit gemiddelde.

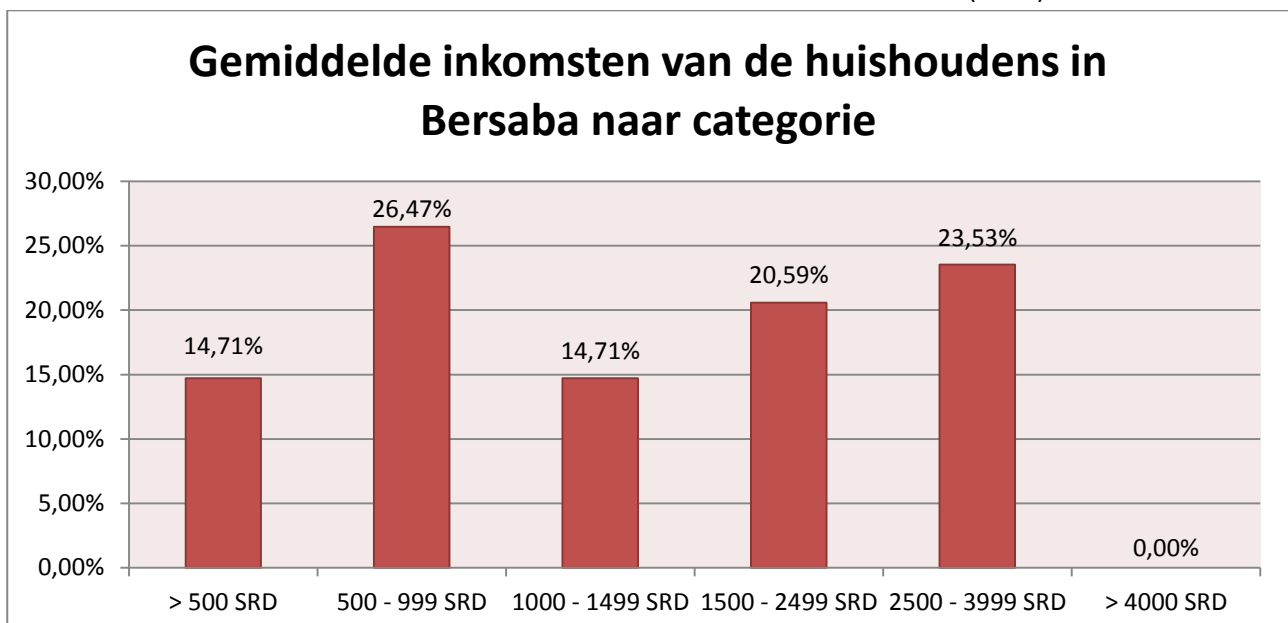
Deze overige voorzieningen zijn zeer verschillend. Voornamelijk doen de mensen wel onderhouds- en constructiewerk als bijverdienste, maar ook verkoop van artisanale- of landbouwproducten komt regelmatig voor. Maar liefst 74,17% van al deze hoesels genieten hun uitvoering nabij de woonplaats zelf, hoogstwaarschijnlijk door de aanwezigheid van een recreatieoord.

4.2.4. Financiële situatie & Voorziening in behoeften

Het eerste financiële gegeven dat we beschouwen zijn de totale maandelijkse inkomsten van de huishoudens. Dit omvat zowel inkomsten uit vast werk, uit hoesels, als uit extra inkomsten voor het hele huishouden. We deelden de maandelijkse inkomsten op in categorieën die zijn samengesteld uit verschillende groottes. Op deze manier trachten we zo getrouw mogelijk de situatie weer te geven.

Het gemiddelde totale inkomen per huishouden in Bersaba bedraagt 1628,09 SRD per maand en de standaardafwijking van dit gegeven is 1065,75 SRD. De totale maandelijkse inkomsten variëren tussen 350 en 3800 SRD per maand, zoals we voorstellen in grafiek 4.33.

GRAFIEK 4.33: GEMIDDELDE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS IN BERSABA NAAR CATEGORIE (N=34)

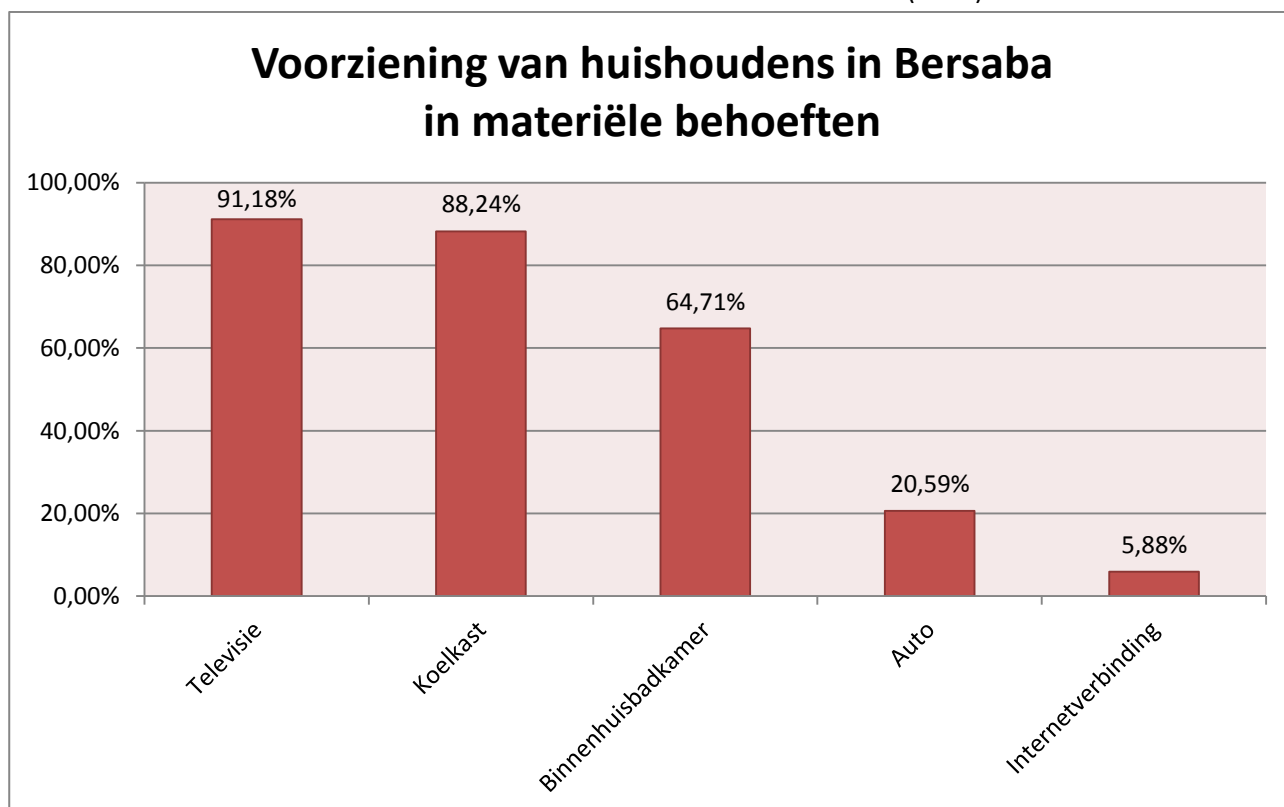

De totale maandelijkse inkomsten van de huishoudens uit grafiek 4.33 op de voorgaande pagina geven ons echter geen goed beeld van de economische situatie hiervan. De armoedegrens van een huishouden doet dat wel. Dit is bovenop het totale maandelijkse inkomen ook afhankelijk van de omvang van het huishouden en de samenstelling ervan. De manier waarop we deze armoedegrens bepalen stellen we voor in punt 3.6.3. Financiële situatie & voorziening in behoeften, bij het onderdeel armoedegrenzen. Uit onze gegevens blijkt dat in Bersaba 47,06% van de huishoudens in armoede leeft. Aangezien de armoedegrens afhankelijk zijn van de grootte en samenstelling van de huishoudens verschilt dit percentage van het aandeel van de bevolking dat in armoede leeft wat in Bersaba 55,25% is.

We merken op dat er in de gegevens van Bersaba nog geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens die in armoede leven en het totaal aantal inwoners, alsook niet met het aantal schoolgaande kinderen & baby's waaruit deze huishoudens zijn samengesteld.

Aan de hand van de huisinrichting bepalen we in welke mate de huishoudens kunnen voorzien in hun materiële behoeften. We stellen in grafiek 4.34 voor welk aandeel van de huishoudens in Bersaba al dan niet beschikt over een televisie, een koelkast, een binnenhuisbadkamer, een auto of een internetverbinding.

GRAFIEK 4.34: VOORZIENING VAN HUISHOUDENS IN BERSABA IN MATERIËLE BEHOEFEN (N=34)

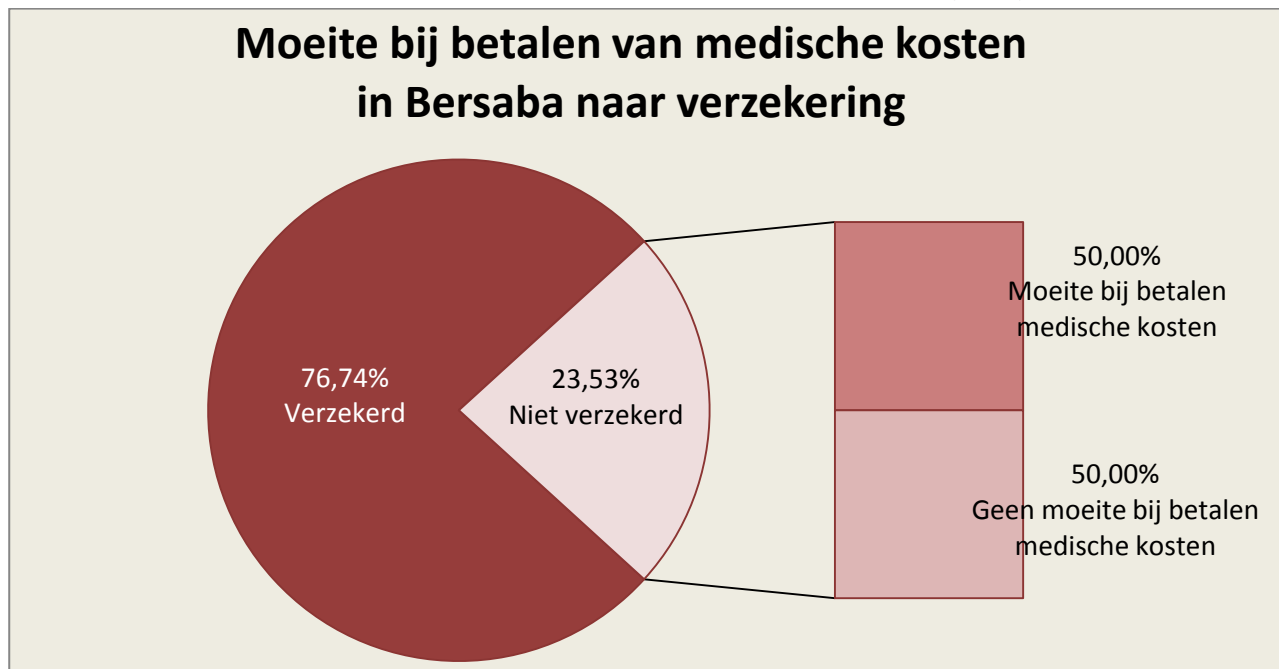

Zo goed als alle huishoudens in Bersaba beschikken over een televisie en een koelkast. 64,71% heeft ook een binnenhuisbadkamer, slechts 20,59% beschikt over een auto. Een verwaarloosbaar aandeel van 5,88% heeft reeds een internetverbinding.

We merken op dat er nog geen significante verbanden terug te vinden zijn tussen de huishoudens die in armoede leven en de variabelen uit bovenstaande grafiek.

Ook beschouwen we de moeilijkheden die huishoudens ondervinden bij het betalen van medische kosten als indicatie voor de mate waarin huishoudens voorzien in hun behoeften. In Bersaba is 76,47% van de huishoudens volledig verzekerd voor de betaling van medische kosten, waarvan 15,38% aangeeft moeilijkheden te ondervinden bij het betalen van deze kosten. Van de overige huishoudens geeft 50,00% aan moeite te ondervinden bij het betalen van deze kosten (zie grafiek 4.35).

GRAFIEK 4.35: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN IN BERSABA NAAR VERZEKERING (N=34)

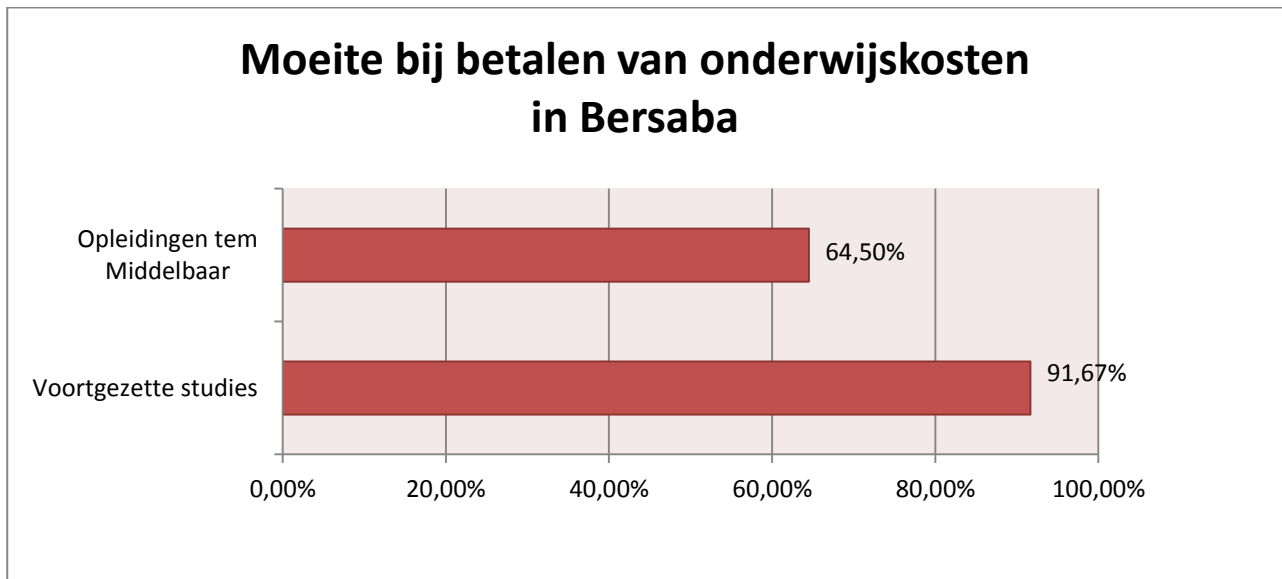

We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens die in armoede leven en zij die al dan niet verzekerd zijn voor de betaling van medische kosten. Bij de huishoudens die niet medisch verzekerd zijn is er ook geen verband terug te vinden tussen zij die in armoede leven en zij die al dan niet moeite hebben met het betalen van medische kosten.

Een laatste variabele die we hanteren als indicatie voor de voorziening van huishoudens in hun behoeften zijn de moeilijkheden die huishoudens met schoolgaande kinderen al dan niet ervaren bij het betalen van onderwijskosten. In Bersaba onderzoeken we 24 huishoudens met schoolgaande kinderen, wat 70,59% is van het totale aantal onderzochte huishoudens in deze plaats.

Aangezien de onderwijskosten aanzienlijk verschillen in omvang tussen hogere en/of universitaire studies ten opzichte van voorgaande studies maken we hierin een onderscheid. We merken op dat de moeilijkheden die mensen ervaren bij het betalen van onderwijskosten van voortgezette studies ingeschatte voorspellingen zijn van de huishoudens met schoolgaande kinderen, aangezien het aantal huishoudens met één of meer universitaire studenten te klein is om hier conclusies uit te kunnen afleiden. We stellen deze ervaringen voor in grafiek 4.36 op de volgende pagina.

GRAFIEK 4.36: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN IN BERSABA (N=24)

Deze grafiek toont duidelijk aan dat een zeer groot aandeel van de huishoudens moeite heeft bij het betalen van de onderwijskosten, en dat er inderdaad een groot verschil is in dit gegeven tussen de voortgezette studies en de hieraan voorafgaande opleidingen.

We merken op dat er in de gegevens van Bersaba nog geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens met schoolgaande kinderen die in armoede leven en zij die al dan niet moeilijkheden ervaren bij het betalen van onderwijskosten.

Conclusies financiële situatie en voorziening in behoeften

Uit deze analyses blijkt dat de totale maandelijkse inkomsten van de huishoudens in Bersaba gemiddeld 1628,09 SRD per maand bedragen, maar ook sterk variëren rondom dit gemiddelde. Indien we deze inkomsten samen met de grootte en de samenstelling van de huishoudens in verhouding plaatsen tot de overeenkomende armoedegrens, stellen we vast dat 47,06% van de huishoudens in armoede leeft. Dit houdt concreet in dat in Bersaba 55,25% van de populatie arm is.

Ook kunnen niet alle huishoudens in Bersaba voorzien in hun materiële behoeften. Slechts 64,71% heeft een binnenhuisbadkamer en maar 20,59% beschikt over een auto, internetverbindingen lijken zo goed als niet te bestaan. 23,53% van de huishoudens is niet verzekerd voor de betaling van medische kosten, en hiervan geeft 50,00% aan moeite te ondervinden bij het betalen van deze kosten. Van de huishoudens die schoolgaande kinderen hebben geeft 64,50% aan moeite te ondervinden bij het betalen van de onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs. 91,67% denkt moeite te ondervinden indien hun kinderen hun studies willen voortzetten.

4.2.5. Conclusies Bersaba

Uit de gegevenscontrole leiden we af dat de gegevens uit het onderzoek een getrouwe weergave bieden van de huidige situatie in de plantage. Ook merken we dat het opleidingsniveau verschilt tussen de plantage en de rest van het ressort, wat een gevolg is van de ligging ten opzichte van een basisschool.

De overige analyses leren ons dat de gezinssamenstellingen en groottes in Bersaba te sterk variëren om er eenduidige conclusies af te kunnen leiden, als gevolg van de overheersende Creoolse cultuur. Wel telt een huishouden meestal nul of twee schoolgaande kinderen en is 32,34% van de populatie afkomstig uit een huishouden dat meer dan zes personen telt.

Ook behaalde slechts 59,72% van de economisch actieve bevolking geen diploma hoger dan dat van het basisonderwijs. 48,61% van deze bevolking is werkloos en in totaal heeft 36,11% een hoesel. Personen met een vaste job doen vooral onderhouds- of administratief werk in het district of in de hoofdstad. Inkomsten uit vast werk zijn gemiddeld 870,83 SRD per maand en die uit hoesels 379,81 SRD per maand. Beiden variëren sterk. Ook verschillen de voorzieningen erg in aard, maar voornamelijk vinden we ze terug in de woonplaats zelf.

Beschouwen we de inkomsten van de huishoudens dan stellen we vast dat deze gemiddeld 1628,09 SRD per maand verdienen, wat samen met de grootte en samenstelling van de huishoudens in relatie staat tot het percentage van de bevolking dat in armoede leeft, wat in Bersaba maar liefst 55,25% is.

Slechts 20,59% van de huishoudens beschikt over een auto. 50,00% van de niet-verzekerden geeft aan moeite te ondervinden bij het betalen van medische kosten en 91,67% denkt moeite te zullen ondervinden indien hun kinderen hun studies willen voortzetten.

Op de interne relaties en de verschillen of gelijkenissen tussen de gegevens van Bersaba en die van de overige onderzoekplaatsen, gaan we in hoofdstuk 5 dieper op in.

4.3. RESULTATEN CHURCHILLWEG

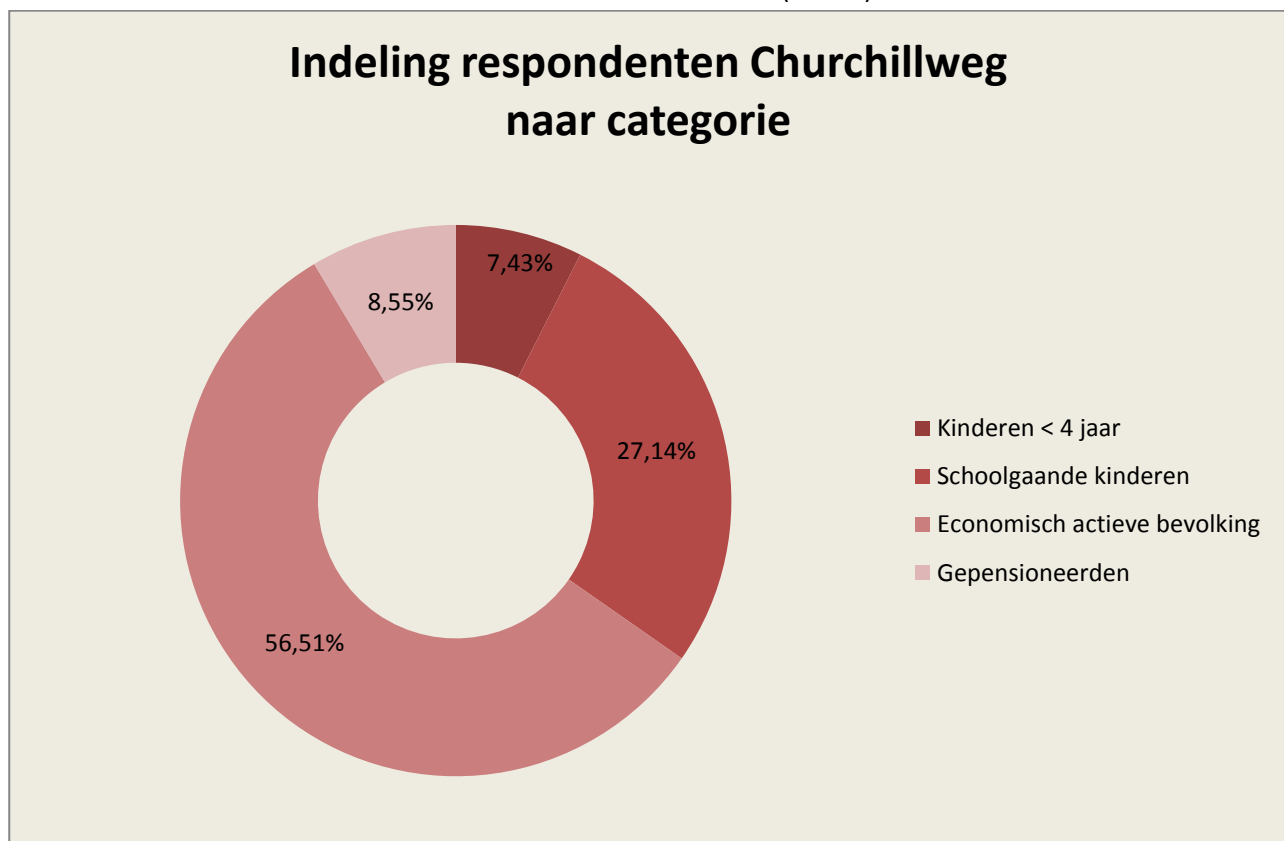

Op de Churchillweg onderzoeken we 64 huishoudens, waarmee we in totaal 269 inwoners in kaart brengen. Dit is 33,79% van de totale bevolking van de Churchillweg die in zijn geheel 796 inwoners¹ telt. Het gemiddelde aantal inwoners per huishouden is 4,20 personen, wat doet vermoeden dat de plantage ongeveer 190 huishoudens telt. Exacte gegevens hierover zijn echter niet beschikbaar.

Met het aantal respondenten in deze categorie zouden de uitspraken die we doen een betrouwbaarheid van 95% hebben. Voor een gedetailleerde beschrijving van de manier waarop we dit percentage berekenen verwijzen we naar deel 3.4. Grootte van de steekproef.

We delen de respondenten onder in categorieën die nauw samenhangen met de leeftijd, zoals we reeds verklaren in 3.6.1. Samenstelling & omvang van de huishoudens. De voorstelling van deze categorieën op de Churchillweg geven we weer in grafiek 4.37.

GRAFIEK 4.37: INDELING RESPONDENTEN CHURCHILLWEG NAAR CATEGORIE (N=269)

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat we een sterk overheersende categorie terugvinden, namelijk de economisch actieve bevolking (56,51%). De tweede grootste categorie bevat de schoolgaande kinderen (27,14%), gevolgd door de overige categorieën gepensioneerden en de kinderen jonger dan 4 jaar, die samen slechts 15,98% van de totale onderzochte populatie omvatten.

---

¹ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

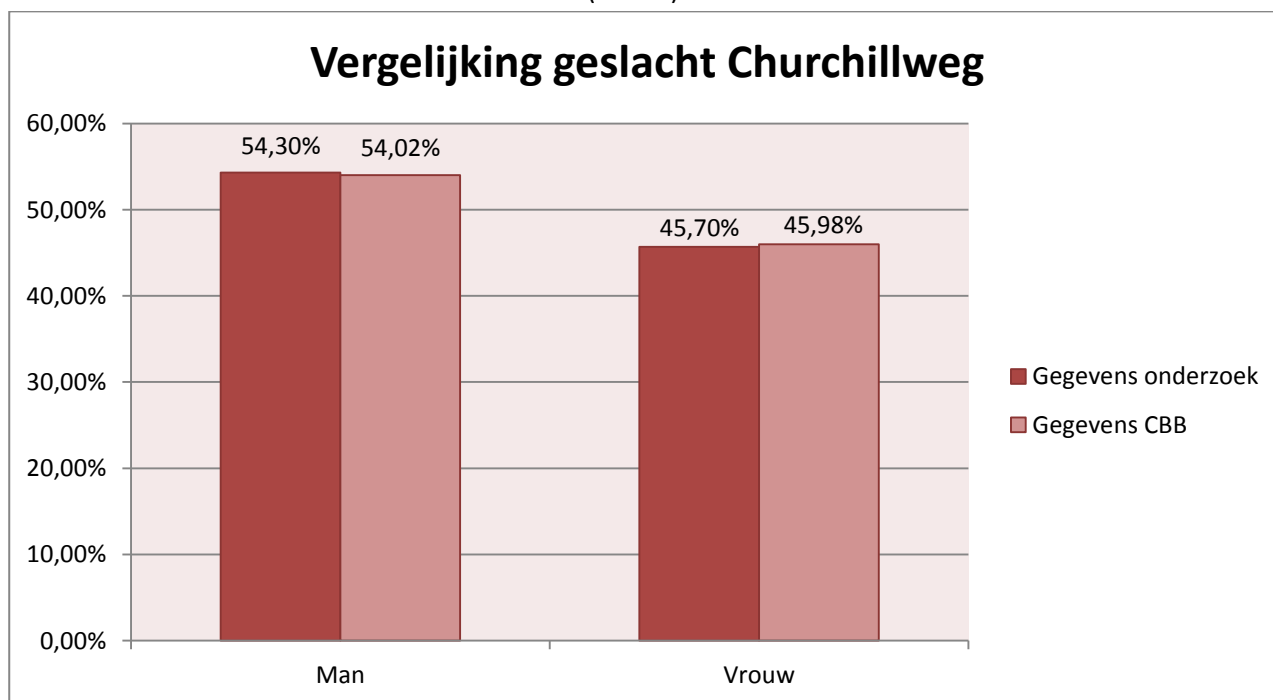
4.3.1. Gegevenscontrole

We beschikken over vier variabelen die ons in staat stellen om na te gaan, of de data die we presenteren een correcte weerspiegeling is van de realiteit. Deze zijn het geslacht, de leeftijdscategorie, het opleidingsniveau en de burgerlijke stand van de respondenten.

Alvorens we de controle uitvoeren merken we op dat we onze data vergelijken met de meest betrouwbare bevolkingscijfers voorhanden. Voor de vergelijking van het geslacht beschikken we over de exacte gegevens per plaats¹, voor de overige variabelen hanteren we de gegevens van de bevolkingstelling in 2004 volgens ressort². Deze laatste zijn bijgevolg algemene cijfers die niet alleen betrekking hebben op de plantage in kwestie en ook zijn ze in 2011 reeds zeven jaar verouderd, wat verschillen kan weergeven.

Grafiek 4.38 geeft de vergelijking van het geslacht van de economisch actieve respondenten & gepensioneerden van de Churchillweg met het geslacht van de totale populatie van de Churchillweg grafisch weer.

GRAFIEK 4.38: VERGELIJKING GESLACHT CHURCHILLWEG (N=796)

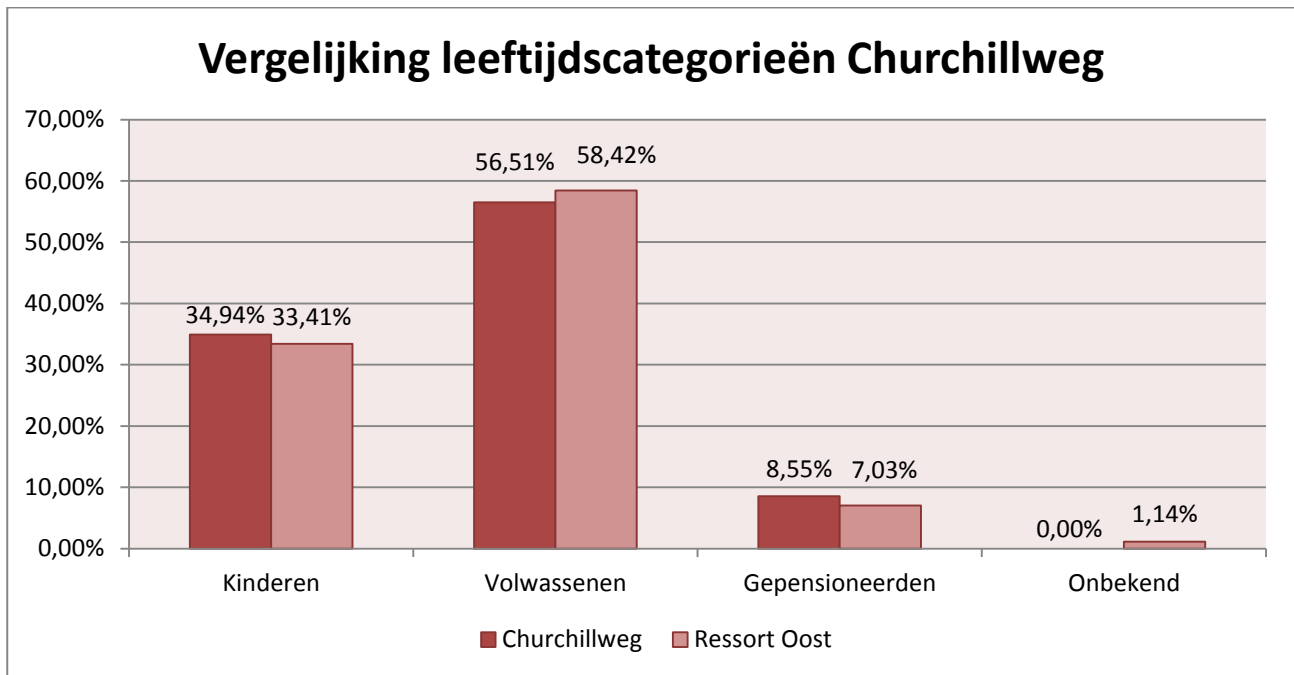
Deze grafiek toont aan dat we nagenoeg geen verschil opmerken tussen het geslacht van de onderzochte respondenten van de Churchillweg, en het geslacht van de totale populatie van de Churchillweg.

In grafiek 4.39 op de volgende pagina vinden we de leeftijdscategorieën die we in deel 3.6.1. Samenstelling & omvang van de huishoudens bepalen terug, waarbij in deze grafiek de kinderen gelijk zijn aan de som van de schoolgaande kinderen en de kinderen jonger dan 4 jaar. We vergelijken met de leeftijdscategorieën van het ressort Para-Oost, volgens de gegevens van het ABS. Deze zijn: Kinderen (0 jaar – 14 jaar); Volwassenen (15 jaar – 59 jaar); Gepensioneerden (ouder dan 60 jaar).

¹ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

² STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2005). *Census profile on ressort level*. Geraadpleegd op 17 februari 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

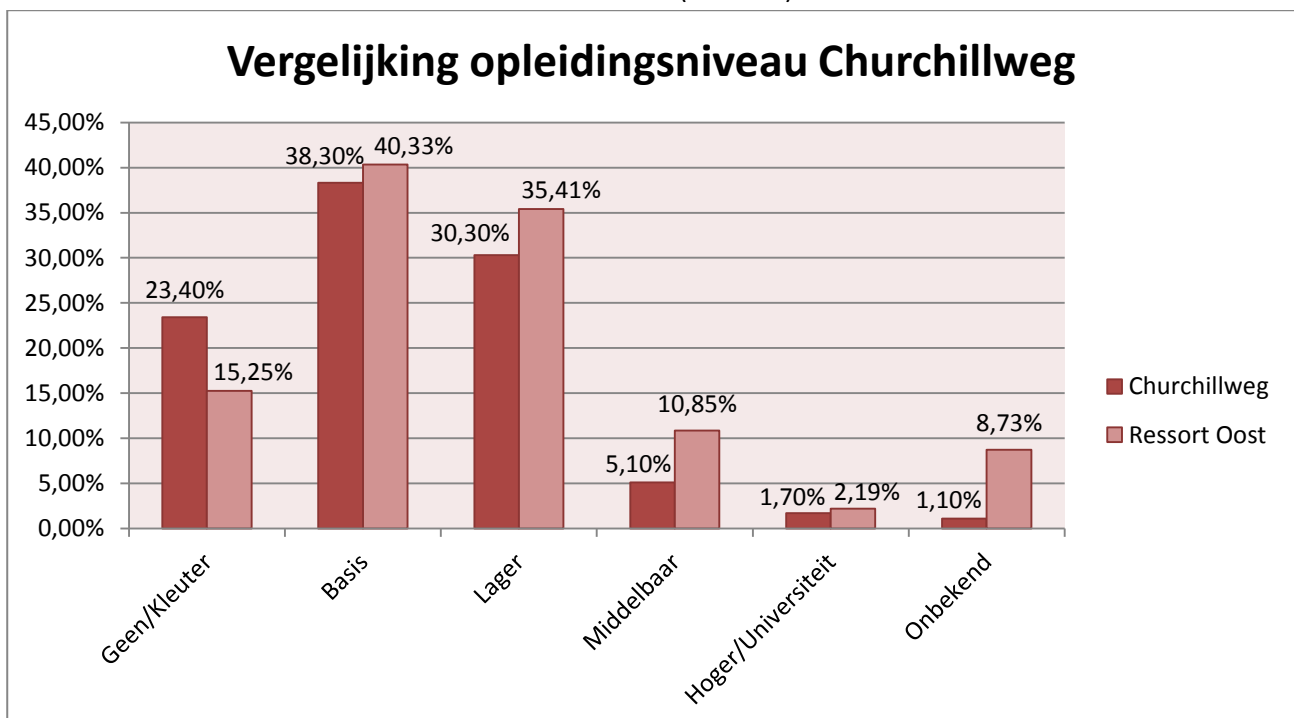
GRAFIEK 4.39: VERGELIJKING LEEFTIJDSCATEGORIEËN CHURCHILLWEG (N=7.349)

Deze grafiek kan verschillen aangeven, aangezien de categorieën die we vergelijken niet volledig dezelfde zijn. De kolom kinderen op Churchillweg bevat ook schoolgaande kinderen die ouder zijn dan 14 jaar of omgekeerd. Het ABS maakt een duidelijk onderscheid naar deze leeftijd, maar zelfs indien we hier geen rekening mee houden, toont deze grafiek duidelijk aan dat de gegevens die we analyseren zeer nauw overeenkomen met die van het ABS.

De vergelijking van het opleidingsniveau van de economisch actieve respondenten & de gepensioneerden, met het opleidingsniveau van Para-Oost volgens de gegevens van het ABS, stellen we voor in grafiek 4.40.

GRAFIEK 4.40: VERGELIJKING OPLEIDINGSNIVEAU CHURCHILLWEG (N=6.404)

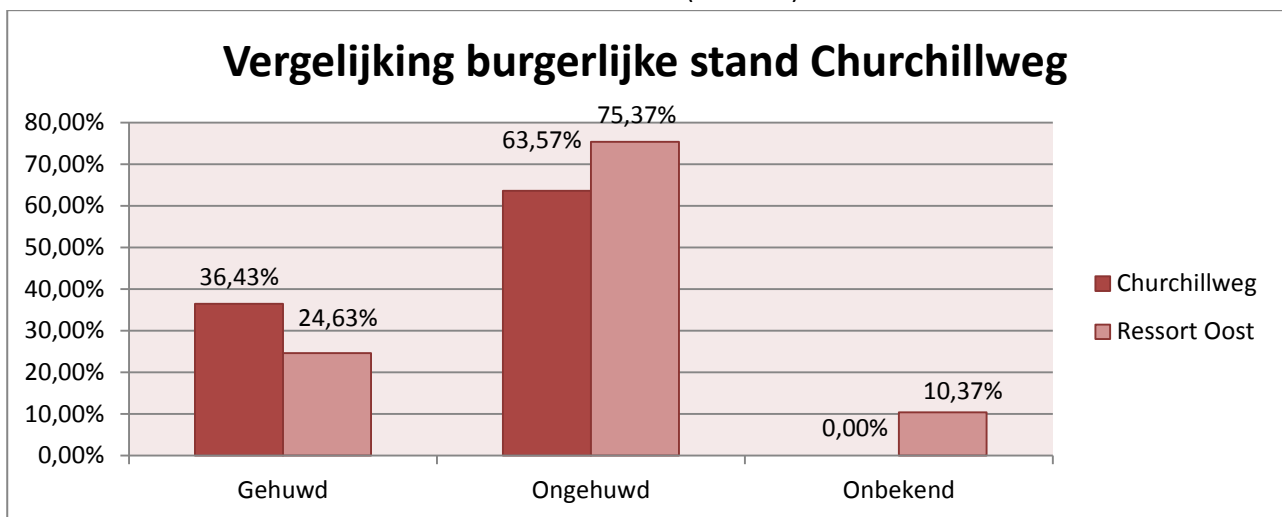
Wat opvalt aan grafiek 4.37 op de voorgaande pagina is dat het opleidingsniveau van de respondenten op de Churchillweg die geen of kleuteronderwijs volgden aanzienlijk hoger ligt dan dat van het ressort in zijn geheel. Dit is te verklaren door de recente oprichting van de scholen in het nabijgelegen Paramaribo.

We merken op dat er in deze onderzoekplaats een significant verband aanwezig is tussen de leeftijd en het onderwijsniveau, waarbij de gemiddelde leeftijd van de personen die helemaal geen of slechts kleuteronderwijs volgden ongeveer 25% hoger ligt vergeleken met de overige diploma's. Concreet houdt dit in dat de gemiddelde leeftijd van een persoon die geen of slechts kleuteronderwijs volgde gemiddeld 49,95 jaar bedraagt, en die van de mensen met een hoger diploma dan dit gemiddeld 41,86 jaar bedraagt.

Indien we met dit gegeven, alsook met het aantal onbekende diploma's rekening houden, kunnen we stellen dat de gegevens met betrekking tot het opleidingsniveau nauw overeenkomen met die van het ABS.

De vergelijking van het percentage respondenten dat samenwoont met zijn of haar partner, met de percentages gehuwde personen volgens de gegevens van het ABS stellen we voor in grafiek 4.41.

GRAFIEK 4.41: VERGELIJKING BURGERLIJKE STAND CHURCHILLWEG (N=5.315)

Uit deze grafiek concluderen we dat de verhouding gehuwde – ongehuwde personen verschilt tussen die van de Churchillweg en die van het hele ressort. Dit is te verklaren door het feit dat op de Churchillweg een zeer laag aantal Creolen woont ten opzichte van de rest van het ressort. Deze cultuur is gekend voor het feit dat ze zich gewoonlijk niet aan een vaste partner binden. Indien we hier rekening mee houden toont ook deze grafiek duidelijk aan dat de gegevens die we verzamelden overeenkomen met die van het ABS.

Conclusies gegevenscontrole

Wanneer we onze gegevens met betrekking tot het geslacht vergelijken met het geslacht van de volledige populatie van de Churchillweg merken we dat deze gelijklopen.

Aangezien de gegevens van het ABS verouderd zijn en van toepassing zijn op het hele ressort, verwachtten we verschillen tegen te komen tussen de twee gegevensdatabanken. Zelfs zonder dit gegeven in het achterhoofd toont grafiek 4.39 aan dat beide statistieken in grote mate gelijklopen. De vergelijking van het onderwijsniveau van de Churchillweg en het ressort geeft wel een verschil aan, als gevolg van de recente oprichting van de nabijgelegen scholen. Ook het aantal gehuwde personen ligt hoger dan die van het hele ressort, wat dan weer het gevolg is van de lage concentratie Creolen op de Churchillweg.

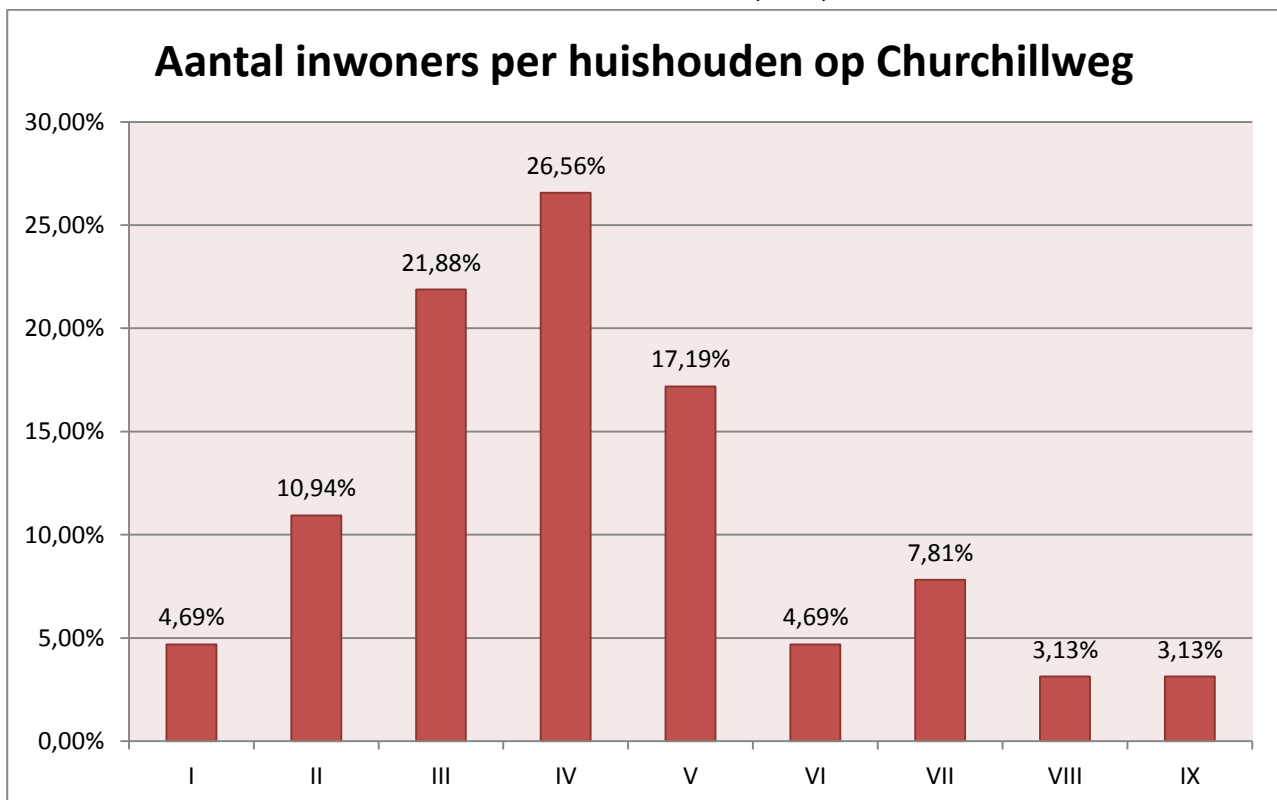
Uit deze gegevenscontrole besluiten we dat de data die we analyseren een realistische weerspiegeling blijkt te zijn van de reële situatie op de Churchillweg. De gegevens die dezelfde zouden moeten zijn lijken zich inderdaad zo te verhouden en daar waar we verschillen terugvinden ligt de verklaring voorhanden.

4.3.2. Samenstelling & omvang van de huishoudens

In dit onderdeel achterhalen we of we op de Churchillweg een typerende gezinssamenstelling kunnen terugvinden, om een meer compleet beeld te schetsen van de situatie. Zoals we aantonen in het voorgaande deel maken gepensioneerden en baby's slechts een klein percentage van de onderzochte populatie uit. Om deze reden laten we ze in deze analyses buiten beschouwing. We rekenen ze wel mee in de volgende alinea, waar we het totale aantal inwoners per huishouden analyseren.

Het gemiddelde aantal inwoners op de Churchillweg telt 4,20 personen. De standaardafwijking van dit gegeven is 1,85 en het totale aantal inwoners per huishouden dat het meest frequent terugkeert telt vier personen. Deze aantallen variëren tussen 1 en 9 en stellen we voor in grafiek 4.42.

GRAFIEK 4.42: AANTAL INWONERS PER HUISHOUDEN OP CHURCHILLWEG (N=64)

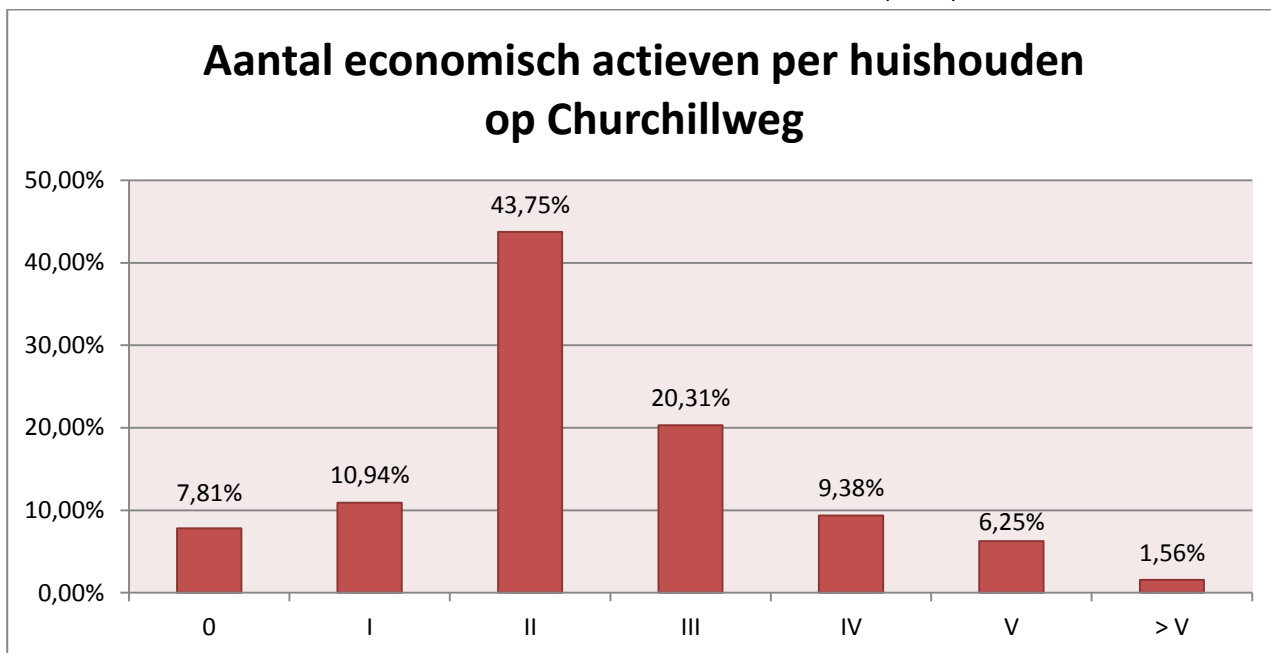

Uit deze gegevens kunnen we afleiden dat het totaal aantal inwoners op de Churchillweg meestal vier personen bedraagt, maar ook telt dit regelmatig drie of vijf personen. Verder merken we op dat we niet veel grote huishoudens terugvinden: het percentage huishoudens dat meer dan zes personen telt bedraagt 14,07%, wat voor de Churchillweg concreet inhoudt dat ook exact 14,07% van de inwoners afkomstig is uit een huishouden van zeven of meer personen.

Het gemiddelde aantal economisch actieven per huishouden telt 2,39 personen. De standaardafwijking van dit gegeven is 1,35 en het aantal economisch actieven per huishouden dat het meest frequent terugkeert telt twee personen. Deze aantallen variëren tussen 0 en 7 en stellen we voor in grafiek 4.43 op de volgende pagina.

Een huishouden zonder economisch actieven houdt in dat dit is samengesteld uit gepensioneerden met eventueel schoolgaande kinderen en/of baby's.

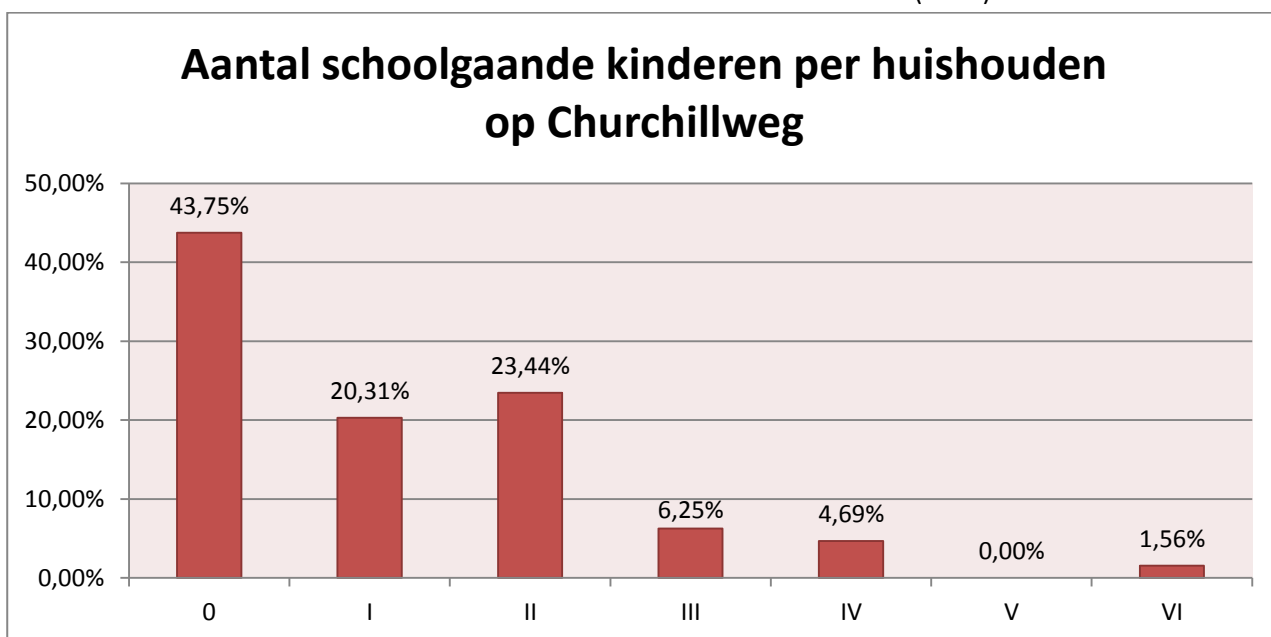
GRAFIEK 4.43: AANTAL ECONOMISCH ACTIEVEN PER HUISHOUDEN OP CHURCHILLWEG (N=64)

Uit deze grafiek leiden we af dat het aantal economisch actieven per huishouden meestal twee personen bedraagt. De verklaring hiervoor is de overheersende Javaanse (en hindoestaanse) cultuur die we hier terugvinden, waarin volwassen personen zich binden aan een vaste partner. Dit uit zich in het percentage van de volwassen bevolking dat gehuwd is of samenwoont met een vaste partner. Op de Churchillweg bedraagt dit maar liefst 76,56% van alle onderzochte gezinshoofden.

Indien we het aantal schoolgaande kinderen per huishouden beschouwen, stellen we vast dat dit op de Churchillweg 1,14 is. De standaardafwijking van dit gegeven is 1,32 en het aantal schoolgaande kinderen per huishouden dat het meest frequent terugkeert is nul. Deze aantallen variëren tussen 0 en 6 en stellen we voor in grafiek 4.44.

GRAFIEK 4.44: AANTAL SCHOOLGAANDE KINDEREN PER HUISHOUDEN OP CHURCHILLWEG (N=64)

Grafiek 4.44 op de voorgaande pagina leert ons dat 43,75% van de huishoudens op de Churchillweg geen schoolgaande kinderen hebben, of in het andere geval slechts één of twee. Ook merken we op dat het percentage huishoudens dat meer dan vier schoolgaande kinderen telt 1,56% is, wat voor de Churchillweg concreet inhoudt dat 8,22% hiervan in een huishouden leeft met meer dan vier schoolgaande kinderen.

Conclusies samenstelling & omvang van de huishoudens

Op de Churchillweg telt het gemiddelde huishouden meestal drie tot vijf personen, met een gemiddelde van vier. Het aantal economisch actieven per huishouden telt in 43,75% van de gevallen twee personen, wat een gevolg is van de overheersende Javaanse (en Hindoestaanse) cultuur die we er tegenkomen, waarin het gewoonlijk is dat volwassenen zich binden aan een vaste partner: maar liefst 76,56% van de gezinshoofden op de Churchillweg woont samen met zijn of haar partner. Meestal hebben deze koppels géén schoolgaande kinderen, of slechts één à twee.

14,07% van de huishoudens telt meer dan zes personen en 1,56% van de huishoudens telt meer dan vier kinderen. Vanuit een ander standpunt bekeken is op de Churchillweg 14,07% van de respondenten afkomstig uit een huishouden van zeven of meer dan zeven personen en 8,22% van de schoolgaande kinderen is afkomstig uit een gezin met meer dan vier van deze kinderen.

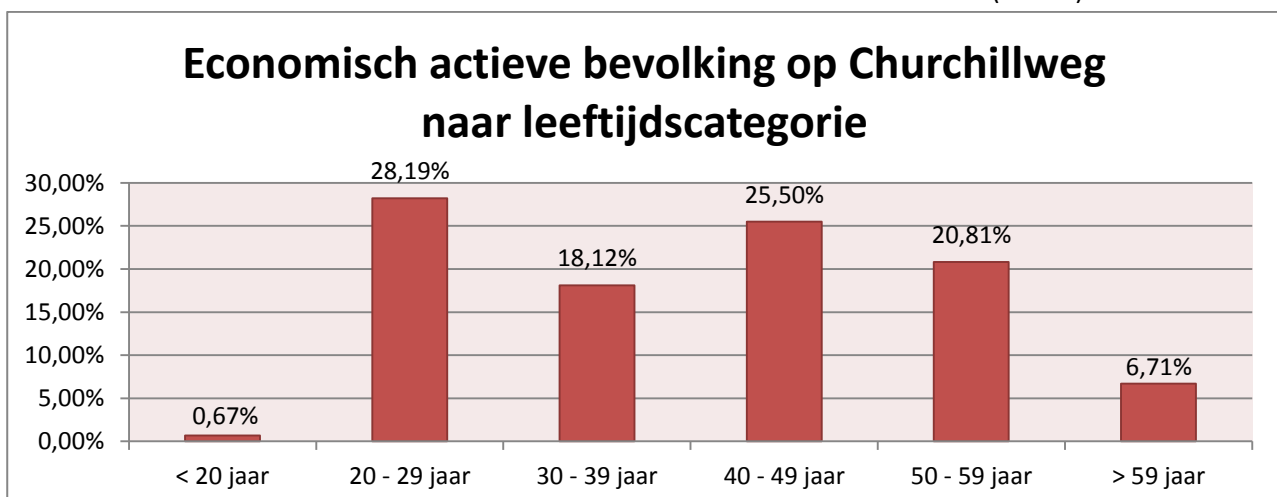
Samengevat vinden we op de Churchillweg voornamelijk tweoudergezinnen terug met nul tot twee schoolgaande kinderen. Slechts 14,07% van de huishoudens telt meer dan zes personen.

4.3.3. Vast werk & overige voorzieningen

Van de 269 personen die we in kaart brengen behoren in totaal 152 personen, wat 56,51% is van deze populatie, tot de economisch actieve bevolking. Ook zijn 23 van de 269 respondenten gepensioneerd die inkomsten van de staat ontvangen, wat op de Churchillweg goed is voor 8,55% van de onderzochte populatie. Deze inkomsten zijn echter irrelevant wanneer we analyses maken met betrekking tot de huidige economische activiteiten van deze plaats, waardoor we deze groep gedurende het verdere verloop van dit onderdeel buiten beschouwing laten.

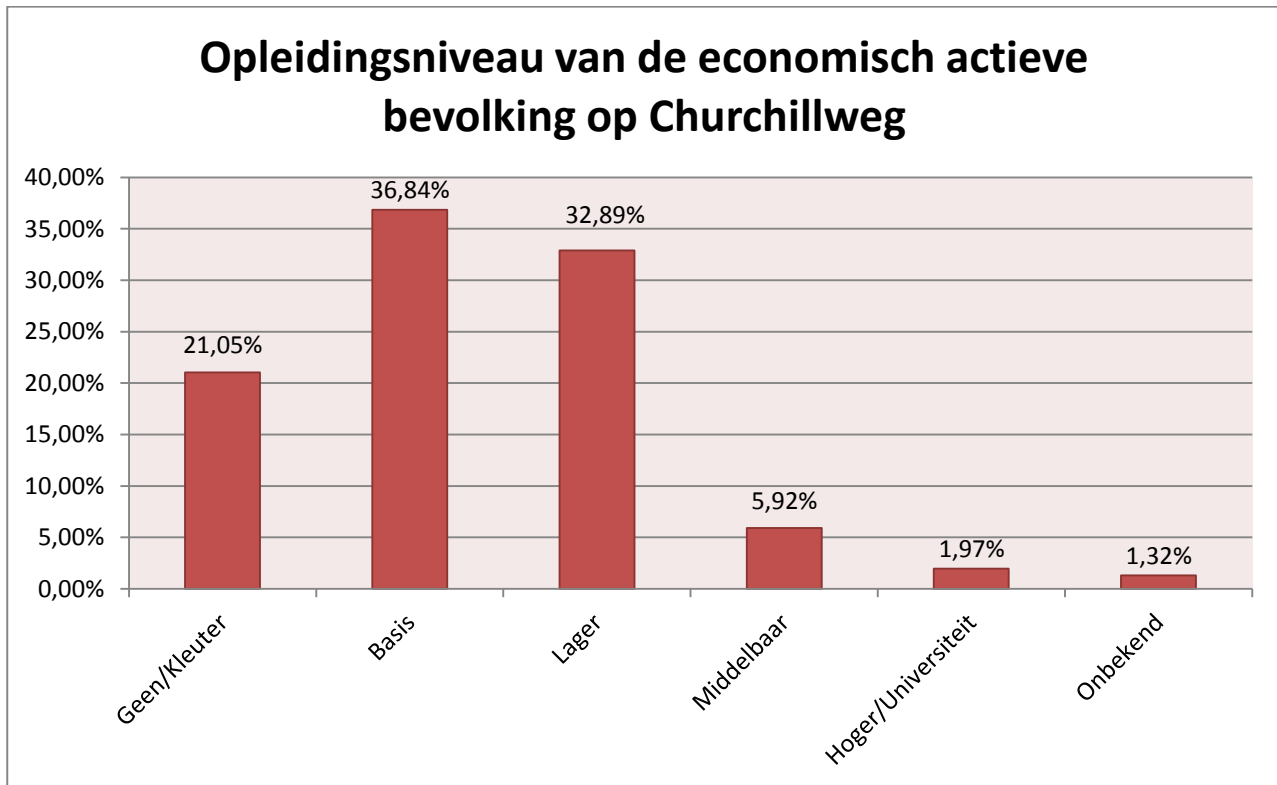
In totaal is 52,63% van de economisch actieve bevolking man en 47,37% vrouw. De verdeling van deze economisch actieve bevolking volgens leeftijdscategorie geven we weer in grafiek 4.45, het opleidingsniveau ervan stellen we voor in grafiek 4.46.

GRAFIEK 4.45: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING OP CHURCHILLWEG NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE (N=152)

Wat opvalt aan grafiek 4.45 op de voorgaande pagina is dat de economisch actieve populatie op de Churchillweg relatief jong is, en ook dat de leeftijdscategorie 40 - 49 jaar hoger is dan de omliggende categorieën. We vermoeden dat de respondenten uit deze categorieën personen zijn die in het verleden om economische redenen naar de Churchillweg migreerden, om voor de bauxietmaatschappij Suralco te komen werken. Verder in dit deel gaan we hier dieper op in.

GRAFIEK 4.46 OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING OP CHURCHILLWEG (N=152)

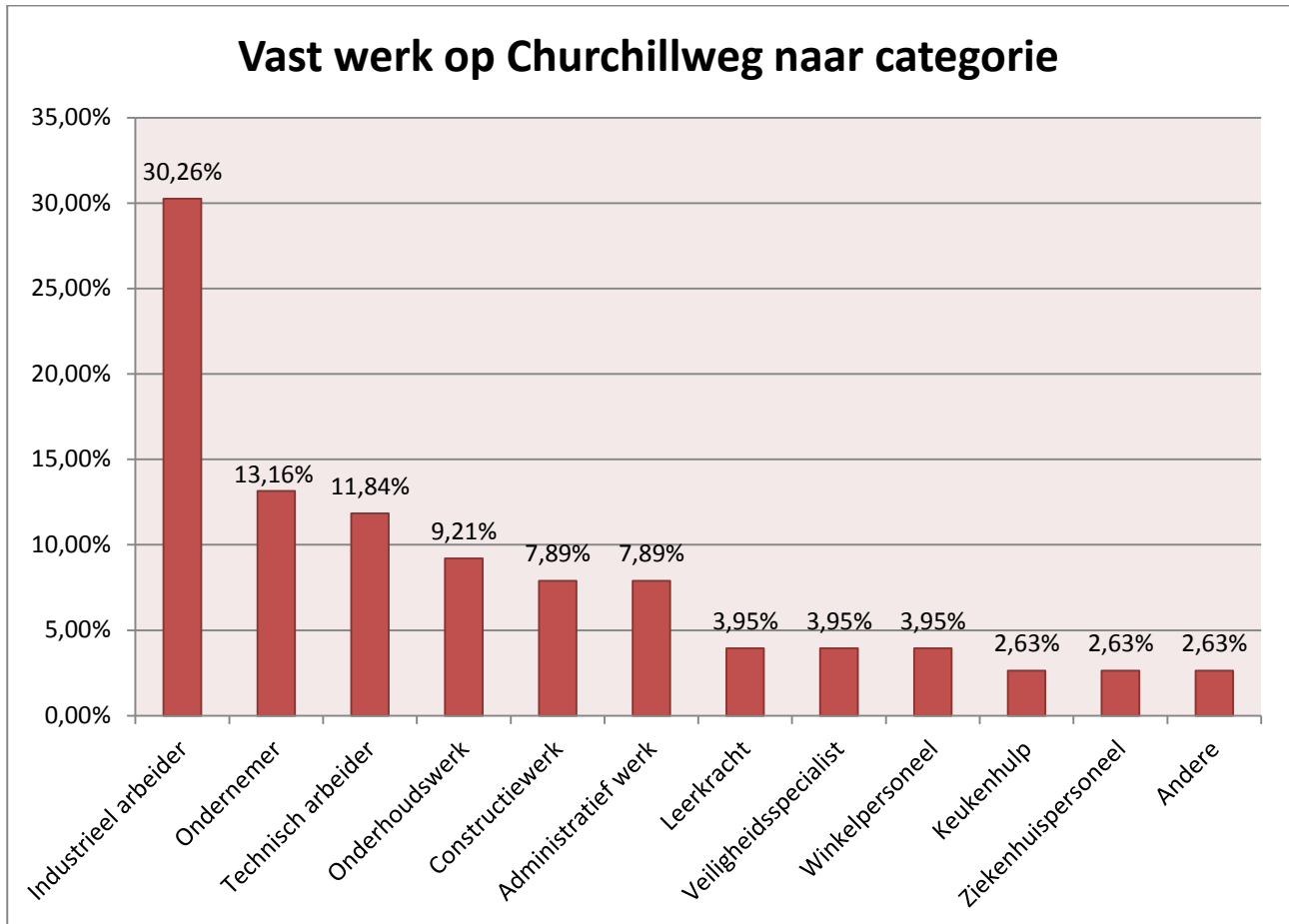
Uit voorgaande grafiek leiden we af dat 77,63% van de economisch actieve bevolking op de Churchillweg een diploma van het basisonderwijs behaalde en 40,79% dat van het lager onderwijs. 1,32% van de diploma's blijft ongekend.

Wanneer we bespreken waaruit de economisch actieve bevolking hun inkomsten haalt, laten we de personen die steun van de overheid ontvangen, zoals bijvoorbeeld gehandicapten, buiten beschouwing. Van de overige economisch actieve bevolking op de Churchillweg heeft 4,14% inkomsten uit zowel hossels als vast werk, 47,59% haalt zijn inkomsten alleen uit vast werk, 16,55% heeft alleen een hoesel en 31,72% heeft helemaal geen inkomen. De leeftijd van de economisch actieve bevolking staat niet in verband met het al dan niet hebben van vast werk of een hoesel. Ook dienen we de werkloosheidspercentages enigszins te relativeren met het feit dat deze ook de niet-werkzoekende economisch actieve bevolking omvatten, zoals bijvoorbeeld huisvrouwen.

De gemiddelde inkomsten uit vast werk zijn 1134,13 SRD per maand met een standaardafwijking van 873,57 SRD en die van een hoesel 503,57 SRD per maand met een standaardafwijking van 421,84 SRD. We stellen reeds een verband vast tussen het hebben van vast werk of voorzieningen en het geslacht. Van de mannen heeft 72,63% vaste inkomsten waar dit aandeel bij de vrouwen slechts 43,59% bedraagt en ook heeft 26,32% van de mannen een hoesel waar dit bij de vrouwen slechts 7,50% is. De reden voor deze verdeling bij het vast werk is het grote aantal typisch mannelijke arbeidersjobs- en hossels, die we in de twee volgende grafieken vaststellen.

De verschillende inkomsten verdelen we onder in categorieën die zowel gebaseerd zijn op de NACE-codering en als op onze bevindingen in het veld, om een zo realistisch mogelijke weergave te bieden van de soorten vaste jobs in district Para. De jobs die we terugvinden in deze categorieën vinden we terug in bijlage 3, de categorieën vast werk die we terugvinden op de Churchillweg stellen we voor in grafiek 4.47.

GRAFIEK 4.47: VAST WERK OP CHURCHILLWEG NAAR CATEGORIE (N=76)

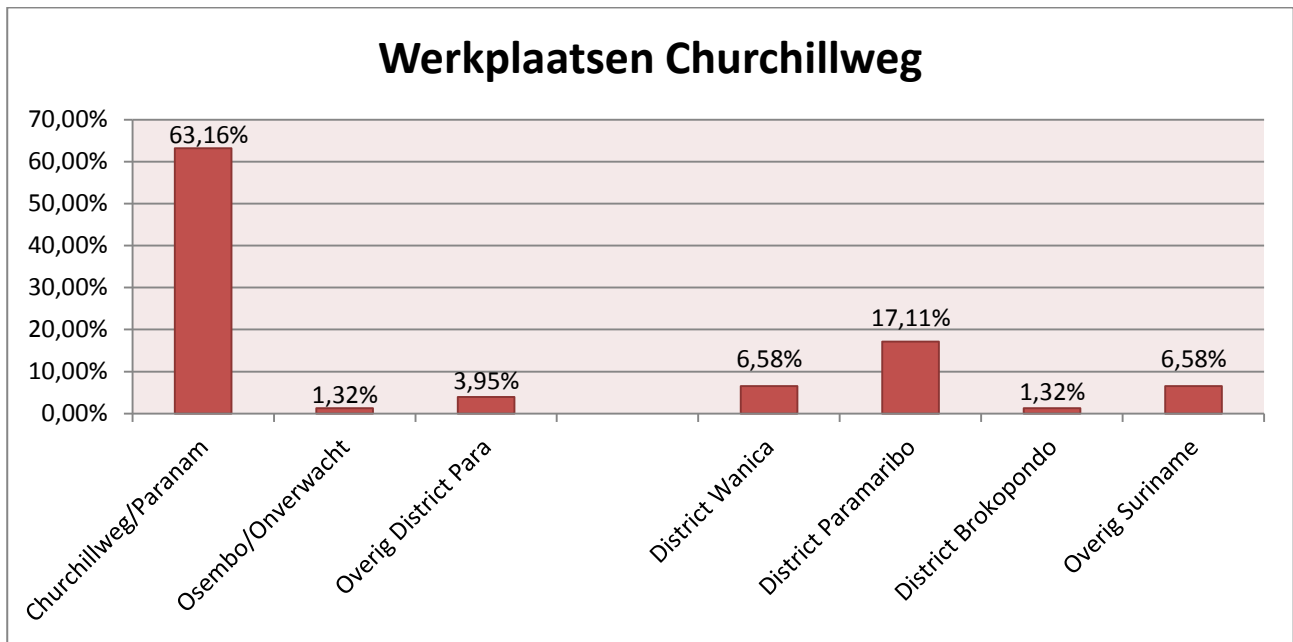

Op de Churchillweg zijn de meeste personen met een vaste job industriële arbeiders, die voor de nabijgelegen bauxietmaatschappij Suralco werken. We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen het opleidingsniveau en de aard van het werk, waarschijnlijk als gevolg van het overgrote aantal jobs dat geen diploma vereist.

De plaatsen waar de economisch actieve bevolking van de Churchillweg zijn vaste jobs uitoefent geven we weer in grafiek 4.48 op de volgende pagina. We maken een onderscheid tussen enerzijds district Para aan de linkerkant, waar in totaal 68,43% van de werkplaatsen gelegen zijn en anderzijds de overige districten aan de rechterkant waar we in totaal 31,57% van de werkplaatsen terugvinden.

GRAFIEK 4.48: WERKPLAATSEN CHURCHILLWEG (N=76)

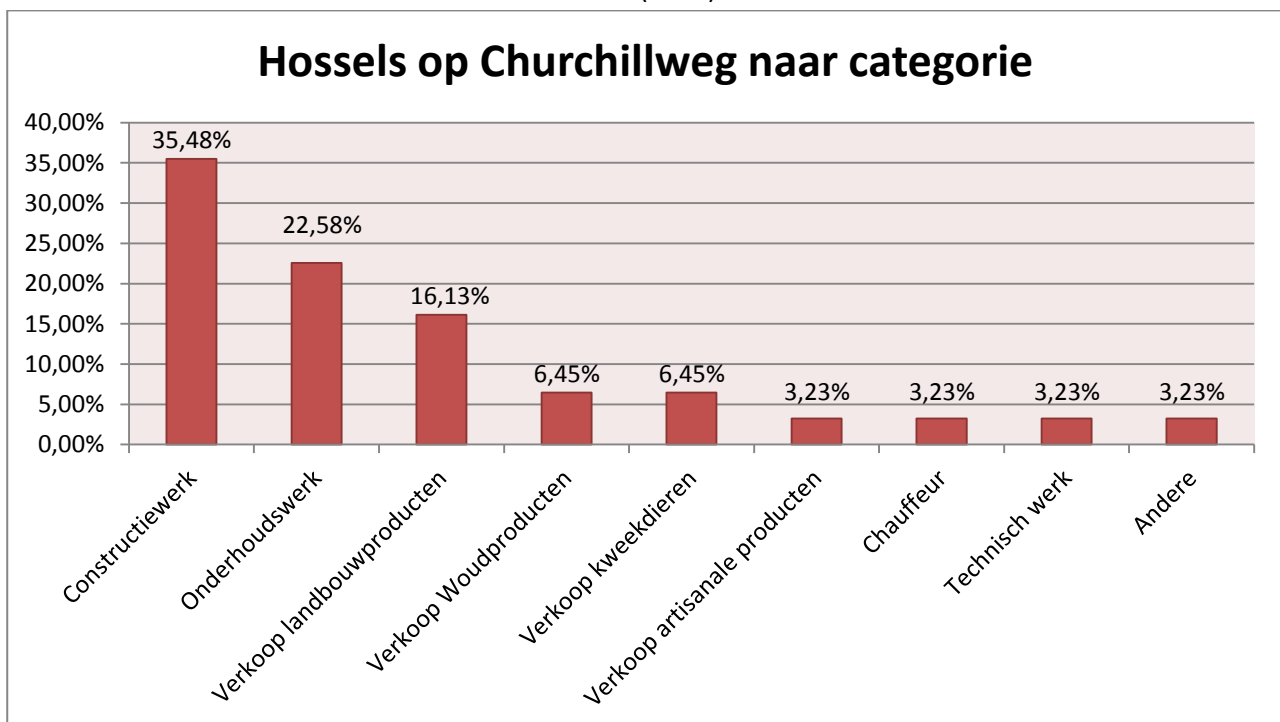

Deze gegevens leren ons dat 63,16% van de werkende mensen van de Churchillweg zijn of haar werk op de Churchillweg zelf of in het nabijgelegen Paramam uitoefent. Dit is te verklaren dankzij de grote werkgelegenheid die de bauxietmaatschappij Suralco hier creëert.

De verschillende hossels verdelen we onder in categorieën die gebaseerd zijn op onze bevindingen in het veld. Ze hebben als doel zo realistisch mogelijke weer te geven welke soorten overige voorzieningen we terugvinden in district Para.

De specifieke hossels die we terugvinden in deze categorieën geven we weer in bijlage 4, de categorieën die we terugvinden op de Churchillweg stellen we voor in grafiek 4.49.

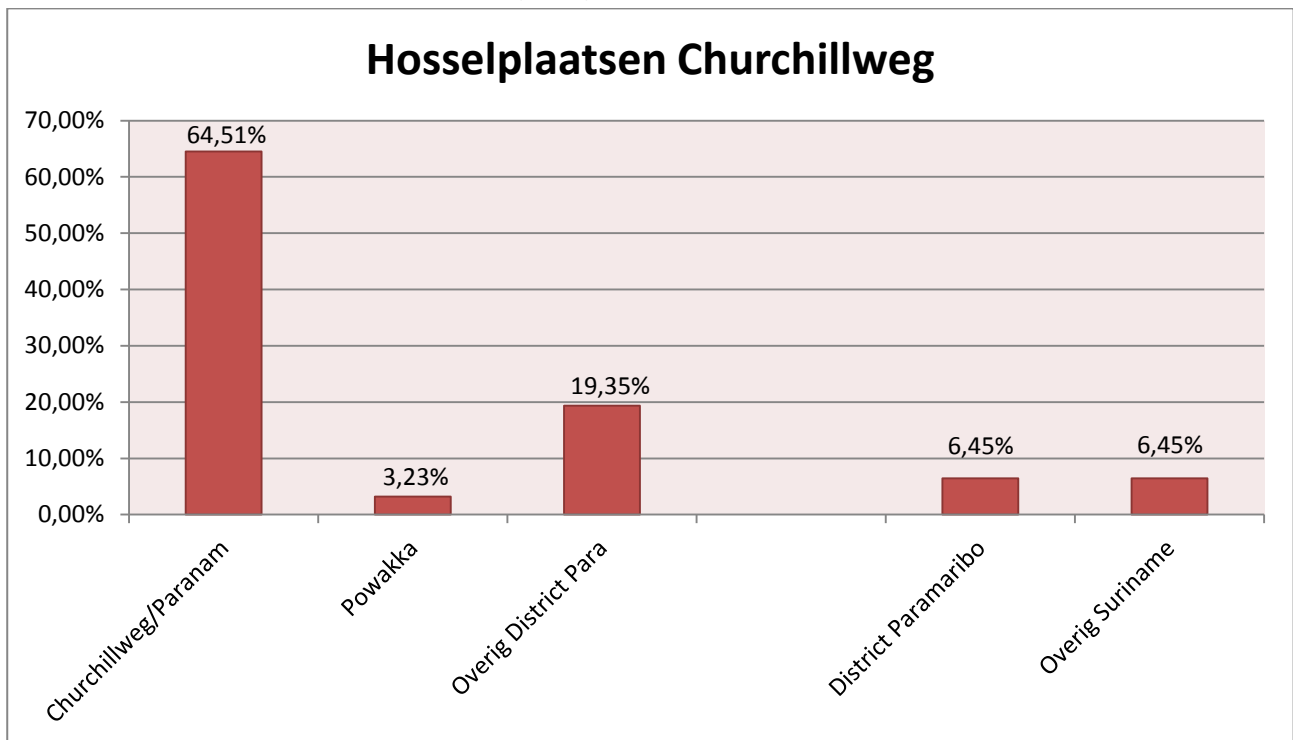
GRAFIEK 4.49: HOSSELS OP CHURCHILLWEG NAAR CATEGORIE (N=31)

Grafiek 4.49 op de voorgaande pagina leert ons dat de meeste mensen met overige voorzieningen constructie- of onderhoudswerk doen. Ook verkoopt een kleiner aandeel landbouwproducten. We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen het opleidingsniveau en de aard van de hoesel, waarschijnlijk als gevolg van het overgrote aantal hoesels dat geen of weinig kennis vereist.

De plaatsen waar de economisch actieve bevolking van de Churchillweg zijn of haar hoesels uitoefent of de producten hiervan verkoopt, geven we weer in grafiek 4.50. We maken een onderscheid tussen enerzijds district Para aan de linkerkant, waar in totaal 87,09% van de hoeselplaatsen gelegen zijn en anderzijds de overige districten aan de rechterkant waar we in totaal 12,91% van de hoeselplaatsen terugvinden.

GRAFIEK 4.50: HOSELPLAATSEN CHURCHILLWEG (N=31)

Uit deze grafiek leiden we af dat 64,51% van de economisch actieven van de Churchillweg zijn of haar hoesel uitoefent nabij de woonplaats.

Conclusies vast werk & overige voorzieningen

Op de Churchillweg behaalde 77,63% van de economisch actieve bevolking zijn of haar diploma van het basisonderwijs en 40,79% dat van het lager onderwijs. Van de economisch actieve bevolking is 47,27% werkloos en 31,72% ervan heeft helemaal geen inkomen. 20,69% geeft aan extra inkomsten te verkrijgen uit een overige voorziening. Wel heeft 51,73% van de economisch actieve bevolking vast werk, waarvan het grootste aandeel industrieel arbeider is bij Suralco, te Paramaribo.

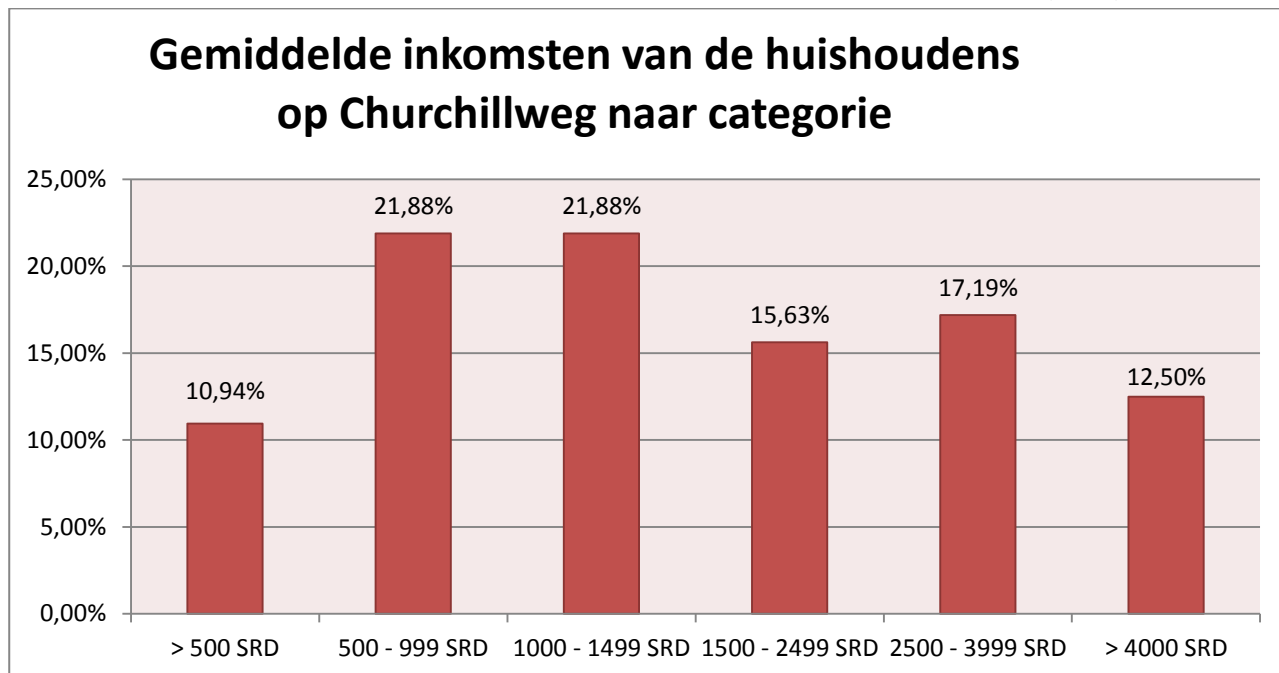
De gemiddelde inkomsten uit vast werk bedragen gemiddeld 1134,13 SRD per maand, maar variëren hier sterk rondom. Dit gemiddelde is meer dan het dubbele dan dat van de hoesels, die gemiddeld 503,57 SRD per maand opbrengen maar ook hier weer sterk variëren. De mannelijke helft van de economisch actieve populatie vergaart het grootste aandeel van deze inkomsten. Voornamelijk doen zij constructiewerk, maar ook onderhoudswerk en verkoop van landbouwproducten komt regelmatig voor. 64,51% van al deze hoesels genieten hun uitvoering nabij de woonplaats zelf.

4.3.4. Financiële situatie & Voorziening in behoeften

Het eerste financiële gegeven dat we beschouwen zijn de totale maandelijks inkomsten van de huishoudens. Dit omvat zowel inkomsten uit vast werk als uit hossels, als uit extra inkomsten voor het hele huishouden. We delen de maandelijks inkomsten op in categorieën die zijn samengesteld uit verschillende groottes om op deze manier zo getrouw mogelijk de situatie weer te geven.

Het gemiddelde totale inkomen per huishouden op de Churchillweg bedraagt 2080,97 SRD per maand en de standaardafwijking van dit gegeven is 1764,63 SRD. De totale maandelijks inkomsten variëren tussen 200 en 8800 SRD per maand en stellen we voor in grafiek 4.51.

GRAFIEK 4.51: GEMIDDELDE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS OP CHURCHILLWEG NAAR CATEGORIE (N=64)

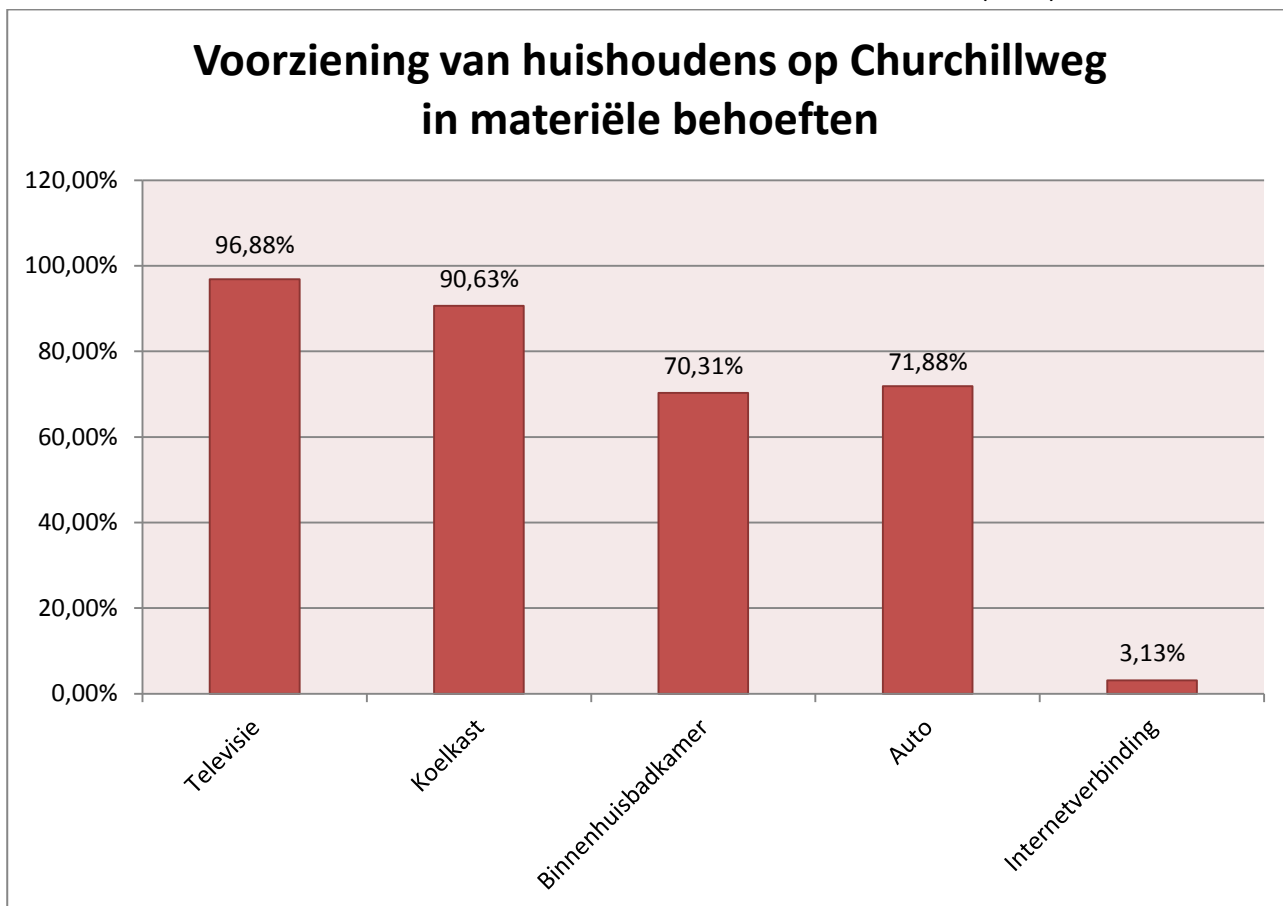

De totale maandelijks inkomsten van de huishoudens uit voorgaande grafiek geven ons echter geen goed beeld van de economische situatie hiervan. De armoedegrens van een huishouden doet dit wel. Dit is bovenop het totale maandelijks inkomen ook afhankelijk van de omvang van het huishouden en de samenstelling ervan. De manier waarop we deze armoedegrens bepalen stellen we voor in punt 3.6.3. Financiële situatie & voorziening in behoeften, bij het onderdeel armoedegrenzen. Uit onze gegevens blijkt dat op de Churchillweg 45,31% van de huishoudens in armoede leeft, en aangezien de armoedegrens afhankelijk is van de grootte en samenstelling van de huishoudens, verschilt dit percentage van het aandeel van de bevolking dat in armoede leeft wat op de Churchillweg 42,01% is.

We merken op dat er in de gegevens van de Churchillweg nog geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens die in armoede leven en het totale aantal inwoners, alsook niet met het aantal schoolgaande kinderen & baby's waaruit deze huishoudens zijn samengesteld.

Aan de hand van de huisinrichting bepalen we in welke mate de huishoudens kunnen voorzien in hun materiële behoeften. We stellen in grafiek 4.52 voor welk aandeel van de huishoudens op de Churchillweg al dan niet beschikt over een televisie, een koelkast, een binnenhuisbadkamer, een auto of een internetverbinding.

GRAFIEK 4.52: VOORZIENING VAN HUISHOUDENS OP CHURCHILLWEG IN MATERIËLE BEHOEFTE (N=64)

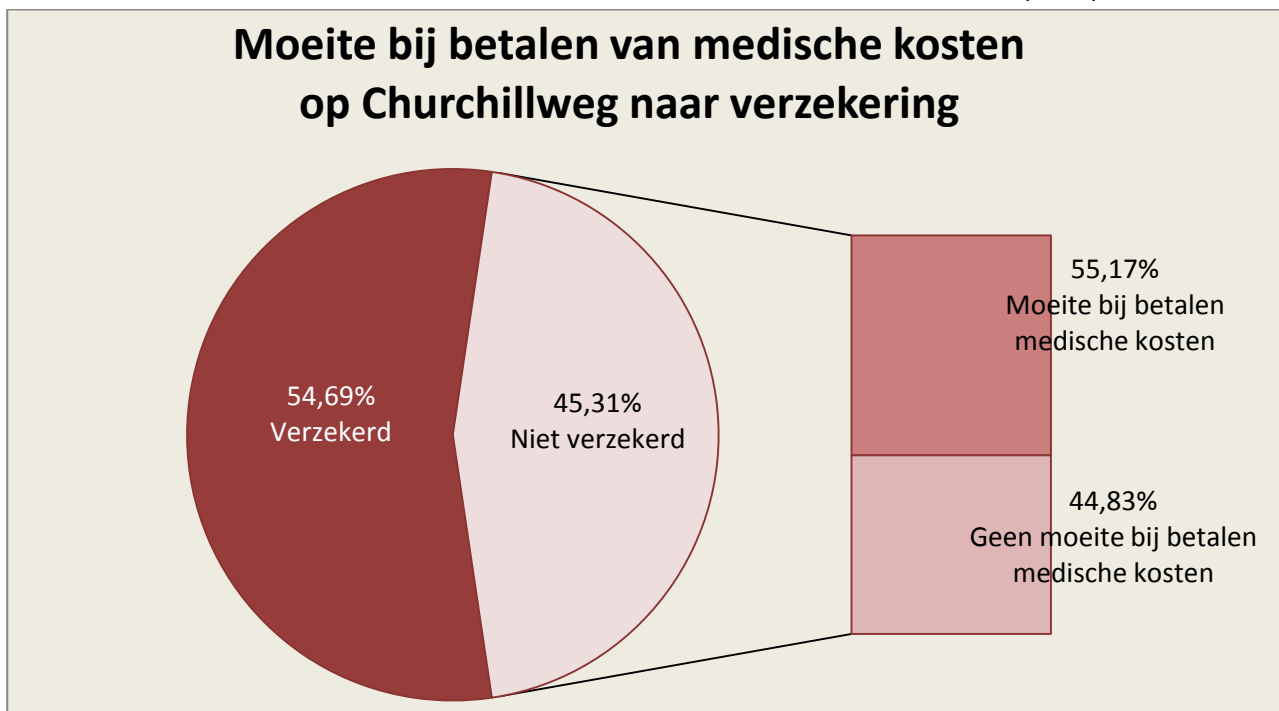

Deze grafiek vertelt ons dat zo goed als alle huishoudens op de Churchillweg beschikken over een televisie en een koelkast. Ook heeft 70,31% een binnenhuisbadkamer en 71,88% beschikt over een auto. Een verwaarloosbaar aandeel van 3,13% van de huishoudens heeft een internetverbinding

We merken op dat er in de gegevens van de Churchillweg reeds twee significante verbanden terug te vinden zijn tussen de huishoudens die in armoede leven en de variabelen uit bovenstaande grafiek. Deze zijn het al dan niet beschikken over een auto en het al dan niet beschikken over een binnenhuisbadkamer. Van de huishoudens die in armoede leven beschikt slechts 55,17% over een auto en van de huishoudens die niet in armoede leven heeft 85,71% er een ter beschikking. Ook heeft slechts 51,72% van de huishoudens die in armoede leven een binnenhuisbadkamer, wanneer 85,71% van de overige huishoudens hier wel over beschikt.

Verder beschouwen we de moeilijkheden die huishoudens ondervinden bij het betalen van medische kosten, als indicatie voor de mate waarin huishoudens kunnen voorzien in hun behoeften. Op de Churchillweg is 54,69% van de huishoudens volledig verzekerd voor betaling van medische kosten, waarvan 5,71% toch aangeeft moeilijkheden te ondervinden bij het betalen van deze kosten. Van de overige huishoudens geeft 55,17% aan moeite te ondervinden bij het betalen hiervan (zie grafiek 4.53 op de volgende pagina).

GRAFIEK 4.53: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN OP CHURCHILLWEG NAAR VERZEKERING (N=64)

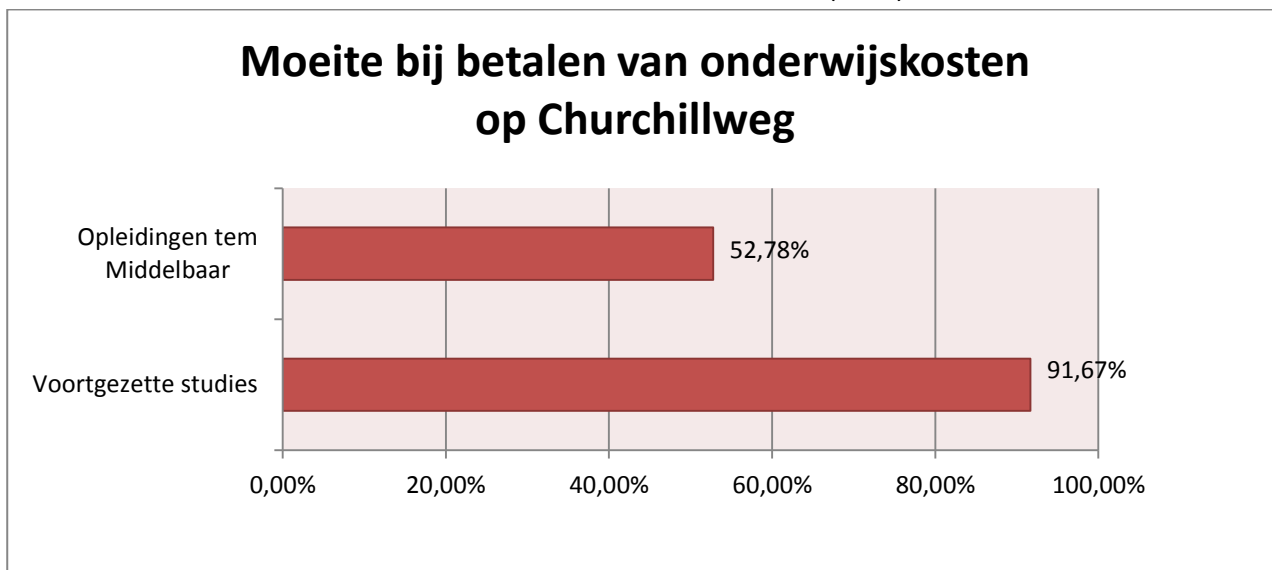
Bij deze grafiek merken we op dat er een verband terug te vinden is tussen de huishoudens die in armoede leven en zij die al dan niet verzekerd zijn voor medische kosten. Van de huishoudens die in armoede leven is slechts 37,93% verzekerd voor het betalen van medische kosten en van de huishoudens die niet in armoede leven is maar liefst 68,57% verzekerd voor het betalen van medische kosten.

Bij de huishoudens die niet medisch verzekerd zijn is er geen verband terug te vinden tussen zij die in armoede leven en zij die al dan niet moeite hebben met het betalen van medische kosten.

Een laatste variabele die we hanteren als indicatie voor de voorziening van huishoudens in hun behoeften zijn de moeilijkheden die huishoudens met schoolgaande kinderen al dan niet ervaren bij het betalen van onderwijskosten. Op de Churchillweg interviewen we 36 huishoudens met schoolgaande kinderen, wat 56,25% is van het totale aantal onderzochte huishoudens in deze plaats.

Aangezien de onderwijskosten aanzienlijk verschillen in omvang tussen hogere en/of universitaire studies ten opzichte van voorgaande studies, maken we hierin een onderscheid. We merken op dat de moeilijkheden die mensen ervaren bij het betalen van onderwijskosten van voortgezette studies ingeschatte voorspellingen zijn van de huishoudens met schoolgaande kinderen aangezien het aantal huishoudens met één of meer universitaire studenten, te klein is om hier conclusies uit af te leiden. We stellen deze ervaringen voor in grafiek 4.54 op de volgende pagina.

GRAFIEK 4.54: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN OP CHURCHILLWEG (N=36)

Deze grafiek toont duidelijk aan dat een zeer groot aandeel van de huishoudens moeite heeft bij het betalen van de onderwijskosten en dat er inderdaad een groot verschil is in dit gegeven tussen de voortgezette studies en de hieraan voorafgaande opleidingen.

We merken op dat er een verband terug te vinden is tussen de huishoudens met schoolgaande kinderen die al dan niet in armoede leven en het ervaren van moeilijkheden bij het betalen van onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs. Van de huishoudens die in armoede leven ervaart 84,21% moeilijkheden bij het betalen van onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs, waar dit bij de huishoudens die niet in armoede leven slechts 15,79% bedraagt.

We stellen geen verband vast tussen het al dan niet inschatten van moeilijkheden bij het betalen van onderwijskosten van voortgezet onderwijs van huishoudens met schoolgaande kinderen, en het al dan niet leven in armoede.

Conclusies financiële situatie en voorziening in behoeften

Uit deze analyses blijkt dat de totale maandelijkse inkomsten van de huishoudens op de Churchillweg gemiddeld 2080,97 SRD per maand bedragen, maar ook sterk variëren rondom dit gemiddelde. Indien we deze inkomsten samen met de grootte en de samenstelling van de huishoudens in verhouding plaatsen tot de overeenkomende armoedegrenzen, stellen we vast dat 45,31% van de huishoudens in armoede leeft, wat op de Churchillweg concreet inhoudt dat 42,01% van de populatie arm is.

Niet alle huishoudens op de Churchillweg kunnen voorzien in hun materiële behoeften. Van de huishoudens die in armoede leven beschikt slechts 55,17% over een auto, wanneer de huishoudens die niet in armoede leven 85,71% er een ter beschikking heeft. Ook heeft slechts 51,72% van de arme huishoudens een binnenhuisbadkamer, van de huishoudens die niet in armoede leven beschikt 85,71% hierover. Internetverbindingen lijken zo goed als niet te bestaan. 45,31% van de huishoudens is niet verzekerd voor de betaling van medische kosten, en hiervan geeft 55,17% aan moeite te ondervinden bij het betalen van deze kosten. Van de huishoudens die in armoede leven ervaart 84,21% moeilijkheden bij het betalen van onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs, waar dit bij de huishoudens die niet in armoede leven slechts 15,79% bedraagt.

4.3.5. Conclusies Churchillweg

Uit de gegevenscontrole leiden we af dat de gegevens uit het onderzoek een getrouwe weergave bieden van de huidige situatie op de Churchillweg. Ook merken we dat het opleidingsniveau verschilt tussen deze plaats en de rest van het ressort, wat een gevolg is van de positieve ligging ten opzichte van de scholen te Paranam.

De overige analyses leren ons dat we op de Churchillweg voornamelijk tweeoudergezinnen terugvinden met nul tot twee schoolgaande kinderen. Slechts 14,07% van de populatie is afkomstig uit een huishouden dat meer dan zes personen telt.

Ook behaalde slechts 22,37% van de economisch actieve bevolking geen diploma hoger dan dat van het basisonderwijs. 47,27% van deze bevolking is werkloos en in totaal heeft 20,69% een hoesel. Personen met een job zijn vooral mannelijke industriële arbeiders die werken voor Suralco in Paranam. Inkomsten uit vast werk zijn aanzienlijk hoger dan die van hoesels, maar beiden variëren sterk. Als hoesel doen de mannen voornamelijk constructiewerk of onderhoudswerk, of verkopen ze landbouwproducten. Dit doen zij voornamelijk in de woonplaats zelf.

Beschouwen we de inkomsten van de huishoudens op de Churchillweg dan merken we dat deze gemiddeld 2080,97 SRD per maand ter beschikking hebben. Dit staat samen met de grootte en samenstelling van de huishoudens in relatie tot het percentage van de bevolking dat in armoede leeft, wat op de Churchillweg maar liefst 42,01% is. Van de huishoudens die in armoede leven beschikt slechts 55,17% over een auto en heeft slechts 51,72% een binnenhuisbadkamer. 55,17% van de medisch niet-verzekerden geeft aan moeite te ondervinden bij het betalen van medische kosten, en van de huishoudens die in armoede leven ervaart 84,21% moeilijkheden bij het betalen van onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs.

Op de interne relaties en de verschillen of gelijkenissen tussen de gegevens van de Churchillweg en die van de overige onderzoekplaatsen, gaan we in hoofdstuk 5 dieper op in.

4.4. RESULTATEN PIKIN SARON

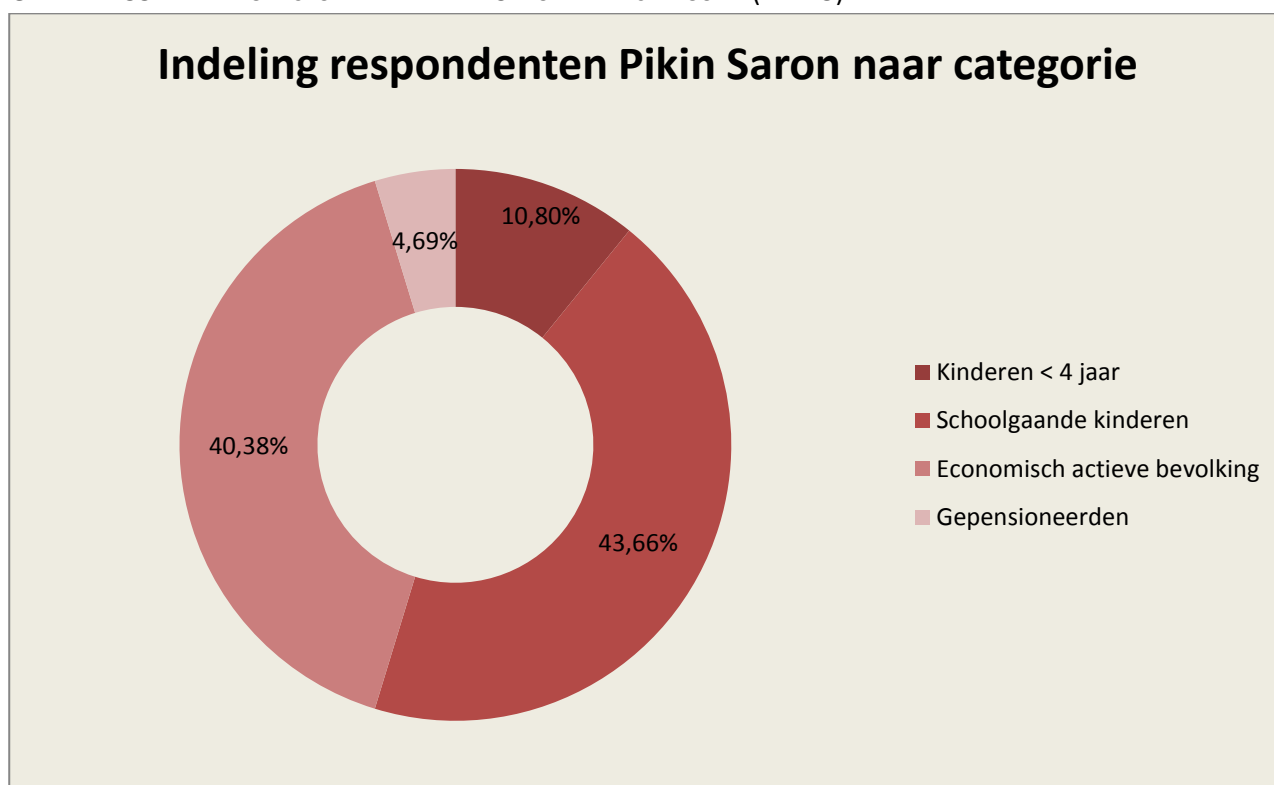

In het inheems dorp Pikin Saron onderzoeken we 37 huishoudens, waarmee we in totaal 213 inwoners in kaart brengen. Dit is 48,19% van de totale bevolking van Pikin Saron die in zijn geheel 442 inwoners¹ telt. Het gemiddelde aantal inwoners per huishouden is 5,76 personen, wat doet vermoeden dat de plantage ongeveer 76 huishoudens telt. Exacte gegevens hierover zijn echter niet beschikbaar.

Met het aantal respondenten in deze categorie zouden de uitspraken die we doen een betrouwbaarheid van 95% hebben. Voor een gedetailleerde beschrijving van de manier waarop we dit percentage berekenen verwijzen we naar deel 3.4. Grootte van de steekproef.

We delen de respondenten onder in categorieën die nauw samenhangen met de leeftijd, zoals we reeds verklaren in onderdeel 3.6.1. Samenstelling & omvang van de huishoudens. De voorstelling van deze categorieën in Pikin Saron geven we weer in grafiek 4.55.

GRAFIEK 4.55: INDELING RESPONDENTEN PIKIN SARON NAAR CATEGORIE (N=213)

Uit deze grafiek blijkt dat we in Pikin Saron twee overheersende categorieën terugvinden: schoolgaande kinderen (43,66%) en de economisch actieve bevolking (40,38%). De overige categorieën gepensioneerden en kinderen jonger dan 4 jaar omvatten samen slechts 15,49% van de totale onderzochte populatie.

---

¹ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

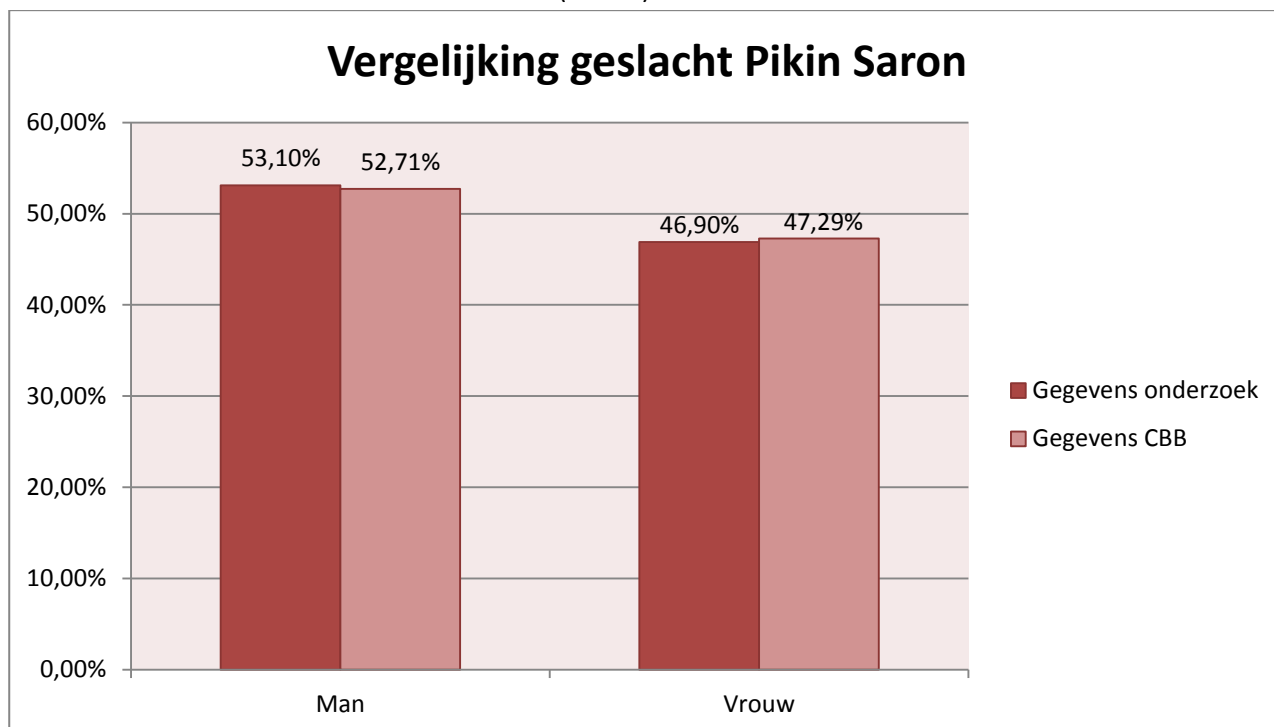
4.4.1. Gegevenscontrole

We beschikken over vier variabelen die ons in staat stellen om na te gaan of de data die we voorstellen een correcte weerspiegeling is van de realiteit. Deze zijn het geslacht, de leeftijdscategorie, het opleidingsniveau en de burgerlijke stand van de respondenten.

Alvorens we de controle uitvoeren merken we op dat we onze data vergelijken met de meest betrouwbare bevolkingscijfers voorhanden. Voor de vergelijking van het geslacht beschikken we over de exacte gegevens per plaats¹, voor de overige variabelen hanteren we de gegevens van de bevolkingstelling in 2004 volgens ressort². Deze laatste zijn bijgevolg algemene cijfers die niet alleen betrekking hebben op de plantage in kwestie en ook zijn ze in 2011 reeds zeven jaar verouderd, wat verschillen kan weergeven.

Grafiek 4.56 geeft de vergelijking van het geslacht van de economisch actieve respondenten & gepensioneerden uit Pikin Saron met het geslacht van de totale populatie van Pikin Saron weer.

GRAFIEK 4.56: VERGELIJKING GESLACHT PIKIN SARON (N=442)

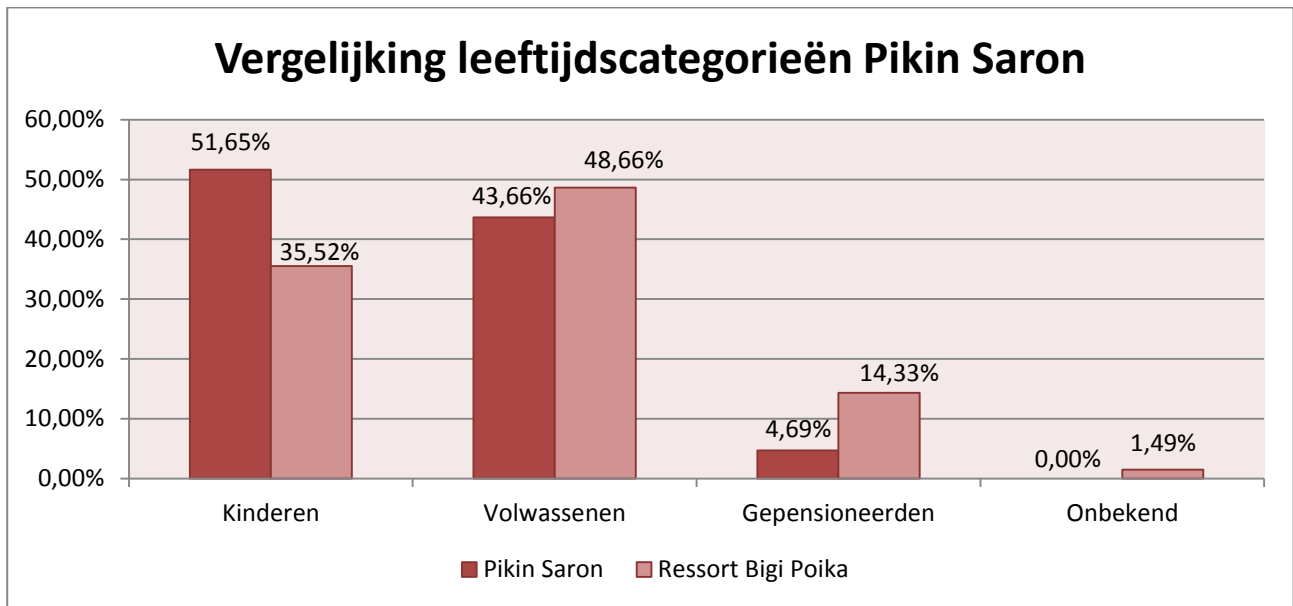
Deze grafiek toont aan dat we zo goed als geen verschil terugvinden tussen het geslacht van de respondenten uit Pikin Saron, en het geslacht van de totale populatie van Pikin Saron.

In grafiek 4.57 vinden we de leeftijdscategorieën die we in deel 3.6.1. Samenstelling & omvang van de huishoudens bepalen, waarbij in deze grafiek de kinderen gelijk zijn aan de som van de schoolgaande kinderen en de kinderen jonger dan 4 jaar. We vergelijken met de leeftijdscategorieën van het ressort Bigi Poika, volgens het ABS. Deze zijn: Kinderen (0 jaar – 14 jaar); Volwassenen (15 jaar – 59 jaar); Gepensioneerden (ouder dan 60 jaar).

¹ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

² STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2005). *Census profile on ressort level*. Geraadpleegd op 17 februari 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

GRAFIEK 4.57: VERGELIJKING LEEFTIJDSCATEGORIEËN PIKIN SARON (N=335)

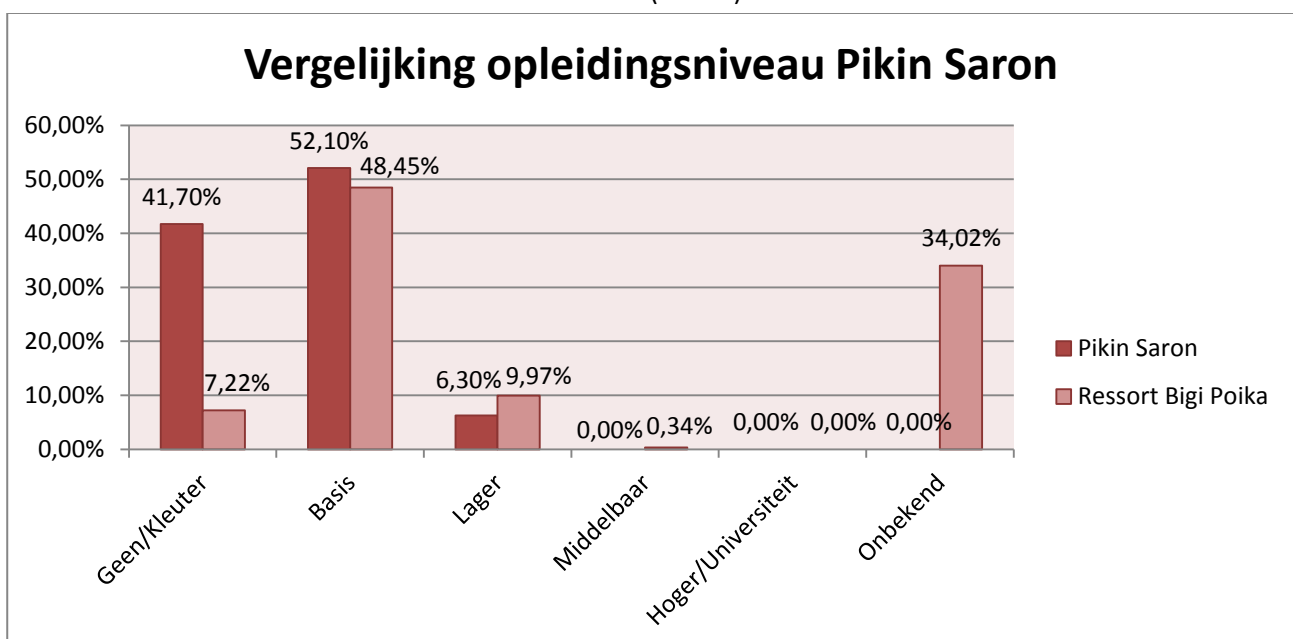

Wat opvalt aan deze grafiek is het verschil aan kinderen dat we terugvinden bij de volwassenen en gepensioneerden. Dit kunnen we verklaren door de verschillen bij de samenstelling van de categorieën, die niet volledig dezelfde zijn. De kolom kinderen uit Pikin Saron bevat ook schoolgaande kinderen die ouder zijn dan 14 jaar of omgekeerd en de kolom volwassenen bevat ook de gepensioneerden die nog steeds economisch actief zijn. Het ABS maakt een duidelijk onderscheid naar deze leeftijd.

Toch doet deze grafiek vermoeden dat de respondenten in het algemeen jonger zijn dan we verwachten volgens de gegevens van het ABS. Het is mogelijk dat in Pikin Saron de bevolkingssamenstelling gedurende het laatste decennia verandert is als gevolg van economische emigratie van jongvolwassenen, wat de populatie verjongd heeft. Hier kunnen we echter geen sluitende uitspraken over doen.

De vergelijking van het opleidingsniveau van de economisch actieve respondenten & gepensioneerden, met het opleidingsniveau van ressort Bigi Poika, stellen we voor in grafiek 4.58.

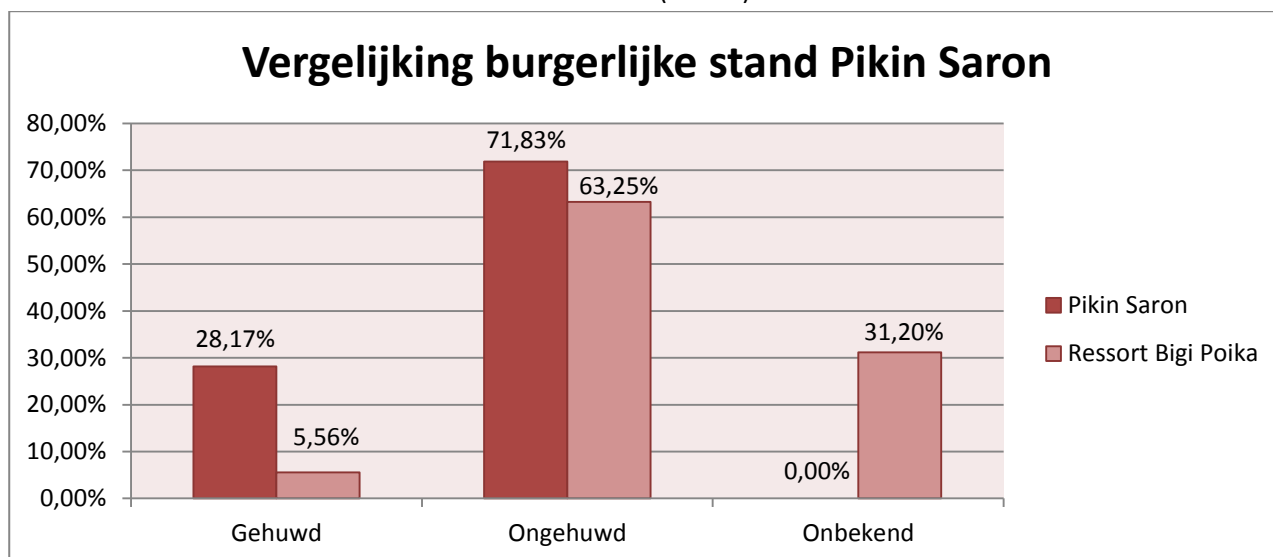
GRAFIEK 4.58: VERGELIJKING OPLEIDINGSNIVEAU PIKIN SARON (N=291)

Wat opvalt aan grafiek 4.58 op de voorgaande pagina is dat het aantal respondenten uit Pikin Saron die geen of slechts kleuteronderwijs volgden, veel hoger ligt in Pikin Saron dan in de rest van het ressort. Het zeer grote aantal onbekende diploma's uit de statistieken van het ABS kan dit verklaren, maar hierover kunnen we geen sluitende uitspraken doen. Om deze reden leiden we met betrekking tot de vergelijking van het opleidingsniveau in Pikin Saron geen conclusies af.

De vergelijking van het percentage respondenten dat samenwoont met zijn of haar partner, met de percentages gehuwde personen volgens de gegevens van het ABS stellen we voor in grafiek 4.59.

GRAFIEK 4.59: VERGELIJKING BURGERLIJKE STAND PIKIN SARON (N=234)

Uit deze grafiek merken we dat de verhouding gehuwde – ongehuwde personen niet gelijklopend is tussen het inheems dorp en de rest van het ressort, volgens de gegevens van het ABS. Ook hier kan het zeer grote aantal inwoners waarover het ABS geen informatie heeft dit verklaren, maar hierover kunnen we geen sluitende uitspraken doen.

Om deze reden leiden we met betrekking tot de vergelijking van de burgerlijke stand in Pikin Saron geen conclusies af.

Conclusies gegevenscontrole

Wanneer we de gegevens met betrekking tot het geslacht vergelijken met het geslacht van de volledige populatie van Pikin Saron merken we dat deze gelijklopen. Aangezien de gegevens van het ABS verouderd zijn en slechts toepassing hebben op het hele ressort, verwachten we verschillen tegen te komen tussen de twee gegevensdatabanken. De overige grafieken tonen inderdaad verschillen aan, wat een gevolg is van het grote aandeel onbekende gegevens uit de databank van het ABS.

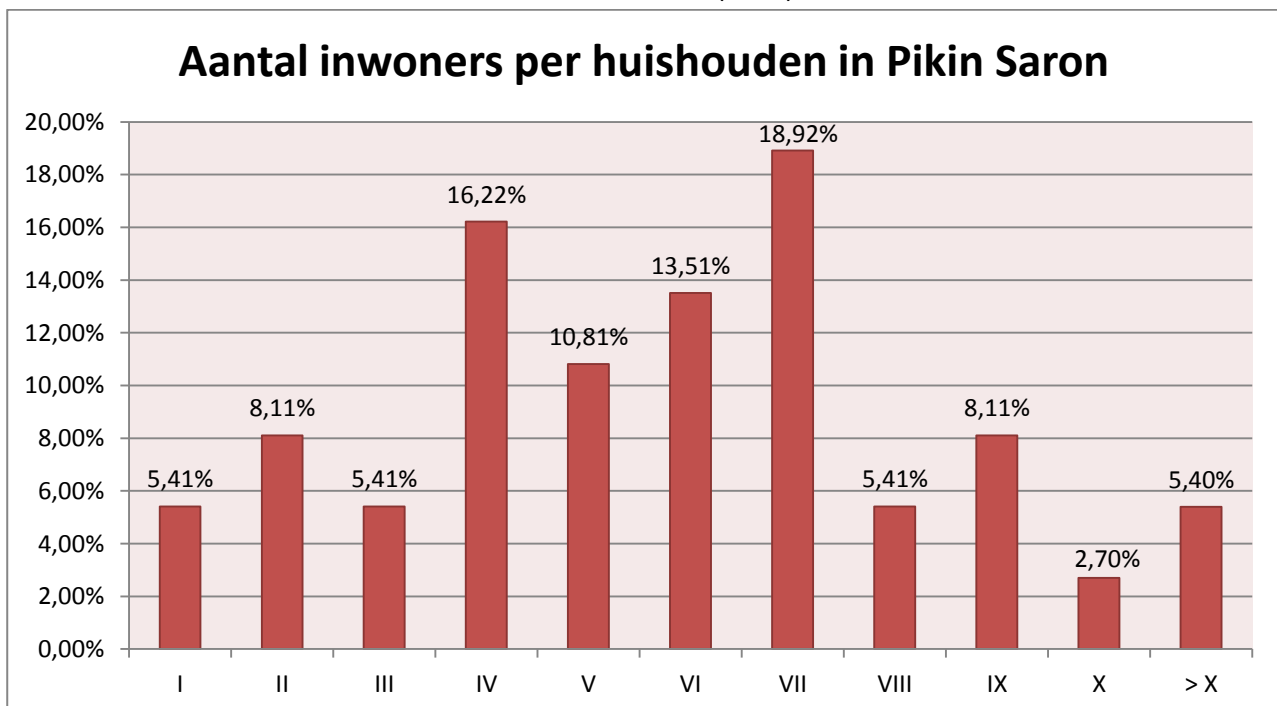
Uit deze gegevenscontrole besluiten we dat de databank van het ABS te onvolledig is om een bruikbare vergelijking te maken. Wanneer we onze gegevens met betrekking tot het geslacht echter vergelijken met de volledige en recente gegevens van het CBB, merken we echter dat deze nagenoeg identiek zijn. Om deze reden besluiten we alsnog dat de data die we analyseren een realistische weerspiegeling is van de reële situatie in het dorp.

4.4.2. Samenstelling & omvang van de huishoudens

In dit onderdeel achterhalen we of we in Pikin Saron een typerende gezinssamenstelling kunnen terugvinden, om een meer compleet beeld te schetsen van de situatie. Zoals we aantonen in het voorgaande deel maken gepensioneerden en baby's slechts een klein percentage van de onderzochte populatie uit. Om deze reden laten we ze in deze analyses buiten beschouwing. We rekenen ze wel mee in de volgende alinea, waar we het totale aantal inwoners per huishouden analyseren.

Het gemiddelde aantal inwoners in Pikin Saron telt 5,76 personen. De standaardafwijking van dit gegeven is 2,69 en het totale aantal inwoners per huishouden dat het meest frequent terugkeert telt zeven personen. Deze aantallen variëren tussen 1 en 12 en stellen we voor in grafiek 4.60.

GRAFIEK 4.60: AANTAL INWONERS PER HUISHOUDEN IN PIKIN SARON (N=37)

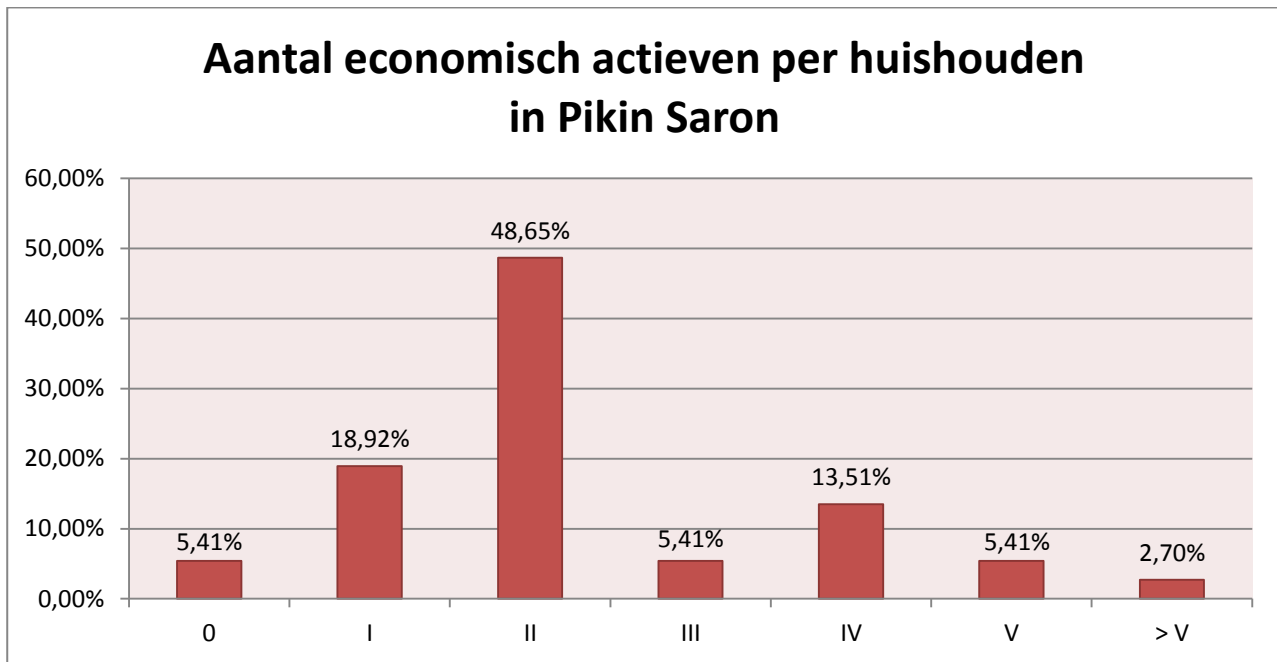

Uit deze gegevens leiden we af dat het totaal aantal inwoners op de Churchillweg meestal vier tot zeven personen bedraagt. Verder merken we op dat we veel grote huishoudens terugvinden: het percentage huishoudens dat meer dan zes personen telt bedraagt 40,54%, wat voor Pikin Saron concreet inhoudt dat 58,69% van de inwoners afkomstig is uit een huishouden van zeven of meer personen.

Het gemiddelde aantal economisch actieven per huishouden telt 2,35 personen. De standaardafwijking van dit gegeven is 1,55 en het aantal economisch actieven per huishouden dat het meest frequent terugkeert telt twee personen. Deze aantallen variëren tussen nul en acht en stellen we voor in grafiek 4.61.

Een huishouden zonder economisch actieven houdt in dat dit is samengesteld uit gepensioneerden met eventueel schoolgaande kinderen en/of baby's.

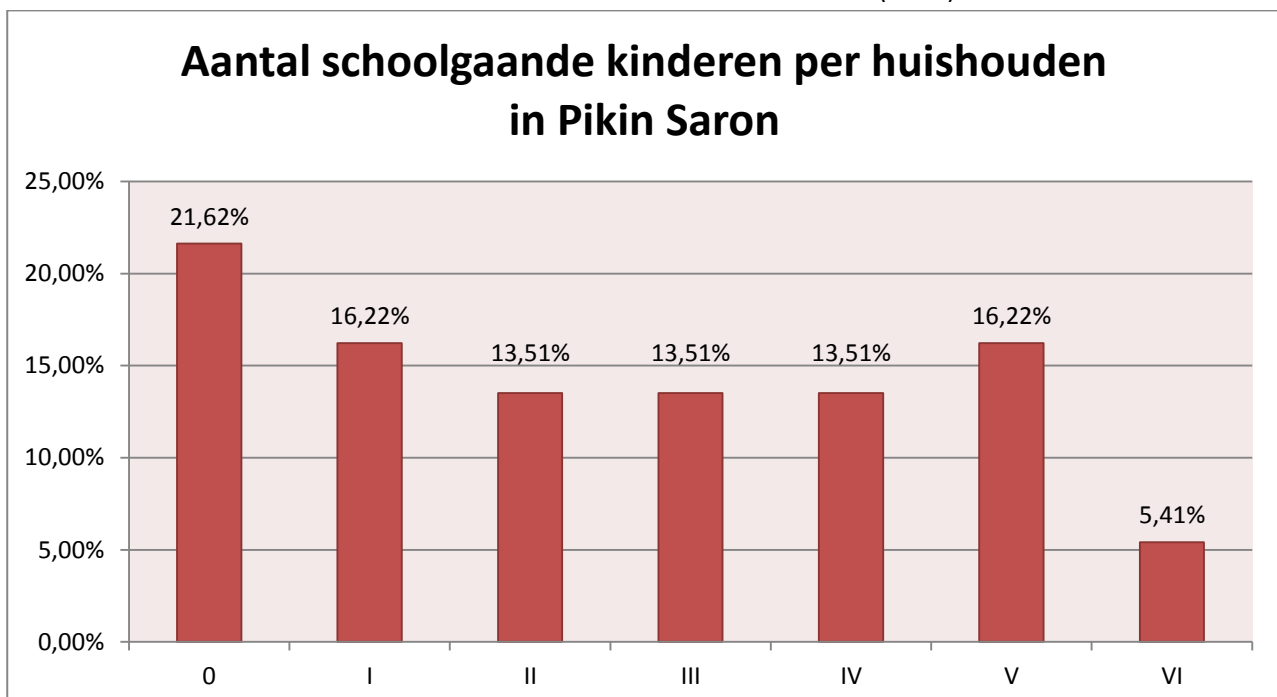
GRAFIEK 4.61: AANTAL ECONOMISCH ACTIEVEN PER HUISHOUDEN IN PIKIN SARON (N=37)

Uit deze grafiek leiden we af dat het aantal economisch actieven per huishouden meestal twee personen telt. De verklaring is de overheersende inheemse cultuur die we hier terugvinden, waarin volwassen personen zich binden aan een vaste partner. Dit uit zich in het percentage gezinshoofden dat gehuwd is of samenwoont met een vaste partner, wat in Pikin Saron maar liefst 83,78% is.

Indien we het aantal schoolgaande kinderen per huishouden beschouwen, merken we op dat dit in Pikin Saron gemiddeld 2,51 personen telt. De standaardafwijking van dit gegeven is 1,97 en het aantal schoolgaande kinderen per huishouden dat het meest frequent terugkeert nul is. Deze aantallen variëren tussen nul en zes en stellen we voor n in grafiek 4.62.

GRAFIEK 4.62: AANTAL SCHOOLGAANDE KINDEREN PER HUISHOUDEN IN PIKIN SARON (N=37)

Grafiek 4.62 op de voorgaande pagina leert ons dat het aantal schoolgaande kinderen per huishouden in Pikin Saron voornamelijk varieert tussen de nul en vijf. Ook merken we op dat het percentage huishoudens dat meer dan vier schoolgaande kinderen telt 21,63% is, wat voor Pikin Saron concreet inhoudt dat 45,16% van deze kinderen afkomstig is uit een huishouden van vijf of meer dan vijf schoolgaande kinderen.

Conclusies samenstelling & omvang van de huishoudens

In Pikin Saron telt het gemiddelde huishouden meestal vier tot zeven personen. Het aantal economisch actieven per huishouden telt in 48,65% van de gevallen twee personen, wat een gevolg is van de overheersende Inheemse cultuur die we er tegenkomen. Hierin is het gewoon dat volwassenen zich binden aan een vaste partner. Maar liefst 83,78% van de gezinshoofden in Pikin Saron woont samen met zijn of haar partner, en meestal hebben deze koppels nul tot vijf schoolgaande kinderen.

40,54% van de huishoudens telt meer dan zes personen en 32,43% van de huishoudens telt meer dan vier kinderen. Vanuit een ander standpunt bekeken is 58,69% van de respondenten afkomstig uit een huishouden van zeven of meer dan zeven personen en 45,16% van de schoolgaande kinderen afkomstig uit een gezin van meer dan vier van deze kinderen.

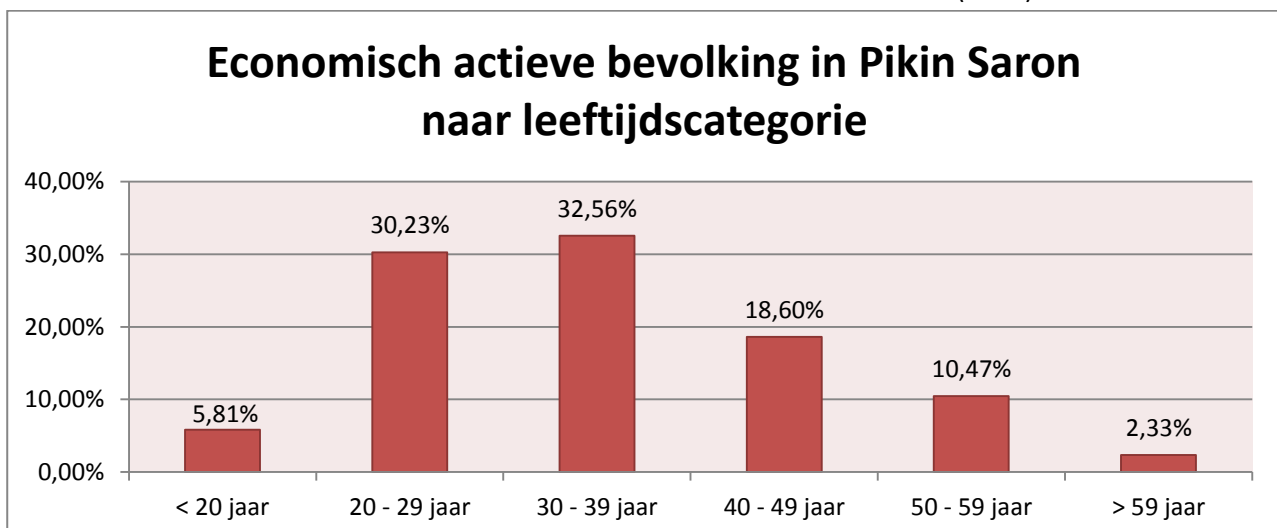
Samengevat vinden we in Pikin Saron voornamelijk tweeoudergezinnen terug met nul tot vijf schoolgaande kinderen. Maar liefst 40,54% van de huishoudens telt meer dan zes personen.

4.4.3. Vast werk & overige voorzieningen

Van de 213 personen die we in kaart brengen behoren in totaal 86 personen tot de economisch actieve bevolking, wat 40,38% is van deze populatie. Ook zijn 10 van de 213 respondenten gepensioneerd die inkomsten van de staat ontvangen, wat in Pikin Saron goed is voor 4,69% van de onderzochte populatie. Deze inkomsten zijn echter irrelevant wanneer we analyses maken met betrekking tot de huidige economische activiteiten in het dorp, waardoor we deze groep verder in dit onderdeel buiten beschouwing laten.

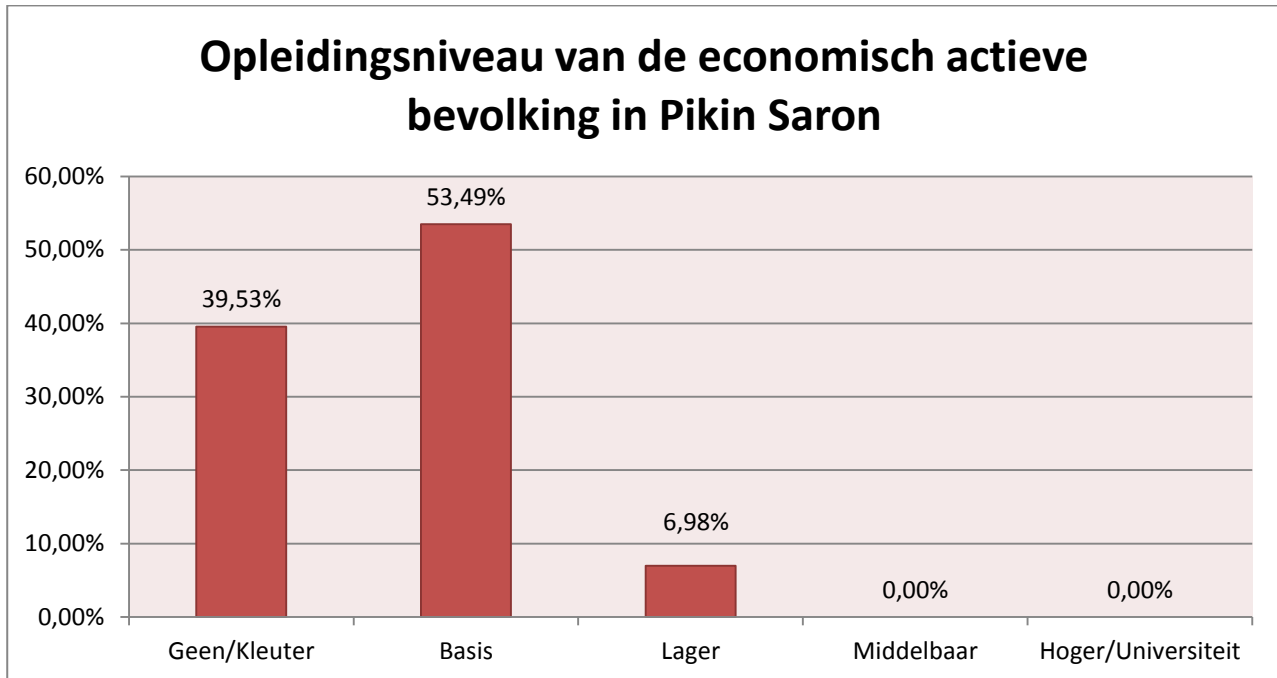
In totaal is 54,65% van de economisch actieve bevolking man en 45,35% vrouw. De verdeling van deze economisch actieve bevolking volgens leeftijdscategorie geven we weer in grafiek 4.63. Het opleidingsniveau ervan stellen we voor in grafiek 4.64.

GRAFIEK 4.63: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN PIKIN SARON NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE (N=86)

Wat opvalt aan deze grafiek is dat de economisch actieve populatie van Pikin Saron relatief jong is. We vermoeden dat dit een gevolg is van de armoede van het dorp, waar we in het volgende onderdeel verder op ingaan. Als gevolg van deze armoede kan het zijn dat inwoners van het dorp emigreren, of als gevolg van de minder goede medische voorzieningen een aanzienlijk jongere levensverwachting hebben.

GRAFIEK 4.64: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN PIKIN SARON (N=99)

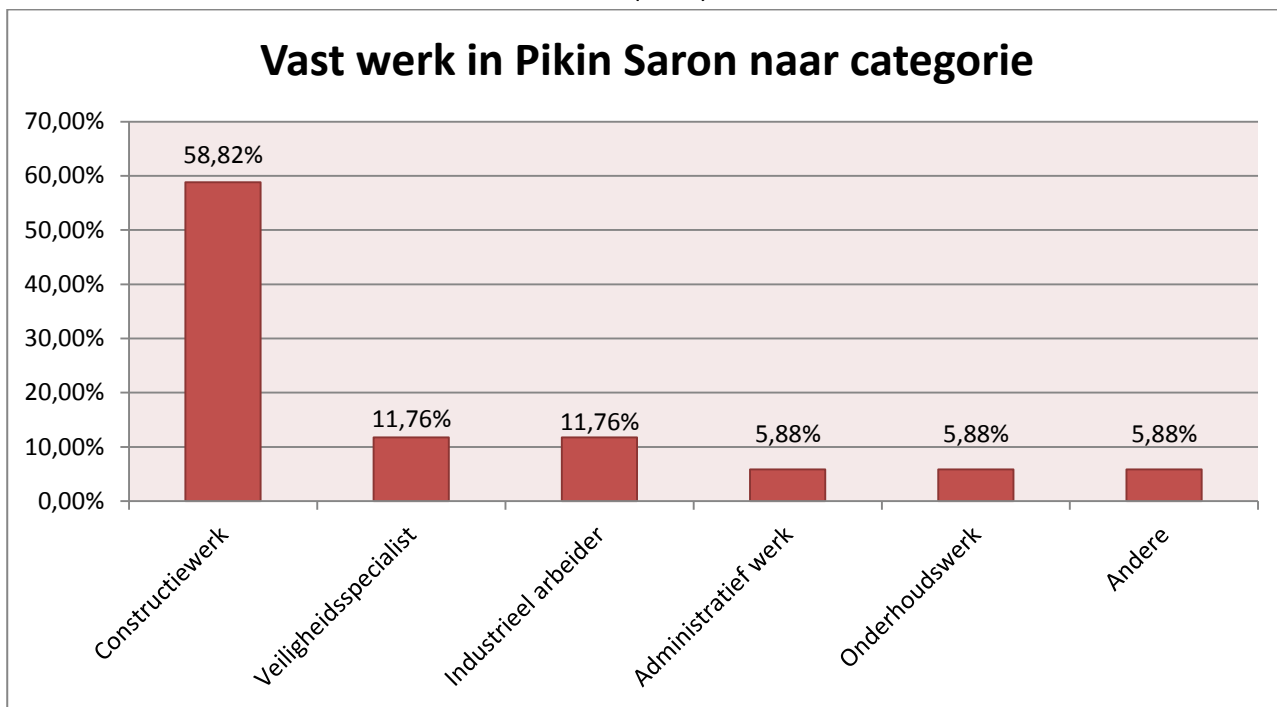
Uit deze grafiek leiden we af dat 60,47% van de economisch actieve bevolking in Pikin Saron een diploma van het basisonderwijs behaalde en slechts 6,98% dat van het lager onderwijs.

Wanneer we analyseren waaruit de economisch actieve bevolking zijn inkomsten haalt, laten we de personen die steun van de overheid ontvangen, zoals bijvoorbeeld gehandicapten, buiten beschouwing. Van de overige economisch actieve bevolking in Pikin Saron heeft 5,95% inkomsten uit zowel hossels als vast werk, 15,48% haalt zijn inkomsten alleen uit vast werk, 55,95% heeft alleen een hossel en 22,62% heeft helemaal geen inkomen. De leeftijd van de economisch actieve bevolking staat niet in verband met het al dan niet hebben van vast werk of een hossel. Ook dienen we de werkloosheidspercentages enigszins te relativiseren met het feit dat deze ook de niet-werkzoekende economisch actieve bevolking omvatten, zoals bijvoorbeeld huisvrouwen.

De gemiddelde inkomsten uit vast werk zijn 702,40 SRD per maand met een standaardafwijking van 407,40 SRD en die van een hossel 316,53 SRD per maand met een standaardafwijking van 207,93 SRD.

We stellen nog geen verband vast tussen de respondenten die hosselen en het geslacht, maar wel met het hebben van vaste inkomsten. Van de mannen heeft 41,18% vast werk, waar dit bij de vrouwen slechts 20,00% is. De oorzaak hiervan is het hoge aantal typisch mannelijke arbeidersjobs, dat we samen met de overige categorieën vast werk in grafiek 4.65 op de volgende pagina voorstellen. In deze grafiek verdelen we de inkomsten onder in categorieën, die zowel gebaseerd zijn op de NACE-codering en als op onze bevindingen in het veld, om een zo realistisch mogelijke weergave te bieden van de soorten vaste jobs in district Para. De jobs die we terugvinden in deze categorieën geven we weer in bijlage 3.

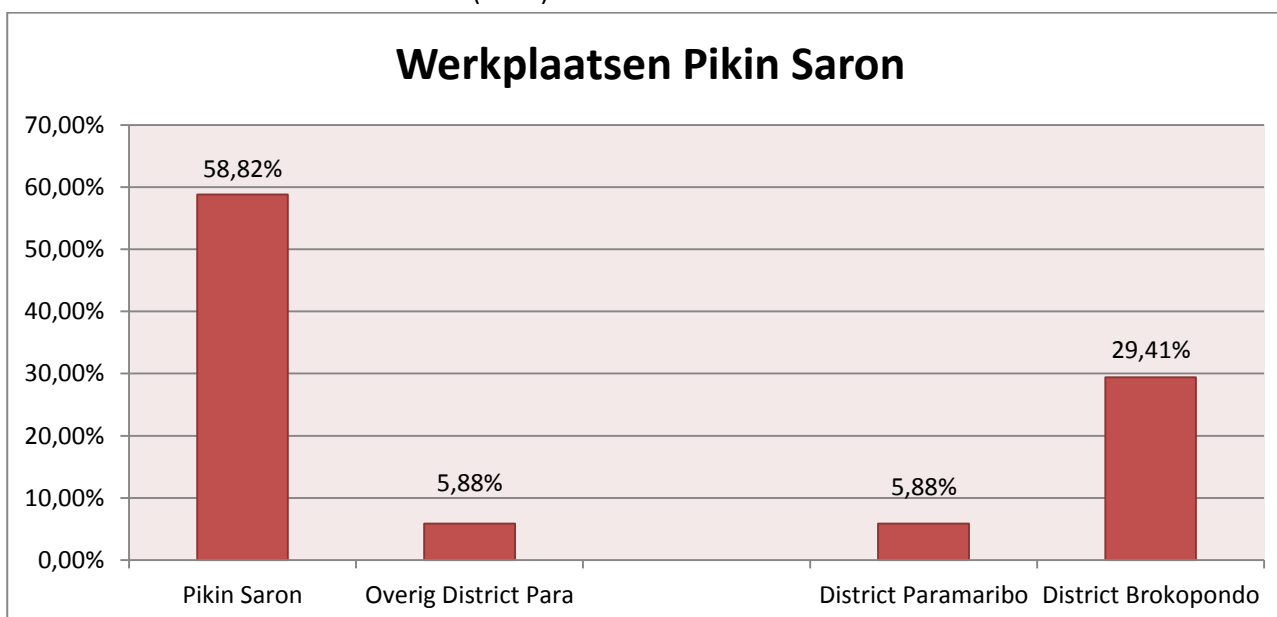
GRAFIEK 4.65: VAST WERK IN PIKIN SARON NAAR CATEGORIE (N=17)

Uit deze grafiek leiden we af dat in Pikin Saron de meeste mensen met een vaste job constructiewerk doen. De reden hiervoor is de bouw van een brug over de nabijgelegen Saramaccarivier, die deze werkgelegenheid creëert. We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen het opleidingsniveau en de aard van het werk. De oorzaak hiervoor is waarschijnlijk het overgrote aantal jobs dat geen diploma vereist.

De plaatsen waar de economisch actieve bevolking van Pikin Saron zijn vaste jobs uitoefent geven we weer in grafiek 4.66. We maken een onderscheid tussen enerzijds district Para aan de linkerkant waar in totaal 64,70% van de werkplaatsen gelegen zijn, en anderzijds de overige districten aan de rechterkant waar we in totaal 35,30% van de werkplaatsen terugvinden.

GRAFIEK 4.66: WERKPLAATSEN PIKIN SARON (N=17)

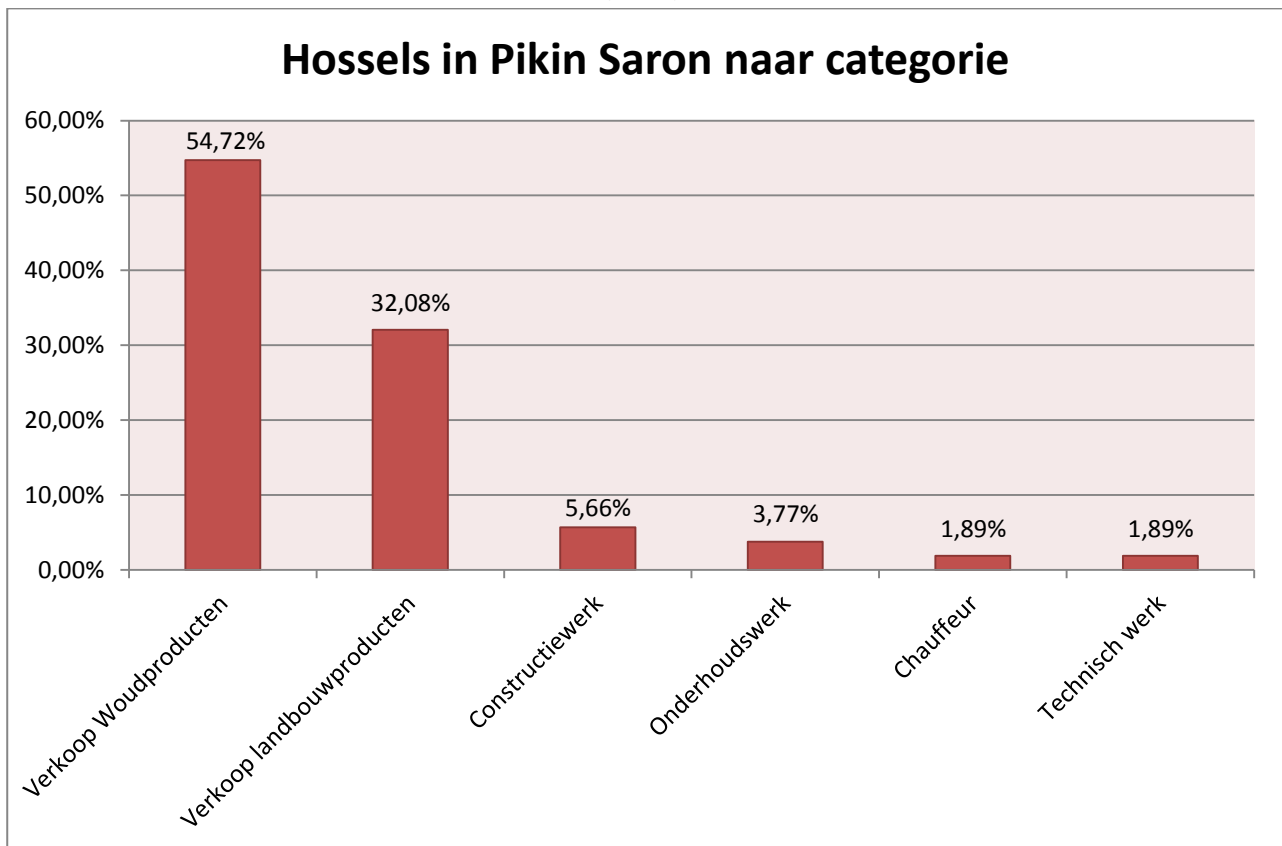

Deze gegevens leren ons dat 58,82% van de werkende mensen in Pikin Saron dit werk in het dorp zelf uitoefent. Ook dit is te verklaren door de bouw van de brug die hier momenteel gaande is. 29,41% van de werkende bevolking doet dit in het nabijgelegen district Brokopondo.

De verschillende hossels verdelen we onder in categorieën die gebaseerd zijn op onze bevindingen in het veld. Deze categorieën hebben als doel zo realistisch mogelijk weer te geven welke soorten overige voorzieningen we terugvinden in district Para.

De specifieke hossels die we terugvinden in deze categorieën stellen we voor in bijlage 4, de categorieën hossels die we terugvinden in Pikin Saron geven we weer in grafiek 4.67.

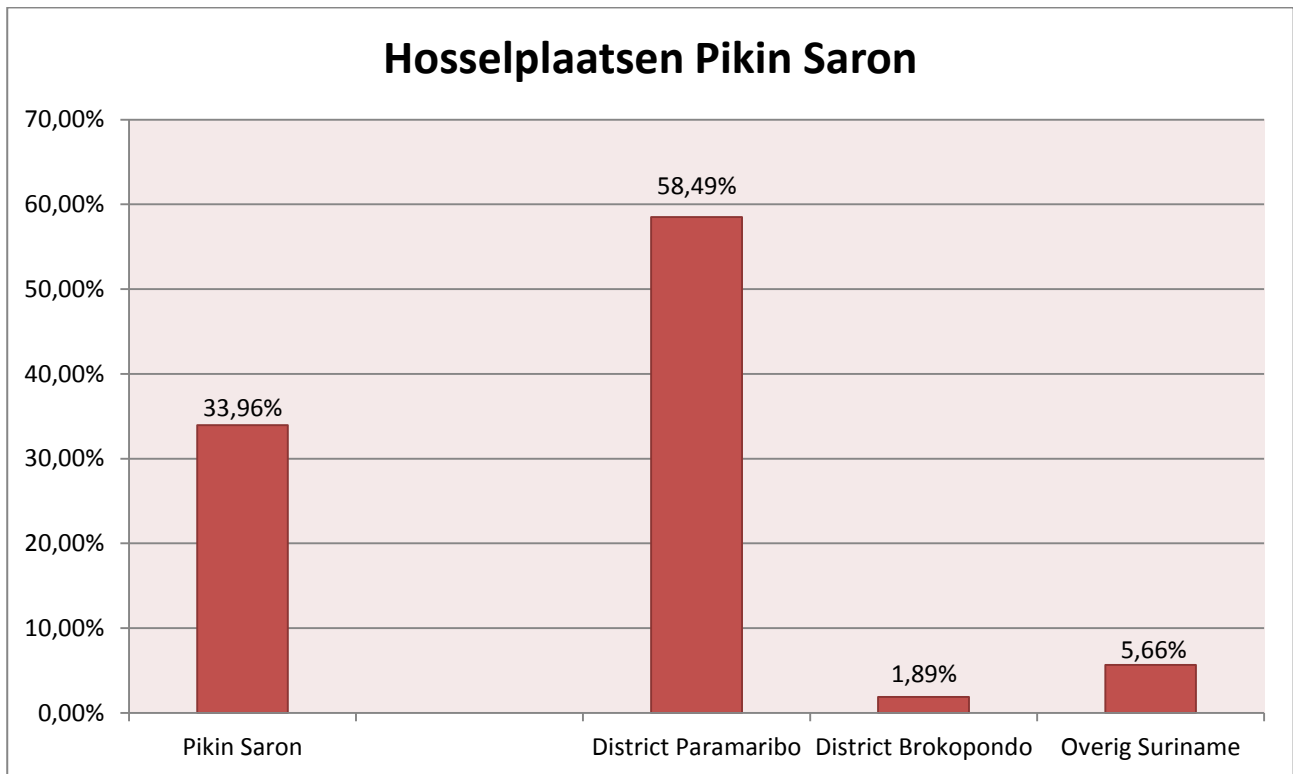
GRAFIEK 4.67: HOSSELS IN PIKIN SARON NAAR CATEGORIE (N=53)

Deze grafiek leert ons dat in Pikin Saron het overgrote deel van de mensen met een voorziening woudproducten verkoopt. Ook verkoopt een kleiner aandeel landbouwproducten. We merken op dat er geen verband is tussen het opleidingsniveau en de aard van de hossel, waarschijnlijk het gevolg van het overgrote aantal hossels dat geen of weinig kennis vereist.

De plaatsen waar de economisch actieve bevolking uit Pikin Saron zijn of haar hossels uitoefent of de producten hiervan verkoopt, geven we weer in grafiek 4.68 op de volgende pagina. We maken een onderscheid tussen enerzijds district Para aan de linkerkant waar in totaal 33,96% van de hosselplaatsen gelegen zijn, en anderzijds de overige districten aan de rechterkant waar we in totaal 66,04% van de hosselplaatsen terugvinden.

GRAFIEK 4.68: HOSSSELPLAATSEN PIKIN SARON (N=53)

Uit deze grafiek leiden we af dat 58,49% van de economisch actieven uit Pikin Saron de producten van zijn of haar hossels verkoopt in de hoofdstad en 33,96% nabij de woonplaats.

Conclusies werk & overige voorzieningen

In Pikin Saron behaalde 60,47% van de economisch actieve bevolking zijn of haar diploma van het basisonderwijs en 6,89% dat van het lager onderwijs. Van deze bevolking is 78,57% werkloos en 22,62% ervan heeft helemaal geen inkomen. Wel geeft 61,90% aan extra inkomsten te verkrijgen uit een overige voorziening. Ook heeft 21,43% van de economisch actieve bevolking wel vast werk, wat bijna steeds constructiewerk is dat ze uitvoeren nabij het dorp, aan de bouw van een brug.

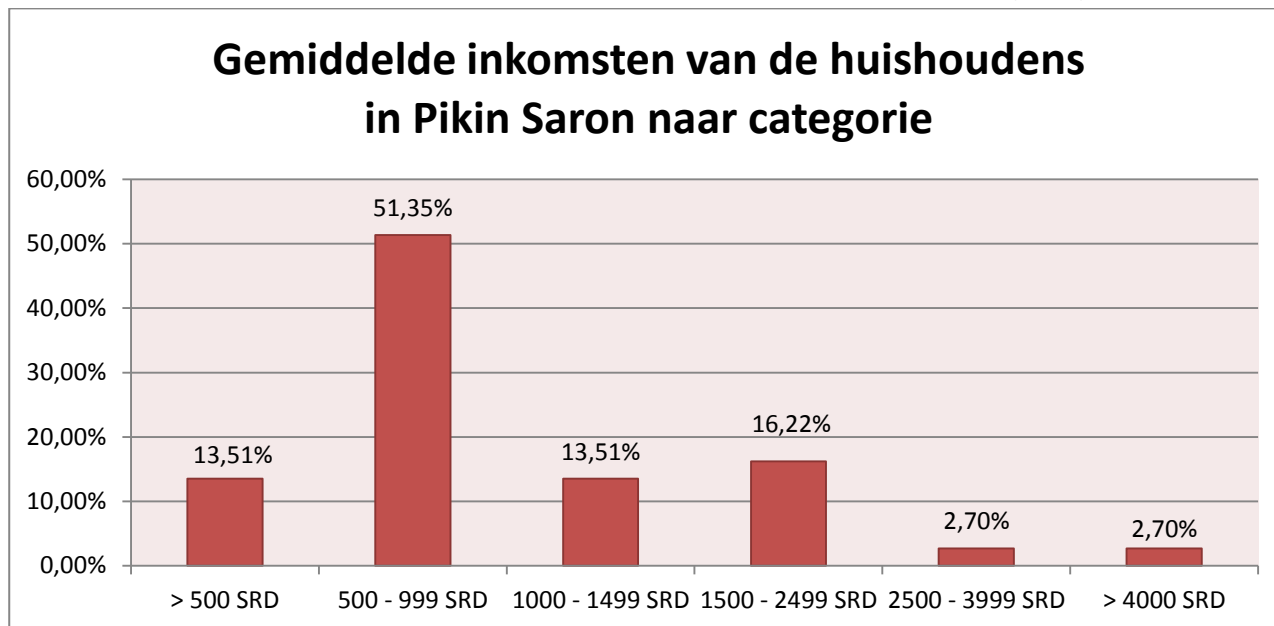
De gemiddelde inkomsten uit vast werk bedragen gemiddeld 702,40 SRD per maand, maar dit varieert zeer sterk. Dit is meer dan het dubbele dan de inkomsten uit hossels, die gemiddeld 316,53 SRD per maand opbrengen maar ook hier weer hard variëren rondom dit gemiddelde. Inwoners van het dorp verkopen voornamelijk landbouw- of woudproducten in de hoofdstad, maar ook een aandeel ervan in de woonplaats zelf.

4.4.4. Financiële situatie & Voorziening in behoeften

Het eerste financiële gegeven dat we beschouwen zijn de totale maandelijks inkomsten van de huishoudens. Dit omvat zowel inkomsten uit vast werk als uit hossels, als uit extra inkomsten voor het hele huishouden. We delen de maandelijks inkomsten op in categorieën die zijn samengesteld uit verschillende groottes, om zo getrouw mogelijk de situatie weer te geven.

Het gemiddelde totale inkomen per huishouden in Pikin Saron bedraagt 1186,95 SRD per maand en de standaardafwijking van dit gegeven is 1282,78 SRD. De totale maandelijks inkomsten variëren tussen 250 en 8000 SRD per maand en stellen we voor in grafiek 4.69.

GRAFIEK 4.69: GEMIDDELDE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS IN PIKIN SARON NAAR CATEGORIE (N=37)

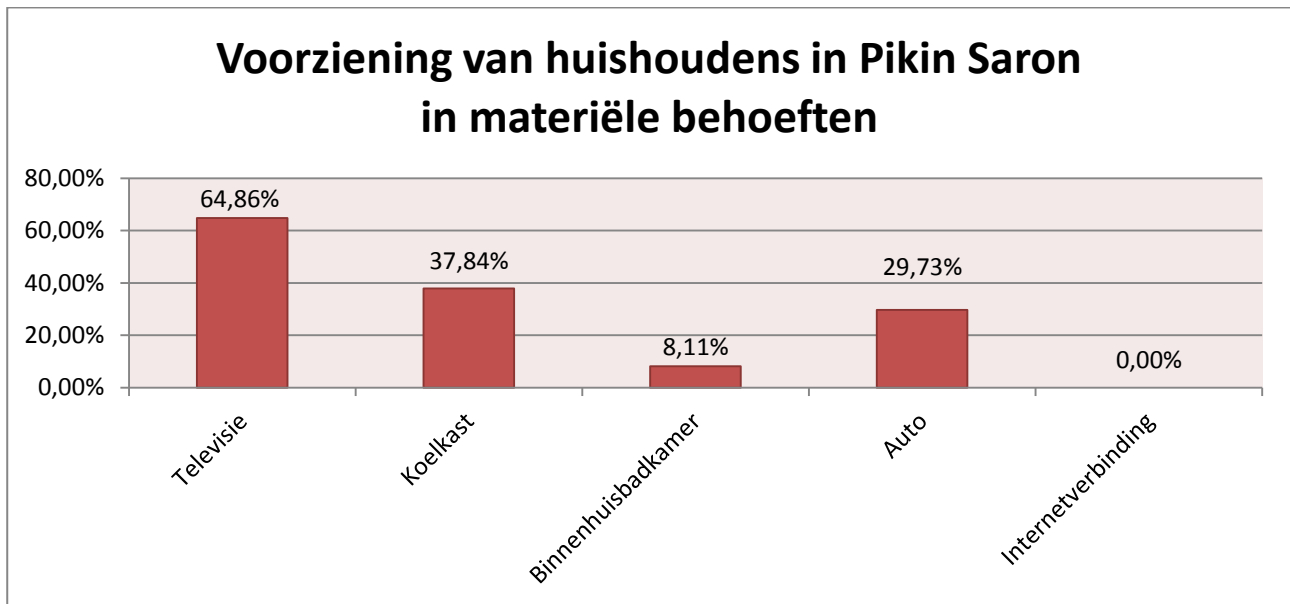

De totale maandelijks inkomsten van de huishoudens uit voorgaande grafiek geven ons echter geen goed beeld van de economische situatie hiervan. De armoedegrens van een huishouden doet dit wel. Dit is bovenop het totale maandelijks inkomen ook afhankelijk van de omvang van het huishouden en de samenstelling ervan. De manier waarop we deze armoedegrenzen bepalen stellen we voor in punt 3.6.3. Financiële situatie & voorziening in behoeften, bij het onderdeel armoedegrenzen. Uit onze gegevens blijkt dat in Pikin Saron 81,08% van de huishoudens in armoede leeft. Aangezien de armoedegrens afhankelijk is van de grootte en samenstelling van de huishoudens verschilt dit percentage van het aandeel van de bevolking dat in armoede leeft, wat in Pikin Saron 85,92% is.

We merken op dat er in de gegevens van Pikin Saron nog geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens die in armoede leven en het totale aantal inwoners, maar wel met het aantal schoolgaande kinderen & baby's, waaruit deze huishoudens zijn samengesteld. Het gemiddeld aantal kinderen & baby's waaruit een arm huishouden bestaat bedraagt 3,50 daar waar dit bij een huishouden dat niet in armoede leeft gemiddeld 1,57 bedraagt.

Aan de hand van de huisinrichting bepalen we in welke mate de huishoudens kunnen voorzien in hun materiële behoeften. We stellen in grafiek 4.70 op de volgende pagina voor welk aandeel van de huishoudens in Pikin Saron al dan niet beschikt over een televisie, een koelkast, een binnenhuisbadkamer, een auto of een internetverbinding.

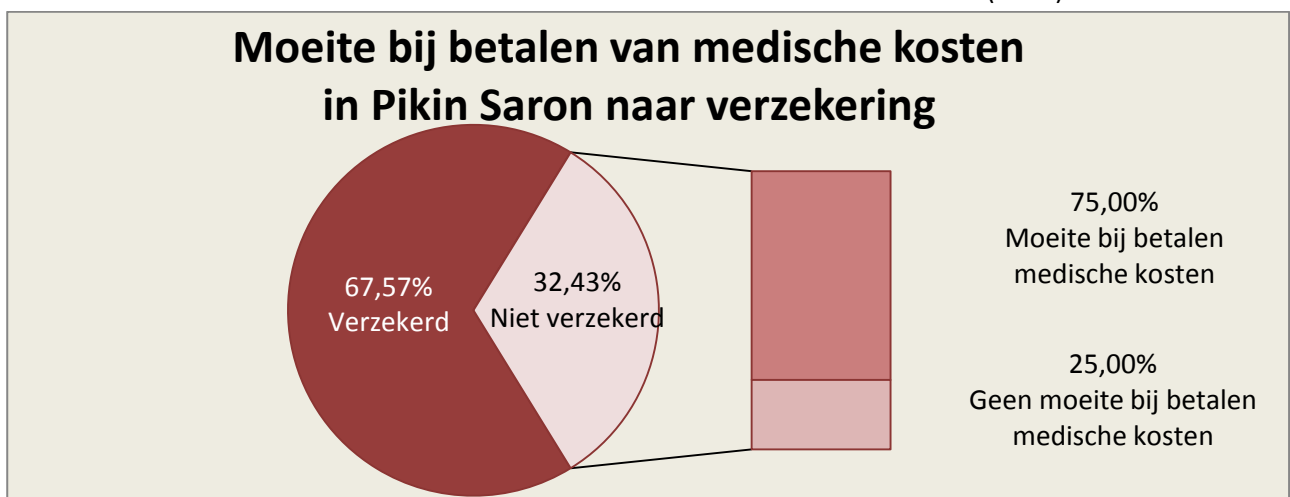
GRAFIEK 4.70: VOORZIENING VAN HUISHOUDENS IN PIKIN SARON IN MATERIËLE BEHOEFTE (N=37)

In Pikin Saron beschikt 64,86% van de huishoudens over een televisie. 37,84% heeft ook een koelkast in het huis en 29,73% beschikt over een auto. Een binnenhuisbadkamer vinden we slechts terug in 29,73% van de huishoudens. We vonden geen enkele internetverbinding terug in het inheems dorp. Verder merken we op dat er met de gegevens van Osembo nog geen significante verbanden terug te vinden zijn tussen de huishoudens die in armoede leven en de variabelen uit bovenstaande grafiek.

Ook beschouwen we de moeilijkheden die huishoudens ondervinden bij het betalen van medische kosten als indicatie voor de mate waarin huishoudens voorzien in hun behoeften. In Pikin Saron is 67,57% van de huishoudens volledig verzekerd voor de betaling van medische kosten, waarvan 0,00% aangeeft moeilijkheden te ondervinden bij het betalen hiervan. Van de overige huishoudens geeft 75,00% aan moeite te ondervinden bij het betalen van deze kosten (zie grafiek 4.71).

GRAFIEK 4.71: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN IN PIKIN SARON NAAR VERZEKERING (N=37)

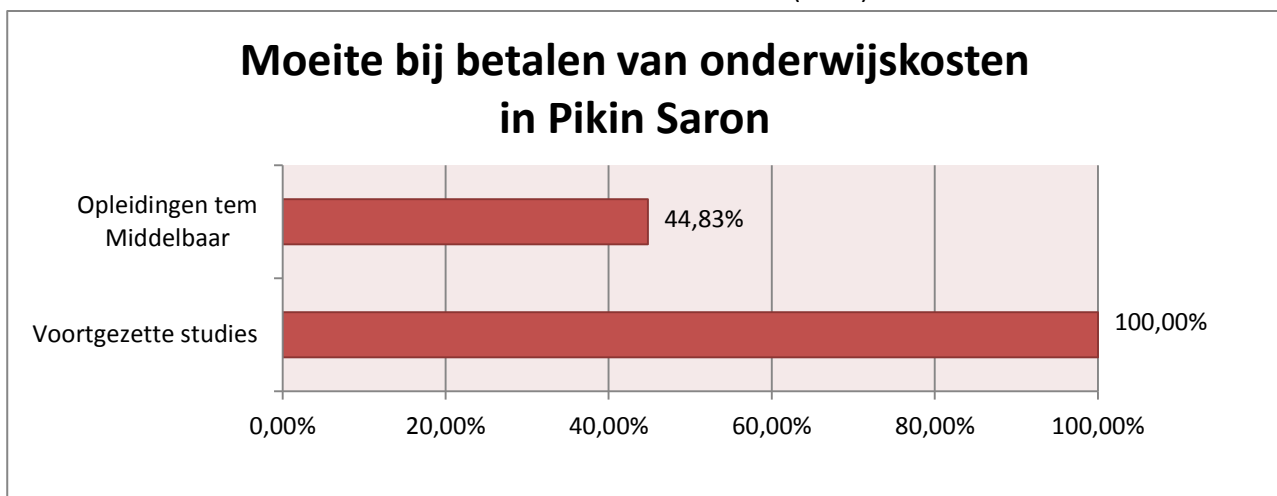
Bij deze grafiek merken we op dat er geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens die in armoede leven en zij die al dan niet verzekerd zijn voor medische kosten. Bij de huishoudens die niet

medisch verzekerd zijn is er ook geen verband terug te vinden tussen zij die in armoede leven en zij die al dan niet moeite hebben met het betalen van medische kosten.

Een laatste variabele die we hanteren, als indicatie voor de voorziening van huishoudens in hun behoeften, zijn de moeilijkheden die huishoudens met schoolgaande kinderen al dan niet ervaren bij het betalen van onderwijskosten. In Pikin Saron onderzoeken we 29 huishoudens met schoolgaande kinderen, wat 78,38% is van het totale aantal onderzochte huishoudens in deze plaats.

Aangezien de onderwijskosten aanzienlijk verschillen in omvang tussen hogere en/of universitaire studies ten opzichte van voorgaande studies maken we hier een onderscheid naar. We merken op dat de moeilijkheden die mensen ervaren bij het betalen van onderwijskosten van voortgezette studies ingeschatte voorspellingen zijn van de huishoudens met schoolgaande kinderen, aangezien het aantal huishoudens met één of meer universitaire studenten te klein is om hier conclusies uit te kunnen afleiden. We stellen deze ervaringen voor in grafiek 4.72.

GRAFIEK 4.72: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN IN PIKIN SARON (N=29)

Deze grafiek toont duidelijk aan dat een zeer groot aandeel van de huishoudens moeite heeft bij het betalen van de onderwijskosten, en dat er inderdaad een groot verschil is in dit gegeven tussen de voortgezette studies en die hieraan voorafgaande opleidingen. We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens met schoolgaande kinderen die al dan niet in armoede leven, en zij die al dan niet moeilijkheden ervaren bij het betalen van onderwijskosten.

Conclusies financiële situatie en voorziening in behoeften

Uit deze analyses blijkt dat de totale maandelijkse inkomsten van de huishoudens in Pikin Saron gemiddeld 1186,95 SRD per maand bedragen, maar ook zeer sterk variëren rondom dit gemiddelde. Indien we deze inkomsten samen met de grootte en de samenstelling van de huishoudens in verhouding plaatsen tot de overeenkomende armoedegrenzen stellen we vast, dat 81,08% van de huishoudens in armoede leeft. Dit houdt in Pikin Saron concreet in dat 85,92% van de populatie arm is.

Ook kunnen niet alle huishoudens in Pikin Saron voorzien in hun materiële behoeften. Slechts 64,86% van de huishoudens beschikt over een televisie. 37,84% heeft ook een koelkast in het huis en 29,73% beschikt over een auto. Een binnenhuisbadkamer vinden we slechts terug in 8,11% van de huishoudens, internetverbindingen lijken niet te bestaan. 32,43% van de huishoudens is niet verzekerd voor de betaling van medische kosten, en hiervan geeft 75,00% aan moeite te ondervinden bij het betalen van deze kosten. Van de huishoudens die schoolgaande kinderen hebben geeft 44,83% aan moeite te ondervinden bij het

betalen van de onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs en 100,00% denkt moeite te ondervinden indien hun kinderen hun studies willen voortzetten.

4.4.5. Conclusies Pikin Saron

Uit de gegevenscontrole leiden we af dat de data die we analyseren een getrouwe weergave biedt van de huidige situatie in het dorp.

De overige analyses leren ons dat we in Pikin Saron voornamelijk tweeoudergezinnen terugvinden met nul tot vijf schoolgaande kinderen. Maar liefst 58,69% van de populatie is afkomstig uit een huishouden dat meer dan zes personen telt.

Ook behaalde maar liefst 93,02% van de economisch actieve bevolking als hoogste diploma dat van het basisonderwijs. 78,57% van deze bevolking is werkloos en in totaal heeft 61,90% een hoesel. Personen met een vaste job doen vooral constructiewerk in de woonplaats zelf. Inkomsten uit vast werk zijn gemiddeld 702,40 SRD per maand en die van hoesels 316,53 SRD per maand, maar beiden variëren sterk rondom dit gemiddelde. Als bijverdienste verkopen de mensen voornamelijk landbouw- of woudproducten in de hoofdstad, maar ook in het dorp zelf.

Beschouwen we de inkomsten van de huishoudens dan stellen we vast dat deze gemiddeld 1186,95 SRD per maand verdienen, wat samen met de grootte en samenstelling van de huishoudens in relatie staat tot het percentage van de bevolking dat in armoede leeft, wat in Pikin Saron maar liefst 92,85% is. Slechts 64,86% van de huishoudens beschikt over een televisie, 37,84% over een koelkast, 29,73% over een auto en slechts 8,11% heeft een binnenhuisbadkamer. 75,00% van de niet-verzekerden geeft aan moeite te ondervinden bij het betalen van medische kosten en 44,83% van de huishoudens ondervindt moeilijkheden bij het betalen van de onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs.

Op de interne relaties en de verschillen of gelijkenissen tussen de gegevens van Pikin Saron en die van de overige onderzoekplaatsen, gaan we in hoofdstuk 5 dieper op in.

4.5. RESULTATEN ONVERDACHT

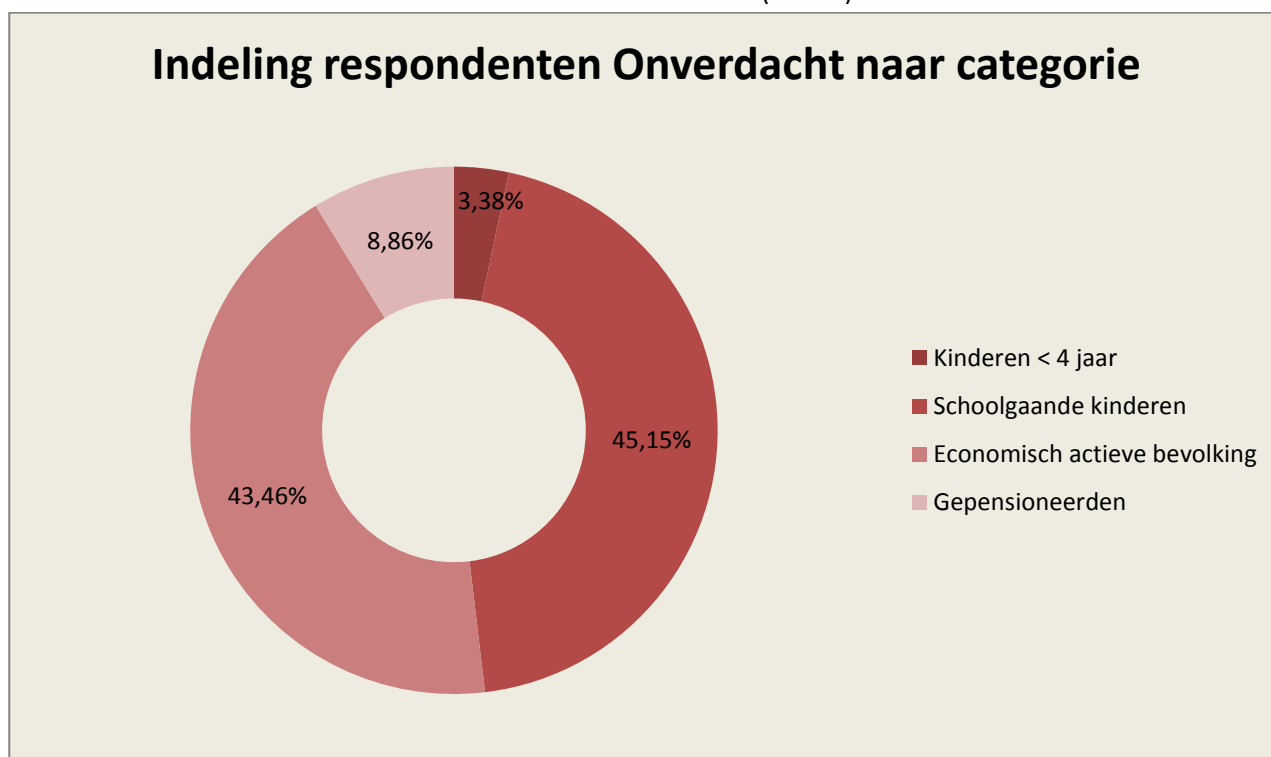

In plantage Onverdacht onderzoeken we 53 huishoudens, waarmee we in totaal 237 inwoners in kaart brengen. Dit is 46,65% van de totale bevolking van de plantage die in zijn geheel 508 inwoners¹ telt. Het gemiddelde aantal inwoners per huishouden is 4,47 personen, wat doet vermoeden dat de plantage ongeveer 113 huishoudens telt. Exacte gegevens hierover zijn echter niet beschikbaar.

Met het aantal respondenten in deze categorie zouden de uitspraken die we doen een betrouwbaarheid van 96% hebben. Voor een gedetailleerde beschrijving van de manier waarop we dit percentage berekenen verwijzen we naar deel 3.4. Grootte van de steekproef.

We delen de respondenten onder in categorieën die nauw samenhangen met de leeftijd, zoals we reeds verklaren in 3.6.1. Samenstelling & omvang van de huishoudens. De voorstelling van deze categorieën in plantage Onverdacht geven we weer in grafiek 4.73.

GRAFIEK 4.73: INDELING RESPONDENTEN ONVERDACHT NAAR CATEGORIE (N=237)

Uit deze grafiek blijkt dat we in plantage Onverdacht twee overheersende categorieën terugvinden: schoolgaande kinderen (45,15%) en de economisch actieve bevolking (43,46%). De overige categorieën gepensioneerden en kinderen jonger dan 4 jaar omvatten samen slechts 12,24% van de totale onderzochte populatie.

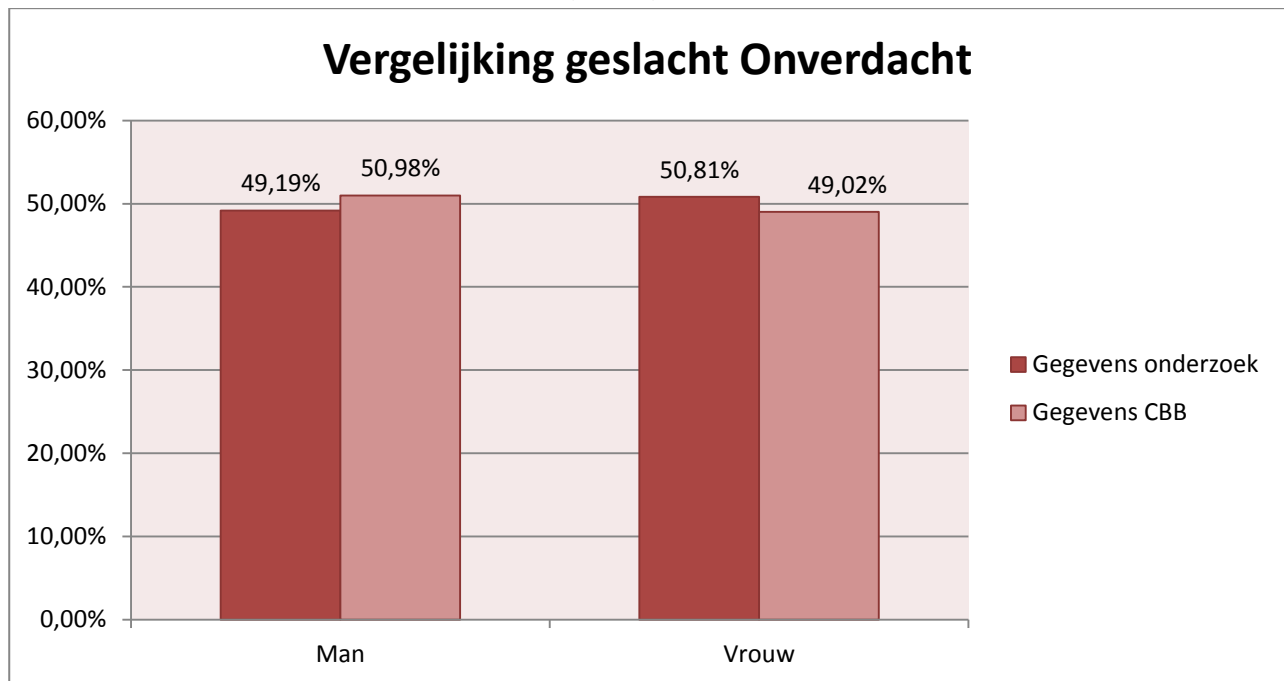
¹ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

4.5.1. Gegevenscontrole

We beschikken over vier variabelen om onze gegevens mee te vergelijken, die ons in theorie in staat stellen om na te gaan of de data die we analyseren een correcte weerspiegeling is van de realiteit. Deze zijn het geslacht, de leeftijdscategorie, het opleidingsniveau en de burgerlijke stand van de respondenten. De laatste drie variabelen kunnen we vergelijken met de gegevens van het ABS daterende uit 2004, die betrekking hebben tot het hele ressort¹. Plantage Onverdacht heeft echter een unieke mix van inwoners, samengebracht in deze plaats om in het verleden voor BHP Billiton te werken. Hierdoor komen de demografische gegevens van deze plaats ongetwijfeld niet overeen met die van het ressort in zijn geheel, waardoor we deze vergelijkingen bijgevolg niet opstellen.

Wel beschikken we over de exacte gegevens met betrekking tot het geslacht, van de totale populatie van Onverdacht². De vergelijking van deze gegevens met het geslacht van de onderzochte economisch actieve en gepensioneerde respondenten uit de plantage, tellen we voor in grafiek 4.74.

GRAFIEK 4.74: VERGELIJKING GESLACHT ONVERDACHT (N=508)

Deze grafiek toont aan dat we zo goed als geen verschil terugvinden tussen het geslacht van de onderzochte respondenten uit Onverdacht, en het geslacht van de totale populatie van de plantage.

Conclusies gegevenscontrole

Aangezien Onverdacht zich in een unieke situatie bevindt is een bruikbare vergelijking met de gegevens van het ABS uitgesloten. Wanneer we onze gegevens met betrekking tot het geslacht echter vergelijken met het geslacht van de volledige populatie van Onverdacht, merken we dat deze nagenoeg gelijklopen.

Omwille van deze sterke gelijkenissen besluiten we dat de data die we analyseren een realistische weerspiegeling is van de reële situatie in de plantage.

¹ STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2005). *Census profile on ressort level*. Geraadpleegd op 17 februari 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

³ CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

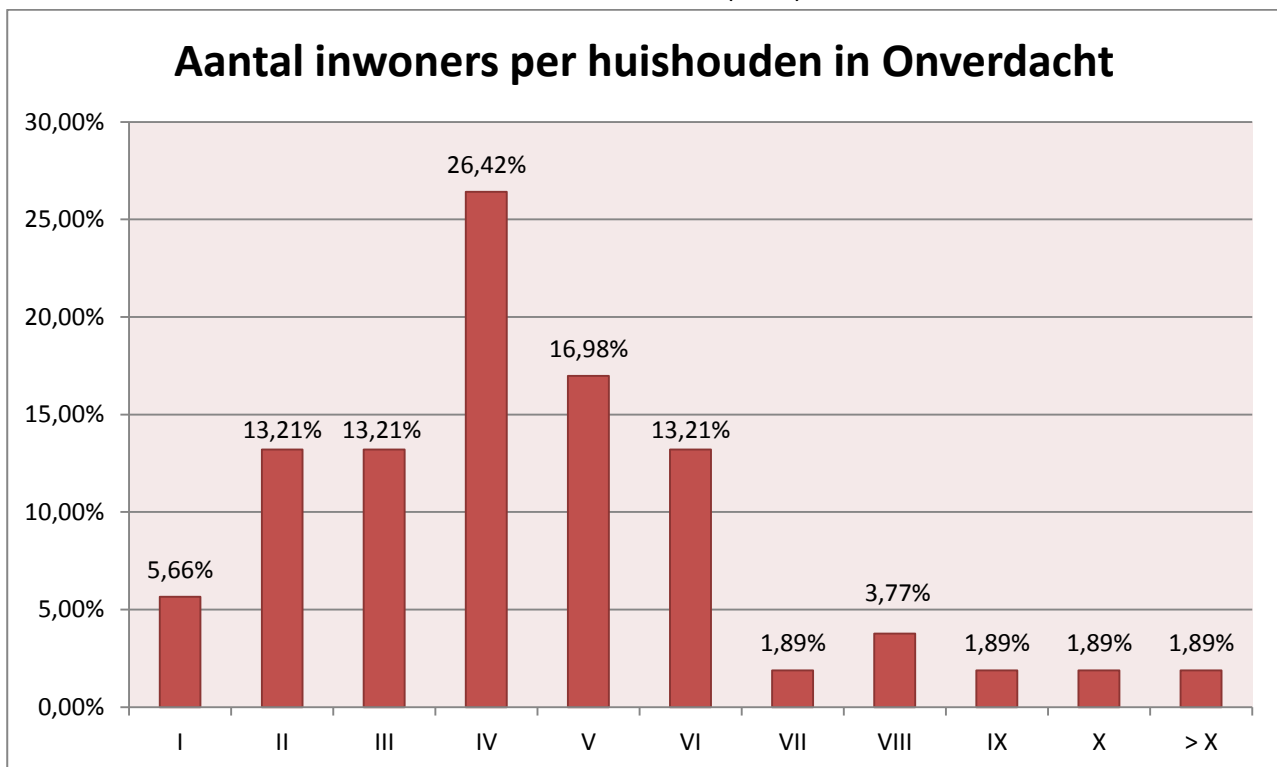

4.5.2. Samenstelling & omvang van de huishoudens

In dit onderdeel achterhalen we of we in Onverdacht een typerende gezinssamenstelling kunnen terugvinden, om een meer compleet beeld te schetsen van de situatie. Zoals we aantonen in het voorgaande deel maken gepensioneerden en baby's slechts een klein percentage van de onderzochte populatie uit. Om deze reden laten we ze in deze analyses buiten beschouwing. We rekenen ze wel mee in de volgende alinea, waar we het totale aantal inwoners per huishouden analyseren.

Het gemiddelde aantal inwoners telt in Overdacht 4,47 personen. De standaardafwijking van dit gegeven is 2,36 en het totaal aantal inwoner per huishoudens dat het meest frequent terugkeert telt vier personen. Deze aantallen variëren tussen 1 en 14 en stellen we voor in grafiek 4.75.

GRAFIEK 4.75: AANTAL INWONERS PER HUISHOUDEN IN ONVERDACHT (N=53)

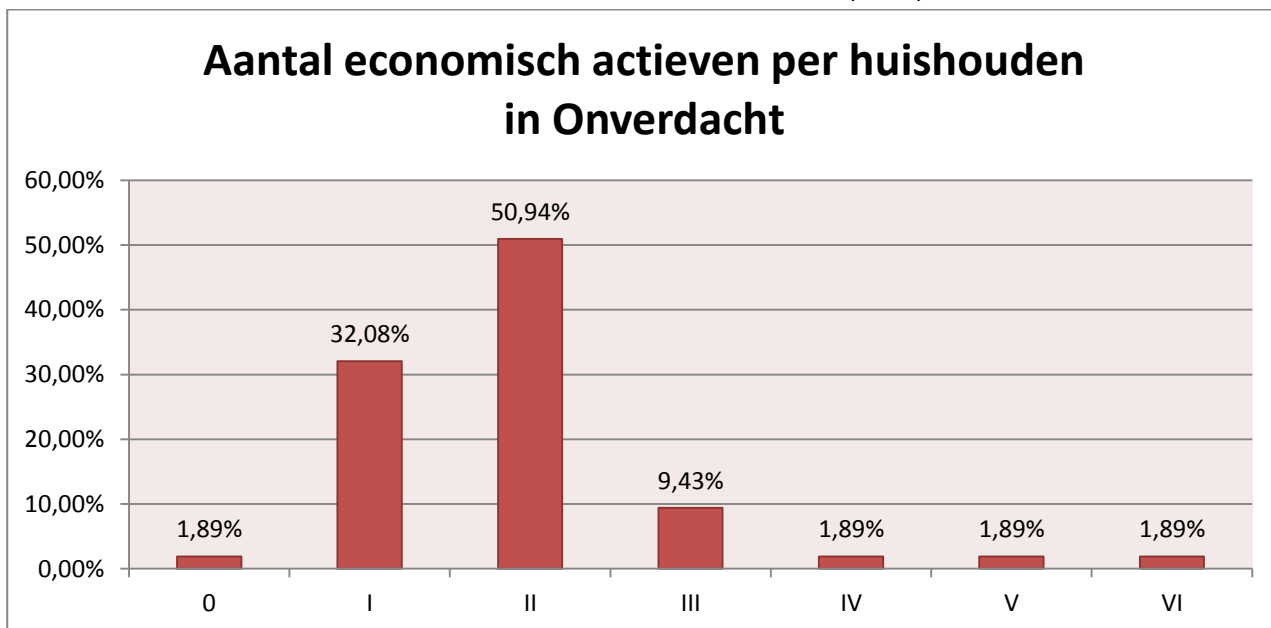

Uit deze grafiek leiden we af dat het totaal aantal inwoners per huishouden in Onverdacht meestal vier personen bedraagt, maar dit voornamelijk varieert tussen de twee en zes personen. Verder merken we op dat we niet veel grote huishoudens terugvinden in Onverdacht: het percentage huishoudens dat meer dan zes personen telt bedraagt 11,33%, wat concreet inhoudt dat 23,63% van de inwoners afkomstig is uit een huishouden van zeven of meer personen.

Het gemiddelde aantal economisch actieven per huishouden telt 1,91 personen. De standaardafwijking van dit gegeven is 1,02 en het aantal economisch actieven per huishouden dat het meest frequent terugkeert telt twee personen. Deze aantallen variëren tussen nul en zes en stellen we voor in grafiek 4.76 op de volgende pagina.

Een huishouden zonder economisch actieven houdt in dat dit is samengesteld uit gepensioneerden met eventueel schoolgaande kinderen en/of baby's.

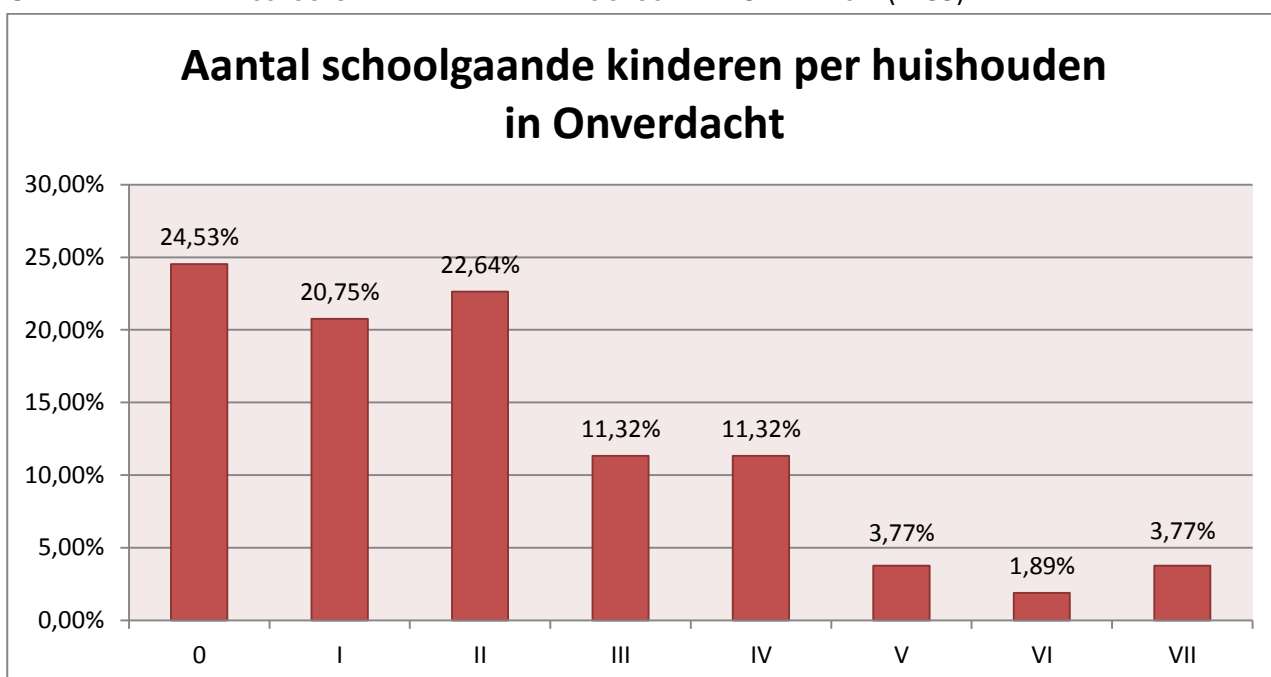
GRAFIEK 4.76 AANTAL ECONOMISCH ACTIEVEN PER HUISHOUDEN IN ONVERDACHT (N=53)

Uit deze grafiek leiden we af dat het aantal economisch actieven per huishouden meestal twee personen bedraagt, maar ook regelmatig slechts één. De verklaring voor het feit dat zo'n groot aandeel van deze huishoudens twee economisch actieven telt, is de overheersende Javaanse cultuur die we hier terugvinden. In deze cultuur binden volwassenen zich aan een vaste partner, wat zich uit in het percentage van de volwassen bevolking dat al dan niet gehuwd is of samenwoont met een vaste partner. In Onverdacht leeft maar liefst 71,70% van de gezinshoofden samen met zijn of haar partner.

Indien we het aantal schoolgaande kinderen per huishouden beschouwen, merken we op dat dit in Onverdacht gemiddeld 2,02 personen telt. De standaardafwijking van dit gegeven is 1,84 en het aantal schoolgaande kinderen per huishoudens dat het meest frequent terugkeert is nul. Deze aantallen variëren tussen nul en zeven en stellen we voor in grafiek 4.77

GRAFIEK 4.77: AANTAL SCHOOLGAANDE KINDEREN PER HUISHOUDEN IN ONVERDACHT (N=53)

Grafiek 4.77 op de voorgaande pagina leert ons dat de meeste huishoudens in Onverdacht meestal nul tot twee schoolgaande kinderen tellen. Ook merken we op dat het percentage huishoudens dat meer dan vier personen telt 9,43% is, wat voor Onverdacht concreet inhoudt dat 28,04% van de schoolgaande kinderen afkomstig is uit een huishouden van vijf of meer dan vijf van deze kinderen

Conclusies samenstelling & omvang van de huishoudens

In plantage Onverdacht telt het gemiddelde huishouden meestal vier personen, maar dit varieert voornamelijk tussen twee en zes personen. Het aantal economisch actieven per huishouden telt in 50,94% van de gevallen twee personen wat een gevolg is van de overheersende Javaanse cultuur die we er terugvinden, waarin het gewoonlijk is dat volwassenen zich binden aan een vaste partner. Maar liefst 71,70% van de gezinshoofden in Onverdacht woont samen met zijn of haar partner. Ook merken we dat aan het hoofd van 32,08% van de huishoudens een alleenstaande staat, en meestal hebben de huishoudens nul tot twee schoolgaande kinderen.

11,33% van de huishoudens telt meer dan zes personen en 9,43% van de huishoudens telt meer dan vier schoolgaande kinderen. Vanuit een ander standpunt bekeken is in Onverdacht 23,63% van de respondenten afkomstig uit een huishouden van zeven of meer dan zeven personen en 28,04% van de schoolgaande kinderen is afkomstig uit een gezin met meer dan vier van deze kinderen.

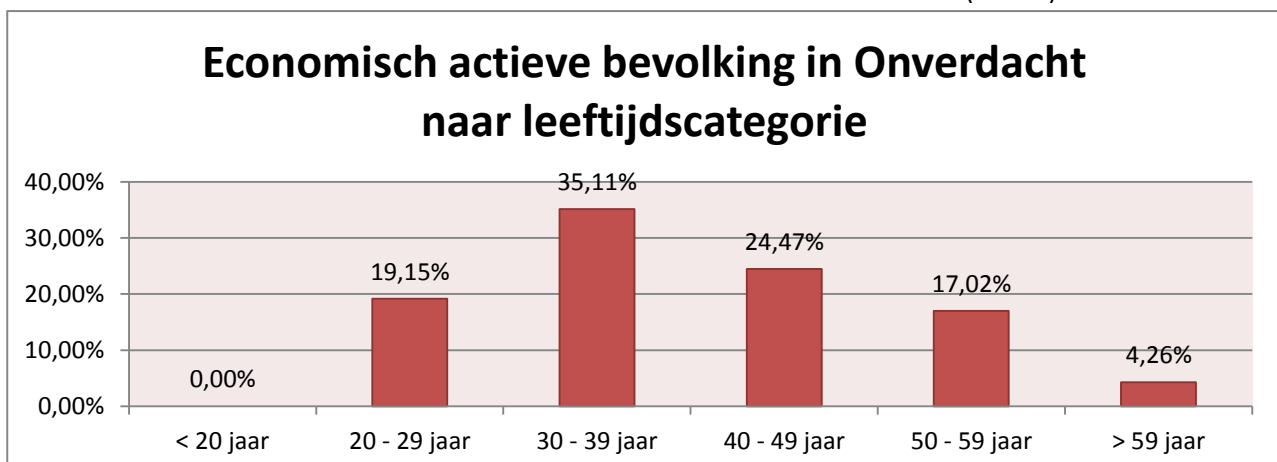
Samengevat vinden we in Onverdacht voornamelijk tweoudergezinnen terug met nul tot twee kinderen. Slechts 11,33% van de huishoudens telt meer dan zes personen.

4.5.3. Vast werk & overige voorzieningen

Van de 237 personen die we in kaart brengen behoren in totaal 103 personen, wat 43,46% is van deze populatie, tot de economisch actieve bevolking. Ook zijn 21 van de 237 respondenten gepensioneerd die inkomsten van de staat ontvangen, wat in Onverdacht goed is voor 8,86% van de onderzochte populatie. Deze inkomsten zijn echter irrelevant wanneer we analyses maken met betrekking tot de huidige economische activiteiten van de plantage, waardoor we deze groep verder in dit onderdeel buiten beschouwing laten.

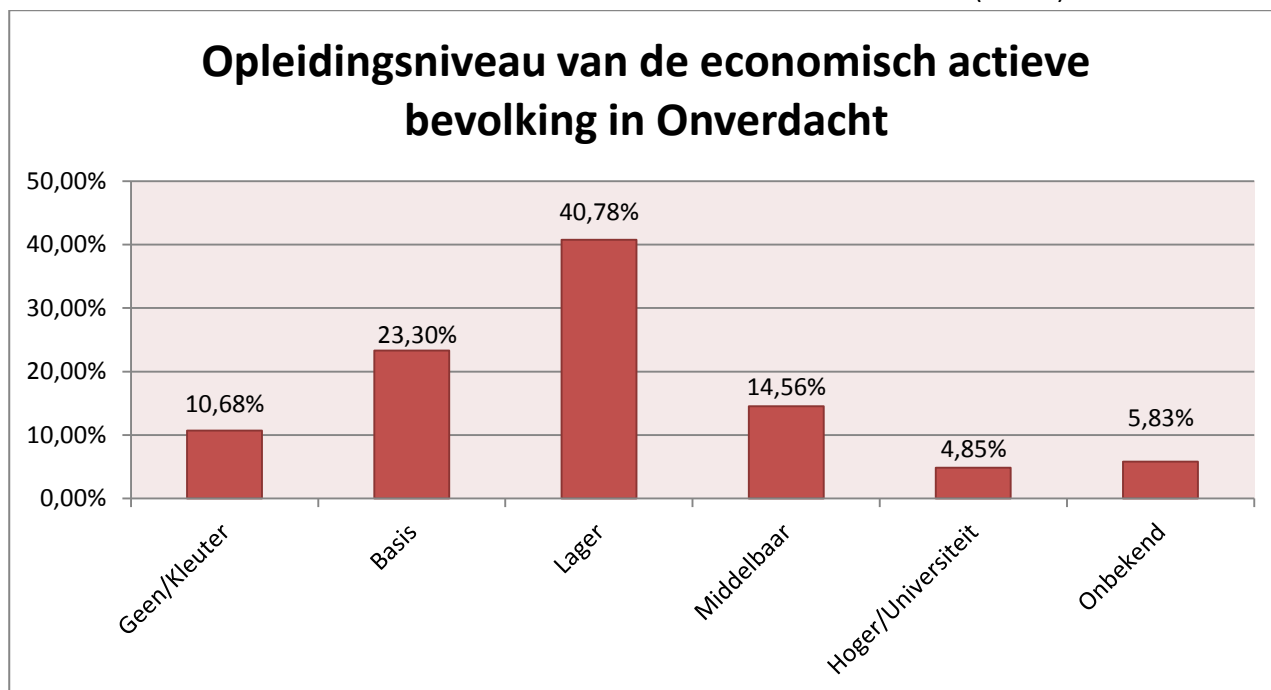
In totaal is 43,69% van de economisch actieve bevolking man en 56,31% vrouw. De verdeling van deze economisch actieve bevolking volgens leeftijdscategorie geven we weer in grafiek 4.78, het opleidingsniveau ervan stellen we voor in grafiek 4.79.

GRAFIEK 4.78: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN ONVERDACHT NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE (N=103)

Wat opvalt aan grafiek 4.78 op de voorgaande pagina is dat de economisch actieve populatie in Onverdacht relatief jong is. Dit is een mooi voorbeeld van de bevolkingssamenstelling in Suriname, waar we geen vergrijzing terugvinden vergeleken met het overgrote deel van de Westerse wereld.

GRAFIEK 4.79: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING IN ONVERDACHT (N=103)

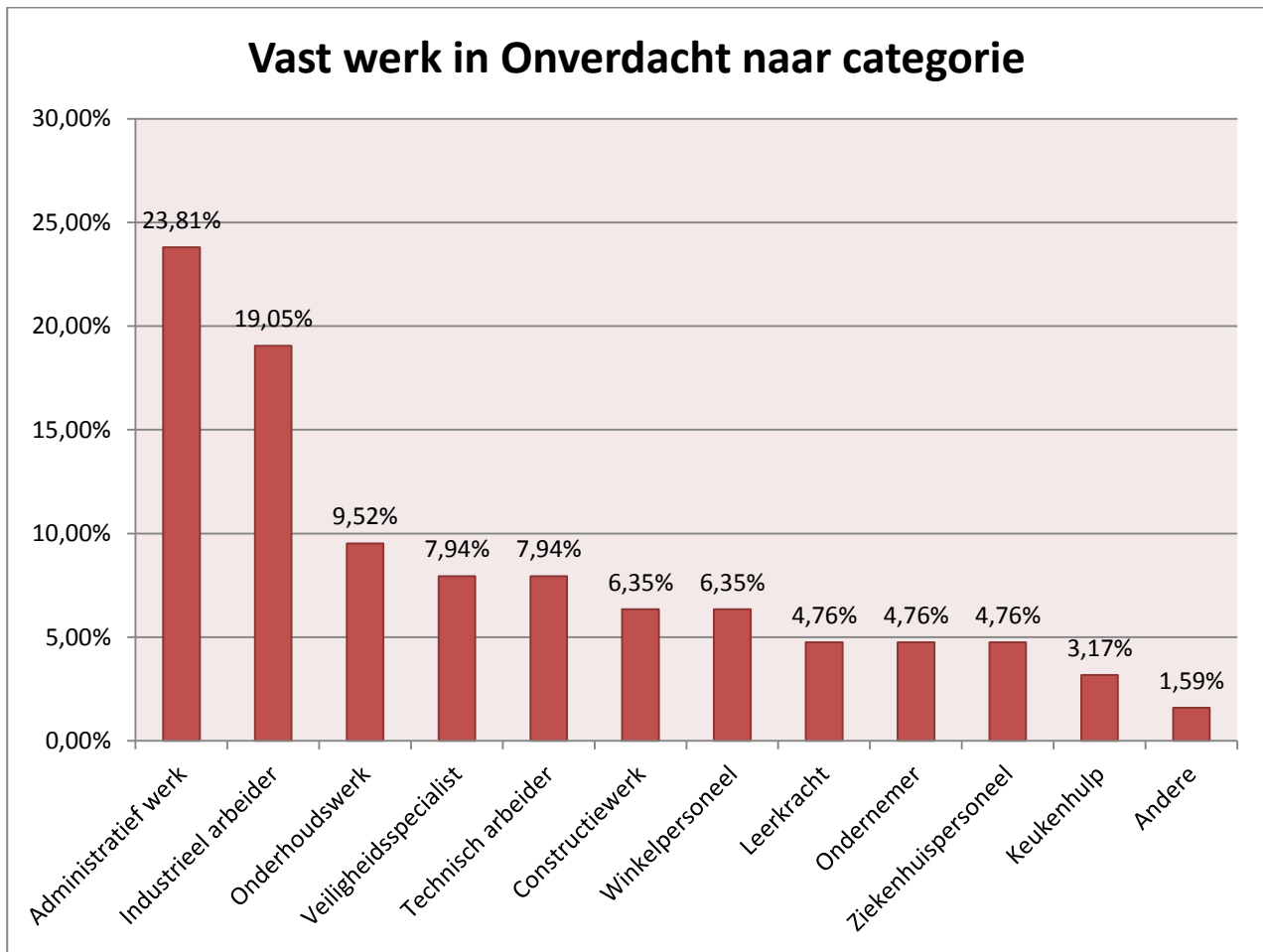
Uit deze grafiek leiden we af dat 83,49% van de economisch actieve bevolking in Onverdacht een diploma van het basisonderwijs behaalde en 60,19% dat van het lager onderwijs. Het percentage van deze bevolking waarvan het opleidingsniveau onbekend blijft bedraagt 5,83%.

Wanneer we analyseren waaruit de economisch actieve bevolking zijn inkomsten haalt, laten we de personen die steun van de overheid ontvangen, zoals bijvoorbeeld gehandicapten, buiten beschouwing. Van de overige economisch actieve bevolking in Onverdacht heeft 11,88% inkomsten uit zowel hossels als vast werk, 50,50% haalt zijn inkomsten alleen uit vast werk, 14,85% heeft alleen een hossel en 22,77% heeft helemaal geen inkomen. De leeftijd van de economisch actieve bevolking staat niet in verband met het al dan niet hebben van vast werk of een hossel. Ook dienen we de werkloosheidspercentages enigszins te relativiseren met het feit dat deze ook de niet-werkzoekende economisch actieve bevolking omvatten, zoals bijvoorbeeld huisvrouwen.

De gemiddelde inkomsten uit vast werk zijn 1046,54 SRD per maand met een standaardafwijking van 564,40 SRD en die van een hossel 630,00 SRD per maand met een standaardafwijking van 499,21 SRD. We stellen in de gegevens van Onverdacht nog geen verband vast tussen de respondenten die hosselen en hun geslacht, maar wel tussen dit geslacht en het hebben van een vaste job. Van de mannen heeft 81,97% vast werk, waar dit bij de vrouwen slechts 57,14% is. De oorzaak hiervan is het hoge aantal typisch mannelijke arbeidersjobs, dat we in de categorieën vast werk terugvinden. Deze stellen we voor in grafiek 4.80 op de volgende pagina.

In deze grafiek verdelen we de verschillende inkomsten uit vast werk onder in categorieën die zowel gebaseerd zijn op de NACE-codering en als op onze bevindingen in het veld, om een weergave te bieden die zo realistisch mogelijk de situatie weergeeft. De specifieke jobs die we terugvinden in deze categorieën geven we weer in bijlage 3.

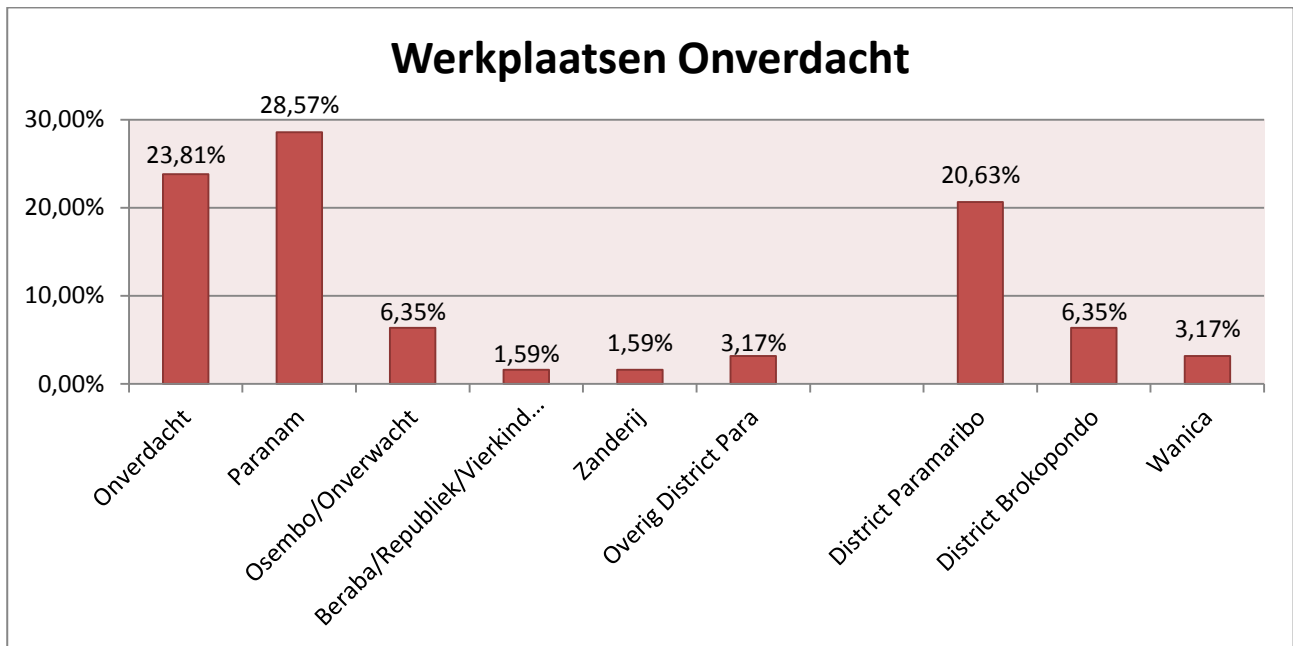
GRAFIEK 4.80: VAST WERK IN ONVERDACHT NAAR CATEGORIE (N=63)

Uit deze grafiek leren we dat in Onverdacht de meeste mensen met een vaste job administratief werk doen of industrieel arbeider zijn. We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen het opleidingsniveau en de aard van het werk, waarschijnlijk als gevolg van het overgrote aantal vaste jobs dat geen diploma vereist.

De plaatsen waar de economisch actieve bevolking van Onverdacht zijn vaste jobs uitoefent geven we weer in grafiek 4.81 op de volgende pagina. We maken een onderscheid tussen enerzijds district Para aan de linkerkant, waar in totaal 65,08% van de werkplaatsen gelegen zijn, en anderzijds de overige districten aan de rechterkant waar we in totaal 34,92% van de werkplaatsen terugvinden.

GRAFIEK 4.81: WERKPLAATSEN ONVERDACHT (N=63)

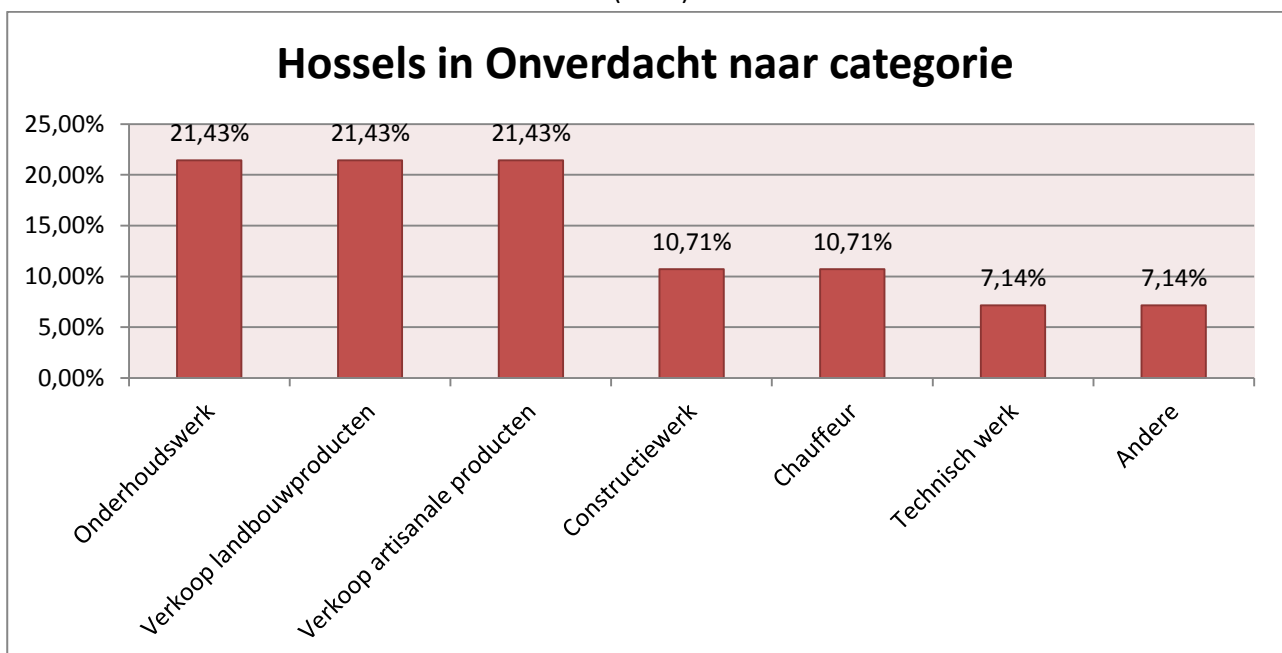

Deze gegevens leren ons dat 23,81% van de werkende mensen van Onverdacht dit werk in de plantage zelf uitoefent. Ook werkt 28,57% in het nabijgelegen Paramam, wat te verklaren is dankzij de werkgelegenheid die de bauxietmaatschappij Suralco hier creëert. Dit verklaart ook het hoge aantal jobs als industrieel arbeider in de vorige grafiek. 20,63% van de werkende populatie uit Onverdacht doet dit in de hoofdstad Paramaribo, wat in sterke mate gelinkt is aan het aantal administratieve werkers uit grafiek 4.80.

De verschillende hossels verdelen we onder in categorieën die gebaseerd zijn op onze bevindingen in het veld. Ze hebben als doel een zo realistisch mogelijke weergave te bieden van de soorten overige voorzieningen we terugvinden in district Para.

De specifieke hossels die we terugvinden in deze categorieën stellen we voor in bijlage 4, de categorieën hossels die we terugvinden in plantage Onverdacht geven we weer in grafiek 4.82.

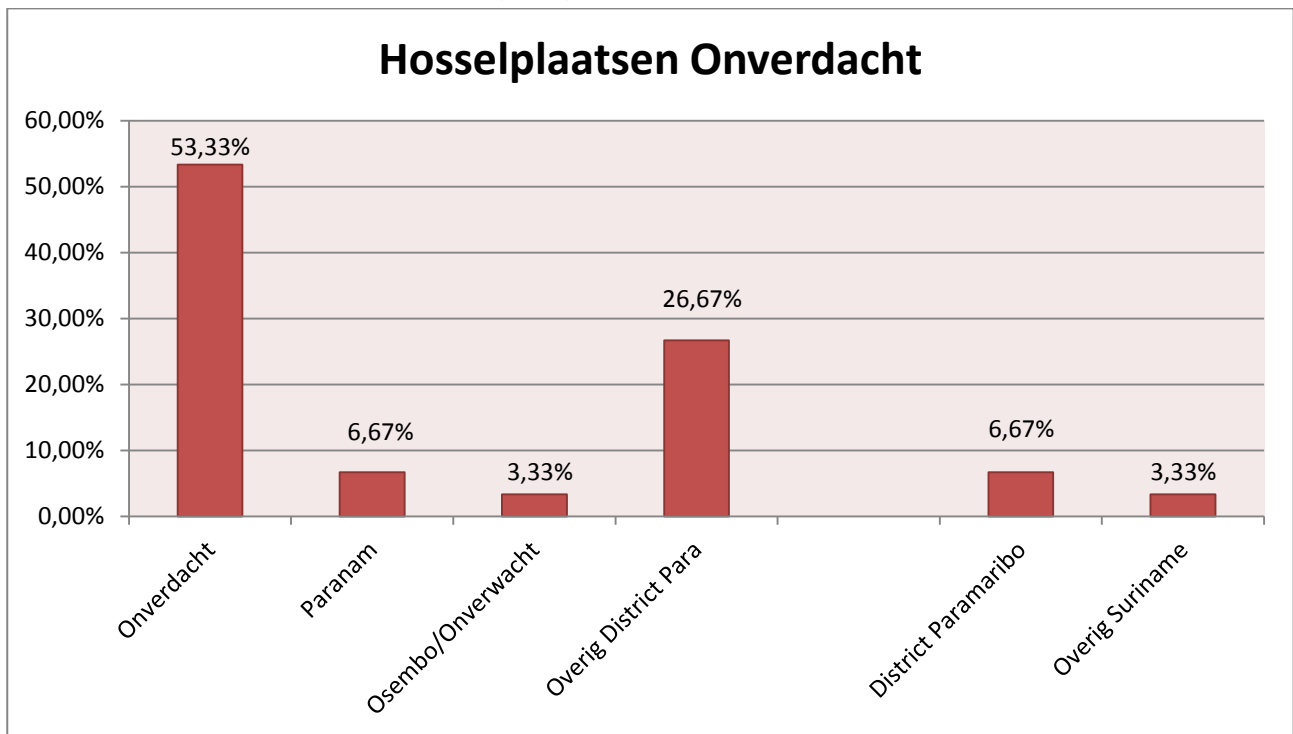
GRAFIEK 4.82: HOSSELS IN ONVERDACHT NAAR CATEGORIE (N=28)

Grafiek 4.82 op de voorgaande pagina leert ons dat de meeste mensen met extra voorzieningen in Onverdacht landbouwproducten of artisanale producten verkopen, of ze doen onderhoudswerk. We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen het opleidingsniveau en de aard van de hoesel. De oorzaak hiervoor is waarschijnlijk het overgrote aantal hoesels dat geen of weinig kennis vereist.

De plaatsen waar de economisch actieve bevolking uit Onverdacht zijn of haar hoesels uitoefent of de producten hiervan verkoopt, geven we weer in grafiek 4.83. We maken een onderscheid tussen enerzijds district Para aan de linkerkant, waar in totaal 90,00% van de hoeselplaatsen gelegen zijn en anderzijds de overige districten aan de rechterkant, waar we in totaal 10,00% van de hoeselplaatsen terugvinden.

GRAFIEK 4.83: HOSELPLAATSEN ONVERDACHT (N=30)

Uit deze grafiek leiden we af dat 53,33% van de economisch actieven uit Onverdacht zijn of haar hoesel uitoefent, of de producten hiervan verkoopt, nabij de woonplaats zelf.

Conclusies werk & overige voorzieningen

In Onverdacht behaalde 83,49% van de economisch actieve bevolking zijn of haar diploma van het basisonderwijs en maar liefst 60,19% dat van het lager onderwijs. Van de economisch actieve bevolking is 37,62% werkloos en 22,77% ervan heeft helemaal geen inkomen. 26,73% geeft aan extra inkomsten te verkrijgen uit een hoesel. Wel heeft 62,38% van de economisch actieve bevolking echter vast werk, waarvan het grootste aandeel administratief werk doet in de hoofdstad, of mannelijke industriële arbeiders zijn bij Suralco te Paramam.

De gemiddelde inkomsten uit vast werk bedragen 1046,54 SRD per maand, maar variëren zeer sterk. Dit is bijna het dubbele dan dat van de hoesels, die gemiddeld 630,00 SRD per maand opbrengen, maar ook hier weer erg variëren rondom dit gemiddelde.

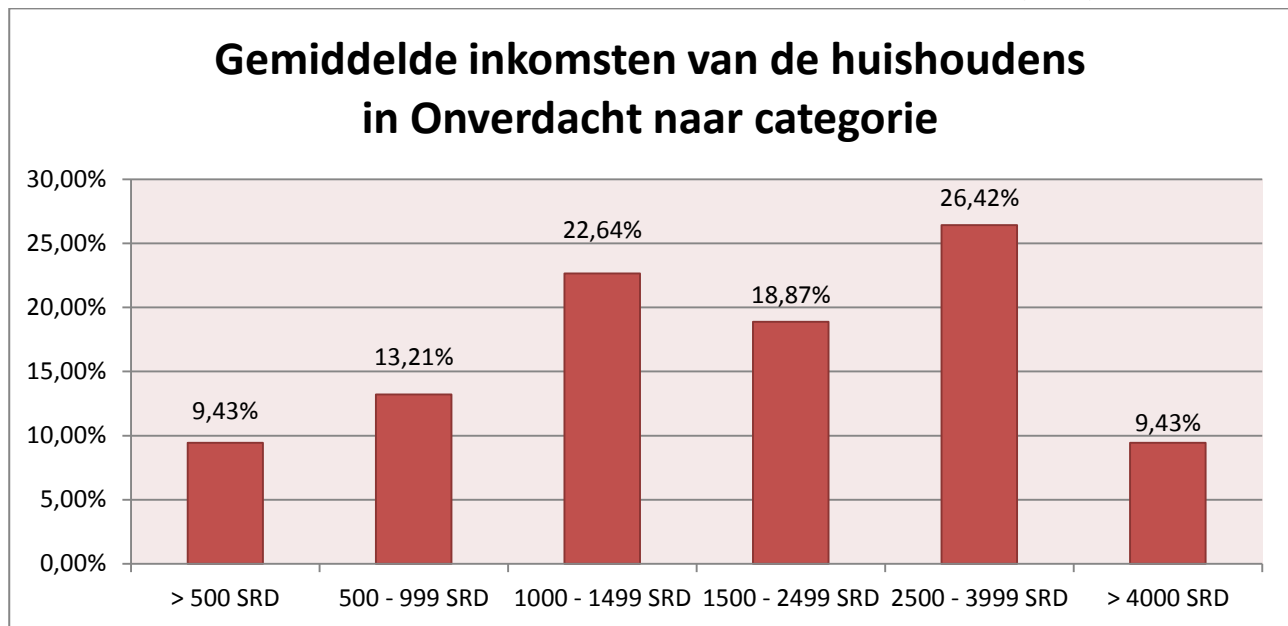
De overige voorzieningen die we terugvinden in Onverdacht zijn ook zeer verschillend. Voornamelijk doen de mensen onderhoudswerk of verkopen ze artisanale- of landbouwproducten. 90,00% van al deze hoesels genieten hun uitvoering in het district zelf.

4.5.4. Financiële situatie & Voorziening in behoeften

Het eerste financiële gegeven dat we beschouwen zijn de totale maandelijks inkomsten van de huishoudens. Dit omvat zowel inkomsten uit vast werk als uit hossels, als uit extra inkomsten voor het hele huishouden. We delen de maandelijks inkomsten op in categorieën die zijn samengesteld uit verschillende groottes, met als doel zo getrouw mogelijk de situatie weer te geven.

Het gemiddelde totale inkomen per huishouden in Onverdacht bedraagt 2085,66 SRD per maand en de standaardafwijking van dit gegeven is 1354,98 SRD. De totale maandelijks inkomsten variëren tussen 250 en 7025 SRD per maand, en stellen we voor in grafiek 4.84.

GRAFIEK 4.84: GEMIDDELDE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS IN ONVERDACHT NAAR CATEGORIE (N=53)

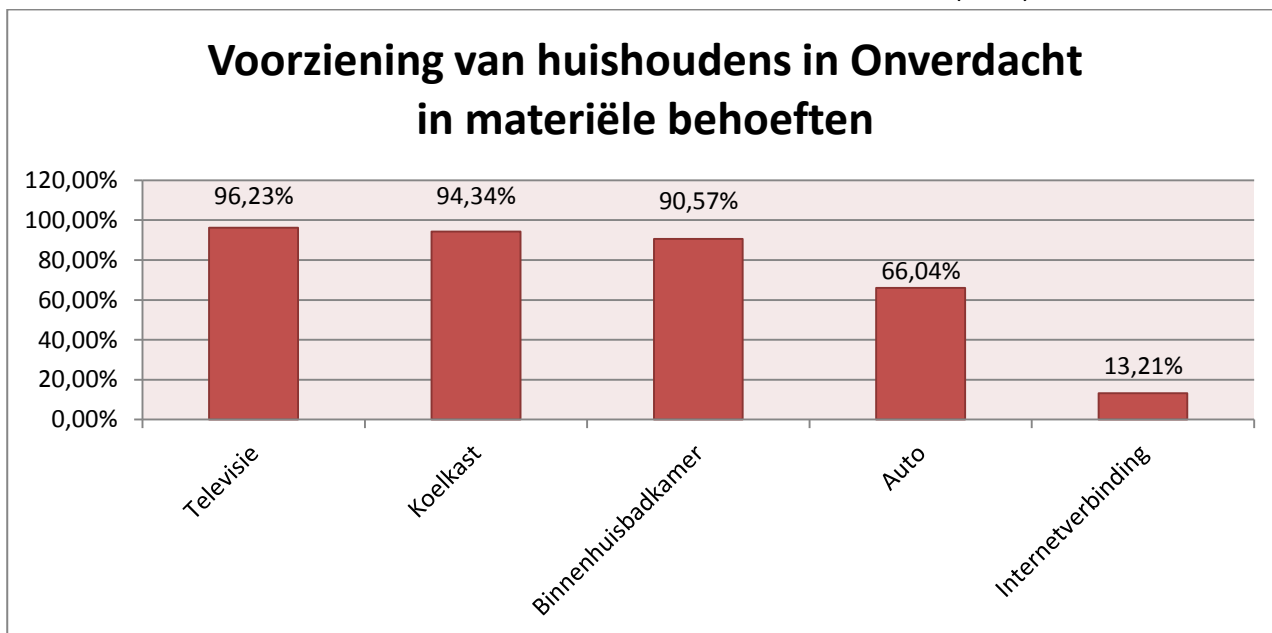
De totale maandelijks inkomsten van de huishoudens uit deze grafiek geven ons echter geen goed beeld van de economische situatie hiervan. De armoedegrens van een huishouden doet dat wel. Dit is bovenop het totale maandelijks inkomen ook afhankelijk van de omvang van het huishouden en de samenstelling ervan. De manier waarop we deze armoedegrens bepalen stellen we voor in punt 3.6.3. Financiële situatie & voorziening in behoeften, bij het onderdeel armoedegrenzen. Uit onze gegevens blijkt dat in Onverdacht 43,40% van de huishoudens in armoede leeft, en aangezien de armoedegrens afhankelijk is van de grootte en samenstelling van de huishoudens verschilt dit percentage van het aandeel van de bevolking dat in armoede leeft wat in Onverdacht 48,95% is.

We merken op dat er in de gegevens van Onverdacht nog geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens die in armoede leven en het totale aantal inwoners, maar wel met het aantal schoolgaande kinderen & baby's waaruit dit huishouden is samengesteld. Het gemiddeld aantal schoolgaande kinderen & baby's waaruit een huishouden dat in armoede leeft bestaat, bedraagt 3,00 daar waar dat bij een huishouden dat niet in armoede leeft gemiddeld 1,53 bedraagt.

Aan de hand van de huisinrichting bepalen we in welke mate de huishoudens kunnen voorzien in hun materiële behoeften. We stellen in grafiek 4.85 op de volgende pagina voor welk aandeel van de huishoudens in Onverdacht al dan niet beschikt over een televisie, een koelkast, een binnenhuisbadkamer, een auto of een internetverbinding.

GRAFIEK 4.85: VOORZIENING VAN HUISHOUDENS IN ONVERDACHT IN MATERIËLE BEHOEFTE (N=53)

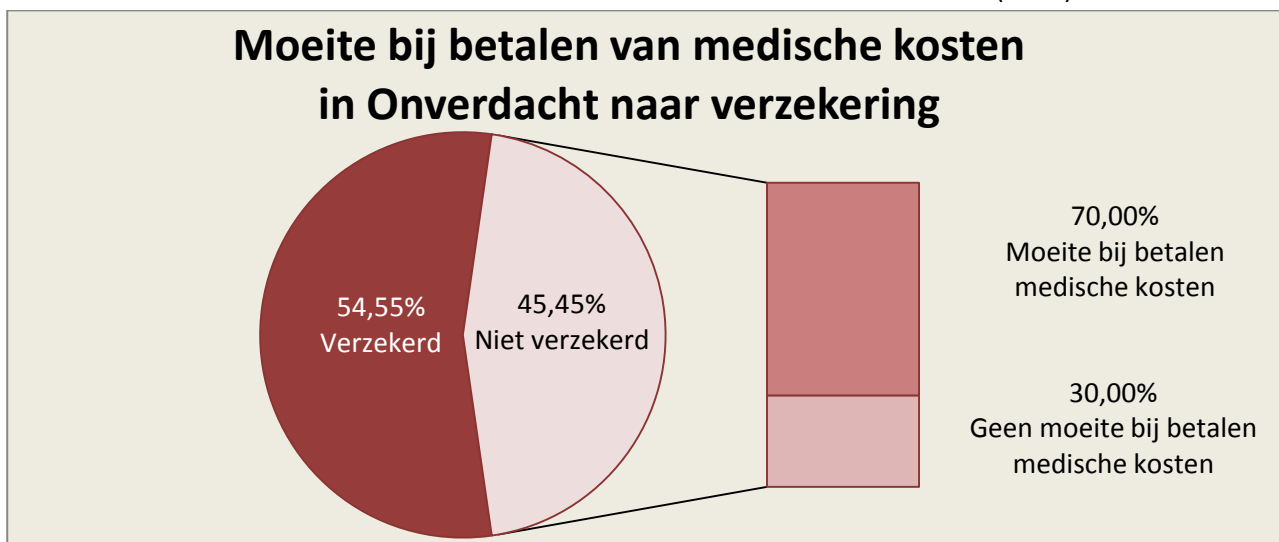

Deze grafiek leert ons dat zo goed als alle huishoudens in Onverdacht beschikken over een televisie, een koelkast en binnenhuisbadkamer. 66,04% heeft ook een auto en 13,21% beschikt over een internetverbinding. Het hoge aantal binnenhuisbadkamers is een gevolg van het grote aantal huizen dat hier naar hetzelfde model, met binnenhuisbadkamer, gebouwd is door BHP Billiton.

We merken op dat er reeds één significant verband terug te vinden is tussen de armoede van een huishouden en de variabelen uit bovenstaande grafiek. Dit is het al dan niet beschikken over een auto. Van de huishoudens die in armoede leven beschikt slechts 43,48% over een auto, van de huishoudens die niet in armoede leven heeft maar liefst 83,33% er een ter beschikking.

Ook beschouwen we de moeilijkheden die huishoudens ondervinden bij het betalen van medische kosten, als indicatie voor de mate waarin huishoudens voorzien in hun behoeften. In Onverdacht is in 54,55% van de huishoudens het hele huishouden verzekerd voor de betaling van medische kosten, waarvan 0,00% aangeeft moeilijkheden te ondervinden bij het betalen van deze kosten. Van de overige huishoudens geeft 70,00% aan moeite te ondervinden bij het betalen van deze kosten (zie grafiek 4.86).

GRAFIEK 4.86: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN IN ONVERDACHT NAAR VERZEKERING (N=22)

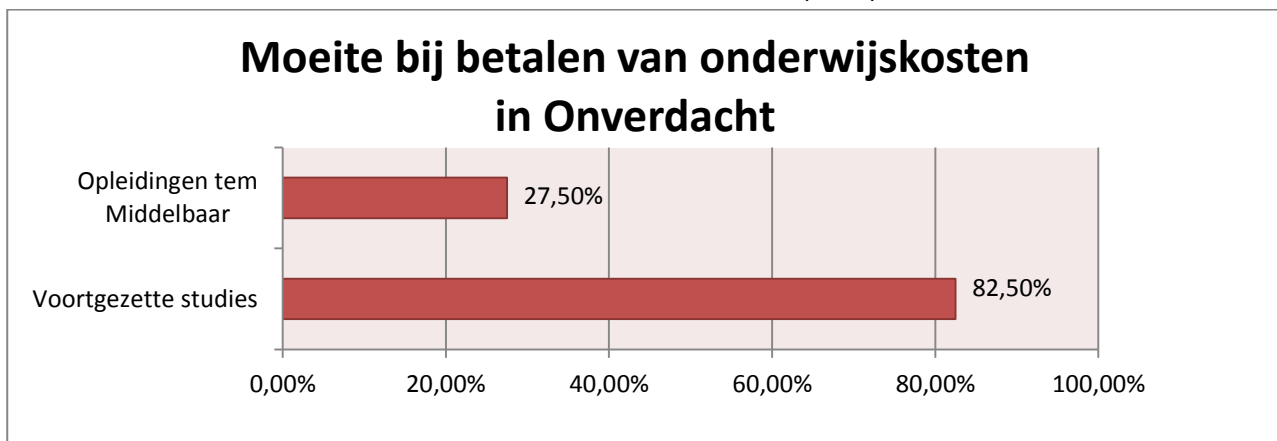

Bij grafiek 4.86 op de voorgaande pagina merken we op dat er geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens die in armoede leven en zij die al dan niet verzekerd zijn voor medische kosten. Bij de huishoudens die niet medisch verzekerd zijn is er ook geen verband terug te vinden tussen zij die in armoede leven en zij die al dan niet moeite hebben met het betalen van medische kosten.

Een laatste variabele die we hanteren, als indicatie voor de voorziening van huishoudens in hun behoeften, zijn de moeilijkheden die huishoudens met schoolgaande kinderen al dan niet ervaren bij het betalen van onderwijskosten. In Onverdacht onderzoeken we 40 huishoudens met schoolgaande kinderen, wat 75,47% is van het totale aantal onderzochte huishoudens in deze plaats.

Aangezien de onderwijskosten aanzienlijk verschillen in omvang tussen hogere en/of universitaire studies ten opzichte van voorgaande studies maken we hier een onderscheid naar. We merken op dat de moeilijkheden die mensen ervaren bij het betalen van onderwijskosten van voortgezette studies ingeschatte voorspellingen zijn van de huishoudens met schoolgaande kinderen, aangezien het aantal huishoudens met één of meer universitaire studenten te klein is om hier conclusies uit af te afleiden. We stellen deze ervaringen voor in grafiek 4.87.

GRAFIEK 4.87: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN IN ONVERDACHT (N=40)

Deze grafiek toont duidelijk aan dat een zeer groot aandeel van de huishoudens moeite heeft bij het betalen van de onderwijskosten en dat er inderdaad een groot verschil is in dit gegeven tussen de voortgezette studies, en die hieraan voorafgaande opleidingen. We merken op dat er geen verband terug te vinden is tussen de huishoudens met schoolgaande kinderen die in armoede leven en zij die al dan niet moeilijkheden ervaren bij het betalen van onderwijskosten.

Conclusies financiële situatie en voorziening in behoeften

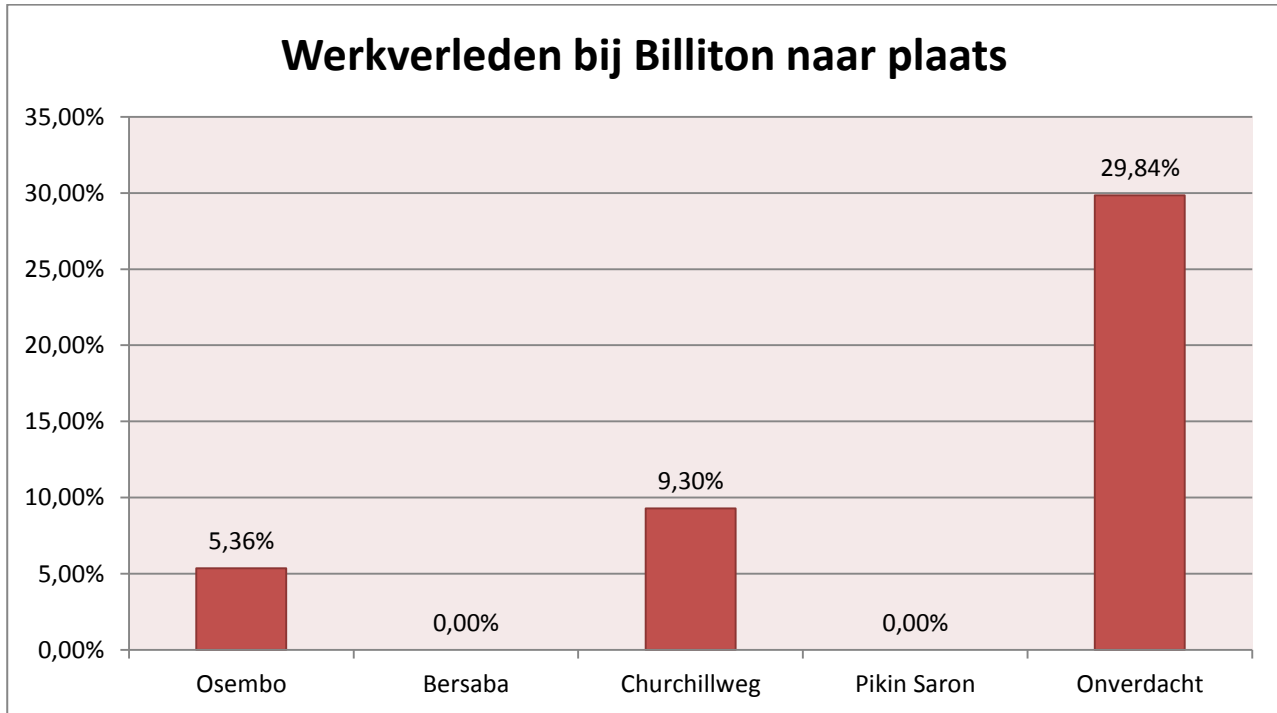
Uit deze analyses blijkt dat de totale maandelijkse inkomsten van de huishoudens in Onverdacht gemiddeld 2085,66 SRD per maand bedragen, maar ook zeer sterk variëren rondom dit gemiddelde. Indien we deze inkomsten samen met de grootte en de samenstelling van de huishoudens in verhouding plaatsen tot de overeenkomende armoedegrens, stellen we vast dat 43,40% van de huishoudens in armoede leeft. In Onverdacht houdt dit concreet in dat 48,95% van de populatie in armoede leeft.

Ook kunnen niet alle huishoudens in Onverdacht voorzien in hun materiële behoeften. Van de huishoudens die in armoede leven beschikt slechts 43,48% over een auto. 45,45% van de huishoudens is niet verzekerd voor de betaling van medische kosten, en hiervan geeft 70,00% aan moeite te ondervinden bij het betalen van deze kosten. Van de huishoudens die schoolgaande kinderen hebben geeft 27,50% aan moeite te ondervinden bij het betalen van de onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs, en 82,50% denkt moeite te ondervinden indien hun kinderen hun studies willen voortzetten.

4.5.5. Situatie ex-werknemers BHP Billiton

Gedurende het onderzoek brengen we in kaart wie van de economisch actieve bevolking alsook van de gepensioneerden een werkverleden heeft bij de gesloten bauxietmaatschappij BHP Billiton. De percentages van deze twee leeftijdscategorieën gecombineerd, geven we per plaats weer in grafiek 4.88.

GRAFIEK 4.88: WERKVERLEDEN BIJ BILLITON NAAR PLAATS (N=587)

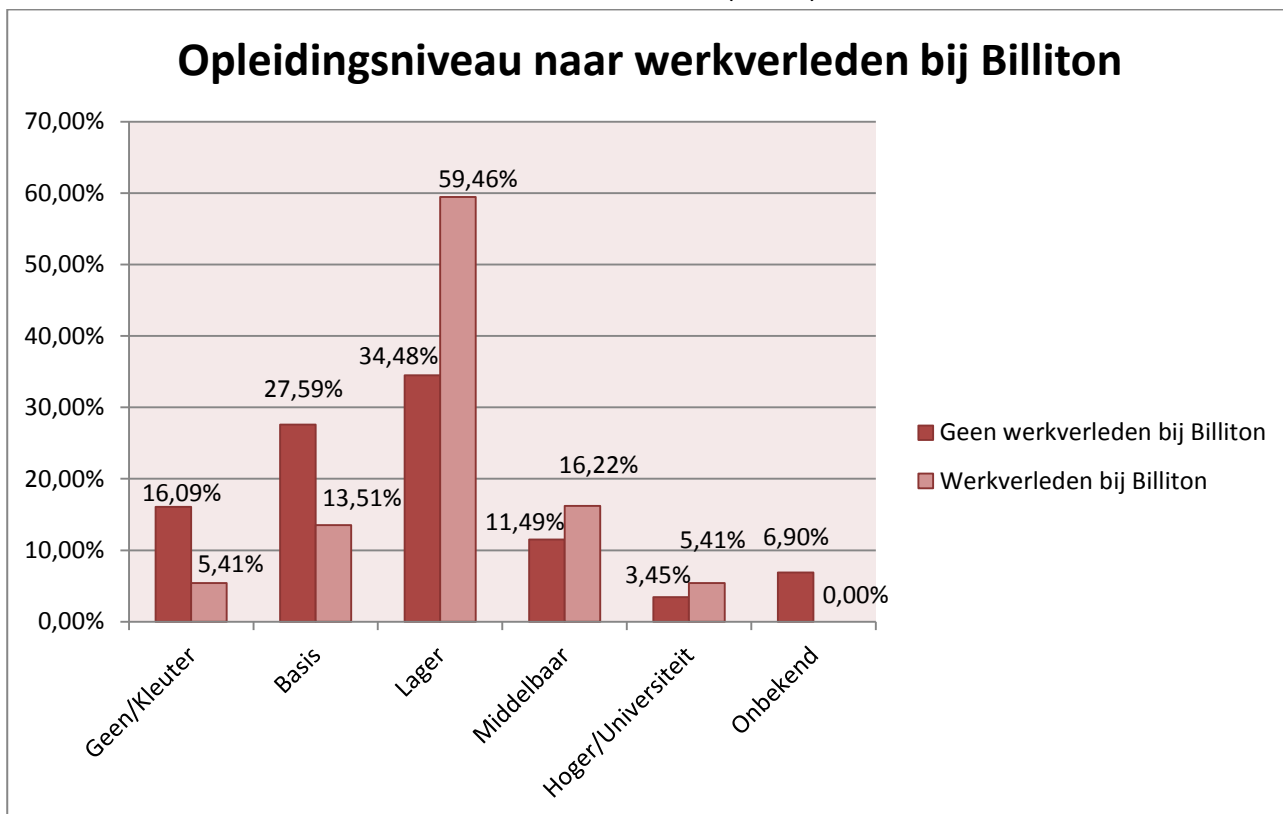
Zoals verwacht heeft een zeer groot aandeel van de economisch actieve en gepensioneerde bevolking van Onverdacht, meer bepaald 29,84%, een werkverleden bij BHP Billiton. We kunnen slechts voor een kleiner gedeelte van de nabijgelegen Churchillweg hetzelfde concluderen alsook voor plantage Osembo. In plantage Bersaba en in Pikin Saron, die verder van de verlaten bauxietmijn gelegen zijn, vinden we geen personen terug die ex-werknemers van Billiton zijn.

In Onverdacht heeft een voldoende groot percentage van de populatie een werkverleden bij de bauxietmaatschappij, om een betekenisvolle analyse op te stellen. In dit onderdeel vergelijken we bijgevolg de situatie van de ex-werknemers van BHP Billiton uit Onverdacht, met de overige populatie van de plantage.

Allereerst beschouwen we het geslacht. We merken op dat maar liefst 83,78% van de ex-werknemers van Billiton man is en slechts 16,22% vrouw. De verklaring hiervoor is het hoge aantal typisch mannelijke arbeidersjobs die de maatschappij creëerde, zoals bijvoorbeeld truckchauffeur of operator van een graafmachine.

We vergelijken ook het opleidingsniveau van de personen met een werkverleden bij Billiton, met zij die dat niet hebben in de plantage. Deze vergelijking stellen we voor in grafiek 4.89 op de volgende pagina.

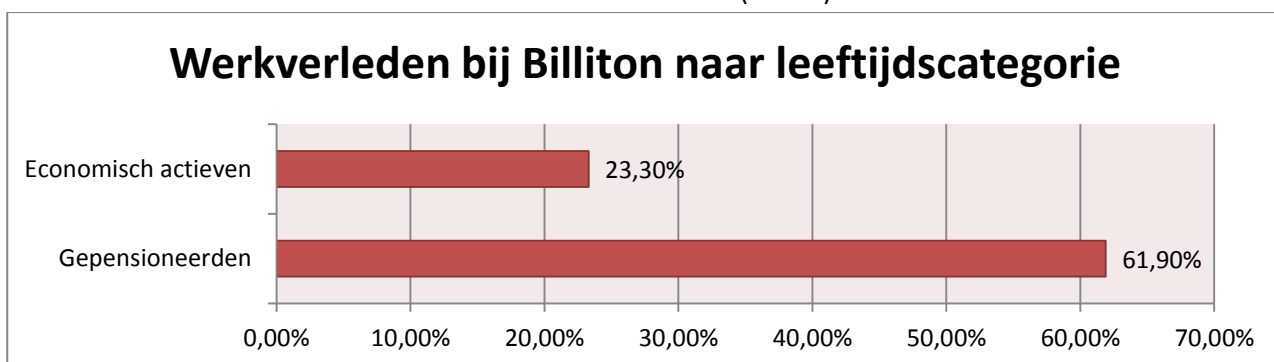
GRAFIEK 4.89: OPLEIDINGSNIVEAU NAAR WERKVERLEDEN BIJ BILLITON (N=124)

Deze grafiek toont duidelijk aan dat de personen met een werkverleden bij Billiton hoger opgeleid zijn dan de rest van de populatie. 81,09% van de ex-werknemers behaalde minstens zijn of haar lager diploma, waar dit bij de respondenten zonder dit werkverleden slechts 49,42% bedraagt.

Wanneer we de gepensioneerden en economisch actieven uit Onverdacht als individuele groepen beschouwen, merken we dat het percentage respondenten met een werkverleden bij de bauxietmaatschappij, sterk verschilt in deze groepen. Grafiek 4.90 geeft dit weer.

GRAFIEK 4.90: WERKVERLEDEN BIJ BILLITON NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE (N=124)

Uit deze grafiek besluiten we dat het aandeel ex-werknemers bijna drie maal zo groot is bij de gepensioneerden. Een deel van de verklaring hiervoor is dat bij de sluiting van de maatschappij vele werknemers op vervroegd pensioen gingen. Verder kunnen we dit begrijpen door de immigratie van werknemers in het verleden te beschouwen. Momenteel zijn we enkele decennia later waardoor deze geëmigreerde bevolking verouderd is en kinderen heeft, die ze toen al dan niet reeds hadden, en die er niet voor kozen om voor de maatschappij te gaan werken.

Wanneer we onderzoeken of er een verschil is in tewerkstelling tussen de afgevoelde economisch actieven van Billiton en de overige personen uit deze populatie, stellen we geen significant verband vast. Beschouwen we slechts de ruwe data dan merken we op dat de tewerkstelling bij de ex-werknemers van Billiton hoger is, maar deze uitspraak is niet statistisch onderbouwd.

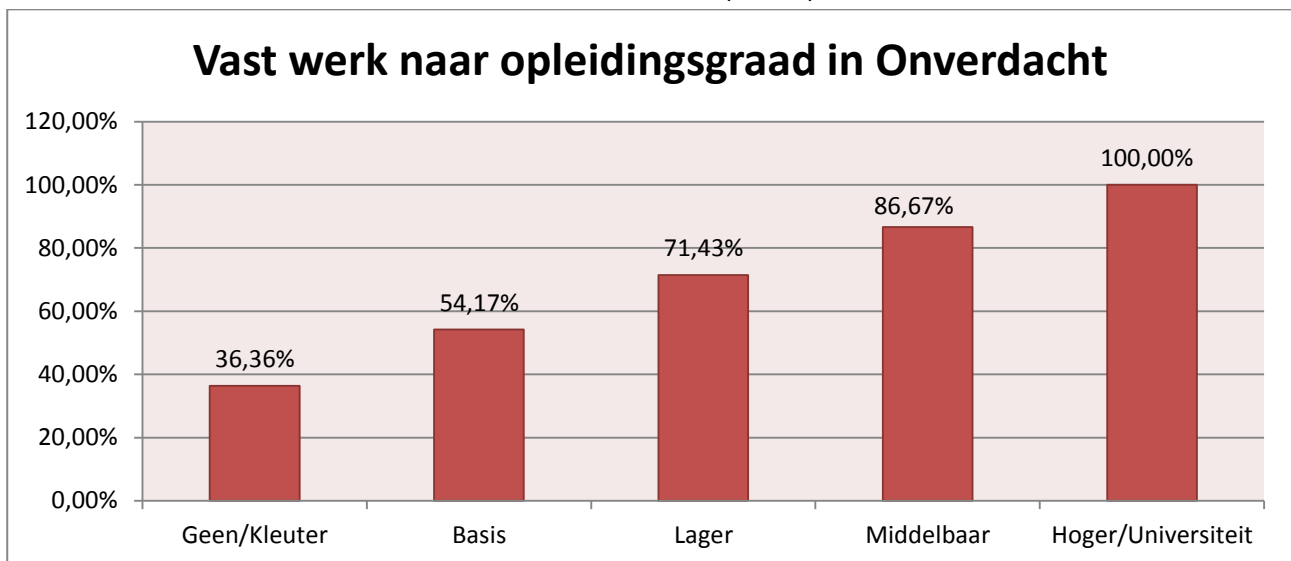
Momenteel heeft 75,00% van de economisch actieve ex-werknemers uit Onverdacht inkomsten uit een vaste job. Dit aandeel is hoger dan dat van het totale aantal werkende mensen in plantage Onverdacht, dat 62,38% van de economisch actieve bevolking bedraagt.

Ook het al dan niet hebben van extra voorzieningen staat niet in verband met een werkverleden bij BHP Billiton, maar hier geldt hetzelfde wanneer we alleen de ruwe data beschouwen. We merken op dat 33,33% van de economisch actieve ex-werknemers uit Onverdacht momenteel inkomsten heeft uit een hoesel. Dit aandeel is hoger dan dat van het totale aantal economisch actieven in plantage Onverdacht, wat 26,73% is.

De voorgaande alinea geeft aan dat ex-werknemers van BHP Billiton het in vergelijking met de overige economisch actieve bevolking van Onverdacht het waarschijnlijk eenvoudiger hebben bij het zoeken naar een vaste job of het starten van een hoesel. Mogelijk is dit een gevolg van de hogere opleidingsgraad.

Indien we bij de economisch actieve bevolking van Onverdacht deze relatie onderzoeken, toont dit duidelijk verschillen aan, zoals we weergegeven in grafiek 4.91. Omdat we in bepaalde categorieën van het opleidingsniveau onvoldoende respondenten terugvinden is dit verband echter onvoldoende om met 95% zekerheid te zeggen dat deze variabelen gerelateerd zijn.

GRAFIEK 4.91: VAST WERK NAAR OPLEIDINGSNIVEAU IN ONVERDACHT (N=103)

Deze grafiek leert ons dat de kans op vast werk in recht evenredig verband lijkt te staan tot het opleidingsniveau. In combinatie met wat we in de vorige alinea bespreken, besluiten we dat de ex-werknemers van BHP Billiton het relatief eenvoudig hadden met het zoeken naar een nieuwe vaste job, dankzij hun hogere opleidingsgraad.

Tussen het al dan niet hebben van extra voorzieningen en het opleidingsniveau van deze respondenten stellen we echter geen logische relatie vast.

Een ander gegeven dat we beschouwen is het verschil in inkomsten tussen de mensen met al dan niet een werkverleden bij BHP Billiton. Beschouwen we ook hier weer slechts de ruwe data, dan merken we dat de gemiddelde inkomsten van ex-werknemers van de bauxietmaatschappij hoger liggen dan die van de overige populatie, maar dit verband is wederom niet voldoende groot om met 95% zekerheid uitspraken te doen.

We vermelden wel dat deze gemiddeldes inkomens hoger zijn bij de ex-werknemers van de bauxietmaatschappij. Inkomsten uit extra voorzieningen verschillen niet naargelang een werkverleden bij de maatschappij.

Ook merken we op dat het gemiddelde pensioen van de personen met een werkverleden bij BHP Billiton bijna vier maal zo hoog is dan die zonder. Voor de ex-werknemers bedraagt dit 1310,00 SRD per maand met een standaardafwijking van 451,59 SRD, diegenen zonder werkverleden bij Billiton ontvangen gemiddeld slechts 431,25 SRD per maand met een standaardafwijking van 112,50 SRD.

De plaats waar economisch actieven uit Onverdacht hun vast werk of hoesel beoefenen, of de producten hiervan verkopen, hangt niet af van een werkverleden bij de bauxietmaatschappij. Wel merken we op dat de Bauxietmaatschappij Suralco in Paranam momenteel een groot deel, maar liefst 33,33%, van de economisch actieve ex-werknemers van Billiton tewerkstelt.

Indien we slechts het aandeel van deze groep beschouwen dat effectief werkt, kunnen we zelfs zeggen dat momenteel 44,44% van het vast werk dat ex-werknemers van BHP Billiton uit Onverdacht hebben, jobs zijn bij de nabijgelegen bauxietmaatschappij Suralco. Het werk dat zij hier beoefenen is voornamelijk dat van Industrieel arbeider, of administratief werk.

Conclusies ex-werknemers BHP Billiton

Uit de analyses op de voorgaande pagina's merken we dat we in plantage Onverdacht het grootste aandeel ex-werknemers van de bauxietmaatschappij terugvinden, met 29,84% van de totale economisch actieve en gepensioneerde bevolking gecombineerd. Van deze groep is 83,78% van het mannelijke geslacht. Opvallend ook is het hogere opleidingsniveau van deze groep waarbij maar liefst 81,09% zijn of haar diploma van het lager onderwijs behaalde.

De verhouding ex-werknemers van Billiton is ook aanzienlijk hoger bij de gepensioneerde bevolking. Hier werkten 61,09% in hun verleden bij de maatschappij tegenover slechts 23,30% van de huidige economisch actieve bevolking. Redenen die we aanhalen zijn de veroudering van de economische immigranten en het aandeel dat beroep deed op zijn of haar pensioenrecht. De inkomsten uit deze pensioenen zijn aanzienlijk hoger dan die van de overige bevolking, met een gemiddelde van 1310,00 SRD per maand.

Uit onze data kunnen we niet met voldoende zekerheid zeggen dat de huidige inkomsten van de ex-werknemers van Billiton hoger liggen dan de overige werkenden in Onverdacht maar hier zijn wel indicaties voor. Dit is ook zo wanneer we de werkgelegenheid hiermee vergelijken, waarvoor we indicaties terugvinden dat een werkverleden bij Billiton waarschijnlijk de kans op het vinden van vast werk vergroot. Dit ligt mogelijk ook aan de hogere opleidingsgraad van deze personen.

De huidige tewerkstelling onder de personen die in het verleden voor BHP Billiton werkten bedraagt 75,00%, wat hoger is dan de tewerkstelling van de totale economisch actieve bevolking in de plantage.

Ook kunnen we dankzij onze gegevens met zekerheid zeggen dat een groot aandeel van de niet gepensioneerde ex-werknemers van BHP Billiton uit Onverdacht, momenteel werkzaam is bij de bauxietmaatschappij Suralco. We spreken over 33,33% hiervan.

Samengevat besluiten we dat het relatief goed gesteld is met de ex-werknemers van Billiton uit Onverdacht. Een aandeel ervan is momenteel met pensioen, waarmee ze het goed stellen in vergelijking tot de overige gepensioneerden. Het blijkt dat dankzij hun werkervaring en hun hogere opleidingsniveau, de economisch actieve ex-werknemers van Billiton waarschijnlijk een betere kans maken op de arbeidsmarkt dan de overige bevolking van de plantage. Een groot aandeel vond werk bij de gelijkaardige maatschappij Suralco, maar toch vond 25% van de economisch actieve ex-werknemers van Billiton tot op heden nog geen nieuwe job. Dit percentage is lager dan de werkloosheid in de plantage als geheel.

4.5.6. Conclusies Onverdacht

Uit de gegevenscontrole leiden we af dat de gegevens die we analyseren een getrouwe weergave bieden van de huidige situatie in de plantage.

De overige analyses leren ons dat we in Onverdacht voornamelijk tweeoudergezinnen terugvinden met nul tot twee kinderen. Slechts 23,63% van de populatie is afkomstig uit een huishouden dat meer dan zes personen telt.

Ook behaalde slechts 33,98% van de economisch actieve bevolking als hoogste diploma dat van het basisonderwijs. 37,62% van deze bevolking is werkloos en in totaal heeft 22,77% een hoesel. Personen met een vaste job doen voornamelijk administratief werk in de hoofdstad, of zijn mannelijke industriële arbeiders bij Suralco. Inkomsten van vast werk zijn gemiddeld 1046,54 SRD per maand en die van hoesels 630,00 SRD, maar beiden variëren sterk. Ook verschillen de voorzieningen sterk in aard maar niet in plaats, zijnde meestal de woonplaats of de rest van het district.

Beschouwen we de inkomsten van de huishoudens dan stellen we vast dat deze gemiddeld 2085,66 SRD per maand verdienen, wat samen met de grootte en samenstelling van de huishoudens in relatie staat tot het percentage van de bevolking dat in armoede leeft, wat in Onverdacht 48,95% is. Van de huishoudens die in armoede leven beschikt slechts 43,48% over een auto. 70,00% van de niet-verzekerden geeft aan moeite te ondervinden bij het betalen van medische kosten en 27,50% van de huishoudens ondervindt moeilijkheden bij het betalen van de onderwijskosten tot en met het middelbaar onderwijs.

Op de interne relaties en de verschillen of gelijkenissen tussen de gegevens van Onverdacht en die van de overige onderzoekplaatsen, gaan we in hoofdstuk 5 dieper op in.

Ook onderzochten we de huidige situatie van de ex-werknemers van de gesloten bauxietmaatschappij BHP Billiton in Onverdacht. Hieruit blijkt dat het relatief goed gesteld is met de ex-werknemers van Billiton uit Onverdacht.

Een gedeelte ervan is momenteel met pensioen, waarmee ze het goed stellen in vergelijking tot de overige gepensioneerden. Het blijkt dat dankzij hun werkervaring en hun hogere opleidingsniveau, de economisch actieve ex-werknemers van Billiton waarschijnlijk een betere kans maken op de arbeidsmarkt dan de overige bevolking van de plantage. Een groot aandeel vond werk bij de gelijkaardige maatschappij Suralco. 25% van de economisch actieve ex-werknemers van Billiton vond tot op heden echter nog geen nieuwe job, maar dit percentage is lager dan de werkloosheid in de plantage als geheel.

5. ALGEMENE RESULTATEN

De gegevens uit het voorgaande hoofdstuk geven een uniek beeld van de onderzochte plaatsen. Over betrouwbare gegevens om de verhoudingen tussen deze plaatsen te bepalen en zo een correcte weerspiegeling van het district te maken, beschikken we echter niet. De analyses in dit hoofdstuk richten zich op het in kaart brengen van de echt significante verschillen tussen de onderzoekplaatsen en op het vaststellen van mogelijke gelijkenissen. Verder stellen we vast welke interne relaties de verzameling van alle gegevens blootlegt. Op deze manier onderzoeken we de mogelijke oorzaken en de gevolgen van factoren, die de economische realiteit van het district bepalen.

Het is onmogelijk om een gegevenscontrole uit te voeren waarin we onze data vergelijken met gegevens van district Para in zijn geheel, aangezien we de verhoudingen tussen de onderzoekplaatsen niet kunnen bepalen. Afgezien van deze gegevenscontrole hanteren we dezelfde structuur als bij de analyses per plaats in het voorgaande hoofdstuk. We starten met de samenstelling en omvang van de huishoudens te analyseren, waarna we het vast werk en de overige voorzieningen beschouwen. Hierna bespreken we de financiële situatie en de voorziening in behoeften van de verschillende plaatsen. Na ieder onderdeel vatten we de meest relevante gegevens samen in een bondige conclusie.

5.1. SAMENSTELLING & OMVANG VAN DE HUISHOUDENS

Wanneer we de data over de samenstelling van de onderzochte huishoudens uit de verschillende plaatsen met elkaar vergelijken, merken we allereerst op dat dit verschillen aangeeft voor het aantal gezinshoofden dat samenwoont met zijn of haar partner, het aantal schoolgaande kinderen en het aantal baby's. Het totale aantal inwoners alsook het aantal gepensioneerden en economisch actieven geeft in deze vergelijking geen significante variaties aan naar plaats. Wanneer we de plantages Osembo en Bersaba, die sterk gelijkend zijn qua gezinsomvang echter als één geheel beschouwen, geven de analyses wel een verband aan tussen het totaal aantal inwoners per huishouden en de verschillende plaatsen. We stellen deze verschillen voor in tabel 5.1.

TABEL 5.1: VERSCHILLEN IN SAMENSTELLING VAN DE HUISHOUDENS (N=225)

		Osembo	Bersaba	Churchillweg	Pikin Saron	Onverdacht
Totaal aantal inwoners	Gemiddelde	5,03	5,32	4,20	5,76	4,47
	Standaard-afwijking	3,18	4,15	1,85	2,69	2,36
	Mediaan	4	5	4	6	4
Aantal schoolgaande kinderen	Gemiddelde	1,81	2,41	1,14	2,51	2,02
	Standaard-afwijking	1,64	2,94	1,13	1,97	1,84
	Mediaan	1	2	1	2	2
Aantal Baby's	Gemiddelde	0,22	0,44	0,31	0,62	0,15
	Standaard-afwijking	0,53	0,61	0,59	0,92	0,53
	Mediaan	0	0	0	0	0
Gezinshoofden met samenwonende partner		43,24%	47,06%	76,56%	83,78%	71,70%

Uit tabel 5.1 op de voorgaande pagina kunnen we afleiden dat cultuur allesbepalend is wanneer we spreken over samenstelling en grootte van de huishoudens.

In de plantages Osembo en Bersaba overheerst de Creoolse cultuur, waarin weinig koppels hecht samenwonen. Dit blijkt duidelijk uit de lage percentages gezinshoofden met een samenwonende partner. Respondenten wonen samen in huishoudens van respectievelijk 5,03 en 5,32 inwoners. Wel vinden we een verschil terug in de samenstelling, waarbij in plantage Bersaba een huishouden meer kinderen telt. Met de gegevens uit dit onderzoek kunnen we hier echter geen verklaring voor geven. We vermoeden dat een groter aandeel van de kinderen uit Osembo niet meer schoolgaand is en bijgevolg reeds werkt of werk zoekt, waardoor we deze bij de economisch actieve bevolking rekenen en deze de interne verhoudingen verandert.

Op de Churchillweg en in Onverdacht vinden we overheersend de Javaanse cultuur terug. We merken op dat op de Churchillweg ook een kleiner aantal Hindoestanen leeft en in Onverdacht vinden we ook in mindere mate de Creoolse cultuur terug. De overheersing van de Javaanse cultuur in beide plaatsen zorgt voor de overeenkomst in samenstelling van de huishoudens. Gezinshoofden wonen in respectievelijk 76,56% en 71,70% samen met hun partner en het gemiddelde aantal inwoners per huishouden telt respectievelijk 4,20 en 4,47 personen. Het hogere aantal kinderen in Onverdacht is samen met de overige kleine verschillen te verklaren door de inbreng van de Creoolse cultuur in deze cijfers die ook, maar in mindere mate, aanwezig is in de plantage.

Als laatste rest Pikin Saron waar we uitsluitend de inheemse cultuur terugvinden. Gezinshoofden wonen hier in 83,78% samen met hun partner in een huishouden van gemiddeld 5,76 personen, waarvan ook gemiddeld 3,13 personen schoolgaande kinderen en baby's zijn. We merken uit onze observaties op dat het aantal kinderen in realiteit nog hoger kan liggen, wat in deze data ook te verklaren is omwille van het aantal kinderen dat niet meer schoolgaand is en die we bijgevolg tot de economisch actieven rekenen.

Verder verschillen de percentages grote gezinnen en het aantal personen dat afkomstig is uit een gezin van meer dan zes personen, of een kind dat afkomstig is uit een gezin met meer dan vier kinderen, ook naar onderzochte plaats. Dit stellen we respectievelijk voor in de tabellen 5.2 en 5.3.

TABEL 5.2: PERCENTAGE GROTE GEZINNEN (N=225)

	Osembo	Bersaba	Churchillweg	Pikin Saron	Onverdacht
Huishoudens met meer dan 6 inwoners	24,32%	32,34%	14,07%	40,54%	11,33%
Huishoudens met meer dan 4 kinderen	8,11%	8,82%	1,56%	32,43%	9,43%

TABEL 5.3: PERCENTAGE AFKOMSTIG UIT GROTE GEZINNEN (N=1086)

	Osembo	Bersaba	Churchillweg	Pikin Saron	Onverdacht
Personen uit huishouden met meer dan 6 inwoners	46,24	70,72%	25,65%	58,69%	23,63%
Kinderen uit huishouden met meer dan 4 kinderen	32,84%	36,59%	8,22%	45,16%	28,04%

Allereerst merken we op dat de grens van vier kinderen of zes inwoners niet absoluut bepaalt wat een groot gezin of een gezin met veel kinderen is. Om deze reden geven de cijfers die we onrechtstreeks hieruit afleiden in tabel 5.3 geen overzichtelijke weergave meer van deze situatie.

Naar analogie met onze ervaringen leiden we af dat de rij huishoudens met meer dan zes inwoners uit tabel 5.2 de meest getrouwe en meest overzichtelijke weergave biedt van de grote huishoudens. Uit de gegevens in deze rij besluiten we hetzelfde als uit tabel 5.1, namelijk dat cultuur de bepalende factor is.

In de plantages Osembo en Bersaba overheerst de Creoolse cultuur, waar relatief veel personen in een huishouden samenwonen en een huishouden meestal veel kinderen telt. Dit uit zich in de huishoudens met meer dan zes inwoners, die respectievelijk 24,32% en 32,34% bedragen.

De overheersende Javaanse cultuur op de Churchillweg en in Onverdacht bepaalt de kleinere gezinsgroottes die we hier terugvinden, waar respectievelijk slechts 14,07% en 11,33% van de huishoudens meer dan zes inwoners tellen.

Als laatste beschouwen we de inheemse cultuur waar de mensen dan weer zeer frequent in een groot huishouden wonen. Uit onze gegevens blijkt dat maar liefst 40,54% van de huishoudens in Pikin Saron meer dan zes inwoners telt.

Conclusie samenstelling & omvang van de huishoudens

De analyses in dit deel tonen aan dat de verschillen en gelijkenissen die we terugvinden met betrekking tot de samenstelling & omvang van de huishoudens afhankelijk zijn van de overheersende cultuur in de onderzoekplaats. In de onderzoekplaatsen overheersen drie culturen: Creolen, Javanen & Inheemsen.

We besluiten met de conclusies uit het voorgaande hoofdstuk over de gezinssamenstellingen en groottes per plaats samen te vatten in tabel 5.4 waarbij we ook de overheersende cultuur per plaats vermelden, die de gelijkenissen en verschillen verklaart.

TABEL 5.4: GEZINSSAMENSTELLING & OMVANG VAN DE HUISHOUDENS NAAR PLAATS

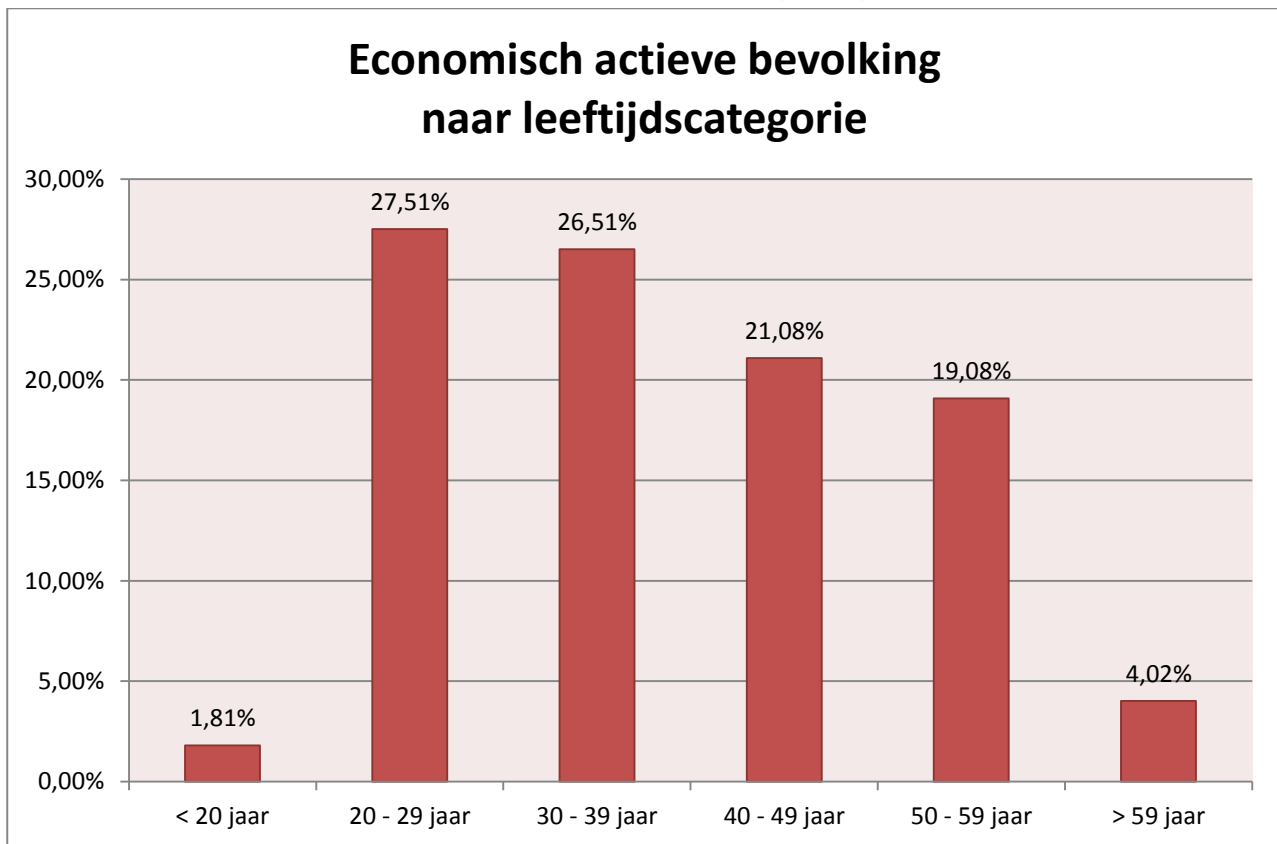
Plaats	Overheersende cultuur	Profiel
Osembo	Creools	De gezinssamenstellingen variëren te sterk om eenduidige conclusies hierover af te leiden, wel telt een huishouden meestal nul tot drie schoolgaande kinderen. 24,32% Van de huishoudens telt meer dan zes personen.
Bersaba	Creools	De gezinssamenstellingen variëren te sterk om eenduidige conclusies hierover af te leiden, wel telt een huishouden meestal nul of twee schoolgaande kinderen. 32,34% Van de huishoudens telt meer dan zes personen.
Churchillweg	Javaans	Voornamelijk tweeoudergezinnen met nul tot twee schoolgaande kinderen. 14,07% Van de huishoudens telt meer dan zes personen.
Pikin Saron	Inheems	Voornamelijk tweeoudergezinnen met nul tot vijf schoolgaande kinderen. 40,54% Van de huishoudens telt meer dan zes personen.
Onverdacht	Javaans	Voornamelijk tweeoudergezinnen met nul tot twee schoolgaande kinderen. 11,33% Van de huishoudens telt meer dan zes personen.

5.2. VAST WERK & OVERIGE VOORZIENINGEN

Van de 1086 personen die we in kaart brengen behoren in totaal 590 personen, wat 47,15% is van deze populatie, tot de economisch actieve bevolking. 78 Van de 1086 respondenten zijn gepensioneerd die inkomsten van de staat ontvangen wat slechts goed is voor 7,18% van de totale onderzochte populatie. Deze inkomsten zijn irrelevant wanneer we de huidige economische activiteiten van de verschillende plaatsen analyseren, waardoor we deze groep ook in dit onderdeel buiten beschouwing laten.

Noch het geslacht, noch de leeftijd van de economisch actieve bevolking is afhankelijk van de plaats. In totaal is 51,37% van deze bevolking man en 48,63% vrouw. De verdeling van de economisch actieve bevolking van alle respondenten stellen we voor in grafiek 5.1.

GRAFIEK 5.1: ECONOMISCH ACTIEVE BEVOLKING NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE (N=498)

Wat opvalt aan deze grafiek is dat de economisch actieve bevolking van de onderzochte respondenten relatief jong is. We stellen reeds vast in de voorgaande alinea dat ook het aandeel gepensioneerd in deze bevolking relatief laag is, wat in combinatie met de deze grafiek de afwezigheid van vergrijzing in de Paraanse bevolking beschrijft.

Om de analyses in dit deel op een overzichtelijke manier weer te geven delen we het verder op in drie onderdelen. We starten met het opleidingsniveau en de hoofdactiviteiten van de economisch actieve respondenten te bespreken, gevolgd door de inkomsten die zij hier uit halen. Vervolgens gaan we dieper in op de aard en de locatie van de meer specifieke economische activiteiten. We sluiten af met een samenvattende conclusie.

5.2.1. Opleidingsniveau & hoofdactiviteiten

Aangezien we in bepaalde categorieën van het onderwijsniveau te weinig economisch actieve respondenten terugvinden, stellen we niet direct vast dat het opleidingsniveau in relatie staat tot de onderzoekplaats. Uit het voorgaande hoofdstuk blijkt echter dat er hier wel duidelijke verschillen in zijn. Indien we de respondenten waarvan het opleidingsniveau ongekend is buiten beschouwing laten, alsook de kleinste categorie zijnde die met een hoger of universitair diploma, stellen we inderdaad vast dat het onderwijsniveau verschilt tussen de onderzoekplaatsen.

We geven het opleidingsniveau van alle economisch actieve respondenten volgens plaats volledig weer in tabel 5.5.

TABEL 5.5: OPLEIDINGSNIVEAU VAN DE ECONOMISCH ACTIEVEN NAAR PLAATS (N=512)

	Osembo	Bersaba	Churchillweg	Pikin Saron	Onverdacht
Geen/Kleuter	1,01%	1,39%	21,05%	39,53%	10,68%
Basis	52,53%	58,33%	36,84%	53,49%	23,30%
Lager	41,41%	27,78%	32,89%	6,98%	40,78%
Middelbaar	4,04%	6,94%	5,92%	0,00%	14,56%
Hoger/Universiteit	1,01%	4,17%	1,97%	0,00%	4,85%
Onbekend	0,00%	1,39%	1,32%	0,00%	5,83%
Diploma basisonderwijs	98,99%	97,22%	77,63%	60,47%	83,49%
Diploma lager onderwijs	46,46%	38,89%	40,79%	6,89%	60,19%

Uit deze tabel leiden we af dat de verschillen in opleidingsniveau in de eerste plaats gerelateerd zijn aan de aanwezigheid van scholen in de omgeving. Dit gegeven merken we reeds op bij de gegevenscontroles per plaats, wanneer we het onderwijsniveau van een plaats vergelijken met dat van het ressort in zijn geheel. Aan de basis hiervan ligt dat, ook al is schoolvervoer relatief goedkoop, lange reistijden een negatieve invloed uitoefenen op het leervermogen van de kinderen waardoor deze vaak niet in staat zijn een diploma aan een verder gelegen school te behalen.

Als voorbeeld halen we het inheems dorp Pikin Saron aan. Indien kinderen onderwijs volgen aan de overheidsschool in Onverwacht, dienen deze rond vier uur 's nachts op te staan. Hierna wacht hun een lange, stoffige en zweterige busrit van ongeveer drie uren voordat zij in de school aankomen. Na afloop van de schooldag wacht hun dezelfde busrit in omgekeerde richting en komen zij omstreeks vijf uur terug aan in het dorp. Na deze vermoeiende schooldag van ongeveer dertien uren, moeten zij onmiddellijk hun huiswerk in orde brengen, want de zon in Suriname gaat omstreeks zes uur onder en in het dorp is er geen elektriciteit aanwezig. Het spreekt voor zich dat de leerprestaties van een kind allesbehalve schitterend zijn in deze situatie.

Gelukkig vinden we in Pikin Saron zelf een basisschool terug, wat het opleidingsniveau van de bevolking toch tot een minimum brengt. 60,47% behaalde zijn of haar diploma van het basisonderwijs, slechts 6,89% dat van het lager onderwijs.

Osembo is gelegen naast Onverwacht, waar we zowel een school vinden voor het basisonderwijs als voor het lager onderwijs. Dit merken we ook uit de diplomagegevens in de voorgaande tabel. Hieruit blijkt dat 98,99% van de economisch actieven in Osembo het diploma basisonderwijs behaalde en 46,46% dat van het lager onderwijs.

Naast Bersaba vinden we dan weer een school van het basisonderwijs terug. Hierdoor behaalde 97,22% van deze populatie dit diploma. Ook is de busrit naar Onverwacht veel minder lang dan vanuit Pikin Saron, waardoor ook 38,89% van deze populatie zijn of haar diploma van het lager onderwijs behaalde.

In Paranam, waar de Churchillweg zijn start vindt, is momenteel zowel een school voor het basisonderwijs als voor het lager onderwijs gelegen. De relatief lagere diploma's verklaren we reeds in onderdeel 3.4.1. Gegevenscontrole, waaruit blijkt dat omwille van de jonge leeftijd van de school slechts het jongere deel van de bevolking geniet van de voordelen hiervan. 77,63% van de economisch actieve bevolking op de Churchillweg behaalde het diploma basisonderwijs en 40,79% dat van het lager onderwijs.

Het relatief hoge opleidingsniveau van Onverdacht staat echter niet zozeer in relatie met de aanwezigheid van omliggende scholen. De verklaring voor de diploma's die we in deze unieke plaats terugvinden zijn een gevolg van de immigratie van arbeiders die voor de bauxietmaatschappij BHP Billiton kwamen werken. 83,94% van de economisch actieve bevolking behaalde zijn of haar diploma van het basisonderwijs en maar liefst 60,19% dat van het lager onderwijs.

In onderdeel 5.3.3. Problemen bij betalen van kosten, ontdekken we een tweede factor die het onderwijsniveau van de onderzochte populaties beïnvloedt.

Wanneer we de hoofdactiviteiten zijnde vast werk of hossels, van de economisch actieve bevolking analyseren, laten we de personen die steun van de overheid ontvangen zoals bijvoorbeeld gehandicapten buiten beschouwing. Bij de overige populatie lijkt er een relatie te zijn tussen de verschillende onderzoekplaatsen en het al dan niet hebben van vast werk of een hoesel. De gegevens waaruit we dit afleiden vatten we samen in tabel 5.6.

TABEL 5.6: VAST WERK EN OVERIGE VOORZIENINGEN NAAR PLAATS (N=590)

	Osembo	Bersaba	Churchillweg	Pikin Saron	Onverdacht
Geen inkomsten	35,42%	20,83%	31,72%	22,62%	22,77%
Alleen inkomsten uit hoesel	6,25%	27,78%	16,55%	55,95%	14,85%
Alleen inkomsten uit vast werk	46,88%	43,06%	47,59%	15,48%	50,50%
Inkomsten uit vast werk & hoesel	11,46%	8,33%	4,14%	5,95%	11,88%
Werkenden	58,34%	51,39%	51,73%	21,43%	62,38%
Werklozen	41,66%	48,61%	48,27%	78,57%	37,62%
Hoesel	17,71%	36,11%	20,69%	61,90%	26,73%
Geen hoesel	82,29%	63,89%	79,31%	38,10%	73,27%

Uit bovenstaande tabel bespreken we allereerst de werkloosheidsgraad. We relativeren deze percentages enigszins met het feit dat deze ook de niet-werkzoekende economisch actieve bevolking omvatten, zoals bijvoorbeeld huisvrouwen. Deze gegevens schommelen in alle plaatsen rond de 40%, afgezien van Pikin Saron. Dit dorp is moeilijk bereikbaar en afgelegen, zonder lokale economie die werkgelegenheid creëert. De personen die momenteel werken doen dat voornamelijk aan de bouw van een brug vlakbij het dorp en indien deze bouw afgerond zal zijn, zullen ook zij weer werkloos zijn.

We stellen vast dat er een verband is tussen het al dan niet hebben van vast werk en dat van een hoesel. In totaal heeft 44,98% van de werklozen een hoesel en slechts 15,71% van de werkenden. Dit lezen we ook af uit de bovenstaande tabel, waaruit in grote lijnen blijkt dat hoe hoger de werkloosheidsgraad is, hoe hoger het aantal hossels. Een afwijkend geval is echter plantage Bersaba. Hier ondervinden we dat het aantal hossels hoger is dan we volgens deze relatie verwachten, wat aangeeft dat onze hypothese met betrekking tot de ondernemingszin in de buurt van een recreatieoord inderdaad klopt. Het aantal hossels

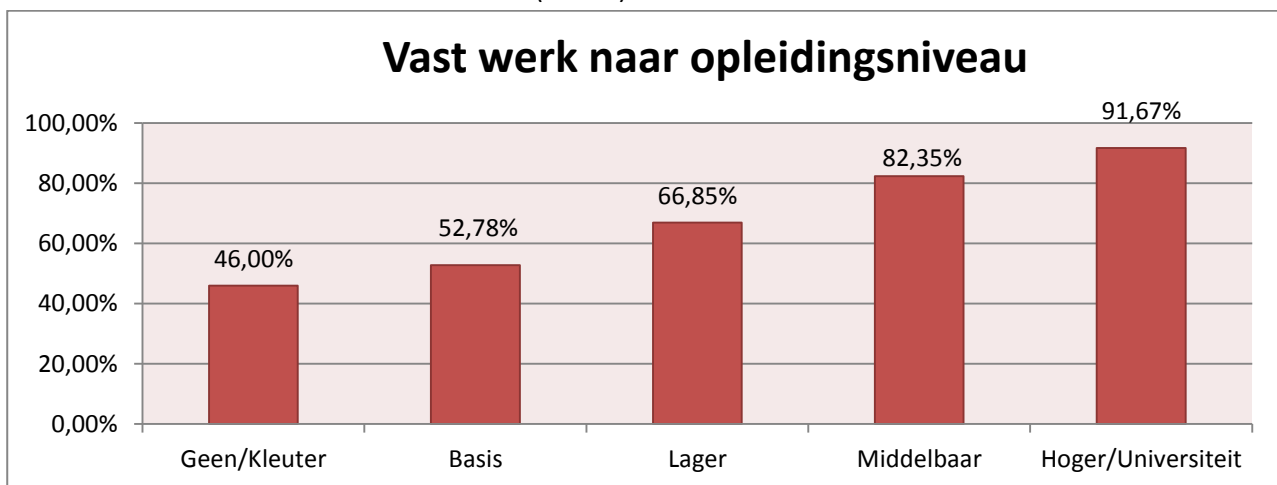
ligt aan de basis hiervan. In Osembo geeft slechts 17,71% van de economisch actieve respondenten aan een hoesel te hebben tegenover 36,11% in plantage Bersaba. In onderdeel 4.2.3. Vast werk & Overige voorzieningen merken we reeds het hoge aantal producten op dat hoeselaars nabij de woonplaats zelf verkopen. We besluiten dat de ondernemingszin in een plaats nabij een economische concentratie hoger is dan in een gelijkaardige plaats zonder economische concentratie in de nabije omgeving, omdat de bewoners zelfstandig economische activiteiten ontwikkelen die hiermee in verband staan.

De hypothesen die stellen dat de ondernemingszin verschilt naargelang de woonomgeving of de nabijheid van een bauxietmijn, kunnen we echter niet staven aan de hand van tabel 5.6. De overige verschillen in hoofdactiviteiten verklaren we door het verband tussen werkgelegenheid en het houden van een hoesel. Zoals we opmerken in deze alinea is dit verband omgekeerd evenredig. Het aantal hoesels neemt zelfs in sterkere mate af dan de mate waarin de tewerkstelling toeneemt. De oorzaak hiervan verklaren we in het volgende onderdeel. Dit gegeven vertelt ons dat een groot deel van de Paranen inkomsten van voorzieningen genereert uit noodzaak en niet zozeer uit opportuniteit. Deze personen ervaren reeds een gebrek aan inkomsten, waardoor zij waarschijnlijk ook niet de financiële middelen hebben om hun 'onderneming' verder uit te bouwen

Momenteel besluiten we dat de mogelijkheid tot vast werk een verlamme invloed uitoefent op de ondernemingszin van de huishoudens.

Indien we het verband onderzoeken tussen de vorige twee tabellen, stellen we vast dat het al dan niet hebben van vast werk, of een hoesel, afhankelijk is van het opleidingsniveau. We stellen de relatie tussen het opleidingsniveau en het hebben van vast werk voor in grafiek 5.2.

GRAFIEK 5.2: VAST WERK NAAR OPLEIDINGSNIVEAU (N=588)

Deze grafiek toont duidelijk aan dat de kans op het vinden van vast werk evenredig verloopt met het opleidingsniveau.

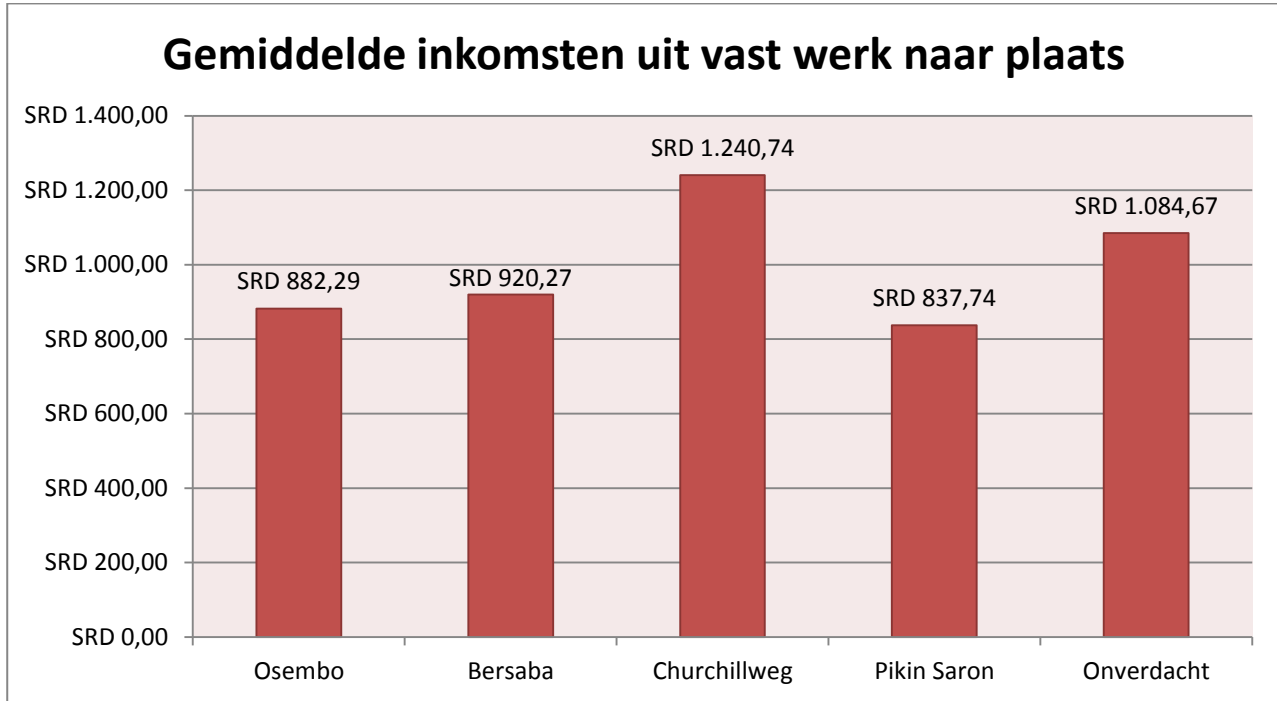
Zoals we vermelden staat ook het hebben van een hoesel in relatie tot het opleidingsniveau. Dit is echter een onrechtstreeks verband, als gevolg van de relatie tussen het hebben van vast werk en een hoesel. Uit onze gegevens blijkt dat van alle respondenten zonder vast werk maar liefst 44,98% een hoesel heeft, daar waar dit bij de respondenten met vast werk slechts 15,34% bedraagt. Dit geeft aan dat hoesels meestal bedoeld zijn ter vervanging van vaste inkomsten, waar deze personen minder kans op maken. Slechts bij een kleiner aandeel van de Paranen is een hoesel een aanvulling op het vaste inkomen.

Samengevat houdt dit ook in dat het hebben van hoesels omgekeerd evenredig verloopt met het opleidingsniveau. Lager opgeleide mensen hebben minder kans op vast werk en starten sneller een hoesel om toch een inkomen te vergaren.

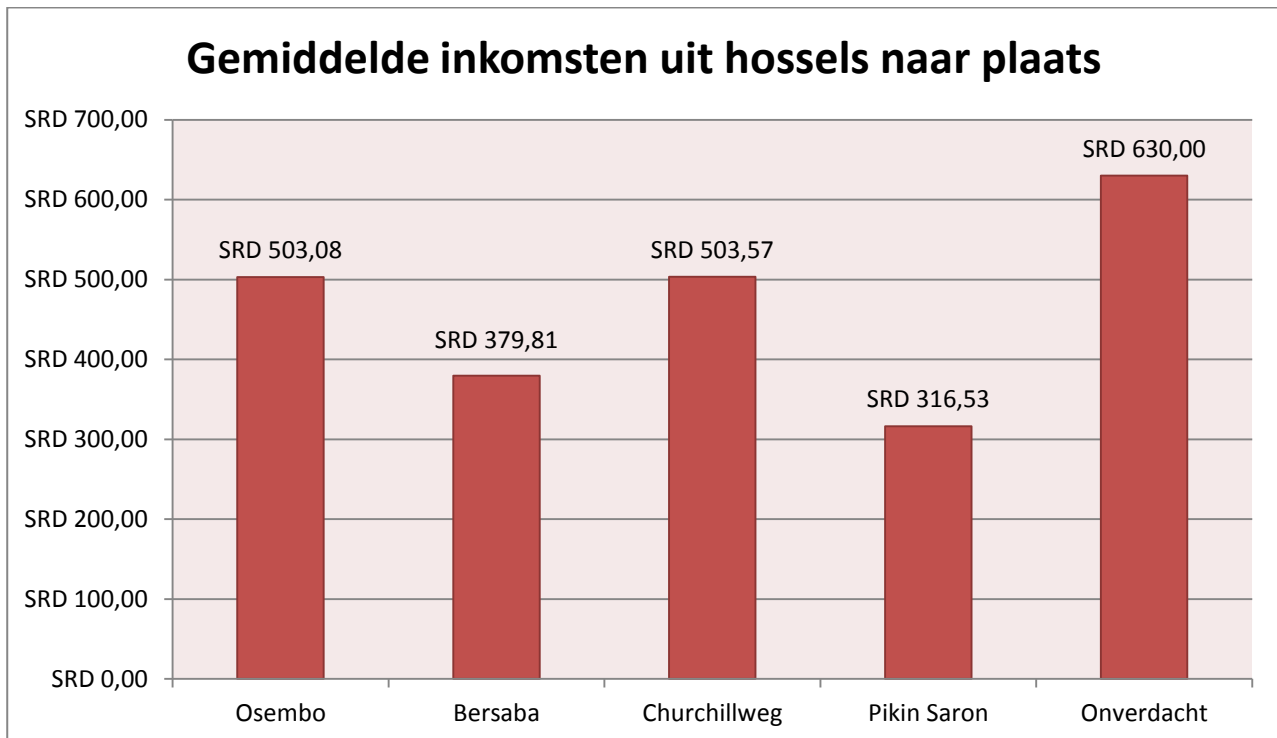
5.2.2. Inkomsten uit hoofdvactiteiten

Uit onze gegevens stellen we vast dat de inkomsten uit zowel vast werk als uit hossels verschillen naar plaats. Deze verschillen stellen we respectievelijk voor in de grafieken 5.3 en 5.4.

GRAFIEK 5.3: GEMIDDELDE INKOMSTEN UIT VAST WERK NAAR PLAATS (N=206)

GRAFIEK 5.4: GEMIDDELDE INKOMSTEN UIT HOSSELS NAAR PLAATS (N=206)

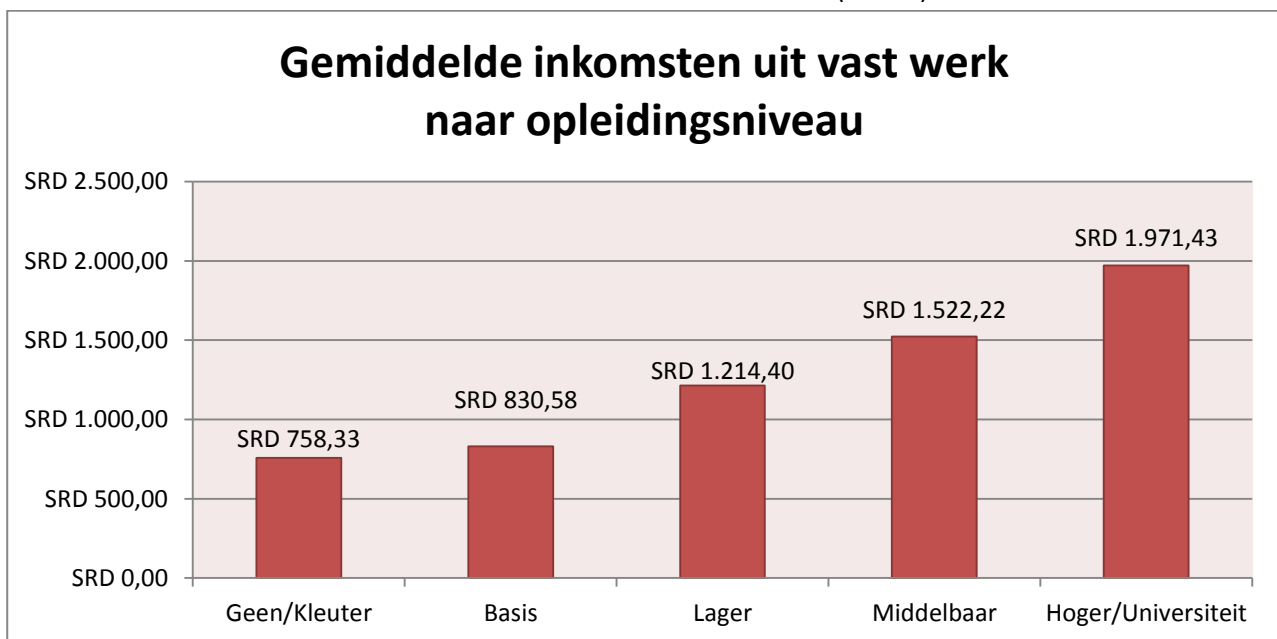
Uit grafieken 5.3 en 5.4 op de voorgaande pagina leiden we allereerst af dat de inkomsten uit hossels steeds aanzienlijk lager liggen dan die uit vast werk. Dit verklaart waarom hossels in sterkere mate afnemen dan de stijging in werkgelegenheid, wat we reeds opmerken in het vorige onderdeel. Bij wijze van voorbeeld stellen we dat vast werk dubbel zoveel opbrengt dan een hossel. In Para blijkt dat één inwoner van een huishouden met vast werk, hiermee het inkomen uit twee hossels zal vervangen uit ditzelfde huishouden aangezien dit evenveel opbrengt. De inkomsten blijven nagenoeg gelijk maar het aantal activiteiten neemt af in aantal.

Paranen hun hossels houden bijgevolg vaak op te bestaan wanneer zij voldoende inkomsten uit vast werk ontvangen om dat van hun hossels mee te vervangen. Dit toont kortetermijndenken aan dat we hier terugvinden bij de ondernemende populatie van Para. Liever vergaren zij in het heden meer inkomsten uit een vaste job en laten zij hun overige voorzieningen varen, dan het geld dat zij verdienen te investeren in hun 'onderneming' die momenteel misschien een lager inkomen met zich meebrengt, maar die zij mits de nodige inspanningen en investeringen kunnen uitbouwen tot een winstgevende onderneming.

Ook brengt kortetermijndenken de mogelijkheden tot duurzame ontwikkeling in gevaar. Paranen houden niet voldoende rekening met de gevolgen van acties in het heden, wat impliceert dat in het geval van ontwikkeling, deze nieuwe economie geen stand houdt.

Hier bovenop leiden we uit de twee voorgaande grafieken af dat de inkomsten uit vast werk en hossels ongeveer in dezelfde verhouding staan tot de plaats. Slechts de inkomsten uit hossels in Osembo vormen de uitzondering op deze regel. We vermoeden dat dit afhangt van een combinatie van oorzaken, waarvan de meest bepalende het opleidingsniveau is. Dit onderzoeken we aan de hand van grafieken 5.5 en 5.6.

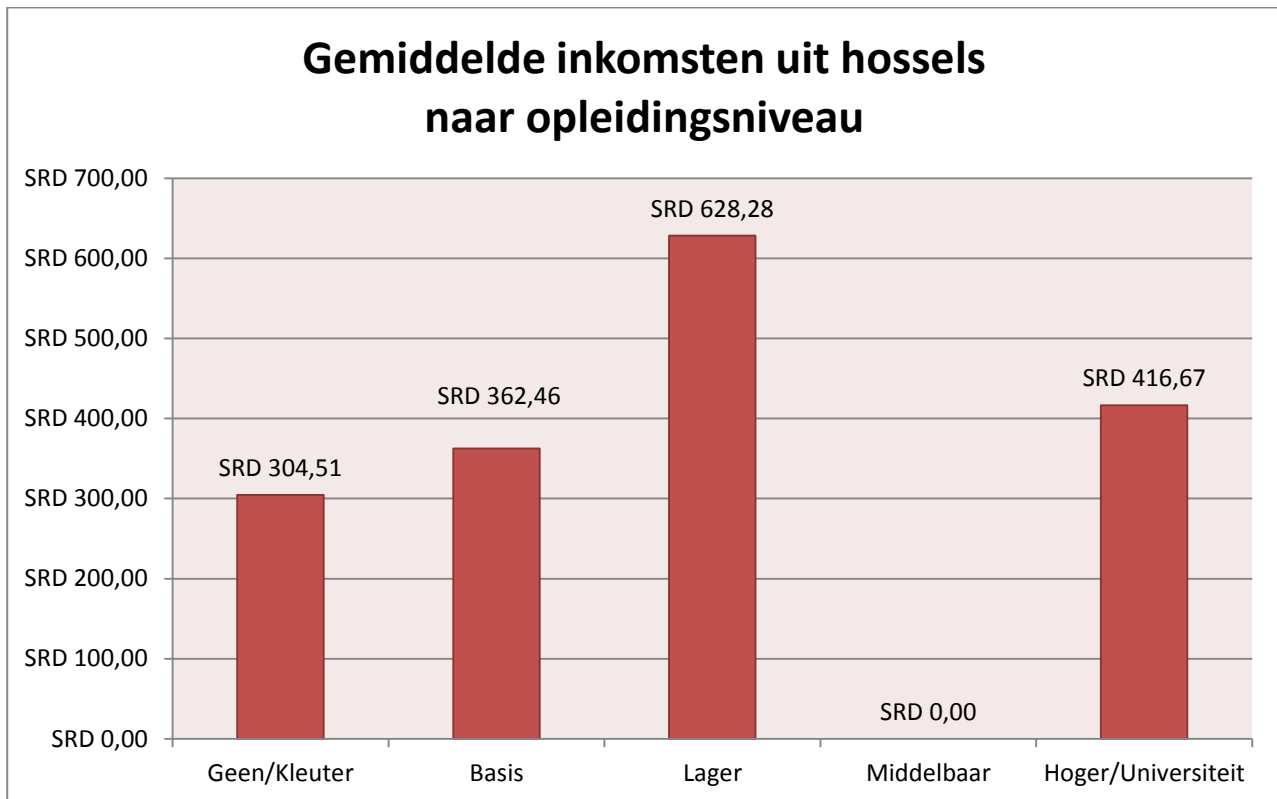
GRAFIEK 5.5: GEMIDDELDE INKOMSTEN UIT VAST WERK NAAR OPLEIDINGSNIVEAU (N=206)

Uit deze grafiek leiden we af dat de gemiddelde inkomsten uit vast werk nagenoeg evenredig verlopen met het opleidingsniveau, wat inhoudt in dat het opleidingsniveau mede aan de basis ligt van de gemiddelde inkomsten van een plaats. We merken echter op dat dit waarschijnlijk nog van andere factoren kan afhangen. Hierdoor komt het opleidingsniveau van een plaats niet exact overeen met de gemiddelde inkomens ervan, zoals bijvoorbeeld op de Churchillweg. Hier vinden we de inbreng van de bauxietmaatschappij Suralco terug die met haar hogere lonen de gemiddelde inkomens uit vast werk verhoogt.

GRAFIEK 5.6: GEMIDDELDE INKOMSTEN UIT HOSSELS NAAR OPLEIDINGSNIVEAU (N=132)

We merken dat de gemiddelde inkomsten uit hossels ook eerst toenemen in relatie met het opleidingsniveau. Vanaf het middelbaar onderwijs wijkt dit echter af. Uit de verbanden die we vaststellen kunnen we dit verklaren, aangezien hoger opgeleide personen meer kans hebben op beter betaald vast werk en bijgevolg geen hossel (meer) hebben, of deze er slechts als bijverdienste op nahouden. Dit uit zich in de bovenstaande grafiek, waar geen enkele persoon met als hoogste diploma dat van het middelbaar onderwijs nog een hossel had en slechts drie hoger opgeleiden, die steeds vast werk hebben, een hossel hebben als bijverdienste.

Deze relatie tussen opleidingsniveau en de inkomsten uit hossels toont ook het belang aan van kennis voor het uitbouwen van een meer winstgevende onderneming. Als gevolg van het kortetermijndenken dat we ook hier terugvinden, gebruiken de beter opgeleide economisch actieve respondenten hun kennis niet voor het investeren in een onderneming. Zij houden er slechts een hossel op na als bijverdienste, of deze houdt volledig op te bestaan.

5.2.3. Aard & locatie van de activiteiten

De verschillende inkomsten uit vast werk verdelen we onder in categorieën die zowel gebaseerd zijn op de NACE-codering en als op onze bevindingen in het veld, om een weergave te bieden die zo getrouw mogelijk de verschillende soorten vast werk samenvat. De specifieke jobs die we terugvinden in deze categorieën geven we weer in bijlage 3.

We stellen geen verband vast tussen deze categorieën en de onderzochte plaatsen, aangezien bepaalde categorieën per plaats slechts enkele respondenten bevatten. Uit voorgaande analyses bleek echter dat de meest voorkomende categorieën wel verschillen naar plaats. Om deze reden vatten we niet de werkgelegenheid van alle respondenten samen, maar stellen we de overheersende of de twee meest voorkomende categorieën per plaats, voor in tabel 5.7 op de volgende pagina.

TABEL 5.7: OVERHEERSENDE EN MEEST VOORKOMENDE CATEGORIEËN VAST WERK NAAR PLAATS

Plaats	Categorie	Aandeel van de werkende populatie
Osembo	Onderhoudswerk	27,86%
	Constructiewerk	19,64%
Bersaba	Onderhoudswerk	27,78%
	Administratief werk	19,44%
Churchillweg	Industrieel arbeider	30,26%
Pikin Saron	Constructiewerk	58,82%
Onverdacht	Administratief werk	23,81%
	Industrieel arbeider	19,05%

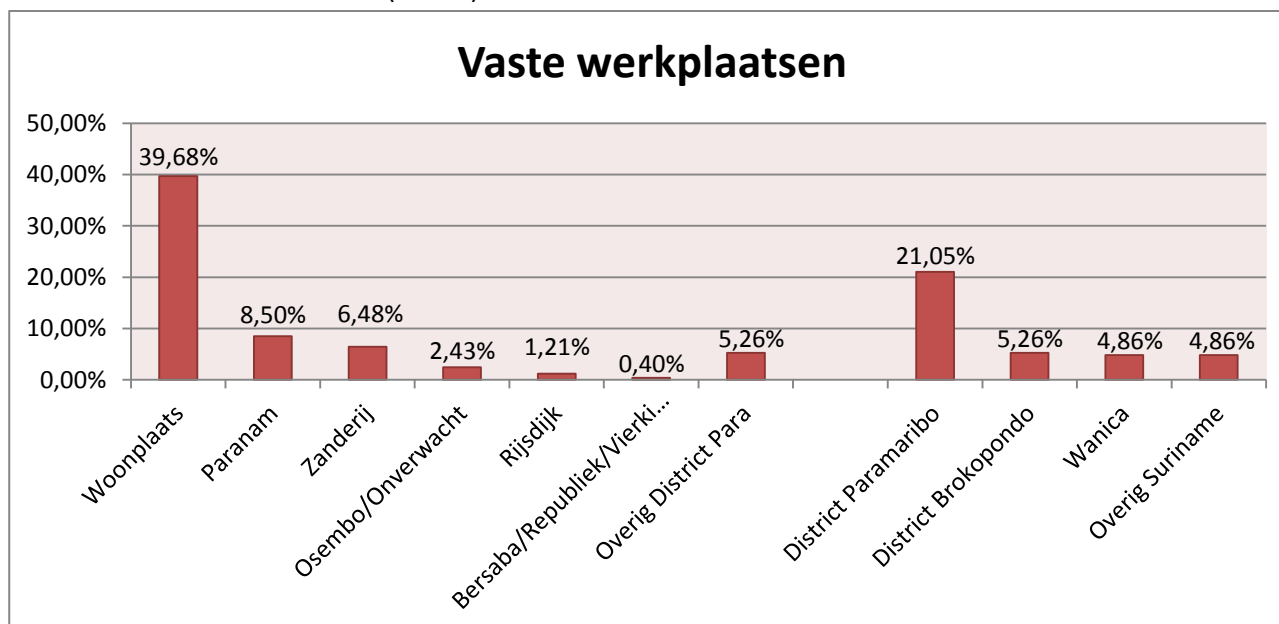
De opvallende gegevens uit deze tabel zijn allereerst het hoge percentage industriële arbeiders op de Churchillweg. Oorzaak hiervan is de aanwezigheid van de bauxietmaatschappij Suralco te Paranam, waar ook het grote aandeel industriële arbeiders van Onverdacht werkzaam is.

Verder vinden we in Pikin Saron een zeer hoog percentage constructiewerk terug. Dit is een gevolg van de werkgelegenheid die de bouw van de nabijgelegen brug hier momenteel creëert. We verwijzen ook terug naar tabel 5.6, waaruit blijkt dat de werkloosheid in Pikin Saron zeer hoog is. Het percentage constructiewerk is bijgevolg reeds berekend op een aanzienlijk klein aandeel van de bevolking en indien de bouw van de brug voltooid zal zijn, houdt dit voor Pikin Saron concreet in dat het aandeel werkende personen in het dorp zeker zal halveren.

We stellen ook geen verband vast tussen de plaatsen waar mensen hun vast werk beoefenen en de onderzoekplaats. Voor een beschrijving van de werkplaatsen per individuele onderzoekplaatsen verwijzen we naar de onderdelen vast werk & overige voorzieningen in het voorgaande hoofdstuk.

De plaatsen waar de verzameling van alle economisch actieve respondenten hun vast werk uitoefent, stellen we voor in grafiek 5.7. In deze voorstelling maken we een onderscheid tussen de woonplaats en de overige plaatsen in district Para, enerzijds aan de linkerkant, en de werkplaatsen in de overige districten anderzijds aan de rechterkant.

GRAFIEK 5.7: VASTE WERKPLAATSEN (N=247)

Uit grafiek 5.7 op de voorgaande pagina leiden we af dat 39,68% van de werkende respondenten zijn baan uitoefent in de woonplaats zelf en 21,05% in de hoofdstad Paramaribo. Maar liefst 63,97% van de werkende economisch actieven is actief in het district zelf.

Indien we de respondenten met een diploma van het hoger onderwijs of universiteit beschouwen, merken we dat 72,72% hiervan niet in het district werkt. Dit geeft aan dat Paramaribo met een hoger diploma werk vinden buiten het district. Hoogst waarschijnlijk is dit het gevolg van een beperkt aantal jobs in Para die hoog opgeleide werknemers vereisen, omwille van de lagere ontwikkelingsgraad.

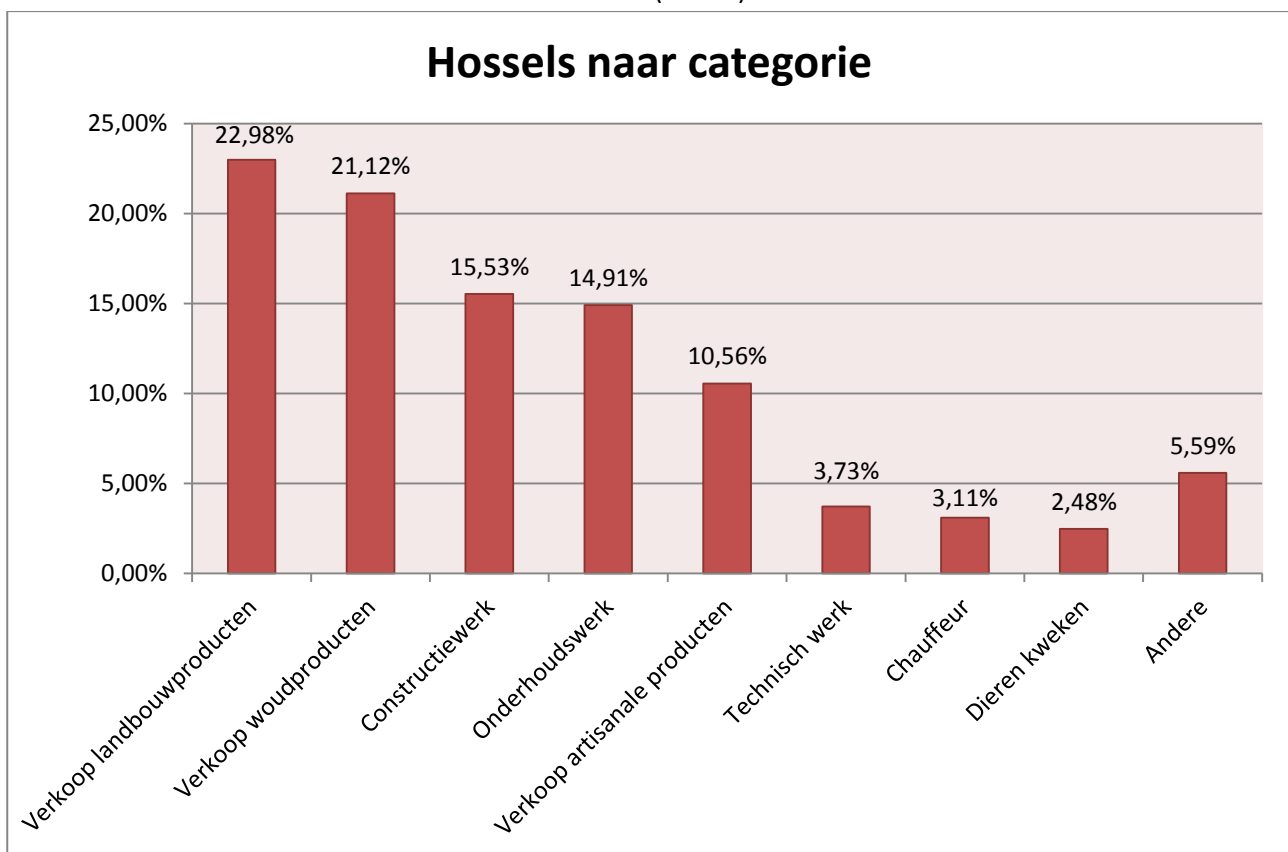
De verschillende hossels verdelen we onder in categorieën die gebaseerd zijn op onze bevindingen in het veld, om zo getrouw mogelijk weer te geven welke soorten overige voorzieningen we terugvinden in het district. De specifieke hossels die we in deze categorieën verdelen stellen we voor in bijlage 4.

Om dezelfde reden als bij de werkplaatsen stellen we geen verband vast tussen de categorieën hossels en de onderzochte plaatsen. Bepaalde categorieën bevatten te weinig respondenten. Uit voorgaande analyses blijkt echter dat zeker de meest voorkomende categorieën verschillen naar plaats en variëren binnenin iedere plaats. Als gevolg van deze verschillen lijkt er echter geen logische structuur terug te vinden in de verdeling van de categorieën hossels over de verschillende plaatsen, behalve bij Pikin Saron.

In het inheems dorp vinden we duidelijk twee overheersende categorieën terug: verkoop woudproducten (54,72%) en verkoop landbouwproducten (32,08%). Beschouwen we beide categorieën als één groep dan kunnen we besluiten dat 86,80% van de economisch actieven met een hoesel in Pikin Saron inkomsten vergaart uit de verkoop van natuurlijke producten. De oorzaak hiervan is de open bebouwing en de woudomgeving van het dorp, die zich uitermate lenen voor deze voorzieningen.

Om een volledig beeld te schetsen van de categorieën voorzieningen, vatten we deze voor alle respondenten samen in grafiek 5.8.

GRAFIEK 5.8: CATEGORIEËN HOSSELS VAN ALLE RESPONDENTEN (N=161)

Uit grafiek 5.8 op de voorgaande pagina blijkt dat ook voor alle respondenten de twee grootste categorieën hossels dezelfde zijn als de overheersende categorieën in Pikin Saron: Verkoop landbouwproducten en verkoop woudproducten. In totaal vergaart 44,10% van de onderzochte economisch actieven met een hossel inkomsten uit de verkoop van deze natuurlijke producten. Dit geeft aan dat de primaire sector zelfs zonder grote investering of organisatie winstgevend kan zijn voor de bewoners van het district, wat aangeeft dat dit een sector is met een zeer groot economisch potentieel. Dit dankzij de vruchtbare bodem en het gunstige klimaat. Met name landbouw, bosbouw en visvangst vinden we in grote aantallen terug in deze categorieën.

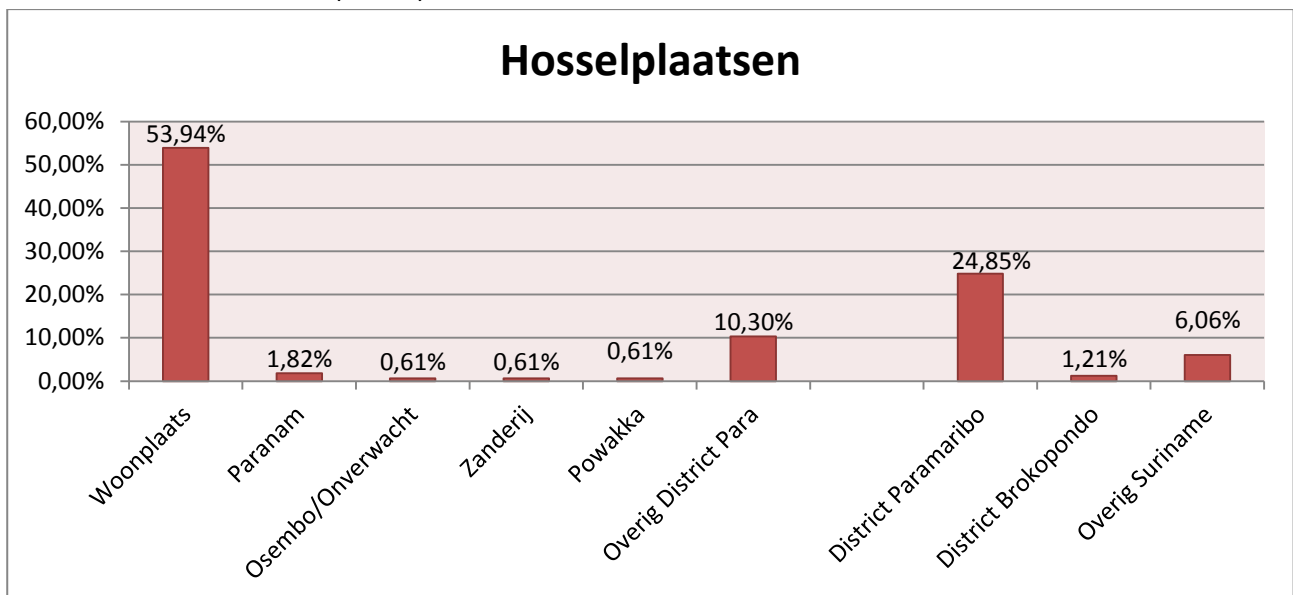
De derde en vierde grootste categorie (constructiewerk & onderhoudswerk) zijn beide relevant voor de bouwsector. In totaal vergaart 29,72% van de economisch actieven met een hossel inkomsten uit de constructie of het onderhoud van gebouwen. Dit geeft aan dat de bouwsector ook een groot economisch potentieel in zich houdt en met het oog op ontwikkeling van het district vermoeden we dat deze sector zich evenredig hiermee zal ontwikkelen.

We besluiten hieruit dat de primaire sector met name landbouw, bosbouw en visvangst, en de bouwsector met gerelateerde sectoren de meest potentiële zijn in het kader van economische ontwikkeling.

Ook stellen we geen verband vast tussen de plaatsen waar mensen hosselen en de onderzoekplaats. Voor een gedetailleerde beschrijving van de hosselplaatsen per individuele onderzoekplaats, verwijzen we naar de onderdelen vast werk & overige voorzieningen in het voorgaande hoofdstuk.

De plaatsen waar de verzameling van alle economisch actieve respondenten hun hossel uitoefent, of de producten hiervan verkoopt, stellen we voor in grafiek 5.9. In deze voorstelling maken we een onderscheid tussen de woonplaats en de overige plaatsen in district Para aan de linkerkant, en de hosselplaatsen in de overige districten aan de rechterkant.

GRAFIEK 5.9: HOSSELPLAATSEN (N=165)

Uit deze grafiek lezen we dat maar liefst 53,94% van de respondenten met een hossel deze uitoefent, of de producten ervan verkoopt in de woonplaats zelf. 24,85% ervan doet dit in de hoofdstad Paramaribo. Oorzaak hiervan is dat economisch actieven regelmatig een hossel hebben omdat zij geen werk hebben en bijgevolg ook niet veel mogelijkheden tot het investeren in vervoer. Hierdoor zijn zij vaak genoodzaakt de lokale markt aan te spreken. Een ander deel van de hosselaars slaagt er toch in de grotere afzetmarkt in de hoofdstad aan te spreken.

5.2.4. Conclusies vast werk & overige voorzieningen

De analyses in dit deel geven om te beginnen aan welke de kansrijke sectoren zijn in district Para. We onderscheiden enerzijds de primaire sector en anderzijds de bouwsector met gerelateerde sectoren.

In de primaire sector merken we dat dit reeds een bron van inkomsten is voor vele bewoners van het district, met name landbouw, bosbouw en visvangst die dankzij het tropische klimaat en de vruchtbare bodem talrijke economische kansen in zich houden.

Verder kunnen de Paranen die hun inkomsten uit voorzieningen halen voornamelijk op de bouwsector en de onderhoudswerken rekenen. Deze zullen zich hoogst waarschijnlijk evenredig met het district ontwikkelen, wat ook een groot potentieel inhoudt voor ondernemers.

Momenteel reiken deze sectoren echter vaak niet verder dan de lokale markten. 53,94% van de hossels vinden we terug nabij de woonplaats, slechts 24,58% bereikt de grotere afzetmarkt in de hoofdstad. De arbeidsmarkt waar vaste werkers hun job beoefenen is meer gespreid maar toch vindt 39,68% van de werkende Paranen zijn job nabij de woonplaats. In totaal werkt 63,79% hiervan in het district zelf en 21,05% in de hoofdstad Paramaribo.

We krijgen in dit deel ook de gelegenheid om de hypothesen met betrekking tot ondernemingszin in Para op de proef te stellen. We ondervinden dat het niet zozeer de woonomgeving is die de ondernemingszin van de onderzoekplaatsen beïnvloedt, maar wel de werkgelegenheid. Deze relatie vinden we echter niet terug in plantage Bersaba. Hier is het aantal hossels zeer hoog als gevolg van de aanwezigheid van een recreatieoord. Dit houdt in dat de hypothese die stelt dat de aanwezigheid van een economische concentratie de ondernemingszin beïnvloedt dan weer wel opgaat. Concreet verlamt werkgelegenheid de ondernemingszin in tegenstelling tot een economische concentratie die deze stimuleert.

Het gebrek aan toekomstgerichtheid is een aspect dat in dit deel meermaals aan bod komt en een belemmering vormt voor zowel de initiële ontwikkeling van ondernemerschap, als voor de ontwikkeling van een duurzame economie.

Voor het uitbouwen van een onderneming zijn een langetermijnvisie en kennis belangrijke factoren. Uit dit deel leren we dat de slechte scholeninfrastructuur deze laatste factor mede bepaalt en dat de ondernemende mensen voornamelijk diegenen zijn die geen vast werk hebben omwille van een lager opleidingsniveau. Zij genereren uit noodzaak zelfstandig inkomsten. Deze personen hebben echter onvoldoende kennis of financiële middelen ter beschikking om deze 'onderneming' uit te bouwen. Naarmate het opleidingsniveau toeneemt en respondenten meer kans hebben op beter betaald vast werk, merken we echter dat het aantal hossels in sterkere mate afneemt. Dit houdt in dat, indien de kennis en de mogelijkheid tot investeringen toeneemt, Paranen geen gebruik maken van deze gelegenheid om in de toekomst van hun onderneming te investeren. Liever verdienen zij in het heden meer geld uit vast werk.

Om op economisch vlak duurzaam te ontwikkelen mag dit de mogelijkheden van toekomstige generaties niet in gevaar te brengen. Dit is allesbehalve vanzelfsprekend in een context waarin kortetermijndenken primeert.

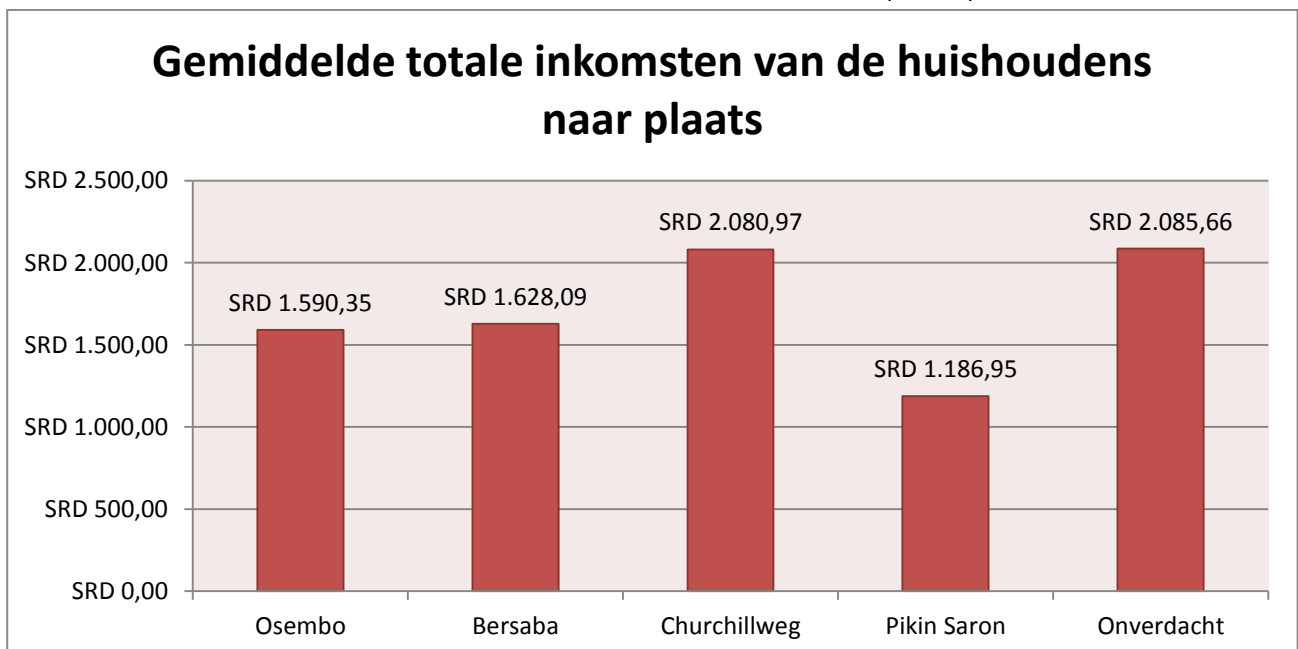
5.3. FINANCIËLE SITUATIE & VOORZIENING IN BEHOEFTE

Om de analyses in dit deel gestructureerd weer te geven, onderscheiden we drie onderdelen. We starten met de totale inkomsten van de huishoudens en de gerelateerde armoedepercentages te bespreken, waarop de bespreking van de huisinrichting volgt. Hierna gaan we dieper in op de problemen die huishoudens ondervinden bij het betalen van basiskosten en vervolgens sluiten we ook dit deel af met een samenvattende conclusie.

5.3.1. Totale inkomsten van het huishouden & armoede

In grafiek 5.10 vergelijken we de totale maandelijkse inkomens van de huishoudens. Dit omvat zowel inkomsten uit vast werk als uit hossels, als uit extra inkomsten voor het hele huishouden. We merken op dat de standaardafwijkingen van deze gegevens steeds relatief hoog zijn, wat inhoudt dat de inkomens sterk variëren rondom deze gemiddeldes.

GRAFIEK 5.10: GEMIDDELDE TOTALE INKOMSTEN VAN DE HUISHOUDENS NAAR PLAATS (N=225)

Wat onmiddellijk opvalt aan deze grafiek is dat de verschillen en gelijkenissen in totale inkomsten nagenoeg identiek gelijklopen met de culturen die we terugvinden in de verschillende plaatsen. De hoogste inkomens vinden we terug bij de Javanen op de Churchillweg en in Onverdacht, de laagste inkomens bij de Inheemsen in Pikin Saron. Hier tussenin vinden we de gelijklopende inkomens van de Creolen terug in plantages Osembo en Bersaba.

We stellen in het voorgaande deel vast dat individuele inkomens samengaan met het niveau van opleiding, wat in sterke mate afhangt van de ligging ten opzichte van een school. De verklaring voor het niet samenhangen van de inkomens per huishouden en deze ligging ten opzichte van een school, vinden we ook terug in de cultuur.

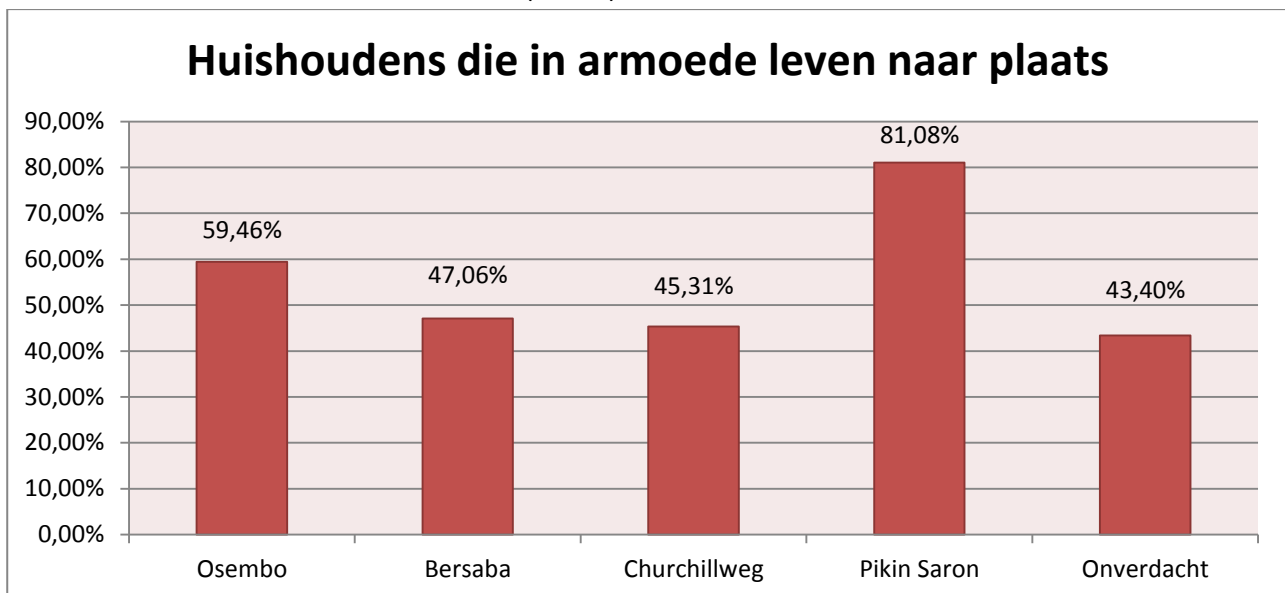
Bij wijze van voorbeeld beschouwen we een huishouden met veel kinderen. Dit vereist allereerst een huismoeder die veel tijd hieraan spendeert wat al een verlies aan mogelijke inkomens met zich meebrengt. We vermoeden dat een ander gevolg van een huishouden met veel kinderen is dat de onderwijskosten zich opstapelen, wat voor problemen zorgt bij het betalen van deze kosten. Later in dit

deel bevestigen we dit vermoeden. Dit kan ervoor zorgen dat onderwijs niet meer te bekostigen is in het gezin en de ouders hun kinderen minder stimuleren om naar school te gaan, waardoor deze vaak geen hoog diploma behalen. In hun latere leven hebben zij minder kans op vast werk of zijn hun inkomsten uit vast werk lager, zoals we aantonen in onderdeel 5.2.2. Inkomsten uit hoofdactiviteiten. In de relaties die we leggen merken we ook hier weer het kortetermijndenken op, waarbij investeren in de toekomst van kinderen niet de nodige aandacht krijgt. Ook geven we reeds aan in deel 5.1. Samenstelling en grootte van de huishoudens, dat cultuur allesbepalend is wanneer we spreken over gezinsgrootte en ook het aantal kinderen. Dit houdt in dat ook de overheersende cultuur in een plaats een bepalende factor is voor het opleidingsniveau hiervan.

Blikken we terug naar grafiek 5.10 dan merken we dat inderdaad bij de Inheemse cultuur, waarbij een huishouden gemiddeld 5,76 inwoners telt de inkomens van de huishoudens het laagst zijn en bij de overheersende Javaanse cultuur op de Churchillweg en in Onverdacht, waar de gemiddelde groottes van de huishoudens respectievelijk 4,20 en 4,47 bedragen, de inkomens het hoogst zijn. De totale inkomsten van de huishoudens in de Creoolse cultuur (plantages Osembo en Bersaba) bevinden zich in het midden, met respectievelijk een gemiddeld aantal inwoners van 5,03 en 5,32 inwoners. We mogen echter niet vergeten dat er nog bijkomende factoren van invloed kunnen zijn op de totale inkomens van een huishouden.

De totale maandelijkse inkomsten van de huishoudens uit voorgaande grafiek geven ons echter geen goed beeld van de economische situatie hiervan. De armoedegrens van een huishouden doet dit wel. Dit is bovenop het totale maandelijkse inkomen ook afhankelijk van de omvang van het huishouden en de samenstelling ervan. De manier waarop we deze armoedegrens bepalen stellen we voor in punt 3.6.3. Financiële situatie & voorziening in behoeften, bij het onderdeel armoedegrenzen. In grafiek 5.11 geven we de percentages arme huishoudens per plaats weer.

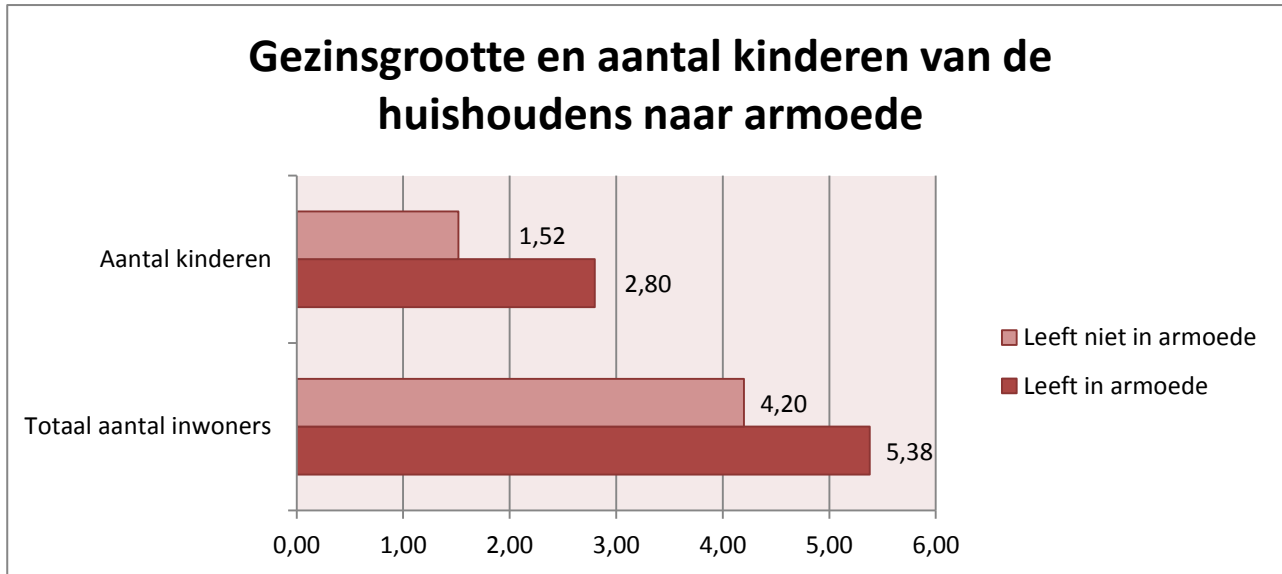
GRAFIEK 5.11: ARME HUISHOUDENS NAAR PLAATS (N=225)

Ook hier merken we de verschillen op tussen de culturen. Dit is logisch aangezien de armoedegrens in directe relatie staat tot gezinssamenstellingen- en groottes en de inkomens van een huishouden. We merken echter op dat Bersaba afwijkt van dit logisch gegeven. De verklaring hiervoor kan zijn dat de interne verhoudingen van de plaats met betrekking tot enerzijds kleine gezinnen met hoge inkomens en anderzijds grote gezinnen met lage inkomens zodanig naar deze uitersten toe neigt, dat dit de armoedegrens beïnvloedt.

Op basis van de armoede stellen we een verband vast met het aantal kinderen in een huishouden, alsook met de totale groottes van de huishoudens. Dit geven we weer in grafiek 5.12.

GRAFIEK 5.12: GEZINSGROOTTE EN AANTAL KINDEREN VAN DE HUISHOUDENS NAAR ARMOEDE (N=225)

Uit bovenstaande grafiek leiden we af dat arme gezinnen groter zijn en meer kinderen hebben. Dit kan zich in twee richtingen begeven. Enerzijds vertelt het ons dat arme gezinnen meer kinderen hebben, anderzijds dat meer kinderen een armer gezin inhoudt. In deel 5.3.3. Problemen bij betalen van kosten, gaan we hier dieper op in. Voorlopig houden we dit verband in het achterhoofd.

5.3.2. Huisinrichting

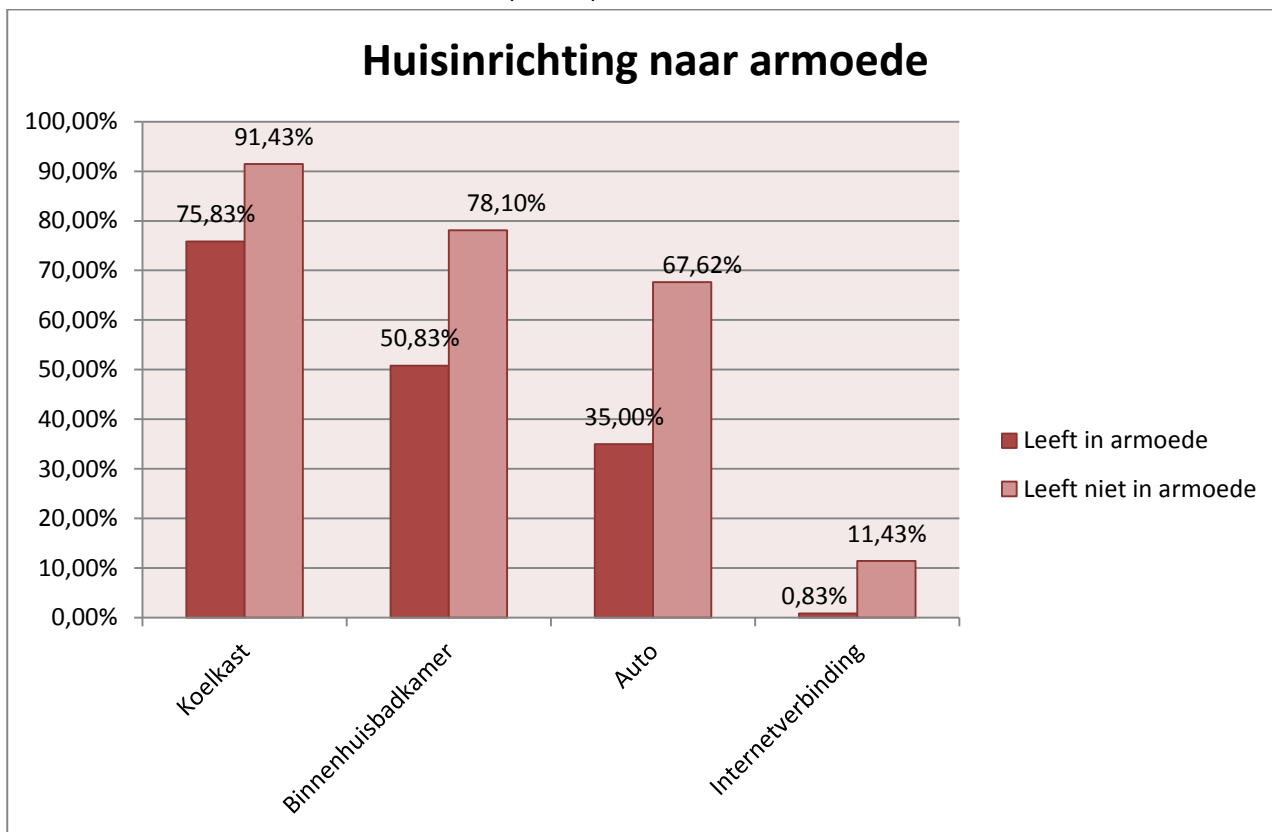
Uit de analyses in het vorige hoofdstuk konden we slechts sporadisch een verband vaststellen tussen de huisinrichting en de armoede van een huishouden. Oorzaak hiervan is het te kleine aantal respondenten indien we de huishoudens individueel per plaats beschouwen.

Nu we de gegevens uit het onderzoek als geheel beschouwen, kunnen we vaststellen dat alle variabelen die we onderzoeken met betrekking tot de huisinrichting in verband staan met het leven in armoede, afgezien van het al dan niet beschikken over een televisietoestel. Oorzaak hiervan is dat zo goed als alle huishoudens hierover beschikken, ook zij die in armoede leven. In het vervolg van deze analyse laten we de variabele die ons vertelt of huishoudens beschikken over een televisietoestel bijgevolg buiten beschouwing.

De concrete voorstelling van de verschillen tussen al dan niet arme huishoudens en zij die beschikken over een koelkast, een binnenhuisbadkamer, een auto of een internetverbinding, geven we weer in grafiek 5.13 op de volgende pagina.

GRAFIEK 5.13: HUISINRICHTING NAAR ARMOEDE (N=225)

Uit deze grafiek leiden we af dat we bij alle vier de variabelen een negatief verband vaststellen met de armoedegrens. We besluiten dat indien een huishouden in armoede leeft, het minder goed kan voorzien in haar materiële behoeften.

De verschillen in armoedepercentages tussen de onderzochte plaatsen stellen we vast in het voorgaande onderdeel. Als gevolg van deze variaties verschilt ook de mate waarin huishoudens kunnen voorzien in hun materiële behoeften naar plaats. Slechts één variabele konden we hier niet naar onderverdelen, namelijk het al dan niet beschikken over een internetverbinding. Oorzaak is het te lage aantal actieve internetverbindingen dat we terugvinden in nagenoeg alle onderzoekplaatsen.

We stellen de mate waarin de variabelen met betrekking tot de huisinrichting die significant verschillen tussen de verschillende plaatsen voor in tabel 5.8.

TABEL 5.8: VERSCHILLEN IN HUISINRICHTING NAAR PLAATS

	Osembo	Bersaba	Churchillweg	Pikin Saron	Onverdacht
Koelkast	94,59%	88,24%	90,63%	37,84%	94,34%
Binnenhuisbadkamer	67,57%	64,71%	70,31%	8,11%	90,57%
Auto	37,84%	20,59%	71,88%	29,73%	66,04%
Gemiddeld percentage	50,00%	43,39%	58,21%	18,92%	62,74%

In deze tabel lezen we dat huishoudens meestal in aflopende volgorde beschikken over een koelkast, een binnenhuisbadkamer of een auto. Slechts op de Churchillweg en in Pikin Saron is dit niet van toepassing. Dit verklaren we door het feit dat een auto in deze plaatsen een vereiste is om zich te verplaatsen waardoor deze meer voorkomt dan verwacht. Huishoudens op de Churchillweg leven op een uitgestrekte

baan en niet in een woonkern, wat de af te leggen afstanden al snel vergroot. Het inheems dorp Pikin Saron ligt zeer afgelegen en per dag rijdt slechts één bus van en naar het dorp, waardoor een auto onmisbaar is voor bewoners die zich frequent dienen te verplaatsen.

De verschillen in armoede merken we echter niet zo duidelijk op uit deze basisgegevens. De reden hiervoor is dat de armoede van een huishouden niet af te lezen is aan de hand van één enkele variabele. Wanneer we de gemiddelde percentages van deze drie variabelen berekenen in de onderste rij, bekomen we een indicatie voor de mate waarin huishoudens over het pakket aan variabelen beschikken. Dit gemiddelde percentage toont wel duidelijk de relatie aan tussen de armoedepercentages van de plaatsen en de mate waarin deze kunnen voorzien in hun materiële behoeften.

Op de Churchillweg en in Onverdacht zijn deze percentages het hoogst in analogie met de lage armoedepercentages die we hier terugvinden (zie grafiek 5.11). In Pikin Saron stellen we veel armoede vast, alsook een lage voorziening in behoeften en de twee plantages Osembo en Bersaba bevinden zich ook hier weer in het midden.

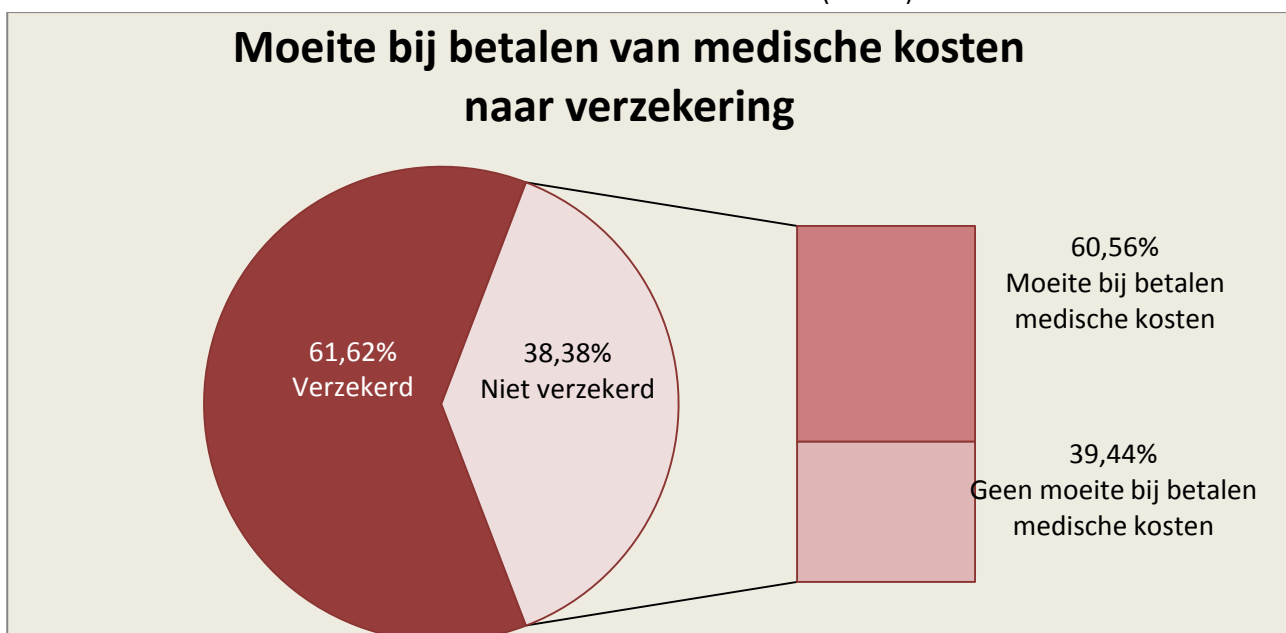
5.3.3. Problemen bij het betalen van kosten

We stellen niet vast dat het aandeel huishoudens dat verzekerd is voor de betaling van medische kosten, alsook het aandeel huishoudens dat moeite ondervindt bij de betaling hiervan verschilt naargelang de plaats. Van alle onderzochte huishoudens is in totaal 61,62% verzekerd voor deze kosten.

Wel merken we dat van alle huishoudens uit het onderzoek die verzekerd zijn voor betaling van medische kosten maar liefst 94,74% aangeeft geen moeilijkheden te ondervinden bij het betalen hiervan. De reden waarom dit verband niet in 100% van de gevallen geldt is, dat wanneer verzekerde huishoudens in contact komen met chronische ziektes die veel medicatie vereisen, de door verzekering gedrukte kosten zich toch kunnen opstapelen wat moeilijkheden kan veroorzaken bij de betaling hiervan.

Nemen we alleen de huishoudens die niet verzekerd zijn voor medische kosten in beschouwing, dan blijkt er ook geen relatie te zijn tussen de armoede en de moeite die huishoudens ondervinden bij het betalen van medische kosten. Maar liefst 60,56% van deze groep geeft aan hier moeilijkheden bij te ondervinden, zoal we voorstellen in grafiek 5.14.

GRAFIEK 5.14: MOEITE BIJ BETALEN VAN MEDISCHE KOSTEN NAAR VERZEKERING (N=225)

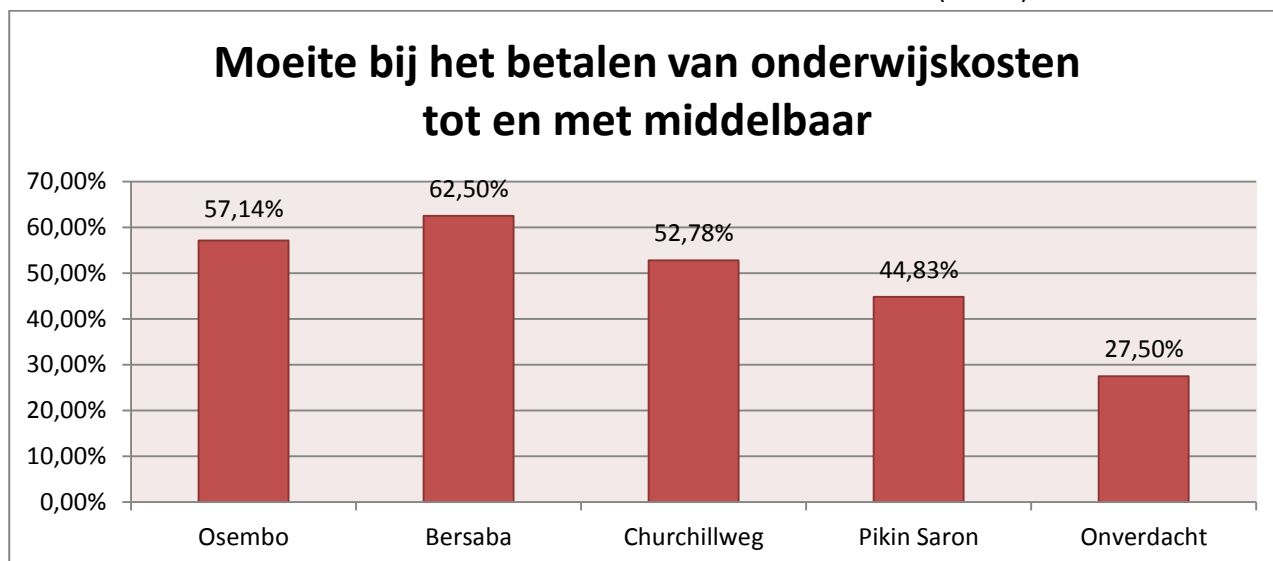
De gegevens uit grafiek 5.14 op de voorgaande pagina vertonen geen relaties met de armoede van de huishoudens, alsook niet met de verschillende onderzoekplaatsen. Op het eerste zicht lijkt dit opmerkelijk maar de verklaring is echter eenvoudig. Uit de ervaringen gedurende het onderzoek leren we dat sommige mensen meer frequent ziek zijn dan anderen, onafhankelijk van de armoede. Zo komt een aandeel van de arme huishoudens minder regelmatig in contact met ziektes, waardoor zij weinig of zelfs geen medische kosten hebben en bijgevolg geen moeite ondervinden bij het betalen hiervan. Omgekeerd geldt hetzelfde voor de niet arme huishoudens.

De laatste variabele die we analyseren, met als doel een beeld te schetsen van de mate waarin huishoudens kunnen voorzien in hun behoeften, zijn de onderwijskosten. We maken naar analogie met de voorgaande analyses een onderscheid tussen hogere en/of universitaire studies ten opzichte van studies tot en met het middelbaar.

De moeite die huishoudens denken te ondervinden bij het betalen van onderwijskosten van voortgezette studies, indien hun kinderen willen verder studeren, verschilt niet naar de onderzochte plaats. De reden hiervoor is dat de kosten van universitair onderwijs in Suriname blijkbaar onbetaalbaar zijn voor nagenoeg alle huishoudens in Para. In totaal geeft 90,22% van de onderzochte huishoudens aan dat zij niet in staat zullen zijn deze te betalen.

We stellen wel een verband vast tussen de onderzoekplaats en de moeite die huishoudens met schoolgaande kinderen ondervinden bij het betalen van de onderwijskosten tot en met het middelbaar, zoals we weergeven in grafiek 5.15.

GRAFIEK 5.15: MOEITE BIJ HET BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN TOT EN MET MIDDELBAAR (N=157)

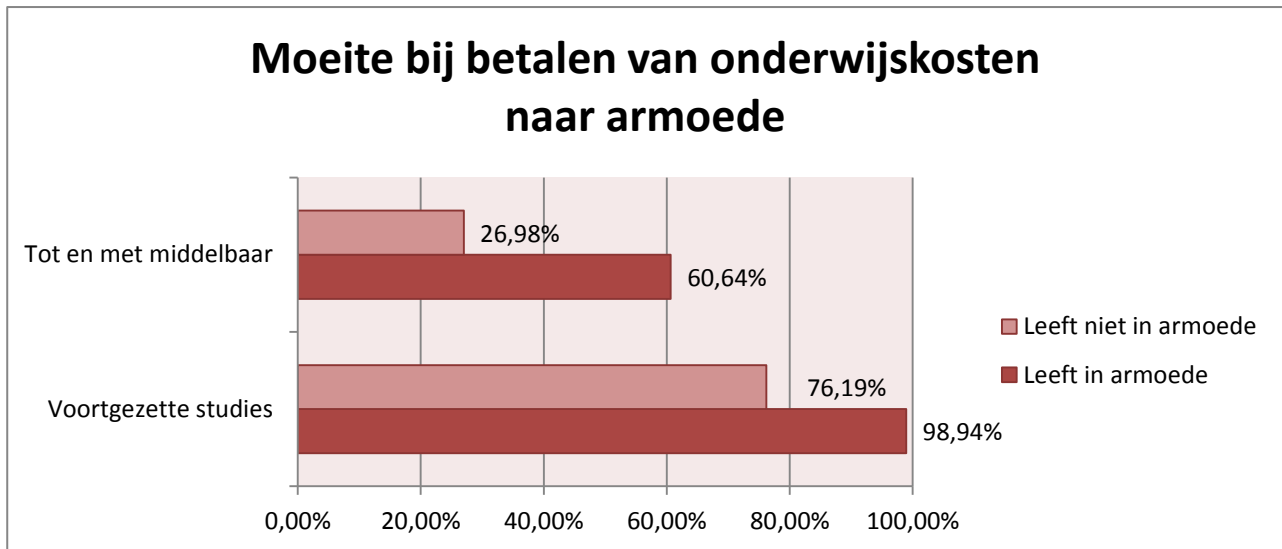

Uit deze grafiek kunnen we geen logische conclusies afleiden. De oorzaak hiervan is dat de moeite om onderwijskosten tot en met het middelbaar te betalen van te veel factoren afhankelijk is. We halen als voorbeelden het aantal kinderen aan, het inkomen van het huishouden, de afstand tot de school, de kosten van de school, de keuze om al dan niet een warme maaltijd en/of een drankje te nuttigen in de school enzovoort.

We kunnen wel twee van deze variabelen in kaart brengen: het inkomen van het huishouden en het aantal kinderen, die samen met het aantal volwassenen in een huishouden de armoede hiervan bepalen. Indien we onderzoeken of armoede een factor is die de moeite bij het betalen van onderwijskosten bepaalt, merken we dat dit het geval is. Dit verband, dat zowel terug te vinden is bij het betalen van

onderwijskosten tot en met middelbaar onderwijs, alsook bij het betalen van onderwijskosten van voortgezette studies, stellen we voor in grafiek 5.16.

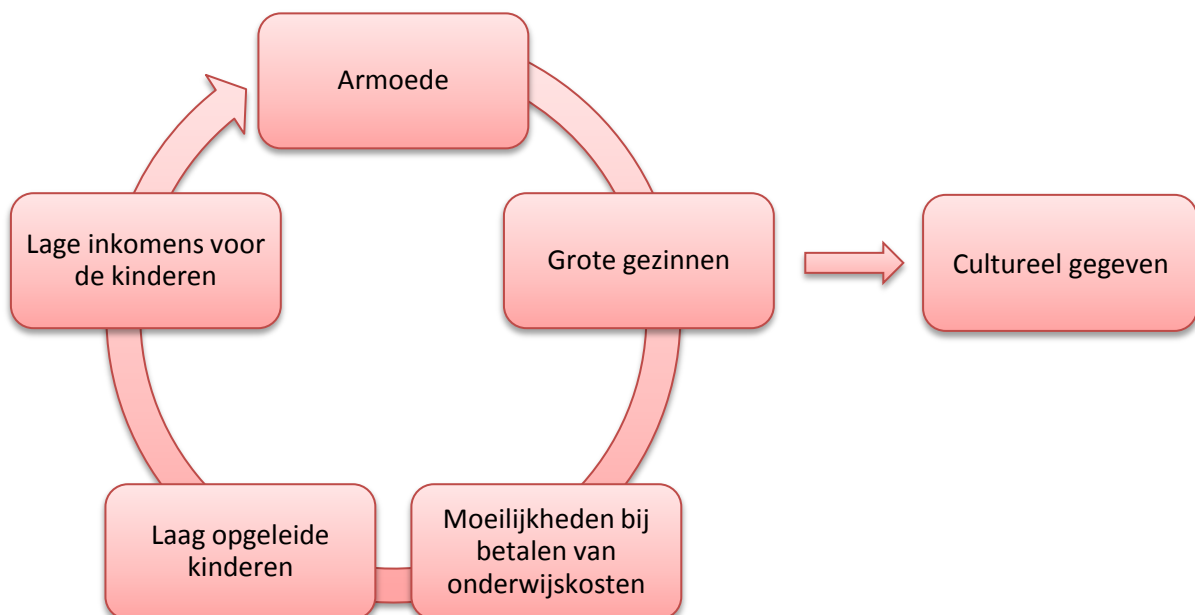
GRAFIEK 5.16: MOEITE BIJ BETALEN VAN ONDERWIJSKOSTEN NAAR ARMOEDE (N=157)

Uit deze grafiek blijkt duidelijk dat de gezinnen die in armoede leven beduidend meer moeilijkheden ondervinden bij het betalen van onderwijskosten dan zij dit niet in armoede leven. Dit geldt zowel voor de onderwijskosten tot en met middelbaar als voor de kosten van het hoger onderwijs en universiteit.

In onderdeel 5.3.1. Totale inkomens van het huishouden & armoede, bespreken we het vermoeden dat arme huishoudens laag opgeleide kinderen voortbrengen, aangezien zij niet meer in staat zijn de onderwijskosten te betalen. Voorgaande grafiek bevestigt dit vermoeden. In combinatie met het verband tussen het hoge aantal kinderen en arme gezinnen dat we in ons achterhoofd houden (zie grafiek 5.12), en de inbreng van cultuur in de gezinsgroottes, besluiten we dat er in Para een vicieuze cirkel aanwezig is waarin armoede de armoede in stand houdt. We stellen dit voor in figuur 5.1.

FIGUUR 5.1: VICIEUZE ARMOEDECIKEL DOOR CULTUUR

De relaties die we voorstellen in figuur 5.1 op de voorgaande pagina zijn eenvoudig en komen reeds allen aan bod doorheen dit hoofdstuk. We starten vanuit een huishouden dat in armoede leeft en dat vanuit haar cultuur een groot gezin opbouwt. Hoe meer kinderen dit gezin heeft, hoe meer tijd de huismoeder aan deze kinderen besteedt en hoe minder tijd zij heeft om inkomsten voor het gezin te vergaren. Ook stapelen de onderwijskosten van al haar kinderen zich op en door het lage inkomen van het gezin zal dit moeilijkheden veroorzaken bij het betalen van deze kosten. Indien de kosten te hoog zijn motiveren de ouders hun kinderen niet tot studeren, waardoor deze vaak vroegtijdig de school verlaten.

Door hun lage opleidingsniveau zullen deze kinderen later minder kans hebben op vast werk of een hoog inkomen uit vast werk, waardoor het waarschijnlijk is dat ook zij in armoede zullen leven. Vanuit hun cultuur starten ook zij volgens dit model een groot gezin. De cyclus herhaalt zich.

Samengevat bepaalt een cultureel gebrek aan langetermijndenken hier dat een populatie arm en laag opgeleid blijft. Indien een huishouden investeert in de toekomst van haar kinderen door een kleiner gezin op te bouwen, verhoogt dit de kans om deze vicieuze cirkel te doorbreken en boven de armoedegrens te gaan leven. We merken echter op dat cultuur zeker niet het enige gegeven is dat armoede bepaalt maar in Para ondervinden we dankzij de pertinente verschillen hierin, dat het zeker een bepalende factor kan zijn.

Op basis van deze verbanden kunnen we vaststellen dat ook de voorziening in behoeften een cultureel gegeven is. Voor de overheersende culturen in Para stellen we dit vereenvoudigd (Creolen is hier de verzameling Bersaba & Osembo; Javanen is de verzameling Onverdacht & Churchillweg) voor als:

- ✓ Inheemsen -> Zeer grote gezinnen -> Zeer laag opgeleid -> Zeer arm -> Zeer lage voorzieningen
- ✓ Creolen -> Grote gezinnen -> Laag opgeleid -> Arm -> Lage voorzieningen
- ✓ Javanen -> Kleine gezinnen -> Hoger opgeleid -> Minder arm -> Hogere voorzieningen

Uit deze voorstelling merken we ook het verschil op in lange- of kortetermijnvisie tussen de verschillende culturen in Para. De meest toekomstgerichte cultuur is de Javaanse en zij die het meest in het heden leven blijken uit dit onderzoek de Inheemsen te zijn. De creoolse cultuur bevindt zich in het midden.

In het vorige deel vermelden we het belang van langetermijnvisie voor het uitbouwen van een winstgevende onderneming. Indien we de bevindingen uit dit hoofdstuk aftoetsen aan het percentage actieve ondernemers bij de economisch actieve bevolking, per overheersende cultuur (Creolen is hier de verzameling Bersaba & Osembo; Javanen is de verzameling Onverdacht & Churchillweg), geeft dit deze relatie duidelijk weer:

✓ Inheemsen -> 0,00% actieve ondernemers		Kortere termijnvisie
✓ Creolen -> 2,92% actieve ondernemers		Langere termijnvisie
✓ Javanen -> 8,39% actieve ondernemers		

5.3.4. Conclusies financiële situatie & voorziening in behoeften

Uit deze analyses leiden we af dat een groot aandeel van de huishoudens in Para in armoede leeft. Dit aandeel verschilt naargelang de plaats en loopt gelijk met de overheersende cultuur die we er terugvinden. Uit het vorige deel besluiten we dat de ligging van een plaats ten opzichte van een school een eerste belangrijk aspect is dat het onderwijsniveau van een specifieke plaats in het district beïnvloedt. Uit dit deel leiden we af dat ook de toekomstgerichtheid van een cultuur dit mee bepaalt. In een arme cultuur, die doorgaans meer in het heden leeft, bouwen de ouders doorgaans grotere gezinnen op. Als gevolg hiervan hebben zij meer moeilijkheden bij het betalen van onderwijskosten en zal het opleidingsniveau van hun kinderen laag zijn, waardoor deze in de toekomst minder kansen hebben op beter betaald vast werk. Het is waarschijnlijk dat ook zij later in armoede zullen leven omwille van het kortetermijndenken dat in hun cultuur verweven is.

Verder leiden we uit dit deel af dat arme huishoudens in mindere mate kunnen voorzien in hun materiële behoeften. Aangezien armoede in relatie staat tot cultuur, staat ook de mate waarin huishoudens kunnen voorzien in hun behoeften hiermee in verband.

We besluiten met de belangrijkste gegevens uit dit deel samen te vatten in tabel 5.9 waarbij we ook de overheersende cultuur per plaats vermelden, die de gelijkenissen en verschillen in grote lijnen verklaart. De laatste kolom, de indicatie voorziening in behoeften, is het gemiddelde percentage dat we in tabel 5.8 berekenen. Dit geeft aan in welke mate huishoudens kunnen voorzien in een pakket van materiële behoeften.

TABEL 5.9: FINANCIËLE SITUATIE EN VOORZIENING IN BEHOEFTEEN NAAR PLAATS

Plaats	Overheersende cultuur	Gemiddelde totale inkomen per huishouden	Arme huishoudens	Indicatie voorziening in behoeften
Osembo	Creools	1.590,35 SRD	59,46%	50,00%
Bersaba	Creools	1.628,09 SRD	47,06%	43,39%
Churchillweg	Javaans	2.080,97 SRD	53,31%	58,21%
Pikin Saron	Inheems	1.186,95 SRD	81,08%	18,92%
Onverdacht	Javaans	2.085,66 SRD	43,40%	62,74%

6. CONCLUSIE

Het doel dat we vooropstellen aan het begin van dit werk is een beeld te schetsen van de huidige economische realiteit van district Para. We onderzoeken de ondernemingszin van de huishoudens en brengen zo in kaart wat de huishoudens in Para momenteel doen om in hun behoeften te voorzien en in welke mate zij hierin slagen. Ook onderzoeken we waarom zij hier al dan niet in slagen.

Verder vormen we een beeld van de huidige economische situatie van de ex-werknemers van de bauxietmaatschappij BHP Billiton. Momenteel is het ongeveer twee jaren geleden dat deze multinational zich terugtrok uit het district.

Dankzij de overeenkomende aspecten tussen de twee originele onderzoekdomeinen zijn we ook in staat gegevens af te leiden met betrekking tot het ondernemerschap. We stellen vast welke de kansrijke sectoren zijn met het oog op duurzame ontwikkeling en welke de aspecten zijn die deze ontwikkeling momenteel belemmeren.

6.1. ONDERNEMINGSZIN

Bij aanvang van het onderzoek stellen we de hypothese dat de ondernemingszin in het district kan verschillen naargelang de aanwezigheid van een economische concentratie of de woonomgeving.

In plantage Bersaba ondervinden we dat de inwoners hossels ontwikkelen die in verband staan met het nabije recreatieoord, daar waar het aantal hossels in de gelijkaardige plantage Osembo, die niet nabij een recreatieoord ligt, relatief laag is. Dit houdt in dat de aanwezigheid van een economische concentratie de ondernemingszin beïnvloedt, in positieve richting.

We stellen geen duidelijk verband vast tussen de ondernemingszin van de huishoudens en de aanwezigheid van een bauxietmijn. De overige vaststellingen met betrekking tot de ondernemingszin verklaren we niet door de verschillen in woonomgeving, wel door de tewerkstellingsgraad. Indien respondenten een vaste job hebben vervangt dit de inkomens die zij uit overige activiteiten halen. Het aantal hossels neemt in sterkere mate af dan de toename in vaste jobs, waardoor het totale aantal activiteiten ook daalt. We besluiten dat werkgelegenheid een verlamme invloed uitoefent op de ondernemingszin. Samengevat:

- ✓ Economische concentratie ↗ = Ondernemingszin ↗
- ✓ Werkgelegenheid ↗ = Ondernemingszin ↘

De mate waarin huishoudens in Para in hun materiële behoeften kunnen voorzien staat in relatie tot het al dan niet leven in armoede. Deze armoede houdt door een gebrek aan toekomstgerichtheid, dat verschilt naargelang de overheersende cultuur, het lage opleidingsniveau en de vicieuze armoedecirkel in stand. In dit onderzoek merken we de verschillen op tussen drie bevolkingsgroepen:

✓ Inheemsen	-> Zeer arm	-> Zeer lage voorzieningen		Kortere termijnvisie
✓ Creolen	-> Arm	-> Lage voorzieningen		Langere termijnvisie
✓ Javanen	-> Minder arm	-> Hogere voorzieningen		

6.2. SITUATIE EX-WERKNEMERS BHP BILLITON

De ex-werknemers van Billiton vinden we vooral terug in Onverdacht. We besluiten dat het relatief goed gesteld is met hen, ten opzichte van de overige bewoners van de plantage. Een groot deel ervan is momenteel met pensioen en in vergelijking met de overige gepensioneerden stellen zij het hier goed mee. Dankzij hun werkervaring en hoger opleidingsniveau blijkt het, dat de ex-werknemers van de bauxiet-maatschappij een betere kans maken op de arbeidsmarkt, dan de overige bevolking van de plantage. Een groot deel ervan vond werk bij de gelijkaardige maatschappij Suralco. Toch heeft 25% van de economisch actieve ex-werknemers van Billiton tot op heden nog geen nieuwe job, maar dit percentage is lager dan de werkloosheid in de plantage als geheel.

6.3. ONDERNEMERSCHAP

Uit de overige voorzieningen van alle respondenten kunnen we afleiden welke activiteiten voor de Paranen nu reeds winstgevend zijn en die een potentieel bezitten om in de toekomst verder te ontwikkelen. Deze zijn de primaire sector en de bouwsector.

✓ **Primaire sector**

Met name landbouw, bosbouw en visvangst zijn een huidige bron van inkomsten voor vele bewoners van het district. Dankzij de vruchtbare bodem en het tropische klimaat zijn de mogelijkheden tot het produceren en vergaren van natuurlijke producten zeer groot.

✓ **Bouwsector**

De bouwsector is momenteel reeds een grote bron van werkgelegenheid in het district, voor zowel vaste werkers als handlangers. We vinden ook een groot aantal overige voorzieningen terug die hiermee gerelateerd zijn, met name in de categorie onderhoudswerken. Zowel de bouwsector als de hieraan verbonden sectoren zullen zich logischerwijs evenredig met het district ontwikkelen wat een economisch potentieel in zich houdt.

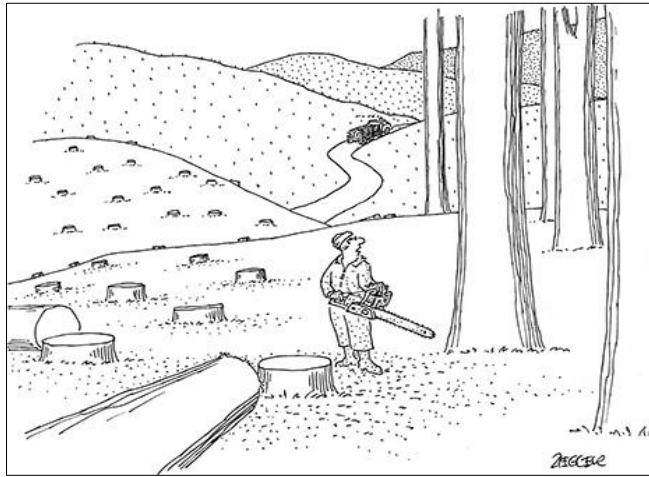
Kortetermijndenken

Een gebrek aan toekomstgerichtheid is de voornaamste belemmering voor het ondernemerschap, alsook voor de duurzame ontwikkeling van district Para. Als gevolg van deze kortetermijnvisie en een slechte scholeninfrastructuur blijft het algemeen opleidingsniveau in het district laag. Dit houdt de vicieuze armoedecirkel in stand en creëert zowel een gebrek aan kennis als investeringsmogelijkheden voor de ondernemende populatie van het district.

Indien de financiële middelen en het opleidingsniveau toenemen, merken we echter dat het aantal overige voorzieningen in sterkere mate afneemt. Dit vertelt ons dat het kortetermijndenken in Para personen met kennis en vermogen ervan weerhoudt om in de groei van een onderneming te investeren.

Duurzame ontwikkeling vereist een langetermijnvisie. Door een gebrek aan toekomstgerichtheid nemen Paranen de gevolgen van hun acties in het hier en nu niet voldoende in acht, wat het vermogen van toekomstige generaties in gevaar kan brengen.

FIGUUR 6.1: EEN ONTWIKKELDE PARAAN¹

¹ ABLE2KNOW (2011). *Caption the cartoon*. Geraadpleegd op 11 mei 2011, op <http://able2know.org/topic/134125-95>

7. AANBEVELINGEN

Op basis van de bevindingen uit het onderzoek formuleren we enkele aanbevelingen. De belangrijkste aanbeveling die we meegeven is dat een algemene verandering van korte naar langetermijndenken de basis vormt tot het ontwikkelen van een duurzame economie.

De overige aanbevelingen die hiermee samenhangen, richten zich enerzijds op het verbeteren van de huidige economische situatie in Para en anderzijds op de nodige veranderingen voor ontwikkeling op lange termijn. Eén enkele aanbeveling op zich zal dit doel echter niet kunnen bereiken. Dit is slechts mogelijk door het geheel van problemen te beschouwen en op een doordachte manier oplossingen te bieden, voor verschillende aspecten en op verschillende niveaus.

7.1. KORTE TERMIJN

Het empoweren van ondernemende mensen in district Para is het centraal begrip voor de ontwikkeling op korte termijn. Microfinanciering en cursussen ondernemerschap geven we als concrete manieren aan om dit te verwezenlijken.

✓ **Microfinanciering**

Een groot aandeel van de ondernemende inwoners van het district heeft niet de middelen om te investeren in de groei van hun onderneming. Microfinanciering creëert de nodige basisinvestering die zij niet bij een bank kunnen krijgen, aangezien zij onvoldoende in staat zijn deze de nodige zekerheid te bieden voor een regulier krediet.

✓ **Cursussen ondernemerschap**

Kennisverhoging met betrekking tot de bedrijfsuitvoering verhoogt ook de efficiëntie van de ondernemingen in Para. Hierdoor genereren deze meer winst, wat meer investeringsmiddelen met zich meebrengt en hen op deze manier meer mogelijkheden tot ontwikkeling biedt.

De belangrijkste les in deze cursus is het belang aan langetermijnperspectieven. Een toekomstgericht denken stelt de ondernemers in staat de investeringsmogelijkheden voor hun onderneming te herkennen en te benutten, om zo de groei hiervan te stimuleren zonder de toekomst ervan in gevaar te brengen.

Primaire doelgroep

De Inheemsen die zelfstandig inkomsten vergaren uit de primaire sector, is de doelgroep die het meeste belang heeft bij deze versterkingen. Zij hebben de beperktste investeringsmogelijkheden en de minst toekomstgerichte visie, maar zijn de meest ondernemende populatie.

7.2. LANGE TERMIJN

De aanbevelingen op lange termijn zijn investeringen die in het heden dienen te gebeuren, om de verdere en duurzame economische vooruitgang van district Para, in de toekomst, mogelijk te maken.

✓ **Scholeninfrastructuur verbeteren**

Een meer uitgebreid scholennetwerk verlaagt de afstanden tussen de woonplaats en de school, wat in Para de drempel voor het behalen van diploma's ook aanzienlijk verlaagt. Dit houdt een algemene kennisverhoging in voor het district en de armere bevolking van Para krijgt meer kansen om uit de vicieuze cirkel te treden. Ondernemende Paranen krijgen hiermee ook meer kansen om hun ondernemingen op een doordachte manier uit te kunnen bouwen.

✓ **Wegeninfrastructuur verbeteren**

Het wegennet verbeteren, creëert meer kansen voor zowel de schoolgaande kinderen als de ondernemingen in Para. Dankzij de kortere reistijden werkt dit ook drempelverlagend voor het behalen van diploma's en de ondernemingen genieten betere transportvoorzieningen. Dit vereenvoudigt de aan- en afvoer van goederen en personeel en maakt potentiële markten beter bereikbaar.

✓ **Sensibilisering armoede**

De toekomstperspectieven van een kind uit een klein arm gezin zijn aanzienlijk beter dan die van een kind uit een groot arm gezin. Het bewustmakingsproces op gang brengen dat arme huishoudens deze relatie tussen grote gezinnen en armoede doet begrijpen, geeft hen de kans de vicieuze cirkel te doorbreken en te investeren in de toekomst van hun kinderen.

LITERATUURLIJST

ABLE2KNOW (2011). *Caption the cartoon*. Geraadpleegd op 11 mei 2011, op <http://able2know.org/topic/134125-95>

ALLES OVER MARKTONDERZOEK (2009). *Steekproef*. Geraadpleegd op woensdag 26 mei 2011, op [http://www.allesovermarktonderzoek.nl/Marktonderzoek/Steekproef.aspx#Formule steekproefgrootte](http://www.allesovermarktonderzoek.nl/Marktonderzoek/Steekproef.aspx#Formule%20steekproefgrootte).

CENTRAAL BUREAU VOOR BURGERZAKEN SURINAME (2011). *Statistieken van personen naar woonomgeving en straat (Para)*

CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY. *Surinamedirectory*. Geraadpleegd op donderdag 17 februari 2011, op <http://www.surinamedirectory.biz/engels/indexset.htm>

COYLE, D. M. JR. & HABIBY, A. S. (2010). The High-Intensity Entrepreneur. *Harvard Business Review*, 11, 74-78.

DISTRICTSBESTUUR VAN PARA (2006), *Concept-districtsbesluit: Platform burgerparticipatie ontwikkeling para*.

DISTRICTSPLAN PARA, districtspan van het dienstjaar 2008.

DISTRICTSPLAN PARA, districtspan van het dienstjaar 2010.

DR. H. POWER, R. (2011). *Landbouwproductie in Para: Mogelijkheden en beperkingen*. PowerPointpresentatie.

EDENS, R. & SMITS, J. (2009). *Onderzoek met SPSS en Excel (2^e ed.)*. Amsterdam: Pearson Education Benelux.

EIU COUNTRY REPORT (2009). *Suriname: Buitenlandse handel*. Geraadpleegd op 4 april 2011, op <http://www.evd.nl/zoeken/showbouwsteen.asp?bstnum=89978&location=>

GHISAIDOOBE, R. Directeur overheidsschool Onverwacht, persoonlijke communicatie. 24 Mei 2011.

GOFFIN, I., PROF. DR. VAN Haegedoren, M. (2003), *Ondernemers, wie zijn ze en wat doen ze*. Hasselt: U Hasselt. geraadpleegd op 22 februari 2011, op http://uhdspace.uhasselt.be/dspace/bitstream/1942/508/1/ig_diane-enquete_2003.pdf

HOFSTEDE, G. & HOFSTEDE G. J. (2010). *Allemaal andersdenkenden (31^e druk)*. Antwerpen: Contact.

LEUVENCENTRAAL.ORG (2010). *Leuven ondertekent stedenband met Para*. Geraadpleegd op 11 juni 2011, op <http://www.leuvencentraal.org/brievenbus/leuven-ondertekent-stedenband-met-para>

MAPS OF THE WORLD (2011). *Para resorts (Large size)*. Geraadpleegd op 7 juni 2011, op <http://mapsof.net/suriname/static-maps/png/para-resorts/large-size>

MEYSMANS, H. & VANDERHOEVEN, J. L. (2008), *Paper, project of scriptie (7^e uitgave)*. Leuven: Acco.

MI BARI (2010). Mogelijke verhuizing van inheemsen door transport bauxiet. Geraadpleegd op 7 juni 2011, op <http://www.mibari.com/wordpress/2010/06/11/mogelijke-verhuizing-inheemsen-door-transport-bauxiet>

MICHAEL J. H. & BRIAN W. I. (1990). *Location & change: perspectives on economic geography*. Oxford University Press: Oxford.

MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VOLKSONTWIKKELING (2004). *Sectorplan Onderwijs 2004 – 2008*.

Geraadpleegd op donderdag 17 februari, op

<http://www.plos.sr/virtuallibrary/dmdocuments/SectorplanOnderwijs.pdf>

NEDERLANDSE TAALUNIE (2011). *Onderwijs in Suriname*. Geraadpleegd op 6 juni 2011, op

<http://taalunieversum.org/onderwijs/termen/suriname/>

ONVERWACHT (2007). *Suriname*. Geraadpleegd op 7 juni 2011, op [http://www.programmabob.nl/Menu-](http://www.programmabob.nl/Menu-SAmerica/J0712-Suriname/JPEG-Page.html)

[SAmerica/J0712-Suriname/JPEG-Page.html](http://www.programmabob.nl/Menu-SAmerica/J0712-Suriname/JPEG-Page.html)

PAULA, M., WILLIAMS, G. & WILLIS, K. (2009). *Geographies of developing areas*. Routledge: New York.

STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2009). *Suriname basic indicators*. Geraadpleegd op

20 maart 2011, op <http://www.statistics-suriname.org/images/stories/pdf/basic%20indicators.pdf>

STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2005). *Census profile on district level*. Geraadpleegd

op 17 februari 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

STICHTING ALGEMEEN BUREAU VOOR DE STATISTIEK (2005). *Census profile on ressort level*. Geraadpleegd

op 17 februari 2011, op <http://www.statistics-suriname.org>

STOLZE, J. (1999). *An entrepreneurs guide to launching a new business*. Geraadpleegd op woensdag 23

februari 2011, op http://www.morebusiness.com/getting_started/primer/d943458564.brc

SURALCO BAUXIET MINING(2010). Geraadpleegd op 7 juni 2011, op

<http://www.flickr.com/photos/32035191@N04/4367248042>

VLAAMSE OVERHEID. *Verklarende woordenlijst*. Geraadpleegd op donderdag 17 februari 2011, op

<http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?id=37>

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: VRAGENLIJST ONDERNEMINGSZIN	143
BIJLAGE 2: VRAGENLIJST ONDERNEMERSCHAP	145
BIJLAGE 3: VAST WERK NAAR CATEGORIE	147
BIJLAGE 4: HOSSELS NAAR CATEGORIE	148

Onderzoek Ondernemingszin Para

Enquêtenummer: .....

Adres / plaatsbeschrijving huishouden: .....

Gezinshoofd Naam: ..... Voornaam .....

Samenwonende Partner: Ja Nee   Totaal aantal inwoners: .....

Aantal schoolgaande inwoners: .....   Aantal baby's: .....

Personen die zorgen voor inkomsten en/of voorzieningen en/of gepensioneerd:

1)   Gezinshoofd: Geboortejaar: .....   Geslacht: Man Vrouw

Opleidingsniveau: .....   Werkverleden bij Billiton: Ja Nee

Aard van de inkomsten: .....

Locatie: .....   Maandelijkse opbrengst: ..... *SRD*

Aard van de voorziening .....

Locatie: .....   Maandelijkse opbrengst: ..... *SRD*

2)   Relatie tot gezinshoofd: .....   Geboortejaar: .....

Opleidingsniveau: .....   Werkverleden bij Billiton: Ja Nee

Aard van de inkomsten: .....

Locatie: .....   Maandelijkse opbrengst: ..... *SRD*

Aard van de voorziening .....

Locatie: .....   Maandelijkse opbrengst: ..... *SRD*

3)   Relatie tot gezinshoofd: .....   Geboortejaar: .....

Opleidingsniveau: .....   Werkverleden bij Billiton: Ja Nee

Aard van de inkomsten: .....

Locatie: .....   Maandelijkse opbrengst: ..... *SRD*

Aard van de voorziening .....

Locatie: ..... Maandelijkse opbrengst: ..... SRD

- 4) Relatie tot gezinshoofd: ..... Geboortjaar: .....
- Opleidingsniveau: ..... Werkverleden bij Billiton: Ja Nee
- Aard van de inkomsten: .....
- Locatie: ..... Maandelijkse opbrengst: ..... SRD
- Aard van de voorziening .....
- Locatie: ..... Maandelijkse opbrengst: ..... SRD

Overige werkloze personen:

- 1) Relatie tot gezinshoofd: ..... Geboortjaar: .....
- Opleidingsniveau: ..... Werkverleden bij Billiton: Ja Nee
- Werkzoekende: Ja Nee
- 2) Relatie tot gezinshoofd: ..... Geboortjaar: .....
- Opleidingsniveau: ..... Werkverleden bij Billiton: Ja Nee
- Werkzoekende: Ja Nee
- 3) Relatie tot gezinshoofd: ..... Geboortjaar: .....
- Opleidingsniveau: ..... Werkverleden bij Billiton: Ja Nee
- Werkzoekende: Ja Nee

Overige extra inkomsten voor het hele huishouden: ..... SRD

Aantal slaapkamers: ..... Koelkast: Ja Nee

Televisie: Ja Nee Internet: Ja Nee

Auto: Ja Nee Badkamer binnenshuis: Ja Nee

Moeilijkheden bij betalen medische kosten: Ja Nee Verzekering: Ja Nee

Moeilijkheden bij betalen onderwijskosten middelbaar: Ja Nee

Moeilijkheden bij betalen onderwijskosten HBO/Universiteit: Ja Nee

Onderzoek Ondernemerschap Para

Enquêtenummer : .....

Enquêtenummer Ondernemerszin: .....

Geslacht :   Man   Vrouw

Aard van de economische activiteiten :

.....
.....

Ingeschreven bij Kamer van Koophandel: Ja   Neen

Naam van de onderneming (indien ingeschreven bij KKF)

.....

Startjaar van de economische activiteiten : .....

Aantal werknemers : .....

Voornaamste klanten   Bedrijven   Particulieren   Overheid

Lokaal   Regionaal   Nationaal   Internationaal

Factoren die prijsvorming beïnvloeden:

Marktprijs

Kostenstructuur

Andere : .....

Maandelijks winst : .....

Voornaamste kosten : .....

Motief om te ondernemen :   Noodzaak   Opportuniteit

Opleidingsniveau :

- Geen / Kleuteronderwijs
- Basisonderwijs
- Lager beroepsonderwijs / Ander lager secundair onderwijs
- Algemeen middelbaar onderwijs / Middelbaar beroepsonderwijs / Technisch onderwijs
- Hoger beroepsonderwijs / Universiteit
- Andere : .....

Aanvullende bedrijfsgenichte opleiding :   Ja   Nee

Aanvullende beroepsgenichte opleiding :   Ja   Nee

Geboortjaar : .....

Aantalkinderen : .....

Naam : .....

Voornaam : .....

Telefoonnummer(s) onderneming: .....

Adres / plaatsbeschrijving onderneming: .....

.....

.....

BIJLAGE 3: VAST WERK NAAR CATEGORIE

Categorie	Vast werk
Constructiewerk	Schilder Zandverkoper Timmerman Bouwvakker Constructiearbeider Operator machine (niet Suralco) Bouw brug
Administratief werk	Administratief medewerker Ambtenaar
Onderhoudswerk	Schoonmaker Onderhoudsmedewerker Conciërge
Luchthavenarbeider	Luchthavenarbeider
Leerkracht	Leerkracht
Veiligheidsspecialist	Politieagent Militair Security Brandweerman
Winkelpersoneel	Kassier Verkoper
Ondernemer	Ondernemer Zelfstandig buschauffeur
Keukenhulp	Bakker Catering
Industrieel arbeider	Arbeider Suralco Fabrieksarbeider Magazijnier Operator machine (Suralco) Truckchauffeur
Ziekenhuispersoneel	Ziekenhuispersoneel Verpleegkundige
Technisch arbeider	Lasser Elektricien Mecanicien
Andere	Laborant Bibliothecaris Milieuspecialist Kapitein boot Kapper Basja Kinderoppasser Landbouwer Havenarbeider

BIJLAGE 4: HOSSELS NAAR CATEGORIE

Categorie	Specifieke hoesel
Constructiewerk	Handlanger bouw Timmerman Operator machine
Onderhoudswerk	Schoonmaker Tuinman Klusjesman
Verkoop landbouwproducten	Landbouw
Verkoop artisanale producten	Bakken Pimba Koken eten Maken ijsjes Bakken Dossi Binden hoofddoeken Modiste
Chauffeur	Truckchauffeur Taxichauffeur
Verkoop woudproducten	Visvangst Bosbouw Jagen Roofbouw
Verkoop kweekdieren	Kweken dieren
Technisch werk	Mecanicien Lasser
Andere	Scheidsrechter Verkoop Cd's Inspecteur brandveiligheid Security Trainer zangvogels Goudzoeker Kapper Manicure